

Urząd Miejski w Bytomiu
Wydział Strategii i Funduszy Europejskich

Raport o stanie miasta Bytom 2016

Bytom, maj 2017

Wydział Strategii i Funduszy Europejskich przedstawia kolejną edycję „Raportu o stanie miasta. Bytom 2016”, zawierającego podstawowe informacje charakteryzujące różne dziedziny funkcjonowania miasta w 2016 r.

Niniejszy dokument obejmuje 5 bloków tematycznych, do których należą:

1. Ogólna charakterystyka miasta
2. Zarządzanie miastem
3. Społeczność
4. Gospodarka
5. Środowisko naturalne

Podstawowym założeniem przygotowanego raportu jest zaprezentowanie możliwie pełnego spektrum życia miasta w oparciu o publicznie udostępniane dane statystyczne oraz inne informacje pozyskane i przetworzone na potrzeby tego dokumentu.

Niniejszy raport został opracowany w pionie I Zastępcy Prezydenta Miasta, Andrzeja Panka, przez pracowników Wydziału Strategii i Funduszy Europejskich, pod nadzorem Izabeli Domogały, Naczelnika Wydziału.

Kierownictwo i redakcja opracowania: Izabela Domogała

Zespół redakcyjny w składzie:

Magdalena Bosek	– rozdz.: 2.6.1; 2.6.2; 3.7;
Piotr Cudok	– rozdz.: 2.3.1; 2.3.2; 4.4.1; 4.4.2; 4.4.3;
Patrycja Dąbek	– rozdz.: 3.2; 3.4 ;3.5; 3.6;
Tomasz Krzyśpiak	– rozdz.: 3.1; 5.1; 5.2;
Katarzyna Lis	– rozdz.: 4.1; 4.2; 4.3; 4.6.2;
Beata Michel	– rozdz.: 3.10.2;
Katarzyna Mieszala	– rozdz.: 2.1.1;
Katarzyna Musiał	– rozdz.: 3.3; 3.10.1;
Aleksandra Ostachowicz	– rozdz.: 4.4.4; 4.6.1; 4.6.3; 4.6.4; 4.6.5; 4.6.6;
Agnieszka Potkańska-Ćwikła	– rozdz.: 2.1.7;
Małgorzata Przybyłek	– rozdz.: 1.1; 1.2; 2.4;
Krzysztof Racki	– rozdz.: 2.2.1; 2.2.2; 3.8; 3.9; 5.3;
Anna Szwarc	– rozdz.: 2.1.5; 2.1.6; 2.3.3;
Małgorzata Wieczorek	– rozdz.: 2.1.2; 2.1.3; 2.1.4;
Iwona Wronka	– rozdz.: 2.5;
Artur Zok	– rozdz.: 3.10;

Oprawa graficzna: Krzysztof Racki

Zdjęcia: Wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Bytomiu, sieć Internet

SPIS TREŚCI

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTKA MIASTA	5
1.1 Położenie	5
1.2 Przynależność do organizacji krajowych	6
2. ZARZĄDZANIE MIASTEM	8
2.1 Planowanie strategiczne i operacyjne	8
2.1.1 Program Rewitalizacji Bytomia	10
2.1.2 Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	12
2.1.3 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	13
2.1.4 Kontrakt terytorialny	15
2.1.5 Obszar Strategicznej Interwencji	17
2.1.6 Projekt pilotażowy w zakresie rewitalizacji dla miasta Bytomia	20
2.1.7 Monitoring i ewaluacja	22
2.2 Zagospodarowanie przestrzenne	23
2.2.1 Planowanie przestrzenne	23
2.2.2 Bytomska Infrastruktura Informacji Przestrzennych	24
2.3 Finanse miasta	25
2.3.1 Dochody i przychody budżetu miasta	25
2.3.2 Wydatki i rozchody budżetu miasta	27
2.3.3 Pozyskane środki zewnętrzne	30
2.4 System obsługi klienta	39
2.5 Promocja miasta	40
2.6 Współpraca z zagranicą	42
2.6.1 Miasta partnerskie	42
2.6.2 Pozostała współpraca	43
3. SPOŁECZNOŚĆ	46
3.1 Demografia	46
3.2 Zasoby mieszkaniowe w mieście	47
3.3 Oświata i wychowanie	51
3.4 Ochrona zdrowia	74
3.5 Stan sanitarny miasta i działania Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej	77
3.6 Pomoc społeczna	79
3.7 Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	88
3.8 Sport i rekreacja	98
3.9 Bezpieczeństwo Publiczne	102
3.10 Organizacje pozarządowe	108
3.10.1 Bytomska Rada Seniorów	118
3.10.2 Bytomska Rada Działalności Pożytku Publicznego	119
4. GOSPODARKA	121
4.1 Przedsiębiorczość w mieście	121
4.2 Rynek pracy	124
4.2.1 Bezrobocie	124
4.3 Infrastruktura techniczna i usługi komunalne	130
4.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna	130
4.3.2 Gospodarka odpadami komunalnymi i oczyszczanie miasta	133

4.4 Inwestycje	141
4.4.1. Inwestycje miasta	141
4.4.2 Gospodarka nieruchomościami	143
4.4.3 Inne inwestycje w mieście	145
4.4.4 Obsługa inwestorów i oferty inwestycyjne	146
4.5 Otoczenie biznesu.....	150
4.5.1 Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna.....	150
4.6.2 Bytomska Strefa Aktywności Gospodarczej	151
4.6.3 Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji	152
4.6.4 Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach – Delegatura w Bytomiu.....	153
4.6.5 Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu	154
4.6.6 Bytomska Rada Biznesu	156
5. ŚRODOWISKO	156
5.1 Uwarunkowania środowiskowe	156
5.1.1 Morfologia terenu i warunki geologiczne.....	156
5.1.2 Warunki glebowe.....	157
5.1.3 Warunki hydrologiczne	157
5.1.4 Warunki klimatyczne	157
5.1.5 Szata roślinna i fauna	157
5.1.6 Obszary cenne przyrodniczo.....	158
5.1.7 Obszar Natura 2000.....	159
5.2 Działania na rzecz ochrony środowiska	159
5.3 Eksploatacja górnicza	162
5.3.1 Zakłady górnicze prowadzące działalność na terenie Bytomia.....	162
5.3.2 Wpływ i skutki eksploatacji górnictwa – ujęcie dzielnicowe.....	162
5.3.3 Zadania związane z usuwaniem szkód górniczych.....	165
SPIS WYKRESÓW	167
SPIS TABELI	168
SPIS MAP	169
SPIS ILUSTRACJI.....	169
SPIS FOTOGRAFII.....	169

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTKA MIASTA

1.1 Położenie

Historia Bytomia sięga XII wieku, ale to w 1254 roku dostał on prawa miejskie i tym samym jest jednym z najstarszych miast Polski. Bytom położony jest na terenie Górnego Śląska w centralnej części Wyżyny Śląskiej na średniej wysokości 280 – 290 m n.p.m., chociaż w rejonie rezerwatu Segiet osiąga wysokość do 346 m n.p.m., zaś w dolinie Bytomki zaledwie 249 m n.p.m. Miasto stanowi ważny węzeł komunikacyjny zarówno drogowy, jak i kolejowy. W Bytomiu krzyżują się drogi krajowe z Katowic i Krakowa do Poznania oraz z Katowic i Krakowa do Wrocławia.

Naturalna rzeźba terenu Bytomia, została zatarta w wyniku wielowiekowej działalności górniczej. Pojawiły się natomiast nowe formy rzeźby terenu: garby, hałdy, nasypy, niecki, doły i przekopy. Dużą powierzchnię tego przekształconego krajobrazu zajmują hałdy oraz stawy.

Bytom wraz z całym obszarem Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego leży w obrębie śląsko-krakowskiej dzielnicy klimatycznej. Charakteryzuje ją przewaga wpływów oceanicznych nad kontynentalnymi oraz sporadyczne oddziaływanie docierających tu od południowego zachodu mas powietrza zwrotnikowego.

Obszar powierzchni Bytomia wynosi 69,44 km² a granice sąsiadują z Tarnowskimi Górami, Radzionkowem, Piekarami Śląskimi, Siemianowicami Śląskimi, Chorzowem, Rudą Śląską, Zabrzem, Zbrosławicami.

Długość granic administracyjnych miasta Bytomia wynosi 54,57 km, gdzie najdłuższa z Zabrzem wynosi 12,52 km, natomiast najkrótsza bo zaledwie 2,63 km jest ze Świętochłowicami.

Mapa nr 1: Położenie Bytomia

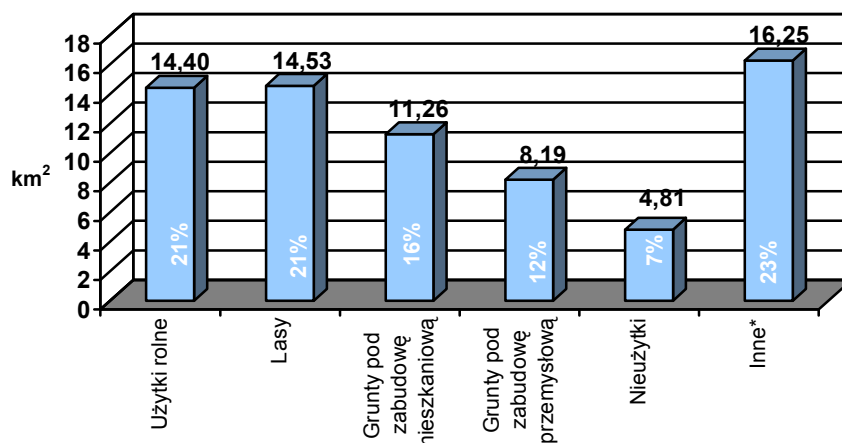
Źródło: opracowanie własne

Mapa nr 2: Powierzchnia i granice miasta Bytomia

źródło: mapa wygenerowana z i-BIIP – internetowego serwisu Bytomskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennych

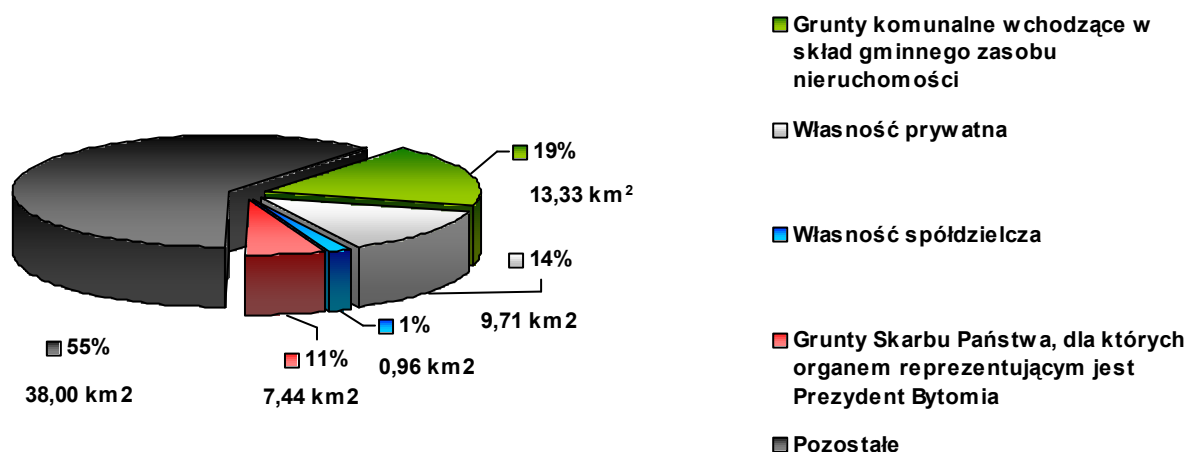
Wykres nr 1: Struktura i powierzchnia gruntów według sposobu użytkowania

* m.in. grunty zadrzewione i zakrzewione, tereny pod wodami, rekreacyjno – wypoczynkowe, komunikacyjne, zurbanizowane tereny niezabudowane, inne tereny zabudowane

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji UM w Bytomiu

Wykres nr 2: Struktura gruntów według form własności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji UM w Bytomiu

1.2 Przynależność do organizacji krajowych

Miasto Bytom jest członkiem organizacji jak: Górnośląski Związek Metropolitalny, Związek Miast Polskich, Śląski Związek Gmin i Powiatów, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego i Śląskiej Organizacji Turystycznej, co stanowi ważny aspekt dla rozwoju miasta.

Górnośląski Związek Metropolitalny skupia 13 miast na prawach powiatu i tym samym tworzy wielkomiejski organizm o ogromnym potencjale. W skład GZM wchodzi: Bytom, Chorzów, Gliwice, Dąbrowa Górnicza, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze. Górnośląski Związek Metropolitalny jest wyjątkowy w skali kraju i Europy, wykonując zadania publiczne w zakresie ustalenia wspólnej strategii rozwoju miast, pozyskiwania środków finansowych z krajowych i zagranicznych funduszy celowych, jak również w zakresie aktywizacji rynku pracy. Bytom w GZM jest reprezentowany przez Prezydenta Miasta oraz I Zastępcę Prezydenta. Ponadto Prezydent Miasta Bytomia jest członkiem Zarządu Związku.

Związek Miast Polskich to najstarsza organizacja samorządowa sięgająca okresu międzywojennego. Jej celem jest wspieranie idei samorządu terytorialnego, dążenie do gospodarczego i kulturalnego rozwoju miast polskich poprzez reprezentowanie miast we wszystkich wspólnych sprawach na forum ogólnopolskim i międzynarodowym. Poprzez propagowanie wymiany doświadczeń w zakresie wykonywanych zadań, inspirowanie i podejmowanie wspólnych inicjatyw gospodarczych, ma wpływ na rozwój i bogacenie się miast polskich oraz prowadzenie pracy informacyjnej, konsultacyjnej i programowej. Związek jest członkiem Rady Gmin i Regionów Europy, ma swoich przedstawicieli w Komitecie Regionów UE, Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Europy oraz Światowym Związku Miast i Władz Lokalnych.

Śląski Związek Gmin i Powiatów jest największą organizacją samorządową w Polsce. Ponad 20-letnia działalność ŚZGiP na stałe wpisała się w samorządowy krajobraz na Śląsku. Stowarzyszenie którego misją jest służba na rzecz społeczności lokalnej i samorządów terytorialnych województwa śląskiego. Działalność Śląskiego Związku Gmin i Powiatów opiera się na idei współpracy z innymi organizacjami - zarówno krajowymi, jak i zagranicznymi - które wspólnie z nami realizują różnorodne przedsięwzięcia służące stymulowaniu rozwoju regionu. Celem Związku jest upowszechnianie idei samorządności lokalnej i regionalnej, wspieranie jej rozwoju i podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości, rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej oraz tożsamości regionalnej mieszkańców regionu śląskiego, ich odpowiedzialności za ochronę dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego. Wszystkie podejmowane przez Związek inicjatywy i działania służą integracji regionu i rozpowszechnianiu najlepszych wzorców w zakresie rozwoju lokalnego.

Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego jest samorządnym stowarzyszeniem w skład którego wchodzi: 81 członków jednostek samorządu terytorialnego, 14 miast na prawach powiatu oraz 8 powiatów ziemskich. Powołany do wsparcia idei samorządności lokalnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji. ZSC ma za zadanie spełniać funkcje Związku ZIT – Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 -2020 oraz realizacji zadań dotyczących projektów z pozyskanych funduszy krajowych i europejskich. Innymi celami Związku są m.in. upowszechnianie idei samorządności lokalnej i regionalnej, stymulowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego oraz kulturalnego gmin i powiatów należących do Związku.

Śląska Organizacja Turystyczna jest organizacją działającą od 2004 roku a założycielami były: Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Powiat Cieszyński, Miasto Gliwice, Beskidzka Izba Turystyki, Górnośląska Izba Turystyki, Polska Izba Turystyki. Organizacja ma za zadanie szeroko pojętą promocję Województwa Śląskiego w kraju i za granicą, jako regionu charakteryzującego się bardzo zróżnicowanym krajobrazem przyrodniczym oraz bogactwem wspaniałych pomników historii i kultury śląskiej. Jej celem jest kreowanie atrakcyjnego wizerunku Województwa Śląskiego jako miejsca na mapie Polski wartego zwiedzenia.

2. ZARZĄDZANIE MIASTEM

2.1 Planowanie strategiczne i operacyjne

Strategia rozwoju miasta. Bytom 2020+” została przyjęta uchwałą nr XXXVI/501/14 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 22 września 2014 r. Projekt strategii poddany był konsultacjom społecznym. Przeprowadzono także procedurę oddziaływania na środowisko projektu strategii. Wyniki przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko wskazują, że brak realizacji dokumentu skutkował będzie dalszym pogarszaniem stanu środowiska na obszarze miasta, co będzie wynikiem utrzymania dotychczasowych negatywnych trendów.

Przy aktualizacji Strategii Rozwoju Bytomia przyjęto następujące założenia:

- ❑ potraktowanie aktualnej strategii jako wizji długofalowej oraz wyselekcjonowanie z niej celów i aktywności do realizacji w horyzoncie:
 - krótkim – 2016/2017,
 - średnim – 2020,
- ❑ stworzenie dokumentów wykonawczych wdrażających strategię, na które złożą się konkretne projekty, w szczególności inicjowane przez podmioty lokalne,
- ❑ ograniczenie „warstwy wdrożeniowej” strategii do projektów, które władze miasta i podmioty lokalne chcą z pełną determinacją realizować,
- ❑ powiązanie projektów z podmiotami i wykreowanie liderów wdrażających strategię,
- ❑ traktowanie strategii jako swego rodzaju kontraktu władz lokalnych i podmiotów lokalnych,
- ❑ wzbogacenie potencjału strategicznego miasta o wykorzystanie podmiotów i zasobów w otoczeniu – szczególnie w Aglomeracji Górnośląskiej.

Rysunek nr 1: Zakładane efekty realizacji strategii

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta. Bytom 2020+, str. 5

Wśród oczekiwanych szczegółowych efektów procesu aktualizacji i wdrażania strategii rozwoju Bytomia wskazano:

- ❑ doskonalenie dotychczasowych procesów rozwoju oraz stałe podnoszenie poziomu kreatywności w zarządzaniu rozwojem lokalnym,
- ❑ rozszerzanie zakresu dostępnych potencjałów rozwojowych, zarówno uruchamianych w mieście, jak również pozyskiwanych z otoczenia,
- ❑ integrowanie różnych funkcji i działalności w spójny rozwój miasta,
- ❑ identyfikowanie nowych funkcji decydujących o rozwoju społeczno-gospodarczym miasta, w tym rozwijanie funkcji, które pozwalają na wykorzystywanie najbardziej wartościowych potencjałów miasta,
- ❑ stworzenie pola działania dla podmiotów lokalnych, zwiększanie liczby podmiotów zaangażowanych w rozwój miasta, a w dalszej kolejności integrowanie aktywności podmiotów lokalnych,
- ❑ przyciągnięcie podmiotów zewnętrznych z ich potencjałami i aktywnościami napędzającymi rozwój miasta,
- ❑ określenie pozycji miasta w otoczeniu oraz określenie pożądaných relacji z podmiotami w otoczeniu, w szczególności z podmiotami w Aglomeracji Górnośląskiej oraz podmiotami Subregionu Centralnego,
- ❑ stworzenie punktu odniesienia dla oceny zachodzących procesów rozwoju.

Szczególna uwaga we wdrażaniu strategii przypisywana jest przedsiębiorcom oraz ich aktywizacji i integracji. Sektor biznesu winien stawać się wiodącym partnerem wdrażania możliwie dużej części celów rozwoju Bytomia.

Rysunek nr 2: Strategia rozwoju miasta a rozwój przedsiębiorczości

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta. Bytom 2020+, str. 6

Rysunek nr 3: Specyficzne efekty realizacji strategii w kontekście przedsiębiorczości

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta. Bytom 2020+, str. 7

Zaktualizowana strategia rozwoju Bytomia jest opracowaniem, którego zawartość merytoryczna, jak też przyjęta metodologia formułowania i wdrażania tworzą podstawy dla uruchomienia partnerskich działań podmiotów lokalnych na rzecz rozwoju miasta. Wartość tego dokumentu nie ogranicza się jedynie do jego treści, ale dotyczy także zawiązania – w trakcie realizacji warsztatów strategicznych z udziałem różnych środowisk – forum dyskusji o mieście, jego problemach i przyszłości. W tym kontekście, **znaczenie strategii wykracza poza pełnienie funkcji planu działania. Staje się ona raczej podstawą dla komunikacji społecznej i swoistym zaproszeniem do współpracy dla wszystkich podmiotów lokalnych.**

2.1.1 Program Rewitalizacji Bytomia

W 2016 r. Rada Miejska w Bytomiu podjęła uchwałę Nr XXIII/300/16 z dnia 29 marca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Bytom. Zastosowano procedurę, która pozwoliła na wyłonienie zdegradowanych zamieszkałych i niezamieszkałych jednostek urbanistycznych. W ramach projektu pilotażowego rewitalizacji w 2015 r. została przeprowadzona szczegółowa diagnoza miasta na podstawie, której przeprowadzono delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W wyniku procesu diagnozy i delimitacji jako obszar rewitalizacji wskazano 6 jednostek zamieszkałych przez 28,97% mieszkańców miasta oraz 9 jednostek przemysłowych, który łącznie zajmuje 828 ha, co stanowi 11,93% powierzchni miasta.

Tabela nr 1. Ludność obszaru rewitalizacji (2015 r.)

Obszar	ID obszaru	Osoby zameldowane	% populacji miasta
OBSZAR REWITALIZACJI		45 991	28,97%
W tym:			
Bobrek	8	4 664	2,94%
Śródmieście	10	13 060	8,22%
Śródmieście Zachód	11	8 610	5,42%
Rozbark	12	7 904	4,98%
Śródmieście Północ	13	11 601	7,31%
Kolonia Zgorzelec	19	152	0,10%

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju Miast, „Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+”, s. 38

Tabela nr 2. Powierzchnia obszaru rewitalizacji

Obszar	ID obszaru	Powierzchnia [ha]	% powierzchni miasta
MIASTO BYTOM		6 944	100,00%
RAZEM OBSZAR REWITALIZACJI - OBSZARY ZAMIESZKAŁE I POPRZEMYSŁOWE		828	11,93%
OBSZARY ZAMIESZKAŁE			
Bobrek	8	49	0,71%
Śródmieście	10	90	1,30%
Śródmieście Zachód	11	61	0,88%
Rozbark	12	76	1,09%
Śródmieście Północ	13	133	1,92%
Kolonia Zgorzelec	19	7	0,10%
RAZEM OBSZARY ZAMIESZKAŁE		416	6,00%
OBSZARY POPRZEMYSŁOWE			
Teren dawnej KWK Rozbark	24	15	0,22%
Teren dawnej KWK Szombierki	25	64	0,92%
Teren dawnej Huty Zygmunt	26	39	0,56%

Teren KWK Centrum	27	44	0,63%
Teren inwestycyjny – Bytom Miechowice	28	39	0,56%
Teren dawnej Huty Bobrek	29	56	0,81%
EC Szombierki + Pola Szombierskie	30	44	0,63%
Rezerwat przyrody „Żabie Doły”	31	41	0,59%
Tereny poprzemysłowe „Orzeł Biały”	32	70	1,01%
RAZEM OBSZARY POPRZEMYSŁOWE		412	5,93%

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju Miast, „Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+”, s. 37

W oparciu o zapisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.) oraz w zgodności z Wytocznymi Ministra Rozwoju „Wytoczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” z dnia 2 sierpnia 2016 r. przygotowywany jest „Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+”, a podstawę prawną opracowania niniejszego dokumentu stanowi uchwała Nr XXIV/313/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 26 kwietnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji dla Bytomia.

Rysunek nr 4: Okładka GPR. Bytom 2020+

Od kwietnia do sierpnia 2016 r. przeprowadzono partycypację społeczną w podobozarach rewitalizacji, natomiast zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w październiku 2016 r. projekt „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”, poddano konsultacjom społecznym, których celem było zebranie uwag, opinii, propozycji do ww. dokumentu. Ostatecznie do 26 października 2016 r. od podmiotów zewnętrznych zebrano 149 uwag (w tym 4 uwagi niespełniające wymagań formalnych), które szczegółowo scharakteryzowane zostały w „Raporcie z konsultacji społecznych”, udostępnionym na stronie internetowej www.bytomodnowa.pl, na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej <http://bip.um.bytom.pl/bip/>, na platformie konsultacji <http://www.konsultacje.bytom.pl/>. Przedstawia on informacje dotyczące wymogów formalnych oraz szczegółowe uzasadnienia uwzględnienia bądź nie poszczególnych uwag. Spośród przedstawionych uwag nie uwzględniono 84, natomiast 73 zostały pozytywnie rozpatrzone i uwzględnione w „Gminnym Programie Rewitalizacji. Bytom 2020+”. W wyniku wprowadzonych zmian przededagowano w szczególności kwestie dotyczące diagnozy, wizji, celów i kierunków, projektów, wskaźników, partycypacji społecznej.

Źródło: „Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+”

W IV kwartale 2016 r. zakończono prace nad projektem „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”. W styczniu 2017 r. ww. dokument przekazany zostanie odpowiednim instytucjom do zaopiniowania, natomiast uchwalenie dokumentu „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” zaplanowano w I kwartale 2017 r. Opracowywany Program Rewitalizacji Bytomia obejmuje perspektywę programowania funduszy Unii Europejskiej na lata 2014-2020 oraz jest jednym z obligatoryjnych załączników do wniosków o dofinansowanie projektów, realizowanych w ramach „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”.

2.1.2 Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych jest dokumentem odpowiadającym na wyzwania, jakie stawia przed jednostkami samorządu terytorialnego rosnąca rola miejskich obszarów funkcjonalnych w polityce krajowej i Unii Europejskiej. Jest ona opracowywana i uchwalana przez sformalizowane partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego (najczęściej Związek ZIT) i stanowi podstawę do uczestniczenia danego Związku w systemie wdrażania Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Strategia ZIT SC) jest narzędziem dedykowanym wdrażaniu ZIT w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Została opracowana przez Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (Związek ZIT SC) i przedstawia zdiagnozowane problemy gospodarcze, środowiskowe, klimatyczne, demograficzne i społeczne, które mają wpływ na obszar Subregionu Centralnego oraz sposoby ich rozwiązania między innymi poprzez planowane do realizacji projekty inwestycyjne i społeczne.

Dokument został zatwierdzony w sierpniu 2015 r. przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju jako pierwsza pozytywnie zaopiniowana Strategia ZIT w skali całego kraju, a jej przyjęcie pozwoliło na uruchomienie środków unijnych na realizację uzgodnionych przez członków Związku ZIT SC przedsięwzięć planowanych do dofinansowania w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych RPO WSL 2014-2020.

Misją ZIT jest osiągnięcie spójności wewnętrznej Subregionu Centralnego i niwelowanie problemów stojących na przeszkodzie pełnemu aktywowaniu potencjałów inteligentnego oraz metropolitalnego rozwoju Subregionu Centralnego. Strategia wskazuje dwa cele strategiczne:

- ❑ Cel Strategiczny 1: Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno - gospodarczej Subregionu Centralnego;
- ❑ Cel Strategiczny 2: Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.

W oparciu o Strategię ZIT SC - przy pomocy środków unijnych pozyskanych w ramach instrumentu ZIT RPO WSL 2014-2020 - podejmowane będą działania mające na celu:

- ❑ zwiększenie potencjału inwestycyjnego na terenach brownfield,
- ❑ zwiększenie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii (OZE),
- ❑ poprawę efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- ❑ wzrost atrakcyjności transportu publicznego,
- ❑ zwiększenie ilości unieszkodliwionych odpadów,
- ❑ rozbudowę systemu oczyszczania ścieków,
- ❑ ochronę zasobów naturalnych,
- ❑ poprawę dostępu do usług społecznych oraz aktywizację społeczno-gospodarczą na obszarach rewitalizowanych,
- ❑ zwiększenie dostępu do wychowania przedszkolnego oraz kształcenia zawodowego.

Wszystkie projekty zgłaszane do dofinansowania w naborach w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych są wybierane w trybie konkursowym i oceniane - poza oceną formalną i merytoryczną – także pod kątem zgodności ze Strategią ZIT SC. Ocena zgodności projektów z celami oraz priorytetami tego dokumentu stanowi 50% wartości wagowej całkowitej oceny projektu.

W 2016 r. zapisy strategii były dwukrotnie aktualizowane. Na koniec grudnia 2016 r. obowiązywała IX wersja Strategii ZIT SC przyjęta 24 listopada 2016 r. uchwałą nr 24/2016 Walnego Zebrania Członków Związku Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego. Jej treść dostępna jest na stronie Związku pod adresem <http://www.subregioncentralny.pl>.

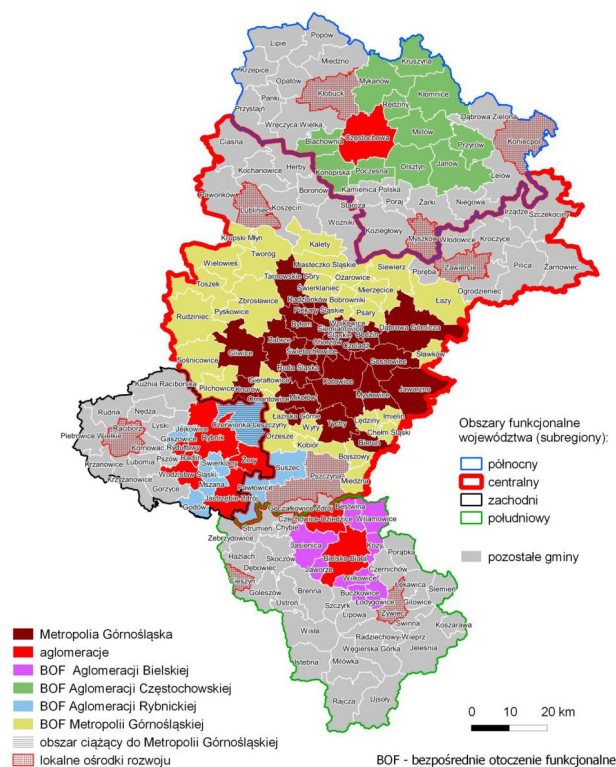
W czerwcu 2016 r. została powołana 16 osobowa Rada Konsultacyjna ds. ZIT stanowiąca ciało doradcze Zarządu Związku ZIT w procesach związanych z wdrażaniem i ewaluacją Strategii ZIT SC. W skład Rady wchodzi przedstawiciele partnerów społecznych, pracodawców, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, a także osoby pozostające w bezpośredniej zależności służbowej względem jednostek samorządu terytorialnego tworzących Związek ZIT Subregionu Centralnego. Głównym zadaniem Rady jest wspieranie Zarządu Związku ZIT SC w rozwiązywaniu problemów strategicznych oraz włączanie partnerów społecznych w realizację przedsięwzięć wdrażanych w ramach ZIT. Przewodniczącym Rady został przedstawiciel Bytomia Pan Radosław Nowakowski - Prezes Zarządu Bytomskiej Agencji Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o.

2.1.3 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) są nową formą współpracy samorządów współfinansowaną ze środków funduszy europejskich. Partnerstwa miast i otaczających je gmin oraz władze województw wspólnie ustalają cele i wskazują inwestycje niezbędne do ich osiągnięcia, które nie mogą być oderwanymi od siebie, punktowymi inwestycjami. Środki na realizację tych projektów pochodzą z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (RPO WSL 2014-2020). Formuła ta umożliwia wyjście poza sztywne granice administracyjne samorządów, co ma przełożyć się na większe oddziaływanie realizowanych wspólnie przedsięwzięć. Kierunkowymi zasadami wyboru przedsięwzięć do wsparcia w formule ZIT jest ich zintegrowany charakter i komplementarność. Wspierana jest przede wszystkim realizacja przedsięwzięć integrujących działania społeczne finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz działania inwestycyjne wspierane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W województwie śląskim instrument ZIT wdrażany jest na obszarze Subregionu Centralnego, tj. na obszarze Metropolii Górnośląskiej i jej otoczenia funkcjonalnego. Obejmuje on 81 jednostek samorządu terytorialnego, w tym miasto wojewódzkie, wszystkie miasta na prawach powiatu oraz gminy i powiaty otoczenia funkcjonalnego. Ponadto na obszarach funkcjonalnych trzech pozostałych subregionów tj.: Północnego, Południowego i Zachodniego realizowane będą tzw. Regionalne Inwestycje Terytorialne (RIT).

Mapa nr 3: Obszary funkcjonalne województwa i ich ośrodki centralne, w tym obszar funkcjonalny Subregionu Centralnego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego ŚLĄSKIE 2020+, str. 45

Samorządy Subregionu Centralnego chcące realizować projekty w trybie ZIT zawiązały partnerstwo poprzez powołanie w 2013 r. Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (ZSC), który zrzesza wszystkie jednostki samorządu terytorialnego z subregionu. W skład Zarządu Związku wchodzi po 3 przedstawicieli każdego z pięciu podregionów tworzących subregion: bytomskiego, katowickiego, gliwickiego, tyskiego i sosnowieckiego. Bytom jest członkiem stowarzyszenia, a prezydent Damian Bartyla jest jednym z 15 członków Zarządu Związku.

Od 2015 r. Związek Subregionu Centralnego pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej dla ZIT RPO WSL (IP ZIT RPO WSL) podejmując w szerokim zakresie działania związane m.in. z monitorowaniem gotowości projektów do złożenia w naborach, wyborem projektów do dofinansowania, wsparciem merytorycznym wnioskodawców w przygotowaniu projektów, organizowaniem spotkań informacyjnych dla wnioskodawców, monitorowaniem postępu realizacji ZIT czy podejmowaniem działań naprawczych w razie zagrożenia realizacji uzgodnionych wartości wskaźników postępu rzeczowego i finansowego.

Związek w ramach realizacji swoich zadań współpracuje z gminnymi i powiatowymi Koordynatorami ZIT, którzy na bieżąco współpracują z Biurem Związku Subregionu Centralnego w zakresie sprawozdawczości projektowej, ewaluacji i monitoringu Strategii ZIT, koordynacji przygotowania projektów kwalifikujących się do wsparcia w ramach ZIT, zgodnie z założonym harmonogramem naborów. Ponadto koordynują oni działania gminnych i powiatowych komórek i jednostek organizacyjnych zaangażowanych we wdrażanie ZIT, organizują spotkania w podregionach, pracują nad listami projektów gotowych do złożenia i ich aktualizacją oraz uczestniczą w cyklicznych spotkaniach Koordynatorów ZIT oraz grup roboczych działających przy Zarządzie Związku.

W 2016 r. przyjęty został uchwałą Walnego Zebrania Członków Związku Subregionu Centralnego Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (z późn. zm.), przedstawiający kierunkowe i zintegrowane działania prowadzące w jednoznaczny sposób do wzrostu zrównoważenia transportu oraz mobilności na obszarze Subregionu Centralnego.

Dokument stanowi odpowiedź na nałożony przez Instytucję Zarządzającą RPO WSL 2014-2020 wymóg wynikania projektów (planowanych do realizacji w ramach poddziałania 4.5.1 ZIT) z dokumentu o charakterze planistycznym, zawierającym odniesienia do kwestii przechodzenia na bardziej ekologiczne i zrównoważone systemy transportowe w miastach. Tym samym pozwoli on członkom Związku na ubieganie się o dofinansowanie ze środków unijnych projektów związanych z niskoemisyjnym transportem, gdyż ponad połowa środków w ramach tzw. alokacji ZIT przeznaczona jest właśnie na ten obszar oddziaływania. Wdrażanie planu odbywać się będzie m.in. poprzez programy operacyjne, programy rozwoju, strategie dziedzinowe, przedsięwzięcia i duże projekty. Szczególnie istotne jest zapewnienie silnej korelacji systemu wdrażania planu z działaniami zapisanymi w Strategii ZIT Subregionu Centralnego.

Wartość środków przeznaczonych na finansowanie ZIT Subregionu Centralnego wynosi 793 097 797 euro, z tego 693 119 911 euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz 99 977 886 euro z Europejskiego Funduszu Społecznego. Ogólny stan wdrażania ZIT Subregionu Centralnego w ramach RPO WSL na grudzień 2016 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3. Stan wdrażania ZIT Subregionu Centralnego

Alokacja ZIT w PLN*	Wnioski wybrane do dofinansowania	% wykorzystania alokacji	Podpisane umowy	% wykorzystania alokacji
3.513.343.930,93	811.261.876,73	23,1%	491.620.383,29	14,0%

* według kursu z 29.11.2016 r. 1 euro = 4,4299

Źródło: „Plan naprawczy dla wdrażania instrumentu ZIT SUBREGIONU CENTRALNEGO w województwie śląskim”

Na koniec grudnia 2016 r. Miasto Bytom miało zaplanowanych do realizacji 37 projektów w ramach ZIT. Zgodnie z informacją podaną w listopadzie 2016 r. na Walnym Zebraniu Członków Związku Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego Miasto Bytom zajmuje:

- ☐ pierwsze miejsce w podregionie bytomskim z liczbą 26 zarejestrowanych wniosków w lokalnym systemie informatycznym LSI RPO WSL 2014-2020 i 15 wybranych do dofinansowania,
- ☐ drugie miejsce w całym Subregionie Centralnym (na 81 jednostek samorządu terytorialnego) po Katowicach, które mają 27 zarejestrowanych wniosków i 19 wybranych do dofinansowania.

Bytomskie projekty planowane do realizacji w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych:

- ☐ ze środków EFRR dotyczą:
 - budowy węzła przesiadkowego na placu Wolskiego, modernizacji oświetlenia drogowego, termomodernizacji budynków: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Domu Pomocy Społecznej dla Dorosłych, Środowiskowego Domu Samopomocy INTEGRACJA, hal

sportowych przy ul. Kosynierów i ul. Strzelców Bytomskich oraz budynku socjalno-administracyjnego przy stadionie miejskim na ul. Modrzewskiego, modernizacji gospodarki ciepłej budynków mieszkalnych, usuwania azbestu z wielorodzinnych budynków mieszkalnych, adaptacji zdegradowanych budynków mieszkalnych na lokale socjalne, rewitalizacji zdegradowanych obiektów przemysłowych, adaptacji pomieszczeń na sale dydaktyczne w przedszkolach miejskich i poprawy infrastruktury kształcenia zawodowego;

□ ze środków EFS dotyczą:

- poprawy zdolności do zatrudnienia osób poszukujących i pozostających bez pracy oraz promocji samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych, wspomagania procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (działania w zakresie outplacementu), wsparcia dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa, rozwoju usług społecznych i zdrowotnych, wzrostu upowszechnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej i poprawy jakości edukacji w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe.

W 2016 r. dofinansowanie otrzymało 10 bytomskich projektów dotyczących adaptacji pomieszczeń na sale dydaktyczne w 5 przedszkolach miejskich nr: 21, 24, 25, 54 i 63 ze środków EFRR oraz utworzenia w nich nowych oddziałów przedszkolnych ze środków EFS. Poza tym wsparcie ze środków ZIT pozyskano na poprawę jakości edukacji w 6 szkołach zawodowych: Zespole Szkół Administracyjno-Ekonomicznych, Zespole Szkół Mechaniczno-Elektrycznych, Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich, Państwowych Szkołach Budownictwa - Zespół Szkół, Technikum nr 4, Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących. W ramach ZIT będą też dofinansowane projekty Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie („Asystent z rodziną – razem silniejsi!” – projekt dotyczący zwiększenia jakości i dostępności usług wsparcia rodziny), a także kilku stowarzyszeń, które m.in. będą pracować z dziećmi i młodzieżą oraz z ich rodzinami w celu wyrównania ich szans edukacyjnych i społecznych oraz przeciwdziałania procesom wykluczenia społecznego czy zapewnią mieszkania chronione osobom z niepełnosprawnością intelektualną.

W trakcie oceny na koniec 2016 r. były m.in. projekty dotyczące:

- usuwania azbestu z wielorodzinnych budynków mieszkalnych Górnicej Spółdzielni Mieszkaniowej, Bytomskich Mieszkań oraz Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o.,
- termomodernizacji siedziby MOPR, dwóch hal sportowych (OSiR),
- modernizacji oświetlenia drogowego (MZDiM),
- poprawy zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy oraz promocji samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych, wspomagania procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (BARI Sp. z o.o.).

2.1.4 Kontrakt terytorialny

Kontrakt Terytorialny jest nowym instrumentem partnerstwa oraz koordynacji działań ukierunkowanych terytorialnie dla zwiększenia skuteczności polityki regionalnej. Stanowi on ważny element polityki rozwoju, który został określony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020 i uregulowany w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Kontrakt terytorialny jest instrumentem koordynacji działań prorozwojowych administracji rządowej i samorządowej, który pozwala na dostosowanie wsparcia krajowego do potrzeb regionalnych. Zwiększa tym samym odpowiedzialność województw za prowadzenie polityki rozwoju. Rząd i władze poszczególnych województw uzgadniają cele rozwojowe i inwestycje, które są dla obu stron kluczowe i mają istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz objętego nim województwa. Kontrakt wskazuje, jakie działania podejmie rząd, a jakie będą wspierane z poziomu samorządowego (przez województwo, powiat, gminę). Inwestycje zapisane w kontrakcie terytorialnym danego województwa będą finansowane ze środków unijnych i krajowych.

Szacuje się, że na politykę rozwoju, w skali całego kraju w latach 2014-2023, zostanie przeznaczone około 400 mld zł. W województwie śląskim ma to być kwota ok. 40,9 mld zł.

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Śląskiego podpisany we wrześniu 2014 r. w Katowicach skoncentrowany jest na potrzebach i mocnych stronach regionu, wskazuje priorytetowe dla rządu i samorządu cele do realizacji w najbliższych latach, niezbędne do ich osiągnięcia działania oraz najważniejsze przedsięwzięcia dotyczące:

- poprawy jakości badań oraz wzmocnienia współpracy sektora nauki i gospodarki,
- modernizacji istniejących systemów transportowych oraz lepszego skomunikowania obszarów południowej i północnej części województwa,

- ❑ zwiększenia mocy wytwórczych energii elektrycznej w województwie
- ❑ zapobiegania negatywnym skutkom zmian klimatu,
- ❑ zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego,
- ❑ zwiększenia poziomu zatrudnienia w województwie,
- ❑ redukcji poziomu wykluczenia społecznego,
- ❑ podniesienia poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie,
- ❑ podniesienia jakości i dostępności usług z zakresu ochrony zdrowia,
- ❑ rozwoju miasta wojewódzkiego i obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie oraz miast regionalnych i subregionalnych,
- ❑ kompleksowej rewitalizacji dzielnic i miast o wysokim nasileniu niekorzystnych zjawisk społecznych i gospodarczych, w szczególności rewitalizacji na terenie Bytomia.

Dokument aneksowano w 2015 r. w celu określenia wysokości, sposobu i warunków dofinansowania RPO WSL na lata 2014-2020. Aneks nie wprowadził żadnych zmian w wykazie przedsięwzięć planowanych do realizacji w województwie śląskim. Na podstawie zaktualizowanych kontraktów terytorialnych regiony mogły rozpocząć wdrażanie regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.

W dokumencie znalazły się dwa przedsięwzięcia priorytetowe, które dotyczą Bytomia, tj.:

- ❑ Budowa połączenia autostrady A1 i A4 etap I - zmiana przebiegu drogi krajowej nr 79 na terenie miast Katowice, Chorzów, Bytom od węzła z ul. Katowicką do Al. Jana Pawła II,
- ❑ Prace na liniach kolejowych nr 138, 161, 180, 654, 655, 657, 658, 699 na odcinku Gliwice - Bytom-Chorzów Stary-Mysłowice Brzezinka-Oświęcim oraz Dorota-Mysłowice Brzezinka.

W zakresie planowanych do realizacji inwestycji obowiązujące są również rekomendacje zawarte w Mandacie Negocjacyjnym Województwa Śląskiego z sierpnia 2014 r. (wersja 2.1) odnoszące się do wsparcia z poziomu RPO WSL, gdzie wpisany jest m.in. projekt dotyczący budowy Bytomskiej Centralnej Trasy Północ-Południe BCT N-S.

Na współfinansowanie części wkładu krajowego w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 z budżetu państwa ma być przeznaczony ok. 119,67 mln euro, z tego:

- ❑ ok. 65,47 mln euro na wkład krajowy do projektów rewitalizacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ❑ ok. 47,26 mln euro na współfinansowanie projektów Europejskiego Funduszu Społecznego,
- ❑ ok. 6,94 mln euro na inne projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Dodatkowo uzgodniono wysokość środków z Funduszu Pracy na realizację projektów Powiatowych Urzędów Pracy współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WSL, która wynosi ok. 137,2 mln euro.

W związku z tym Kontrakt Terytorialny składa się z dwóch części. Pierwsza, podpisana w 2014 r., odnosi się do celów rozwojowych i inwestycji priorytetowych dla rozwoju kraju oraz danego regionu, co do realizacji których wolę współpracy deklarują obie strony porozumienia - rządowa i samorządowa. Druga część, wprowadzona Aneksem w 2015 r., obejmuje zobowiązania finansowe strony rządowej i samorządowej oraz sposób przekazywania i rozliczania środków na realizację RPO WSL 2014-2020 z EFRR i EFS oraz budżetu państwa.

W 2016 r. dokonano uzgodnienia z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego projektów dotyczących publicznej infrastruktury badawczo-rozwojowej (B+R) możliwych do realizacji ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, co wynikało z zapisów art. 9k ust. 11 Aneksu nr 1 do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Śląskiego.

W związku z tym Zarząd Województwa Śląskiego przyjął w lipcu 2016 r. przygotowany przez stronę rządową Załącznik nr 5b do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Śląskiego zawierający informację o siedmiu projektach kwalifikujących się do wsparcia ze środków EFRR w ramach *Priorytetu Inwestycyjnego 1a udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy RPO WSL 2014-2020.*

2.1.5 Obszar Strategicznej Interwencji

Jak informowano w raportach za lata ubiegłe w perspektywie finansowej funduszy Unii Europejskiej 2014-2020 miasto Bytom, w wyniku analiz sytuacji społeczno-gospodarczej, uznano za jeden z najbardziej problemowych obszarów w Unii Europejskiej. W Bytomiu wskutek wieloletniej eksploatacji górniczej i procesów likwidacyjnych w przemyśle wydobywczym i hutniczym doszło do dewastacji obiektów, w tym poprzemysłowych, znacznego zanieczyszczenia środowiska oraz dekapitalizacji substancji mieszkaniowej, a to pociągnęło za sobą nawarstwianie się licznych problemów społecznych, jak bezrobocie, wzrost ubóstwa, przestępczość. Dlatego też w krajowych dokumentach strategicznych Bytom wskazany został jako obszar wymagający szczególnej pomocy – tzw. Obszar Strategicznej Interwencji (OSI).

Konsekwencją takiej sytuacji było przyznanie Bytomowi dodatkowej puli wsparcia w wysokości 100 mln euro na przedsięwzięcia obejmujące kompleksową rewitalizację miasta. Środki te stanowią część Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 i wydatkowane mogą być jedynie w ramach wskazanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego osi priorytetowych przy założeniu, że rewitalizacja fizyczna dotycząca przestrzeni miejskiej, powinna jedynie wspierać procesy przemian społecznych na obszarach, gdzie koncentracja problemów jest najwyższa. Dlatego też aż 45% środków przeznaczone musi być na działania skierowane do społeczności lokalnej (tzw. projekty miękkie). Pozostała część środków przeznaczona będzie na działania inwestycyjne, pod warunkiem, że wynikać one będą bezpośrednio z potrzeb społecznych.

Obszary, które będą wspierane w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji zgodnie z wymogiem regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, zostały scharakteryzowane w opracowywanym w 2016 r. Gminnym Programie Rewitalizacji Bytom 2020+ (GPR). Są to obszary z dużym nagromadzeniem problemów społecznych takich jak: wysoki poziom bezrobocia różnych grup społecznych, niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych i niechęć do podnoszenia kwalifikacji, niska aktywność społeczna mieszkańców, niski poziom kapitału społecznego, wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców, wysoki poziom przestępczości, uzależnień, przemocy w rodzinie, wysokie zadłużenie czynszowe, a także problemów dotyczących tkanki miejskiej: niski poziom atrakcyjności inwestycyjnej, zły stan i standard budynków mieszkalnych oraz publicznych, zdewastowane zabytki, zaniedbana przestrzeń wspólna, szkody górnicze, niska emisja i hałas. Obszary z największym nagromadzeniem problemów w GPR ujęto w 4 wiązkach:

1. Śródmieście - Rozbark - KWK Rozbark - Orzeł Biały;
2. Bobrek - Huta Bobrek - Szombierki;
3. Kolonia Zgorzelec - Huta Zygmunt;
4. wiązka horyzontalna (obejmująca wszystkie podobszary rewitalizacji, w tym w szczególności podobszary niezamieszkałe).

W 2016 r. trwały prace zarówno nad Gminnym Programem Rewitalizacji, który jest obowiązkowym załącznikiem do projektów w ramach OSI, jak i nad kartami projektów OSI, na podstawie których opracowywany będzie przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego harmonogram naborów na projekty. Przede wszystkim zaktualizowano wstępną listę projektów do wsparcia w ramach EFRR (55% alokacji dla OSI) i EFS (45% alokacji OSI) biorąc pod uwagę zaktualizowane kosztorysy, harmonogramy i zakresy rzeczowe projektów. Karty projektów zostały przekazane do weryfikacji Urzędowi Marszałkowskiemu.

W ramach EFRR przygotowano projekty w 5 priorytetach wskazanych przez Urząd Marszałkowski, co przedstawia poniższa tabela. Wybór projektów do dofinansowania planowany jest w trybie pozakonkursowym.

Tabela nr 4. Lista projektów inwestycyjnych zaproponowana do wsparcia ze środków EFRR w ramach OSI (stan na grudzień 2016 r.)

działanie EFRR	alokacja z EFRR wg Urzędu Marszałkowskiego	projekt	beneficjent
4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej	7 500 000 euro 30 000 000 zł	Termomodernizacja oraz zmiana systemów ogrzewania nieruchomości zlokalizowanych w Śródmieściu Bytomia	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania
		Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
		Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
		Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 4 w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
		Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
		Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Administracyjno-Ekonomicznych i Ogólnokształcących w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
		Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 3 w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
		Termomodernizacja budynków zlokalizowanych przy ul. Sądowej 1 i 2 – siedziby Prokuratury Rejonowej w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
		Termomodernizacja budynku Wydziału Zdrowia Publicznego w Bytomiu przy ul. Piekarskiej 18	Śląski Uniwersytet Medyczny
5.3 Dziedzictwo kulturowe	5 000 000 euro 20 000 000 zł	Rewaloryzacja zespołu pałacowego Thiele-Wincklerów zlokalizowanego w Parku Ludowym przy ul. Dzierżonia w Bytomiu-Miechowicach	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
		Renowacja budynku i pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury Nr 1 w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
		Renowacja zabytkowego kościoła Św. Wojciecha w Bytomiu	Zakon Braci Mniejszych Prowincji Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, Dom Zakonny w Bytomiu
		Remont budynku kościoła pw. Świętej Trójcy w Bytomiu	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Trójcy w Bytomiu
		Prace renowacyjne przy kościele parafialnym p.w. Wniebowzięcia NMP w Bytomiu	Rzymskokatolicka Parafia Wniebowzięcia NMP w Bytomiu
		Prace remontowe przy kościele filialnym pw. Ducha Św.	Rzymskokatolicka Parafia Wniebowzięcia NMP w Bytomiu
		Renowacja zabytkowego kościoła Św. Krzyża w Bytomiu	Parafia Rzymskokatolicka Świętego Krzyża w Bytomiu
		Konserwacja i zachowanie zabytkowego kościoła św. Małgorzaty w Bytomiu	Zgromadzenie Słowa Bożego Księży Werbiści Dom Misyjny
5.4 Ochrona różnorodności biologicznej	637 500 euro 2 550 000 zł	Uporządkowanie ruchu turystycznego na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Żabie Doły celem ochrony przyrody i bioróżnorodności oraz przystosowania obszaru na cele edukacyjne i rekreacyjno-wypoczynkowe	Miasto Bytom/ Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej
10.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagane i chronione oraz infrastruktury usług społecznych	10 883 250 euro 43 533 000 zł	Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych i chronionych w Bytomiu (Śródmieście i Rozbark)	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania
		Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych i chronionych w Bytomiu (Bobrek)	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania
		Przebudowa i adaptacja budynku przy ul. Karola Miarki 10 na potrzeby Centrum Integracji Społecznej	Miasto Bytom/ Centrum Integracji Społecznej w Bytomiu
		Program Terapii dla Młodzieży	Miasto Bytom/ Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom (od 2017 r. Centrum Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom)
		Uruchomienie mieszkań chronionych z zapleczem treningowym dla mieszkańców DPS dla Dorosłych oraz osób przewlekle psychicznie chorych mieszkańców miasta Bytom	Miasto Bytom/ Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych

		Rewitalizacja obiektów na potrzeby Centrum Integracji Aktywnej	Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji we współpracy z Urzędem Miejskim
10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	30 979 250 euro 123 917 000 zł	Rewitalizacja części podobszaru 8 - Bytom Bobrek	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania
		Rewitalizacja podobszarów 10, 11, 12, 13 - Bytom Śródmieście i Rozbark	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania
		Stworzenie przyjemnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców Rozbarku	Miasto Bytom/ Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej
		Remont konserwatorski elewacji budynku plebani kościoła p.w. Św. Trójcy w Bytomiu zlokalizowanego przy ul. Kwietniewskiego 1	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Trójcy w Bytomiu
		Rewitalizacja starego domu katechetycznego przy ul. Ks. Koziółka 3	Rzymskokatolicka Parafia Wniebowzięcia NMP w Bytomiu
		Rewitalizacja społeczna poprzez kulturę kościoła Św. Jacka w Bytomiu	Parafia Św. Jacka w Bytomiu
		Rewitalizacja gmachu Bytomskiego Centrum Kultury III etap	Bytomskie Centrum Kultury
		Rewitalizacja obiektu UL na cele działalności społecznej bytomskich harcerzy	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska – Hufiec Bytom
		Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych	Bytomsko-Radzionkowska Spółdzielnia Socjalna we współpracy z BARI Sp. z o.o.
		Rewitalizacja obiektów po byłym zakładzie naprawczym zabytkowej Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
		Rewitalizacja podobszaru 19 - Bytom zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie alokacji przekazanej przez Urząd Marszałkowski oraz informacji z kart projektów do GPR przekazanych przez wydział Urzędu Miejskiego i podmioty z terenu miasta

Projekty nieinwestycyjne opracowane zostały zarówno przez wydziały urzędu, jednostki podległe, spółki gminne, jak i podmioty zewnętrzne – organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne, kluby sportowe, parafie czy przedsiębiorstwa. Projekty w ramach EFS do dofinansowania wybierane będą na zasadzie konkursów ogłaszanych przez Instytucję Zarządzającą RPO WSL na lata 2014-2020 i to jakość oraz skuteczność przygotowanych przez poszczególne podmioty projektów zdecyduje o tym, które będą realizowane. Zestawienie liczby projektów zaproponowanych w poszczególnych poddziałaniach RPO WSL na lata 2014-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5. Liczba projektów nieinwestycyjnych zaproponowana do wsparcia ze środków EFS w ramach OSI w poszczególnych poddziałaniach RPO WSL na lata 2014-2020 (stan na grudzień 2016 r.)

poddziałanie EFS	alokacja EFS wg Urzędu Marszałkowskiego	liczba zaproponowanych projektów na liście podstawowej w GPR
7.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia - konkurs	33 000 000,00	10
7.3.3 Promocja samozatrudnienia - konkurs	17 500 000,00	6
7.4.2 Outplacement	15 000 000,00	3
8.2.3 Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa - konkurs		1
8.1.3 Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 lat - konkurs	1 000 000,00	3
9.1.3 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym - OSI	40 000 000,00	27
9.2.3 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - OSI	68 000 000,00	21
9.3.1 Wsparcie sektora ekonomii społecznej - konkurs	1 000 000,00	0
11.1.3 Wzrost upowszechnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej - konkurs	4 500 000,00	3
11.1.4 Poprawa efektywności kształcenia ogólnego - konkurs		4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie alokacji przekazanej przez Urząd Marszałkowski oraz informacji z kart projektów do GPR przekazanych przez wydział Urzędu Miejskiego i podmioty z terenu miasta

Po przyjęciu GPR oraz wstępnej akceptacji zaproponowanych w nim przedsięwzięć przez Urząd Marszałkowski, w 2017 r. planowane jest ogłoszenie pierwszych naborów na projekty w ramach OSI. Po analizie projektów przeprowadzonej pod koniec 2016 r. należy zauważyć, że większość zaproponowanych projektów posiada kompletną dokumentację i jest gotowe do złożenia w pierwszych ogłaszanych terminach naborów.

Informacje o Gminnym Programie Rewitalizacji oraz zaproponowanych w ramach OSI projektach wpisanych do tego programu znaleźć można na portalu: <http://www.bytomodnowa.pl>.

Rysunek nr 5: Portal bytomodnowa.pl

Źródło: <http://www.bytomodnowa.pl/>

2.1.6 Projekt pilotażowy w zakresie rewitalizacji dla miasta Bytomia

Bytom od października 2015 r. objęty jest dodatkowym wsparciem ze strony Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju obecnie Ministerstwa Rozwoju w ramach projektu pilotażowego rewitalizacji. Celem projektu pilotażowego jest udzielenie miastu wsparcia merytorycznego - pomocy eksperckiej w wypracowaniu rozwiązań dla różnego rodzaju obszarów zdegradowanych oraz różnego rodzaju problemów i zagadnień. Realizacja projektu pilotażowego ma się przyczynić do zaprogramowania przez miasto zintegrowanych, kompleksowych działań rewitalizacyjnych, ściśle odpowiadających specyficznym potrzebom miasta oraz wybranego obszaru kryzysowego. Zadaniem pilotażu jest też wypracowanie i testowanie nowych, modelowych, ambitnych i wzorcowych działań. Jednocześnie, należy mieć na uwadze, że projekt pilotażowy ma wspierać nie tylko miasto, przez które jest realizowany, ale także inne podmioty, w szczególności władze samorządowe innych polskich miast, które podejmując działania rewitalizacyjne, będą mogły wykorzystać doświadczenie oraz dorobek z prowadzonego projektu pilotażowego.

W ramach wsparcia eksperckiego w 2016 r. wypracowano koncepcję projektu pilotażowego pn. **Bytom OdNowa – innowacyjne projekty mieszkaniowe i rozwój inicjatyw społecznych**. W grudniu miasto podpisało z Ministerstwem Rozwoju umowę dotacyjną współfinansowaną ze środków Unii Europejskiej z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz z budżetu państwa.

Na realizację projektu otrzymano dotację w wysokości ponad 5 mln zł. Projekt „Bytom OdNowa – innowacyjne projekty mieszkaniowe i rozwój inicjatyw społecznych” realizowany będzie w latach 2016-2018 i skupia się wokół 4 wiązek działań:

1. Opracowanie „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”.

Dokument został opracowany w 2016 roku. Wiązka obejmuje nie tylko opracowanie samego dokumentu ale także przeprowadzenie szerokiego procesu partycypacyjnego oraz wypracowanie formuły Komitetu Rewitalizacji;

2. Wzmocnienie zdolności instytucjonalnej miasta Bytomia do prowadzenia działań rewitalizacyjnych.

Wiązka obejmuje m.in.:

- ❑ działania edukacyjne skierowane do pracowników UM wzmacniające ich zdolność do uczestnictwa w procesie rewitalizacji;
- ❑ działania informacyjno-promocyjne skierowane do mieszkańców np. spacer studyjne/ badawcze po podobszarach rewitalizacji, publikację gazety, prowadzenie strony internetowej czy bloga,
- ❑ organizację stałego punktu informacyjnego w obszarze rewitalizacji, w ramach którego zapewniane będzie doradztwo (dyżury) oraz szkolenia dla interesariuszy, w tym:
 - wsparcie edukacyjne i doradcze dla organizacji pozarządowych, wspierające zdolność instytucjonalną tych organizacji do zaangażowania się w realizację projektów społecznych,
 - doradztwo prawne, ekonomiczne i techniczne dla interesariuszy w obszarze pilotażowym i obszarze rewitalizacji.

3. „Bytomski Model Mieszkalnictwa Dostępnego”.

Wiązka obejmuje m.in.:

- ❑ inwentaryzację stanu technicznego budynków mieszkalnych w zasobie gminy na obszarze rewitalizacji,
- ❑ analizę kwestii występowania pomocy publicznej w różnych wariantach przeprowadzenia remontów i innych inwestycji w zasobie mieszkaniowym gminy oraz w zasobach wspólnot mieszkaniowych i innych podmiotów,
- ❑ badanie diagnostyczne postaw mieszkaniowych potencjalnych klientów mieszkań w zasobie mieszkaniowym gminy Bytom,
- ❑ doradztwo w wyborze modeli inwestycji mieszkaniowych dostosowanych do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz w poszukiwaniu inwestorów zainteresowanych testowaniem rozwiązań technologicznych oraz organizacyjno-prawnych w pustostanach w obszarze pilotażowym wraz z fundraisingiem dla podmiotów zainteresowanych testowaniem wybranych modeli w kwartale pilotażowym.

4. Rozwój inicjatyw społecznych.

Wiązka obejmuje:

- ❑ badanie jakości życia w obszarze rewitalizacji wraz z ewaluacją wpływu dotychczas realizowanych projektów społecznych w Bytomiu na zmiany jakości życia mieszkańców obszarów zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, którego efektem będą rekomendacje dotyczące zmian w realizowanych projektach oraz potencjalnych nowych projektów (tzw. innowacji społecznych),
- ❑ opracowanie poradnika dla interesariuszy procesu rewitalizacji w Bytomiu, które przedstawi szczegółowo dostępne w latach 2017-2022 źródła finansowania projektów, których realizacja na obszarze rewitalizacji może poprawić sytuację grup docelowych,
- ❑ utworzenie generatora wniosków dla organizacji pozarządowych na wspólne świadczenie usług w ramach otwartych konkursów ofert dla konsorcjów NGO,
- ❑ opracowanie mechanizmu regrantingowego, który pozwoli zaangażować społeczność lokalną w poszczególnych zamieszkałych podobszarach do aktywnego udziału w proces rewitalizacji. Fundusz będzie służył finansowaniu niewielkich projektów infrastrukturalnych i projektów społecznych,
- ❑ przeprowadzenie konkursu na innowacje społeczne,
- ❑ wdrożenie działań stymulujących szerokie stosowanie narzędzi budowania zaangażowania społeczności lokalnej w rewitalizacji, w tym z wykorzystaniem metody planning for real.

Celem działań przeprowadzonych w ramach projektu jest wypracowanie najbardziej adekwatnego mechanizmu prowadzenia działań rewitalizacyjnych w Bytomiu poprzez dopasowanie podejmowanych działań do zidentyfikowanych problemów wynikających z pogłębionej diagnozy. W związku z tym większość wiązek działań obejmuje działania diagnostyczne, przygotowanie interesariuszy i jednostek UM do wykorzystania zebranych informacji i odebranych diagnoz oraz wdrożenie sztytu na miarę rozwiązania. Z tego punktu widzenia **miasto Bytom będzie modelowym przykładem budowania i wzmacniania zdolności instytucjonalnej interesariuszy procesu rewitalizacji do programowania i realizacji działań rewitalizacyjnych zgodnie z Krajową Polityką Miejską 2023.**

Jednocześnie wypracowane diagnozy będą mogły służyć programowaniu podobnych badań i rozwiązań w innych obszarach tego i innych miast. **Celem pilotażu w tym punkcie jest wskazanie planu działań, który – dzięki pilotażowym wdrożeniom, licznym wzorom dokumentów oraz materiałom instruktażowym – będzie użyteczny dla innych miast, które będą mogły wykorzystać go w swoich działaniach rewitalizacyjnych poprzez Krajowe Centrum Wiedzy o Rewitalizacji.**

2.1.7 Monitoring i ewaluacja

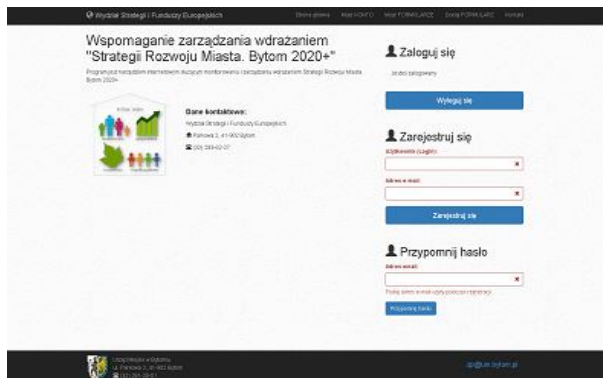
Podstawę wdrażania monitoringu i ewaluacji miasta stanowi zbiór wskaźników zapisanych w „Strategii Rozwoju Miasta. Bytom 2020+” umożliwiających ocenę procesów zachodzących w mieście oraz skuteczności realizacji strategii.

Na system wskaźników składa się:

- ❑ zbiór dziesięciu wskaźników umożliwiających generalną ocenę przemian zachodzących w mieście i otoczeniu,
- ❑ zbiór wskaźników szczegółowych, których monitorowanie pozwala na ocenę tempa osiągania celów strategicznych,
- ❑ zbiór wskaźników projektowych umożliwiających śledzenie tempa realizacji projektów strategicznych.

W celu usprawnienia procesu monitorowania przygotowano oprogramowanie „Wspomaganie zarządzania wdrażaniem Strategii Rozwoju Miasta. Bytom 2020+”. W 2016r. uruchomiono pierwszy moduł oprogramowania umożliwiający wprowadzenie projektów strategicznych za pomocą formularza internetowego, który dostępny jest pod adresem <http://sitplan.um.bytom.pl/strategia/>.

Rysunek nr 6: Moduł oprogramowania

Wydziały i jednostki urzędu wprowadzają za pomocą formularza projekty, realizowane od 2014r. tj. od czasu przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta. Bytom 2020+”. Formularz jest intuicyjny, wiele elementów wymaga jedynie tzw. odhaczenia. Założeniem programu jest monitorowanie wdrażania strategii tj. sprawdzenie czy realizowane projekty są zgodne ze Strategią Rozwoju Miasta. Bytom 2020+, a także planowanie i realizowanie w pierwszej kolejności takich, które odpowiadają celom i kierunkom strategii rozwoju miasta.

Źródło: <http://sitplan.um.bytom.pl/strategia/>

Oprogramowanie ma charakter modułowy i daje możliwość dodawania kolejnych modułów w przyszłości. Do końca sierpnia wprowadzono do systemu 74 projekty, które odpowiadały na cele i kierunki zapisane w strategii rozwoju miasta. System umożliwia także zestawienie wskaźników pozwalających ocenić przemiany zachodzące w mieście i otoczeniu. W drugiej połowie roku prowadzono prace testowe nad dwoma kolejnymi modułami systemu tj.: planowaniem i raportowaniem. Raport z monitoringu strategii za okres 2014-2016 zostanie przygotowany przy pomocy wyżej opisanego narzędzia.

Planowane jest rozbudowanie narzędzia w kolejnych latach tak by móc również w ten sam sposób monitorować efekty procesu rewitalizacji w mieście.

Rysunek nr 7: Formularz karty projektu

Źródło: <http://sitplan.um.bytom.pl/strategia/>

2.2 Zagospodarowanie przestrzenne

2.2.1 Planowanie przestrzenne

W zakresie planowania przestrzennego, Wydział Architektury Urzędu Miejskiego w Bytomiu w 2016 podjął następujące działania:

Uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- ❑ dla terenu położonego w rejonie ul. Leśnej w Bytomiu - uchwała nr XXVI/345/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 20 czerwca 2016 r. Publikacja: Dziennik Urzędowy Woj. Śląskiego poz. 3493 z dnia 27 czerwca 2016 r.,
- ❑ dla północnej części miasta Bytomia, zwanego planem „Blachówka” – rejon ulic: Polnej i Blachówki - uchwała nr XXVIII/368/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 29 sierpnia 2016 r. Publikacja: Dziennik Urzędowy Woj. Śląskiego poz. 4533 z dnia 8 września 2016 r.,
- ❑ dla terenu położonego w rejonie ulic: Witolda Gombrowicza i Tadeusza Boya-Żeleńskiego w Bytomiu - uchwała nr XXVIII/369/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 29 sierpnia 2016 r. Publikacja: Dziennik Urzędowy Woj. Śląskiego poz. 4534 z dnia 8 września 2016 r.,
- ❑ dla sześciu terenów położonych w Bytomiu w rejonach ulic: Józefa Nickla i Leśnictwo (teren nr 1), Józefa Nickla i Relaksowej (teren nr 2), Stolarzowickiej i Alojzego Felińskiego (teren nr 3) Stolarzowickiej i Kasztanowej (teren nr 4), Nowej (teren nr 5), Reptowskiej (teren nr 6) - uchwała nr XXXIII/435/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 listopada 2016 r. Publikacja: Dziennik Urzędowy Woj. Śląskiego poz. 6485 z dnia 6 grudnia 2016 r.

Uchwalenie zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- ❑ zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północnej części dzielnicy Miechowice, przyjętego uchwałą nr LIII/759/09 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 października 2009 r., dla terenu położonego przy ulicy Dalekiej w Bytomiu - uchwała nr XX/266/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 stycznia 2016 r. Publikacja: Dziennik Urzędowy Woj. Śląskiego poz. 695 z dnia 1 lutego 2016 r.,
- ❑ zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu „Starych Miechowic”, przyjętego uchwałą nr VIII/87/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 23 lutego 2011 r., dla terenu położonego przy ulicy Karbowskiej w Bytomiu - uchwała nr XXVIII/370/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 29 sierpnia 2016 r. Publikacja: Dziennik Urzędowy Woj. Śląskiego poz. 4535 z dnia 8 września 2016 r.,
- ❑ zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w dzielnicy Miechowice, obejmującego zabudowę pomiędzy ulicami Ks. Jana Frenzla i Jana Dzierżonia, przyjętego uchwałą nr XLV/627/09 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 kwietnia 2009 r., dla terenu położonego przy ulicy Leszczynowej w Bytomiu - uchwała nr XXVIII/371/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 29 sierpnia 2016 r. Publikacja: Dziennik Urzędowy Woj. Śląskiego poz. 4536 z dnia 8 września 2016 r.

Ogłoszenie tekstów jednolitych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie węzła planowanej autostrady A1, zwanego planem „Dąbrowa Miejska” – Dziennik Urzędowy Woj. Śląskiego poz. 2016 z dnia 5 kwietnia 2016 r.,
- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północnej części dzielnicy Miechowice – Dziennik Urzędowy Woj. Śląskiego poz. 4560 z dnia 8 września 2016 r.,
- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego południowej części dzielnicy Miechowice w Bytomiu – Dziennik Urzędowy Woj. Śląskiego poz. 6675 z dnia 8 grudnia 2016 r.

Kontynuacja procedury planistycznej dot. następujących planów zagospodarowania przestrzennego:

- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w południowej części Bytomia, zwanego planem „Łagiewniki-Wschód” – na podstawie uchwały nr XVII/221/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 września 2011 r.,
- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Bytomia – na podstawie uchwały nr XVII/222/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 września 2011 r.,
- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ul. Wrocławskiej w Bytomiu – na podstawie uchwały nr XVII/223/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 września 2011 r.,
- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Bytomiu pomiędzy ulicami: Chorzowską, Juliana Tuwima i Wojciecha Kilara – na podstawie uchwały nr XXXIII/460/14 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 23 czerwca 2014 r.,

- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulic: Przyjemnej i Stolarzowskiej w Bytomiu – na podstawie uchwały nr VIII/117/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 kwietnia 2015 r.,
- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulic: Suchogórskiej i Tęczowej w Bytomiu – na podstawie uchwały nr VIII/118/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 kwietnia 2015 r.,
- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie Placu Jana w Bytomiu – na podstawie uchwały nr VIII/119/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 kwietnia 2015 r.,
- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulicy Żołnierskiej w Bytomiu – na podstawie uchwały nr VIII/120/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 kwietnia 2015 r.,
- ❑ zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom – na podstawie uchwały nr XV/200/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 września 2015 r. (w zakresie związanym z koniecznością ujawnienia udokumentowanych złóż kopalin).

Przystąpienia do sporządzenia (lub zmiany) następujących opracowań planistycznych:

- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Cegielnianej w Bytomiu – na podstawie uchwały nr XX/265/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 stycznia 2016 r.,
- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Wiejskiej w Bytomiu – na podstawie uchwały nr XXVIII/367/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 29 sierpnia 2016 r.,
- ❑ zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru Karbia w Bytomiu, przyjętego uchwałą nr IX/129/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 maja 2015r. dla terenu położonego przy ulicach: Świętej Elżbiety i Konstytucji w Bytomiu – na podstawie uchwały nr XXIX/391/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 26 września 2016 r.,
- ❑ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego pomiędzy ulicami: Strzelców Bytomskich i Długą w Bytomiu – na podstawie uchwały nr XXIX/392/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 26 września 2016 r.

Przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom:

- ❑ zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom, przyjętego uchwałą nr XVI/204/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 sierpnia 2011 r. i zmienionego uchwałą nr X/120/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 lutego 2013 r., dla terenu położonego w rejonie ul. Cegielnianej – na podstawie uchwały nr XXXIII/434/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 listopada 2016 r.

W dniu 31 grudnia 2016 r. w Gminie Bytom 2704,1 ha (tj. 38,9 % powierzchni miasta) objęte było obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, natomiast 1497,2 ha (tj. 21,6 % powierzchni miasta) objęte było przystąpieniami do sporządzania planów.

2.2.2 Bytomska Infrastruktura Informacji Przestrzennych

Bytomska Infrastruktura Informacji Przestrzennej powstała z inicjatywy Wydziału Geodezji Urzędu Miejskiego w Bytomiu, ponadto jest pod jego nadzorem prowadzona oraz rozwijana. BIIP pokłada szczególny nacisk na rozwój społeczeństwa informacyjnego, jednak kluczowym zadaniem jest zwiększenie skuteczności zarządzania miastem oraz udostępnianie rzetelnych informacji przestrzennych.

W 2016 r. zrealizowano niżej wymienione działania związane z funkcjonowaniem Bytomskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej:

- ❑ dopracowano i zaktualizowano warstwy: wspólnot mieszkaniowych, bezpieczeństwa miasta, ścieżek rowerowych, kamer itp., a także mapę akustyczną Bytomia,
- ❑ przygotowano i zamieszczono na planie miasta portalu internetowego i - BIIP ogólnodostępną warstwę trasy Tour de Pologne w Bytomiu z filmami obrazującymi przebieg trasy,
- ❑ wykonano mapy konieczne do aktualizacji katalogu ofert inwestycyjnych,
- ❑ rozbudowano aplikację Wirtualnego Urzędu o nowy budynek urzędu przy ul. Rynek 20, w którym mieści się Biuro Bezpieczeństwa Miasta,

- w wyniku modernizacji struktury bazy danych GEO-INFO w serwisie WIIP opublikowano aktualną mapę zasadniczą, dzięki czemu symbolika obiektów oraz opisy na mapie zostały dostosowane do obowiązujących przepisów prawa,
- opracowano mapy na potrzeby wydawnictw promujących Bytom, mianowicie mapę do ulotki informacyjnej przedstawiającą ściśle centrum Bytomia, mapę do przewodnika o Bytomiu, oraz mapę rozkładaną przedstawiającą obszar całego Bytomia,
- wzbogacono zbiór danych przestrzennych o nową ortofotomapę konieczną do wykonania weryfikacji danych Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego oraz stanowiącą podstawę pracy dla użytkowników BIIP-u.

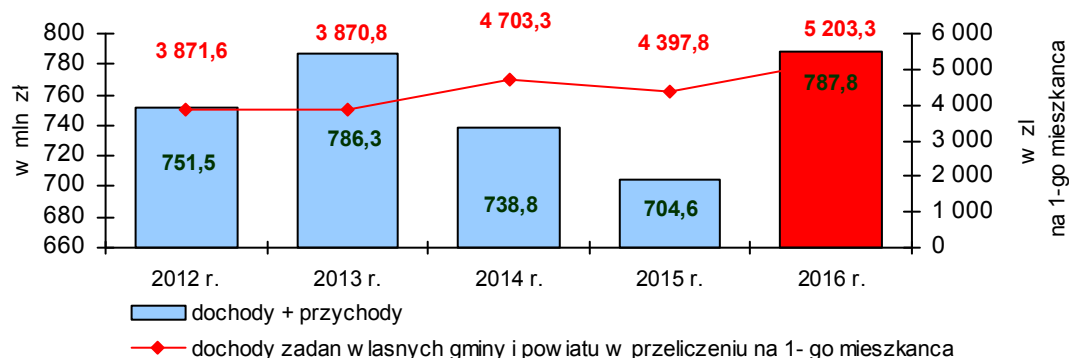
Dane gromadzone przez Wydział Geodezji Urzędu Miejskiego w Bytomiu posłużyły do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i stworzenia Gminnego Planu Rewitalizacji. Dzięki doświadczeniu pracowników Wydziału Geodezji oraz zgromadzonych w systemie WIIP danych przestrzennych możliwe było opracowanie specjalnych planów/map związanych z rewitalizacją miasta. Na podstawie zintegrowanych danych możliwe było dokonanie analizy występujących w mieście problemów w zakresie ubóstwa, bezrobocia, warunków mieszkaniowych i aktywności gospodarczej. W rezultacie wyznaczono tereny obszaru zdegradowanego oraz określony został ostateczny kształt obszaru rewitalizacji miasta Bytom.

2.3 Finanse miasta

2.3.1 Dochody i przychody budżetu miasta

Dochody i przychody budżetu miasta w 2016 r. wynosiły łącznie 787 819 tys. zł i były wyższe o 11,80% od uzyskanych w 2015 roku.

Wykres nr 3: Kształtowanie się dochodów i przychodów miasta w latach 2012–2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W przeliczeniu na 1-go mieszkańca dochody zadań własnych gminy i powiatu wynosiły w 2016 r. 5 203,3 zł i były wyższe o 805 zł, tj. o 18,31 % w porównaniu do 2015 r.

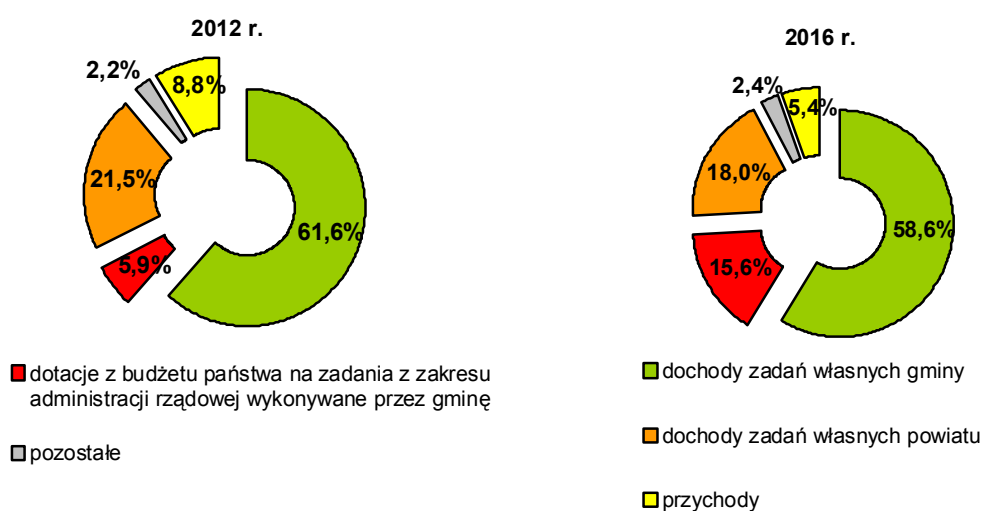
Tabela nr 6. Zestawienie dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Dochody i przychody ogółem (w mln zł):	751,47	786,30	738,81	704,64	787,82
1. Dochody ogółem, w tym:	686,31	678,23	696,52	678,05	745,20
□ dochody zadań gminy:	507,98	510,41	527,51	522,29	584,97
▪ dochody zadań własnych	463,06	464,89	480,04	470,90	461,80
▪ dotacje z budżetu państwa na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	44,27	44,81	46,72	50,35	122,53
▪ dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,37	0,20	0,33	0,48	0,37

▪ dotacje na zadania realizowane w ramach porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	0,28	0,51	0,42	0,56	0,27
□ dochody zadań powiatu:	178,33	167,84	169,01	155,76	160,23
▪ dochody zadań własnych	161,71	150,78	151,47	139,32	142,08
▪ dotacje z budżetu państwa na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	16,15	16,64	17,03	15,78	17,57
▪ dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,04	0,00	0,02	0,1	0,02
▪ dotacje na zadania realizowane w ramach porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	0,43	0,42	0,49	0,56	0,56
2. Przychody	65,16	108,07	42,29	26,59	42,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

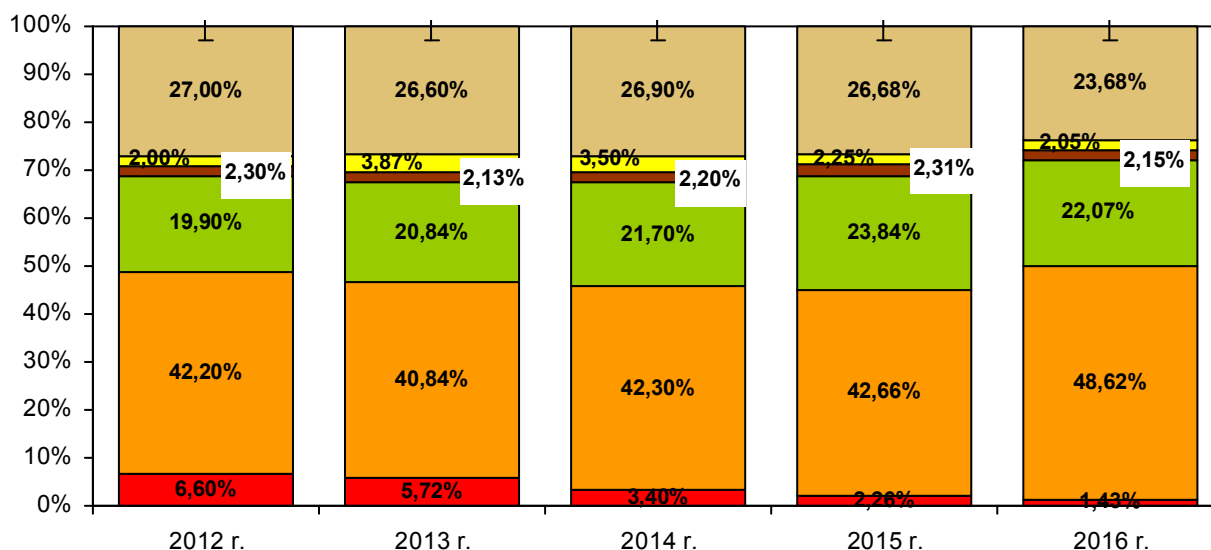
Wykres nr 4: Struktura dochodów i przychodów budżetu miasta wg rodzaju

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

Porównując strukturę dochodów i przychodów budżetu miasta wg rodzaju w roku 2012 i w roku 2016 można zauważyć zmniejszenie się udziału przychodów z zadań własnych gminy. Zmniejszeniu uległy również przychody. Tendencji spadkowej uległy również dochody zadań własnych powiatu.

Wykres nr 5: Struktura dochodów budżetu miasta według źródeł pochodzenia

- środki ze źródeł pozabudżetowych (środki z UE, dotacje z budżetu państwa na współfinansowanie projektów unijnych, dotacje z funduszy celowych, środki pozyskane z innych źródeł)
- dotacje i subwencje
- udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa
- dochody majątku powiatu i inne
- dochody majątku gminy
- dochody z podatków, opłat, odsetek bankowych i pozostałe dochody własne

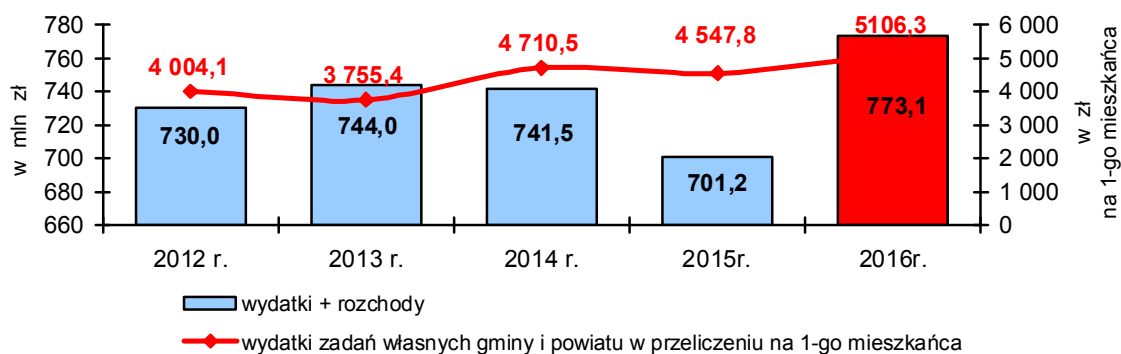
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W 2016 r. podobnie jak w latach poprzednich dotacje i subwencje stanowiły największy udział w dochodach budżetu ogółem następnie dochody z podatków, opłat, odsetek bankowych i pozostałych dochodów własnych.

2.3.2 Wydatki i rozchody budżetu miasta

Wydatki i rozchody budżetu miasta wynosiły ogółem 773 128 tys. zł i były o 5,90 % wyższe w odniesieniu do 2012 roku.

Wykres nr 6: Kształtowanie się wydatków i rozchodów miasta w latach 2012–2016

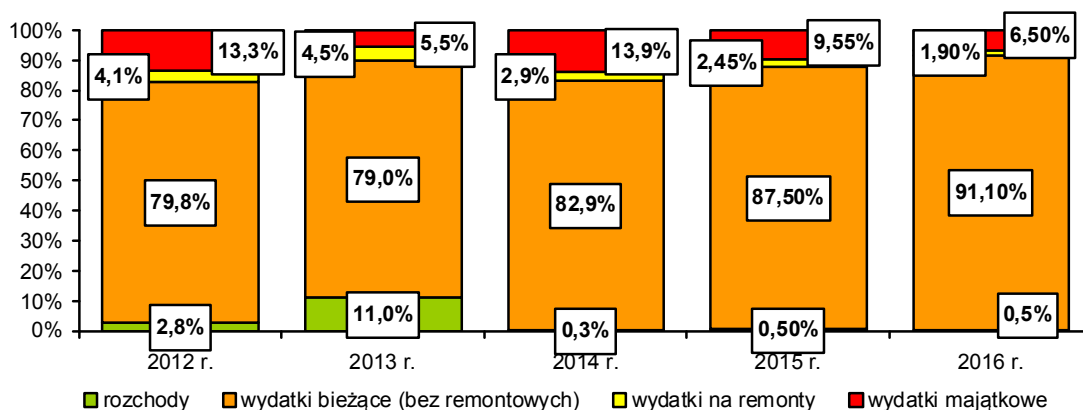
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W przeliczeniu na jednego mieszkańca Bytomia wydatki zadań własnych gminy i powiatu wynosiły łącznie 5 106,30 zł i w porównaniu z 2012 r. były o 27,53 % wyższe.

Tabela nr 7. Zestawienie wydatków i rozchodów budżetu miasta według rodzaju zadań

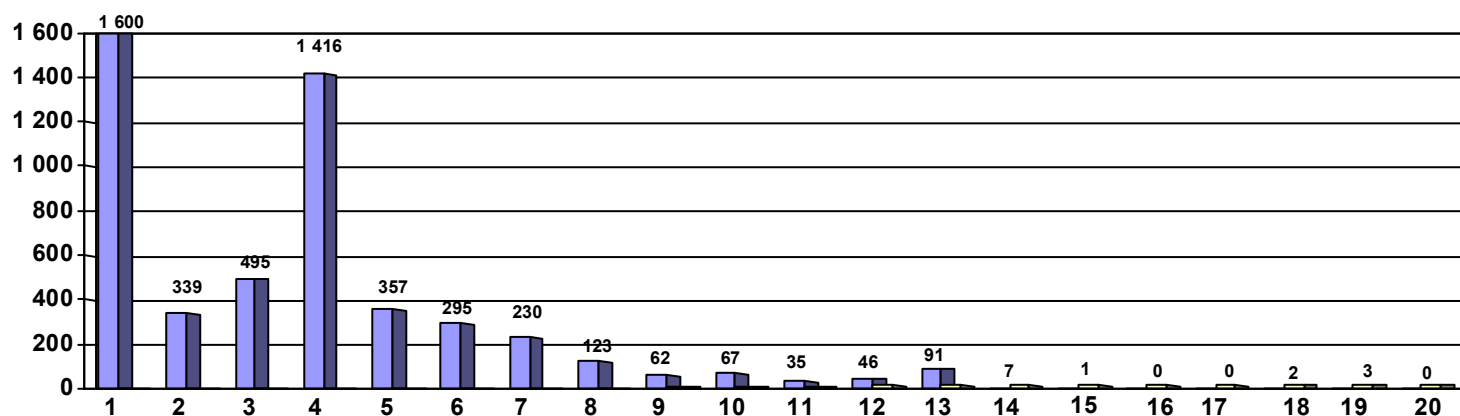
Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Wydatki i rozchody ogółem (w mln zł):	730,00	744,48	741,5	701,18	776,81
1. Wydatki ogółem, w tym:	709,66	662,23	739,89	697,71	773,13
□ wydatki zadań gminy	518,57	491,40	491,40	542,03	617,73
▪ wydatki zadań własnych	473,93	446,03	505,99	491,19	494,83
▪ wydatki zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	44,27	44,81	46,72	50,36	122,53
▪ wydatki zadań administracji rządowej realizowane na podstawie porozumień	0,37	0,56	0,33	0,48	0,37
□ wydatki zadań powiatu	191,09	170,83	170,83	155,68	155,40
▪ wydatki zadań własnych	172,21	151,28	166,78	136,74	134,74
▪ wydatki zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	16,15	16,64	17,03	15,78	17,57
▪ wydatki zadań administracji rządowej realizowane na podstawie porozumień	0,04	-	0,02	0,0	0,0
▪ dotacje na zadania realizowane w ramach porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	2,69	2,91	0,50	3,16	3,09
2. Rozchody	20,34	82,25	1,60	3,47	3,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

Wykres nr 7: Struktura wydatków budżetu miasta według rodzajów wydatków

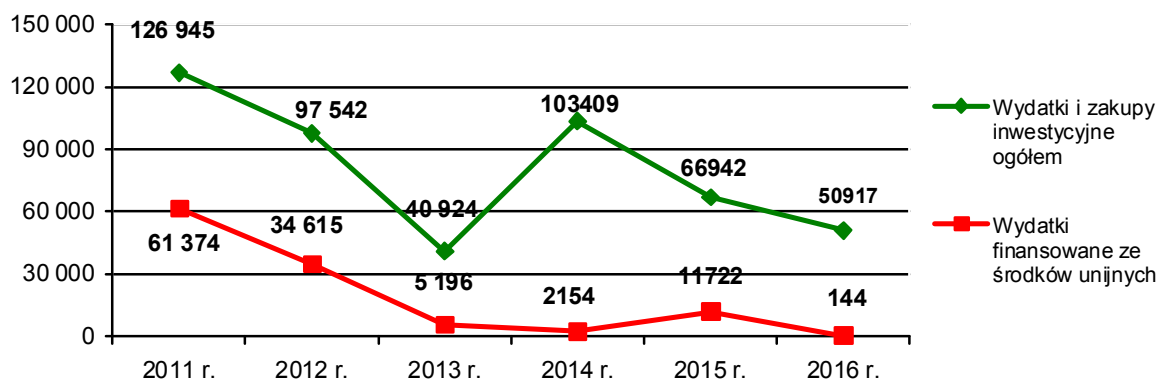
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W latach 2012 obserwujemy kilku procentowy udział rozchodów w strukturze wydatków. Ze względu na spłatę uprzednio zaciągniętych kredytów komercyjnych. W 2013 roku udział rozchodów zwiększył się do poziomu 11,0%, by w 2016 roku osiągnąć wartość 0,5%.

Wykres nr 8: Wykonanie wydatków budżetowych zadań własnych gminy i powiatu na 1 mieszkańca Bytomia (w złotych) według działów klasyfikacji budżetowej

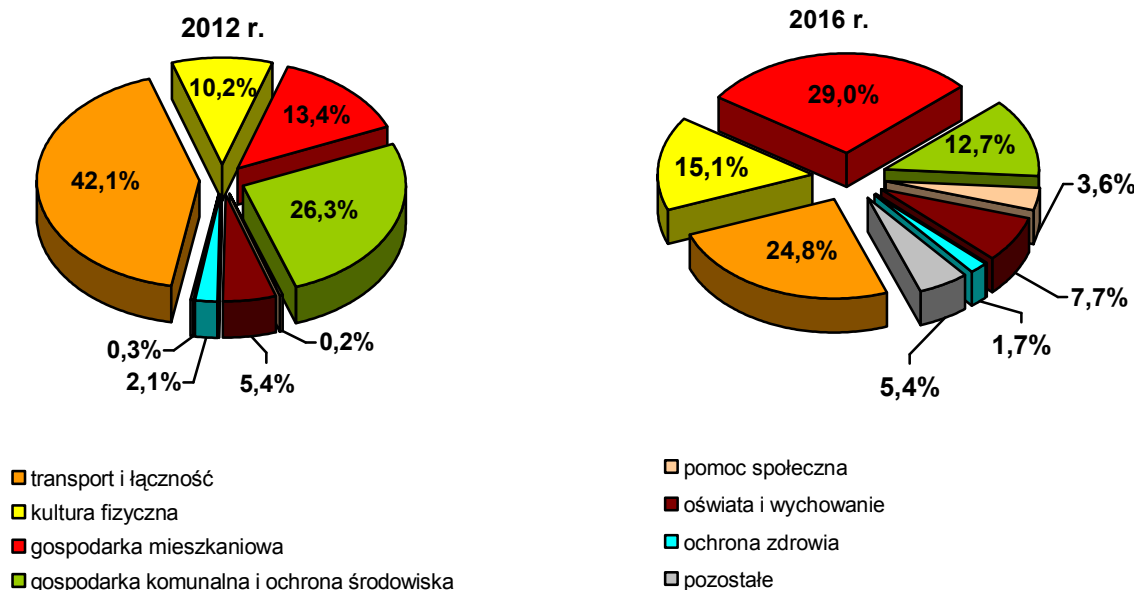
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

W rozbiciu na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej największe kwoty w 2016 r. przeznaczone zostały na oświatę i wychowanie oraz pomoc społeczną.

Wykres nr 9: Wydatki i zakupy inwestycyjne w latach 2011–2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

Wykres nr 10: Struktura wydatków majątkowych finansowanych ze środków budżetu miasta według podstawowych działów klasyfikacji budżetowej

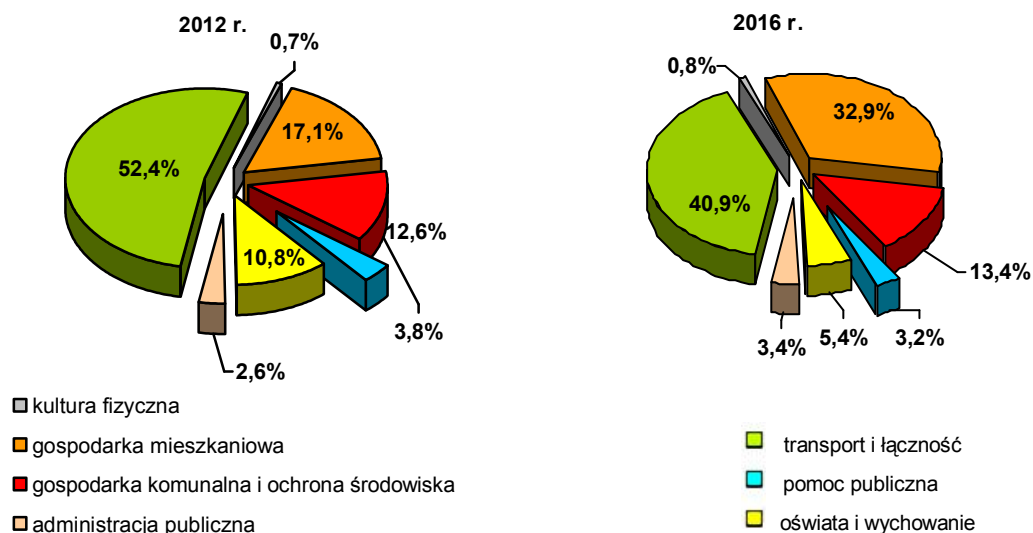

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

Struktura wydatków inwestycyjnych w okresie 2012–2016 uległa zmianie. Największe zmiany obserwujemy w udziale wydatków w dziale „Gospodarka mieszkaniowa” wzrost o 15,6% i „Kultura fizyczna” o 4,9% oraz spadku udziału wydatków w dziale „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” o 13,6% i „Transport i łączność” o 17,3%.

W latach 2012–2016 na remonty wydatkowano odpowiednio: 2012 r. – 32 098 tys. zł, 2013 r. – 29 816 tys. zł, 2014 r. – 33 193 tys. zł, 2015 r. – 17 161 tys. zł, 2016 r. – 14 530 tys. zł.

Wykres nr 11: Struktura wydatków na działalność remontową według podstawowych działów klasyfikacji budżetowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM

Główne wydatki na działalność remontową w 2016 r. dotyczyły zadań zaliczanych zgodnie z klasyfikacją budżetową do działów: „Transport i łączność”, „Gospodarka mieszkaniowa” oraz „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”.

2.3.3 Pozyskane środki zewnętrzne

W 2016 roku Gmina Bytom pozyskała ze środków unijnych dofinansowanie w kwocie **46 800 676,60zł**, w tym z:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) na 5 projektów inwestycyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w kwocie 3 247 236,72 zł,
- Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) na 11 projektów: 10 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 na łączną kwotę 7 676 524,54 zł i 1 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 na kwotę 4 170 825,30 zł,
- Funduszu Spójności na 2 projekty: 1 w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na kwotę 25 500 000,00 zł oraz 1 w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na kwotę 5 015 908,04 zł,
- programów europejskich (Europa dla Obywateli, Erasmus+) na 6 projektów w łącznej kwocie 1 190 182,00 zł.

Tabela nr 8. Liczba projektów dofinansowanych ze środków unijnych w 2016 r.

źródło finansowania	wartość projektów (w zł)	wysokość dofinansowania (w zł)	liczba projektów
RPO WSL na lata 2014-2020 (EFRR)	5 136 829,00	3 247 236,72	5
RPO WSL na lata 2014-2020 (EFS)	8 135 266,32	7 676 524,54	10
POWER na lata 2014-2020 (EFS)	4 170 825,30	4 170 825,30	1
POLIS na lata 2014-2020 (Fundusz Spójności)	30 000 000,00	25 500 000,00	1
POPT na lata 2014-2020 (Fundusz Spójności)	5 015 908,04	5 015 908,04	1
inne programy unijne (Erasmus+, Europa dla Obywateli)	1 198 736,38	1 190 182,00	6
Razem:	53 657 565,04	46 800 676,60	24

Źródło: Opracowanie własne

Zestawienie projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9. Zestawienie projektów dofinansowanych ze środków unijnych w 2016 r.

projekt	źródło dofinansowania	całkowita wartość projektu (w zł)	kwota dofinansowania (w zł)	okres realizacji	podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
Adaptacja pomieszczeń na sale dydaktyczne dla dzieci z niepełnosprawnością w Przedszkolu Miejskim nr 21 w Bytomiu	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 12.1.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego – ZIT	754 261,00	551 104,40	2016-2017	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
Adaptacja pomieszczeń na sale dydaktyczne dla Przedszkola Miejskiego nr 24 w Bytomiu	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 12.1.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego - ZIT	661 343,00	430 705,58	2016-2017	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
Adaptacja pomieszczeń na sale dydaktyczne dla Przedszkola Miejskiego nr 25 w Bytomiu	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 12.1.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego - ZIT	990 773,00	467 013,07	2016-2017	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
Adaptacja pomieszczeń na sale dydaktyczne dla Przedszkola Miejskiego nr 54 w Bytomiu	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 12.1.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego - ZIT	2 178 209,00	1 338 416,59	2016-2017	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
Adaptacja pomieszczeń na sale dydaktyczne dla Przedszkola Miejskiego nr 63 w Bytomiu	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 12.1.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego - ZIT	552 243,00	459 997,08	2016-2017	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów

Rewitalizacja terenów poprzemysłowych dzielnic Szombierki i Łagiewniki w dolinie rzeki Bytomki	Fundusz Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego	30 000 000,00	25 500 000,00 (w trakcie podpisywania umowy)	2016-2018	Ośrodek Sportu i Rekreacji
Bytom Odnova – innowacyjne projekty mieszkaniowe i rozwój inicjatyw społecznych	Fundusz Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 dotacja w ramach programu Ministerstwa Rozwoju (85 % - środki unijne, 15% - budżet państwa)	5 015 908,04	5 015 908,04	2016-2018	Wydział Strategii i Funduszy Europejskich
Przedszkole równych szans – utworzenie dodatkowego oddziału w Przedszkolu Miejskim nr 21 w Bytomiu	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 11.1.1 Wzrost upowszechniania wysokiej jakości edukacji przedszkolnej - ZIT	360 911,25	306 774,56	2017-2018	Wydział Edukacji
Utworzenie dodatkowego oddziału w Przedszkolu Miejskim nr 54 w Bytomiu	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 11.1.1 Wzrost upowszechniania wysokiej jakości edukacji przedszkolnej - ZIT	308 685,00	262 382,25	2017-2018	Wydział Edukacji
Utworzenie dodatkowego oddziału w Przedszkolu Miejskim nr 63 w Bytomiu	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 11.1.1 Wzrost upowszechniania wysokiej jakości edukacji przedszkolnej - ZIT	310 213,75	263 681,69	2017-2018	Wydział Edukacji
Utworzenie dodatkowego oddziału w Przedszkolu Miejskim nr 24 w Bytomiu	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 11.1.1 Wzrost upowszechniania wysokiej jakości edukacji przedszkolnej - ZIT	310 550,00	263 967,50	2017-2018	Wydział Edukacji
Utworzenie dodatkowego oddziału w Przedszkolu Miejskim nr 25 w Bytomiu	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 11.1.1 Wzrost upowszechniania wysokiej jakości edukacji przedszkolnej - ZIT	303 851,25	258 273,56	2017-2018	Wydział Edukacji
Uczeń w centrum uwagi – bytomski klucz do sukcesu	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 11.1.4 Poprawa efektywności kształcenia ogólnego – konkurs	759 943,00	759 931,00	2016-2017	Bytomski Ośrodek Edukacji
Kariera i Kompetencje – zwiększenie dopasowania systemu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy w oparciu o sieć K2 w subregionie centralnym województwa śląskiego	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 11.2.1 Wsparcie szkolnictwa zawodowego - ZIT	563 191,70	435 227,51	2016-2019	Lider projektu: Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. partner: Gmina Bytom (Wydział Edukacji)
Przyjazny, bezpieczny nasz drugi dom	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 8.1.3 Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 lat - konkurs	216 157,53	190 218,63	2017-2018	Wydział Polityki Społecznej/ Żłobek Miejski nr 1 w Bytomiu
Asystent z Rodziną – razem silniejsi!	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	938 500,00	872 805,00	2017-2018	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

	poddziałanie 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - ZIT				
Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu (II)	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 działanie 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia)	4 063 262,84	4 063 262,84	2016	Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu
Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bytomiu (II)	EFS w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego	4 170 825,30	4 170 825,30	2016	Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu
Jak zostać profesjonalistą w swoim zawodzie?	Erasmus+ Sektor kształcenie i szkolenia zawodowe EFS	751 023,00	751 023,00	2016-2018	Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Bytomiu
Jak wykształcić u młodego Europejczyka umiejętność świadomego czytania odbioru tekstów cyfrowych	Erasmus+. Partnerstwa strategiczne szkół – współpraca na rzecz innowacji i dobrych praktyk. Partnerstwa strategiczne – współpraca szkół	95 000,00	95 000,00	2016-2018	Zespół Szkół Mechaniczno-Elektronicznych w Bytomiu
Historyczne gry planszowe	Erasmus+. Akcja KA2 – projekty wspierające wymianę dobrych praktyk	55 879,00	55 879,00	2016-2018	Zespół Szkół Mistrzostwa Sportowego w Bytomiu
Naprzód z kompetencjami kluczowymi	Erasmus+. Akcja KA2 – współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk. Partnerstwa strategiczne – wymiana szkół	110 955,00	110 955,00	2016-2018	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Bytomiu
Podnoszenie kompetencji językowych nauczycieli szansą rozwoju naszej szkoły	Erasmus+. Akcja KA1 – Mobilność edukacyjna	134 325,00	134 325,00	2016-2018	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Bytomiu
NGO's International Festival in Bytom	Program Europa dla Obywateli Działanie 2.1 Partnerstwo miast	51 554,38	43 000,00	2016	Wydział Strategii i Funduszy Europejskich
Razem (w zł)		53 657 565,04	46 800 676,60		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji własnych oraz otrzymanych z wydziałów Urzędu Miejskiego i instytucji (stan na koniec 2016 r.)

W 2016 r. pozyskano dla Gminy Bytom i jednostek podległych również dotacje z innych źródeł (głównie krajowych) w łącznej wysokości **10 214 794,28 zł**, co jest wielkością porównywalną z rokiem 2015, kiedy to dofinansowanie z innych źródeł wyniosło 10 319 291,99 zł. Zestawienie projektów, źródła ich dofinansowania, wartości projektów oraz kwoty dofinansowania przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 10. Zestawienie projektów dofinansowanych z innych niż unijne źródła zewnętrznych w 2016 r.

projekt	źródło dofinansowania	całkowita wartość projektu (w zł)	kwota dofinansowania (w zł)	okres realizacji	podmiot odpowiedzialny
Dokonanie klasyfikacji odcinka ul. Strzelców Bytomskich D11 ze względu na koncentrację wypadków śmiertelnych i bezpieczeństwo ruchu drogowego	Dotacja celowa budżetu państwa na rok 2016	68 880,00	68 880,00	2016	Miejski Zarząd Dróg i Mostów

Przebudowa budynku hotelu robotniczego przy ul. Siemianowickiej 105 B	Środki Funduszu Dopłat - Bank Gospodarstwa Krajowego	6 581 649,39	2 961 735,64	2017-2019	Bytomskie Mieszkania
Przebudowa boiska piłkarskiego Klubu Sportowego Silesia przy ul. Dzierżona w Bytomiu	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach programu Modernizacja Infrastruktury Sportowej edycja 2016	4 230 300,00	1 930 700,00	2017-2018	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów
Wydanie publikacji pn. "Bytom z Natury Zielony – Las Miechowski"	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach - zadania z zakresu edukacji ekologicznej Priorytet 5.2 Jednorazowe publikacje propagujące ochronę środowiska i gospodarkę wodną	18 270,00	9 135,00	2016	Wydział Spraw Komunalnych
Program ograniczania niskiej emisji dla zabudowy wielorodzinnej na terenie miasta Bytomia	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach - zadanie z zakresu programów obniżania niskiej emisji Program KAWKA, edycja 2014	2 456 492,00	671 530,28 kwota wypłacona w 2016 r.	2014-2018	Wydział Spraw Komunalnych
Modernizacja systemu ogrzewania budynków w rejonie ulic Tuwima, Schenka, Smółki, Prokopa w Bytomiu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach Program KAWKA: Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii	2 149 043,00	526 012,00 dotacja 462 217,00 pożyczka z tego wykorzystane: 360 900,00 dotacja 236 251,00 pożyczka	2014-2018	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Modernizacja systemu ogrzewania budynku przy ul. Wrocławskiej 32/34 w Bytomiu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	835 400,00	393 929,00 pożyczka 274 391,00 umorzenie wykorzystane: 333 929,00 pożyczka 274 391,00 umorzenie	2015-2017	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Modernizacja systemu ogrzewania budynku przy ul. Strzelców Bytomskich 37a w Bytomiu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	151 800,00	121 881,00 umorzenie	2016	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Modernizacja systemu ogrzewania budynków przy ul. Chłodnej 1 w Bytomiu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	194 999,00	144 756,74 umorzenie	2016	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Modernizacja systemu ogrzewania budynku przy ul. Strzelców Bytomskich 34 w Bytomiu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	58 293,00	47 584,00 umorzenie	2016	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Modernizacja systemu ogrzewania budynków przy ul. Strzelców Bytomskich 16, 21, 25 w Bytomiu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	549 268,00	321 333,00 umorzenie	2016	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Modernizacja systemu ogrzewania budynków przy ul. Strzelców Bytomskich 120-124, 126-130 w Bytomiu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	359 474,00	306 000,00 umorzenie	2016	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Modernizacja systemu ogrzewania budynku Centrum Stomatologii i Medycyny Specjalistycznej przy Pl. Akademickim 17 w Bytomiu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	179 767,00	108 000,00 umorzenie	2016-2017	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Przebudowa sieci ciepłowniczych Dn 700 w zakresie wymiany izolacji termicznej	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	398 989,00	375 351 umorzenie	2016-2017	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Rewitalizacja zabytkowego Parku Ludowego w Bytomiu etap II	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	89 443,48	63 146,78	2016	Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej
Przebudowa zieleni w Parku im. F. Kachla etap IV	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	167 663,68	131 274,94	2016	Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej
Rewitalizacja zabytkowego Parku Fazaniec etap II	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	757 268,12	219 473,31	2016-2017	Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej
Zieleń miejska w Bytomiu (wydanie książki i filmu)	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	50 000,00	20 000,00	2016	Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej
Termomodernizacja budynku nr 2 Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu przy ul. Żeromskiego 7 połączona z montażem instalacji fotowoltaicznej	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	389 030,00	217 161,00 promesa dofinansowania	2017	Wydział Polityki Społecznej/ Szpital Specjalistyczny nr 1 w Bytomiu
Zielona Pracownia	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	62 344,73	49 005,10	2016	Wydział Edukacji (Gimnazjum 2 i Szkoła, Podstawowa nr 37)
Zielona Pracownia 2016	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	22 364,80	22 364,80	2016-2017	Wydział Edukacji (realizacja w Szkole Podstawowej nr 6, Szkoła Podstawowa nr 23 i w Państwowych Szkołach Budownictwa – Zespół Szkół)
Rządowy program wspomagania w latach 2015-2018 organów szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – Bezpieczna+	wsparcie rządowe (Śląski Urząd Wojewódzki za pośrednictwem Kuratorium Oświaty)	24 996,90	19 997,52	2016	Wydział Edukacji (realizacja w Gimnazjum 1)
Ciało jako medium #2	Program Instytutu Muzyki i Tańca <i>Mysł w ruchu 2016</i>	38 200,00	38 200,00	2016	Bytomski Teatr Tańca i Ruchu ROZBARK
Produkcja spektaklu „Mommy Issues”	Program Instytutu Muzyki i Tańca <i>Zamówienia choreograficzne 2016</i>	35 000,00	35 000,00	2016	Bytomski Teatr Tańca i Ruchu ROZBARK
Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, Priorytet I, środki finansowe Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzące z budżetu państwa	66 700,00	66 700,00	2016	Miejska Biblioteka Publiczna
Każda żyrafa prowadzi do teatru. Wersja 3.0	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Edukacja kulturalna	154 100,00	96 000,00	2016	Bytomskie Centrum Kultury
Zakup wyposażenia na potrzeby edukacyjne sali kinowo-widowiskowej Bytomskiego Centrum Kultury	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Infrastruktura domów kultury	197 200,00	82 000,00	2016	Bytomskie Centrum Kultury
Badanie Środowiska polskich artystów i kuratorów w obliczu praktyk krytyki instytucjonalnej w latach 1985-2014	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Obserwatorium Kultury	59 550,00	50 000,00	2016	Bytomskie Centrum Kultury/ Centrum Sztuki Współczesnej Kronika
Wniosek zbiorczy na realizację wydarzeń w ramach BCKina: Short Waves Festival, Kino plenerowe, Spotkania wokół seansów filmowych, Maraton filmowy Halloween	Filmoteka Narodowa	15 468,41	5 200,00	2016	Bytomskie Centrum Kultury

Wydruk biletów do kasy	Filmoteka Narodowa	3 935,39	1 600,00	2016	Bytomskie Centrum Kultury
KinoSzkoła – Interdyscyplinarny Program Edukacji Medialnej	Filmoteka Narodowa Program: Edukacja	ok. 55 000,00 (w trakcie rozliczania)	7 700,00	2016	Bytomskie Centrum Kultury
Przystosowanie sali Bytomskiego Centrum Kultury na potrzeby działalności kinowej	Polski Instytut Sztuki Filmowej	142 539,44	70 000,00	2016	Bytomskie Centrum Kultury
Sztuka/Poznanie/Działanie	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014	75 991,06	67 834,03	2016	Bytomskie Centrum Kultury
Modernizacja Kompleksu rehabilitacyjnego wraz z wymianą drzwi wewnętrznych; modernizacja balkonów Domu Pomocy Społecznej Kombatanów przy ul. Stolarzowskiej 33, 41-902 Bytom	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji (środki w dyspozycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego)	743 183,98	371 591,99	2016	Wydział Polityki Społecznej
Dobudowa pochylni dla osób niepełnosprawnych w Domu Pomocy Społecznej „Wędrowiec” w Bytomiu	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji (środki w dyspozycji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego)	110 851,00	55 425,00 ocena pozytywna, umowa jeszcze nie podpisana	2017	Wydział Polityki Społecznej
Zakup autobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych ze stanowiskami dla wózków inwalidzkich na rzecz Warsztatu Terapii Zajęciowej Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligentalną Kolo w Bytomiu	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Program wyrównywania różnic między regionami III obszar D	220 683,00	172 550,00	2017	Wydział Polityki Społecznej
Przebudowa i dostosowanie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i pobytu dziennego oraz ciągów komunikacyjnych dla potrzeb osób niepełnosprawnych, na parterze budynku Środowiskowego Domu Samopomocy „Integracja” w Bytomiu, ul. Karpacza	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Program wyrównywania różnic między regionami III obszar B	248 329,37	124 164,68	2017	Wydział Polityki Społecznej
Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior-WIGOR	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020 Edycja 2016, Moduł II	259 404,00	45 600,00	2016	Wydział Polityki Społecznej
Zadanie publiczne pn. Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego. Edycja 2016	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020”	149 414,94	82 096,21	2016	Wydział Polityki Społecznej/ Centrum Integracji Społecznej w Bytomiu
Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego; edycja 2016	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Program: Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020	125 920,00	100 000,00	2016	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
NIE MA SKRZYDEŁ BEZ KORZENI kompleksowe wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Program: Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	90 000,00	70 000,00	2016	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i Środowiskowy Dom Samopomocy „Integracja”
Drogowskaz dla rodzin	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	47 000,00	32 400,00	2016	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

	Program: Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, edycja 2016				
Dofinansowanie kosztów wynagrodzenia asystentów rodzin w 2016 roku	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Program: Asystent Rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016	494 312,38	216 460,00	2016	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Dofinansowanie kosztów wynagrodzenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 r.	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Program: Asystent Rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016	91 044,15	20 868,00	2016	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Organizacja szkoleń i kursów zawodowych pracowników Domów Pomocy Społecznej	Krajowy Fundusz Szkoleniowy	15 000,00	12 000,00	2016	Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych
Plac zabawowo-rekreacyjny dla dzieci	Główna nagroda w konkursie Fundacji TAURON „Dzielimy się pozytywną energią” skierowanym do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych w województwie śląskim	50 017,69	50 000,00	2016	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Szansa dla Dziecka”
Modernizacja boiska treningowego klubu Polonia Bytom przy ul. Olimpijskiej w Bytomiu	Ministerstwo Sportu i Turystyki	4 187 770,00	1 596 100,00	2016-2017	Bytomski Sport Sp. z o.o.
Razem (w zł)		27 472 350,91	w tym: dofinansowanie 10 214 794,28 umorzenia: 1 699 296,74 pożyczka WFOŚ: 570 180,00		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji własnych oraz otrzymanych z wydziałów Urzędu Miejskiego i instytucji (stan na koniec 2016 r.)

W 2016r. kontynuowano też realizację projektów, na które dofinansowanie uzyskano we wcześniejszych latach:

- ❑ By-PAS Bytomska Pracownia Aktywności Społecznej – projekt Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WSL na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – tryb pozakonkursowy;
- ❑ dwuletnie edycje dwóch projektów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie współfinansowanych ze środków krajowych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Na koniec 2016 r. miasto czekało na ocenę 27 projektów, w tym:

- ❑ 16 zgłoszonych do dofinansowania ze środków unijnych,
- ❑ 11 zgłoszonych do dofinansowania z innych źródeł.

Tabela nr 11. Zestawienie projektów zgłoszonych do dofinansowania będących w trakcie oceny na koniec 2016 r.

projekt	źródło dofinansowania	całkowita wartość projektu (w zł)	kwota dofinansowania (w zł)	okres realizacji	podmiot odpowiedzialny
Bytomska Centralna Trasa Północ-Południe BCT N-S jako nowy ciąg drogi wojewódzkiej	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 działanie 6.1 Drogi wojewódzkie	296 261 763,60	wnioskowane dofinansowanie 145 987 424,00	2014-2019	Miejski Zarząd Dróg i Mostów
Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy ul. Strzelców Bytomskich 16 (siedziba MOPR w Bytomiu)	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii	1 108 905,00	wniosek na etapie oceny merytorycznej wnioskowane dofinansowanie 942 569,25	2016-2017	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

	w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej - ZIT				
Termomodernizacja Hali Sportowej przy ul. Kosynierów 15 wraz z modernizacją instalacji ciepłej wody użytkowej z zastosowaniem instalacji solarnej	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej - ZIT	1 424 781,69	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowane dofinansowanie 1 211 064,44	2017	Ośrodek Sportu i Rekreacji
Termomodernizacja Hali Sportowej przy ul. Strzelców Bytomskich 131 w Bytomiu	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej - ZIT	1 360 087,50	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowane dofinansowanie 1 211 064,44	2017	Ośrodek Sportu i Rekreacji
Poprawa efektywności energetycznej Gminy Bytom poprzez modernizację oświetlenia drogowego	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 4.5.1 Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie - ZIT	3 529 411,76	wniosek na etapie oceny formalnej, wnioskowane dofinansowanie 3 000 000,00	2016-2018	Miejski Zarząd Dróg i Mostów
Demontaż, unieszkodliwianie oraz zastąpienie wyrobów azbestowych materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia w budynkach stanowiących własność Gminy Bytom	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 5.2.1 Gospodarka odpadami - ZIT	1 500 000,00	wniosek na etapie oceny formalnej, wnioskowane dofinansowanie 655 947,52	2017-2018	Bytomskie Mieszkania
Zastąpienie materiałów azbestowych materiałami nieszkodliwymi w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych w Bytomiu oraz unieszkodliwienie wyrobów azbestowych	EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 5.2.1 Gospodarka odpadami - ZIT	2 164 926,60	wniosek na etapie oceny formalnej, wnioskowane dofinansowanie 1 840 187,61	2017-2018	Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o.
Odnowa zieleni w parkach miejskich w Bytomiu	Fundusz Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko Oś II Ochrona Środowiska działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego Typ projektu 2.5.2 Rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych	13 940 246,44	wniosek na etapie oceny formalnej i merytorycznej I stopnia wnioskowane dofinansowanie 11 849 209,47	2017-2018	Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej
Modernizacja systemu zaopatrzenia miasta Bytomia w ciepło na potrzeby c.w.u. z sieci ciepłowniczej	Fundusz Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko działanie 7.1.3 Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w konurbacji śląsko-dąbrowskiej	23 589 446,92	wniosek na etapie oceny formalnej i merytorycznej I stopnia wnioskowane dofinansowanie brak danych	2018-2020	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Modernizacja gospodarki ciepłej dla gmin Bytom i Radzionków - 2015-2020	Fundusz Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko działanie 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w konurbacji śląsko-dąbrowskiej	46 340 571,03	wniosek na etapie oceny merytorycznej II stopnia wnioskowane dofinansowanie ok. 16 400 000,00	2017-2020	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Wdrażanie programu ograniczania niskiej emisji przez PEC Bytom –	Fundusz Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura	12 166 700,00	wniosek na etapie oceny formalnej i merytorycznej	2017-2018	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

ucieplnienie zabudowy wielorodzinnej	i Środowisko działanie 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w konurbacji śląsko-dąbrowskiej		I stopnia wnioskowane dofinansowanie ok. 4 400 000,00		
Bytomski przepis na sukces – poszukiwani wykwalifikowani	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 działanie 11.3 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe osób dorosłych	1 100 000,00	projekt przekazany do merytorycznej wnioskowanej dofinansowanie 990 000,00	2017-2018	Bytomski Ośrodek Edukacji
Nowe horyzonty zawodowe	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 7.4.1 Outplacement - ZIT	1 387 310,00	projekt na etapie oceny merytorycznej wnioskowanej dofinansowanie 1 387 310,00	2017-2019	Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o.
Masz pomysł - masz firmę	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 7.3.1. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych ZIT	1 811 640,00	projekt na etapie oceny merytorycznej wnioskowanej dofinansowanie 1 757 532,00	2017-2019	Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o.
Moja firma - mój sukces	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 7.3.3 Promocja samozatrudnienia – konkurs	3 108 450,00	projekt na etapie oceny merytorycznej wnioskowanej dofinansowanie 3 029 527,50	2017-2019	Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o.
Droga do aktywności zawodowej	EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 poddziałanie 7.1.1 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy	932 412,50	projekt na etapie oceny merytorycznej wnioskowanej dofinansowanie 885 791,87	2017-2019	Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o.
Likwidacja zapożarowania hałdy odpadów pogórnictwa zlokalizowanej przy ul. Magdaleny w Bytomiu	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	1 071 146,00	wniosek na etapie oceny formalnej, wnioskowanej dofinansowanie 1 071 146,00	2016-2017	Wydział Ekologii
Muzyka Narodów	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Kultura dostępna	70 440, 00	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowanej dofinansowanie 50 000,00	2017	Bytomskie Centrum Kultury
Becekowy kącik juniora	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Rozwój infrastruktury domów kultury	316 650,00	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowanej dofinansowanie 235 000,00	2017	Bytomskie Centrum Kultury
Ogólnopolski Festiwal Piosenki Poetyckiej Kwiaty na Kamieniach	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Muzyka	132 300,00	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowanej dofinansowanie 96 000,00	2017	Bytomskie Centrum Kultury
Junior w teatrze	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Wydarzenia artystyczne dla dzieci i młodzieży	113 500,00	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowanej dofinansowanie 80 000,00	2017	Bytomskie Centrum Kultury
Nie wszystkie kwiaty są sztuczne	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Edukacja kulturalna	49 800,00	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowanej dofinansowanie 37 300,00	2017	Bytomskie Centrum Kultury/ Centrum Sztuki Współczesnej Kronika
Białe kłamstwo	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	172 000,00	wniosek na etapie	2017	Bytomskie Centrum Kultury/

	i Dziedzictwa Narodowego Program: Sztuki wizualne		oceny formalnej wnioskowane dofinansowanie 127 000,00		Centrum Kultury/ Centrum Sztuki Współczesnej Kronika
X Bytomska Jesień Literacka	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Muzyka	86 400,00	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowane dofinansowanie 62 000,00	2017	Bytomskie Centrum Kultury
Mieszam kurz i błoto	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Sztuki wizualne	193 000,00	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowane dofinansowanie 139 500,00	2017	Bytomskie Centrum Kultury/ Centrum Sztuki Współczesnej Kronika
Każda żyrafa prowadzi do teatru. Wersja 4.0	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program: Edukacja kulturalna	114 000,00	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowane dofinansowanie 82 000,00	2017	Bytomskie Centrum Kultury
Zakup zestawu nagłośnieniowego dla BCKina	Polski Instytut Sztuki Filmowej Program: Rozwój kin/ Modernizacja kin	97 000,00	wniosek na etapie oceny formalnej wnioskowane dofinansowanie 48 500,00	2017	Bytomskie Centrum Kultury

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji własnych oraz otrzymanych z wydziałów Urzędu Miejskiego i instytucji
(stan na koniec 2016 r.)

2.4 System obsługi klienta

Od 2002 roku w Urzędzie Miejskim w Bytomiu wprowadzono procedury Systemu Zarządzania Jakością określone przez normę ISO 9001:2000. Inicjatywą wdrożonego systemu jest poprawa jakości świadczonych usług oraz doskonalenie obsługi klientów. System Zarządzania Jakością ustanawia dokładny podział zadań, uprawnień i odpowiedzialności dla wszystkich pracowników. Opracowanie, wdrażanie i doskonalenie systemu ma podejście procesowe w nawiązaniu do klasycznego cyklu ciągłego doskonalenia. Zasady zarządzania jakością zostały przedstawione w normie terminologicznej ISO 9001:2000, są to:

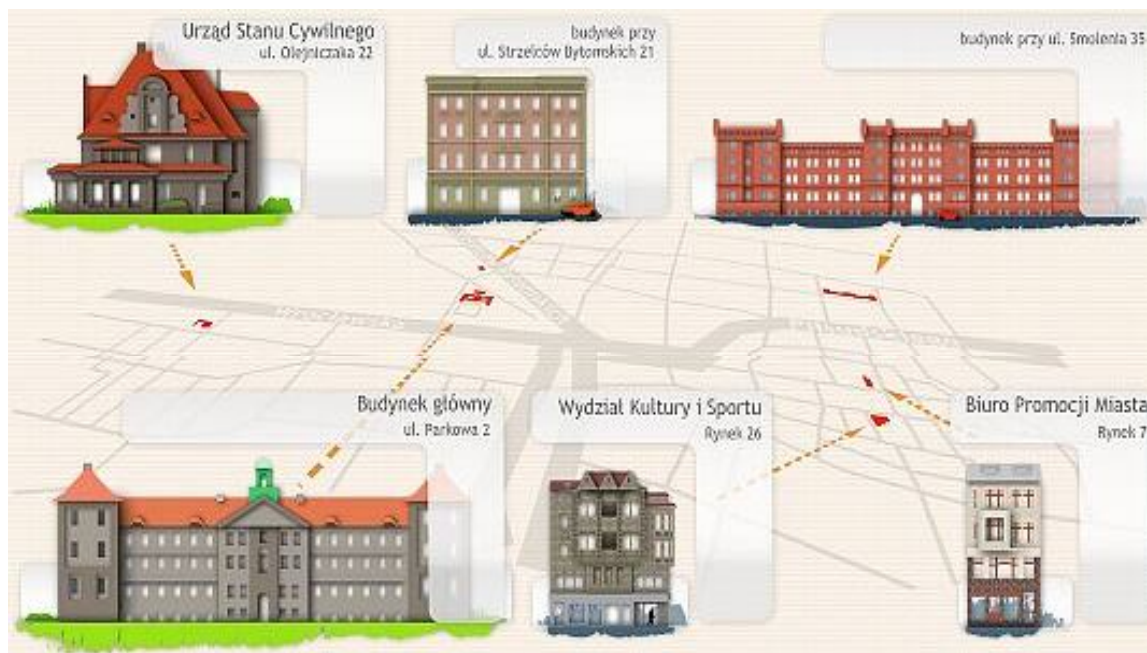
- ❑ koncentracja na kliencie: instytucja jest zależna od klientów muszą zatem rozpoznawać ich bieżące i przyszłe potrzeby, spełniać wymogi klientów oraz dążyć do przekraczania tych oczekiwań;
- ❑ zaangażowanie pracowników: ludzie na wszystkich szczeblach stanowią najważniejszy element jednostki, a uzyskanie pełnego zaangażowania kadry pozwala wykorzystać ich zdolności z korzyścią dla urzędu.

W 2016 roku w Urzędzie Miejskim w Bytomiu funkcjonowanie Systemu Zarządzania Jakością zostało skontrolowane przez auditorów Biura Certyfikacji Polskiego Rejestru Statków S.A. Sprawdzono system działania Urzędu, w tym: jakość obsługi klienta, sposób komunikowanie się z klientem, przekazanie kompletnej informacji o sposobie załatwiania spraw, stosowanie przepisów, a także realizację zadań przez wybrane Wydziały Urzędu. Pozytywny wynik z auditu, jest dowodem poprawnego funkcjonowania urzędu w badanych obszarach.

Realizowano prace z zakresu kontroli zarządczej obowiązującej w Urzędzie. Działający zespół ds. zarządzania ryzykiem, przeprowadził bieżącą analizę ryzyk oraz działań zapobiegających ich powstawaniu.

Bezwarunkowym elementem systemu są audyty wewnętrzne, które dają informacje o funkcjonowaniu poszczególnych procesów. Zasadniczymi celami auditów w 2016 roku było sprawdzenie wpływu otrzymanych danych podczas monitorowania zadań na poprawę dostarczonych przez Urząd usług jak również przeanalizowania funkcjonowania kontroli zarządczej w poszczególnych komórkach organizacyjnych.

Rysunek nr 8: Urząd Miejski w Bytomiu

Źródło: <http://sitplan.um.bytom.pl/iuip/wu/>

2.5 Promocja miasta

Rok 2016 to przede wszystkim wzmocnienie promocji wewnętrznej, a także działania zmierzające do dotarcia do szerokiego odbiorcy za pomocą lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich mediów. Miasto współpracowało ze 120 redakcjami, dzięki czemu informacje o Bytomiu pojawiały się w całym kraju.

Informacje o mieście pojawiały się na różnych nośnikach w przestrzeni publicznej (także wirtualnej):

- ❑ **1682** teksty na stronie www.bytom.pl,
- ❑ **3230** informacji w Biuletynie Informacji Publicznej,
- ❑ **2250** plakatów zapowiadających wydarzenia kulturalne,
- ❑ **349** ogłoszeń w gazetach lokalnych, regionalnych, krajowych,
- ❑ **600** zapowiedzi imprez kulturalnych na stronie www.kulturalnybytom.pl,
- ❑ **250** informacji kulturalnych na jednym ekranie ledowym (jest 6 ekranów, – czyli wyświetlono ok. **1500** plakatów i filmów),
- ❑ **10** billboardów (zrealizowano 18 kampanii promujących wydarzenia).

W 2016 roku kontynuowana była także komunikacja za pomocą mediów społecznościowych. W 2016 roku internauci **11 209 razy** klikali „lubię to” w posty zamieszczone na miejskim profilu Facebooka (to wzrost o **1660** nowych polubień w stosunku do roku 2015). Jedna wiadomość trafiała średnio do **7764** osób (w 2015 roku - do 4162 osób).

Miasto kontynuowało wydawania kulturalno-społecznego miesięcznika „Rynek 7”. W 2016 roku wydano **11 numerów** tej gazety, a nakład zwiększony został do **10.000 egzemplarzy za numer**.

Wydział Promocji Bytomia i Kontaktów z Mediami wykorzystywał też potencjał, jaki stwarza umiejscowione przy Rynku 7 Biuro Promocji Bytomia. Organizowane były tam spotkania z lokalnymi artystami (muzykami, malarzami, fotografami, kolekcjonerami).

2016 roku kontynuowane były również czwartkowe spotkania w ramach cyklu „**Spotkanie z ekspertem**”, a we wrześniu uruchomiono dodatkowy cykl spotkań z ciekawymi bytomianinami – „**Soboty z pasją**”. W 2016 roku w Biurze Promocji Bytomia zorganizowano:

- ❑ **19 wernisaży**,
- ❑ **25 „Spotkań z ekspertem”**,
- ❑ **5 spotkań w ramach „Soboty z pasją”**,
- ❑ **1 koncert grupy KSW4Blues**.

Jedną z form promocji wewnętrznej jest poznawanie miasta z przewodnikiem. Takie wycieczki odbywały się latem we współpracy z bytowskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Miasto współpracowało również z pasjonatami historii. Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się wycieczki w ramach cyklu „Tajemniczy Bytom”. W roku 2016 zorganizowano:

- ❑ **8 wycieczek** w ramach cyklu „Poznaj Bytom z przewodnikiem” (lipiec-sierpień),
- ❑ **5 wycieczek** w ramach projektu „Tajemniczy Bytom”.

Odbyło się również **5 imprez własnych** (organizowanych przez Wydział Promocji i Kontaktów z Mediami):

- ❑ „Feriend” – zakończenie ferii zimowych (miejsce: lodowisko przy placu Sobieskiego),
- ❑ „Uwolnij pasję” – prezentacja klubów i stowarzyszeń sportowych oraz szkół ponadgimnazjalnych, impreza dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ich rodziców (miejsce: Rynek),
- ❑ Dzień Dziecka z Kinder JOY (miejsce: Park Miejski),
- ❑ Przegląd Bytomskiej Sceny Muzycznej (miejsce: Bytomskie Centrum Kultury. Impreza zakończona była dużym koncertem laureatów konkursu podczas Dni Bytomia),
- ❑ Mikołajkowy Zawrót Głowy (miejsce: Rynek).

Miasto uczestniczy również w organizacji imprez realizowanych przez podmioty zewnętrzne (najczęściej stowarzyszenia). Rok 2016 kojarzony będzie z gratką dla miłośników historii (zwłaszcza z okresu II wojny światowej) i kolarstwa. Wspólnie z partnerami zorganizowano:

- ❑ Oddanie do użytku schronu przeciwlotniczego typu LSR w Bytomiu-Miechowicach (partner: Stowarzyszenie Pro Fortalcjum),
- ❑ Premię Specjalną Tour de Pologne (po raz pierwszy w Bytomiu; partner: Stowarzyszenie Rowerowy Bytom),
- ❑ Spotkania historyczne o Bytomiu (partner: Towarzystwo Miłośników Bytomia),
- ❑ koncert zespołu Oberschlesien w Operze Śląskiej (partner Stowarzyszenie Bytomski Boks).

W 2016 roku wydano także:

- ❑ płytę „Inspiration” bytomianki Katarzyny Moś,
- ❑ książkę o bytomskim sporcie autorstwa Leszka Błażyńskiego,
- ❑ tomik wierszy „Pod bytomskim niebem” autorstwa Hanny Paszko.

W sprzedaży w Biurze Promocji Bytomia pojawiły się nowe materiały promocyjne oraz publikacje:

- ❑ kalendarze na rok 2017 z nowymi zdjęciami Bytomia,
- ❑ puzzle,
- ❑ długopisy,
- ❑ torby z tramwajem,
- ❑ maskotki lwa,
- ❑ chusty z herbem,
- ❑ naklejki z herbem,
- ❑ kubki z tramwajem,
- ❑ przewodniki turystyczne po Bytomiu w trzech wersjach językowych,
- ❑ gadżety (śliniak i maskotka) dla nowo narodzonych bytomian,
- ❑ kartki pocztowe,
- ❑ mapy,
- ❑ smycze,
- ❑ reklamówki z tramwajem.

2.6 Współpraca z zagranicą

2.6.1 Miasta partnerskie

W 2016 r. w ramach umów partnerskich miasto Bytom kontynuowało współpracę międzynarodową z następującymi miastami:

Vsetín (Czechy) – umowę partnerską miasta podpisały dnia 11 listopada 2003 r. w Bytomiu. W 2016 r. bytomska delegacja wzięła udział w obchodach święta Vsetina *Valaske Zarenii*, odbywającego się w dniach 9-11 września oraz w Festiwalu Folklorystycznym *Vsetinsky Krpec*, organizowanym w dniach 30 czerwca - 3 lipca we Vsetinie. Ponadto 31 osobowa delegacja, złożona z przedstawicieli samorządu, organizacji pozarządowych, Rady Seniorów oraz słuchaczy vsetińskiego Uniwersytetu III Wieku uczestniczyła w I Międzynarodowym Festiwalu NGO w Bytomiu, organizowanym w dniach 8-11 września.

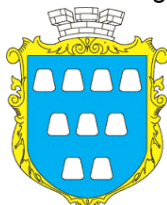

Recklinghausen (Niemcy) – umowę partnerską miasta podpisały dnia 15 grudnia 2000 r. w Bytomiu, a następnie dnia 13 marca 2001 r. w Recklinghausen. W 2016 r. współpraca z miastem Recklinghausen była realizowana następująco:

- udział miasta Bytom w projekcie *Unia Europejska jako projekt pokoju – oczywistość czy wyzwanie?*, pilotowanym przez miasto Recklinghausen, realizowanym w ramach programu *Europa dla Obywateli, Sieci Miast Partnerskich 2014-2016* poprzez organizację konferencji letniej w Bytomiu, odbywającej się w dniach 30 czerwca - 2 lipca,
- udział bytomskiej delegacji na konferencji podsumowującej ww. projekt, odbywającej się w Recklinghausen w dniach 1-3 września,
- udział delegacji z Recklinghausen w obchodach jubileuszu 25-lecia Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach w dniu 8 kwietnia, odbywająca się w ramach współpracy Bytomskiego Koła Ojczyźnianego w Recklinghausen (Beuthener Heimatkreis) z delegaturą rejonową Izby,
- udział grupy młodzieży z Recklinghausen w Dniach Diecezji, organizowanych w Bytomiu w ramach Światowych Dni Młodzieży w terminie 18-24 lipca,
- organizacja wystawy fotograficznej, autorstwa Karla Kordona pn.: *Karl Heinz Kordon.Geschichte des Beuthener Heimattreffens 2007-2015 in Recklinghausen (Karl Heinz Kordon.Historia Bytomskich Spotkań 2007-2015 w Recklinghausen)* w Bytomiu w dniach 7-20 listopada,
- nawiązanie z inicjatywy młodzieżowych klubów sportowych w Recklinghausen współpracy pomiędzy bytomskimi młodzieżowymi klubami sportowymi a młodzieżowymi klubami sportowymi w Recklinghausen w zakresie dyscyplin - piłka ręczna i koszykówka.

Fot. nr 1: Wystawa fotograficzna Karla Kordona

Drohobycz (Ukraina) - umowę partnerską miasta podpisały dnia 5 grudnia 2011 r. W 2016 r. delegacja z Drohobycza uczestniczyła w I Międzynarodowym Festiwalu NGO w Bytomiu odbywającym się w dniach 8 -11 września.

Dmitrov (Rosja) – umowę partnerską miasta podpisały dnia 5 kwietnia 2005 r. w Dmitrowie i dnia 11 lipca 2005 r. w Bytomiu. W 2016 r. poza korespondencją kurtuazyjną, nie prowadzono wspólnych działań.

Butte Silver Bow (Montana, USA) - umowę partnerską miasta podpisały dnia 22 maja 2001 r. w Bytomiu. W 2016 r. poza korespondencją kurtuazyjną, nie prowadzono wspólnych działań.

Żytomierz (Ukraina) - umowę partnerską miasta podpisały podczas I Międzynarodowego Festiwalu NGO w Bytomiu, tj. dnia 9 września 2016 r. Współpraca z Żytomierzem w 2016 roku była realizowana poprzez:

- ❑ organizację noworocznego koncertu Kolędników z Żytomierza we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego w dniu 19 stycznia,
- ❑ udział delegacji z Żytomierza w I Międzynarodowym Festiwalu NGO w Bytomiu, XII Bytomskich Dniach Organizacji Pozarządowych oraz

II Bytomskiej Senioriadzie odbywających się w dniach 8-11 września,

- ❑ podpisanie umowy partnerskiej w dniu 9 września,
- ❑ udział bytomskiej delegacji w Forum Biznesowym w Żytomierzu oraz Festiwalu Kultury Polskiej w Żytomierzu organizowanych w dniach 13-16 października.

2.6.2 Pozostała współpraca

Poza współpracą z miastami partnerskimi wspólne działania realizowane z partnerami zagranicznymi w 2016 roku obejmowały następujące, dodatkowe projekty:

- ❑ spotkanie w Bytomiu w ramach projektu: *Regionalizm wobec integracji europejskiej*, realizowanego w Polsce w terminie 15-21 czerwca, zorganizowane w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza, Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów oraz przedstawicielami delegacji z Wilejki (Białoruś), Cimislji (Mołdowa), Beltinci (Słowenia) i Tasnad (Rumunia) w dniu 16 czerwca,
- ❑ działalności Punktu Informacji Partnerstwa Wschodniego i Współpracy z Regionem Bałkanów w Bytomiu w ramach współpracy z ww. Stowarzyszeniem,
- ❑ organizacja Międzynarodowego Turnieju Bokserskiego im. Leszka Błazińskiego we współpracy z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Bytomiu w dniach 28-29 maja w zakresie zaproszenia zawodników z miast partnerskich i miast współpracujących z Bytomiem,
- ❑ udział w organizacji Dni Diecezji w Bytomiu w dniach 18-24 lipca, odbywających się w ramach Światowych Dni Młodzieży 2016,
- ❑ organizacja I Międzynarodowego Festiwalu NGO w Bytomiu w ramach unijnego programu *Europa dla Obywateli Partnerstwo Miast*, podczas którego odbywały się następujące wydarzenia:
 - XII Bytomskie Dni Organizacji Pozarządowych,
 - II Bytomska Senioriada,
 - III Jarmark Średniowieczny,
 - Parada Pojazdów Zabytkowych;
 - projekt umożliwił spotkanie 1 444 obywateli, pochodzących:
 - z miasta Recklinghausen (Niemcy),
 - z miasta Vsetin (Czechy),
 - z miast Drohobycz i Żytomierz (Ukraina),
 - z miasta Ormož (Słowenia),
 - z innych miast europejskich, w tym niemieckich, a także z miast w USA, przybyłych na zaproszenie organizacji pozarządowych,
 - z miast województwa śląskiego,
 - z miast spoza województwa śląskiego;

Fot. nr 2: Okrągły stół NGO Festiwal

w ramach festiwalu zostały zorganizowane następujące wydarzenia:

- debata Okrągły Stół NGO, podczas której dyskutowano kwestie współpracy NGO i samorządów oraz partnerstwo organizacji działających na rzecz seniorów, os. niepełnosprawnych i osób wykluczonych społecznie,
- debata poświęcona działalności na rzecz seniorów w krajach Unii Europejskiej,
- debata pt.: *Rola Organizacji Pozarządowych w budowaniu solidarności europejskiej*,
- targi NGO oraz towarzyszące wydarzenia artystyczno - sportowe,
- wizyty studyjne seniorów do miast województwa śląskiego,
- warsztaty z partycypacji społecznej, organizowane we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego w ramach kampanii społecznej *Śląskie. Tu rozmawiamy* mającej na celu uzyskanie informacji jak mieszkańcy postrzegają region i jak chcieliby aby wyglądał w przyszłości; integralną częścią akcji był specjalny bus wyposażony w mobilne studio filmowe, w którym odważni mieszkańcy mogli się wypowiedzieć,
- wykłady i spotkania związane z aktywnością osób starszych w krajach unijnych,
- warsztaty dla dzieci,
- strefa edukacji;

promocja festiwalu była możliwa dzięki dofinansowaniu unijnemu - wydarzenie udokumentowano poprzez:

- informacje prasowe na stronach www.bytom.pl, portal bytomski.pl,
- informacje prasowe na stronie miasta Recklinghausen oraz miasta Vsetin,
- informacje redagowane na portalu społecznościowym (Facebook),
- emisje spotu reklamowego przez telewizję regionalną TVP3,
- kilkukrotne relacje z wydarzenia w programie Aktualności (TVP3),
- relacje w telewizji lokalnej (TV Sfera),
- relacje w prasie lokalnej (*Życie Bytomskie*, *Rynek 7*, *Gwarek*) i regionalnej (*Dziennik Zachodni*),
- zapowiedzi podawane przez radio lokalne (Radio Piekary) i radio regionalne (Radio Katowice),
- fotoreportaż - zdjęcia zebrane na płytach DVD,
- film DVD przygotowany przez TVP3,
- film przygotowany przez portal bytomski.pl,
- relacje z debat dostępne na portalu bytomski.pl na żywo;

dzięki aktywnej promocji projektu, osób niebezpośrednio uczestniczących w ww. wydarzeniach odnotowano ponad 368 000;

- udział w seminarium poprojektowym pn.: *Działaj skutecznie, połącz siły*, organizowanym w Warszawie przez Punkt Informacyjny Europa dla Obywateli w dniach 5-6 października,
- uczestnictwo w projekcie *Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Ukrainy oraz konkurencyjności regionów*, realizowanym przez Ministerstwo Rozwoju w ramach programu Polska Pomoc Rozwojowa 2016 w dniach 19-23 września,
- wyjazd dyrektora i koordynatorów Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych do Rumunii w ramach wizyt studyjnych i współpracy pomiędzy jednostkami edukacyjnymi krajów Unii Europejskiej w dniach 23-27 października,
- udział uczniów z miast partnerskich w IV Memoriale im. Wacława Kuchara, organizowanym przez Szkołę Podstawową nr 54 w Bytomiu dnia 7 października,
- udział bytomskiej delegacji w Marciańskim Festiwalu w mieście Ormož (Słowenia) odbywającym się w dniach 9-11 listopada,
- prelekcja w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących p.t. "Różne oblicza współczesności - globalizm i regionalizm" zorganizowana dnia 6 września,
- konsultacje z miastem Ormož (Słowenia) w sprawie podpisania umowy partnerskiej i pogłębienia współpracy w dniu 16 sierpnia oraz w dniach 3-28 października.

W roku 2016 wraz ze Szkolnymi Klubami Europejskimi Wydział Strategii i Funduszy Europejskich prowadził działania na rzecz promocji integracji europejskiej wśród mieszkańców Bytomia, w szczególności wśród dzieci i młodzieży. W tym zakresie zmieniono formułę spotkań, organizując jeden cykl podzielony na dwie części zatytułowany *Bytomskie Spotkania Europejskie*:

- część pierwsza odbyła się w dniach 20-31 maja w ramach dawnego wydarzenia pn.: *Bytomska Majówka Europejska* w formie oddzielnych spotkań tj.:
 - rozstrzygnięcia trzeciej edycji konkursu miejskiego *Ruszamy w świat*, pilotowanego przez Szkołę Podstawową nr 5 w Bytomiu,
 - rozstrzygnięcia drugiej edycji *Mini eurowizji*, wydarzenia organizowanego przez Szkołę Podstawową nr 3 w Bytomiu,
 - lekcji europejskich przygotowanych przez szkolne kluby europejskie, pt.: *Nieznana Architektura Europy, Nieznane Szlaki Turystyczne Europy, Paradoxy PRL-u*,
 - warsztatów dotyczących rozwoju osobistego i komunikacji,
 - spotkania pn.: *Bezpieczne wakacje*, zorganizowanego we współpracy z Komendą Miejską Policji w Bytomiu, Komendą Regionalną Straży Ochrony Kolei oraz Portem Lotniczym Katowice w Pyrzowicach.
- część druga odbyła się w dniach 30 listopada - 1 grudnia w formie oddzielnych spotkań tj.:
 - debaty dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych pn.: *Jak najmłodszy widzą inne kraje i zwyczaje?* (30 listopada), zorganizowana w związku z obchodzoną 16 listopada Międzynarodowym Dniem Tolerancji oraz Międzynarodowym Dniem Osób Niepełnosprawnych, obchodzoną 3 grudnia; spotkanie organizowane przy udziale Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytomiu,
 - prelekcji 20. *Rocznicy wstąpienia Polski do Organizacji Współpracy Gospodarczej Rozwoju* (1 grudnia), spotkania adresowanego do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, organizowane przy udziale Stowarzyszenia Gmin Regionu Południowo - Zachodniego Mazowsza oraz Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Bytomiu OECD połączonej z wystawą dokumentacji w dniach 28 listopada - 1 grudnia,
 - warsztatów dla nauczycieli, wychowawców i rodziców (1 grudnia) pn.: *Mobbing i mediacje*, spotkania organizowanego przy udziale Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu.

Ponadto w ramach współpracy ze Szkolnymi Klubami Europejskimi zorganizowano warsztaty dla rodziców i wychowawców a także:

- wystawę fotograficzną pn. *Bytom w Europie Europa w Bytomiu* przygotowywaną podczas I części BSE a prezentowaną w dniach 20 czerwca - 5 lipca,
- prelekcję pt. *Różne oblicza współczesności* dnia 6 września,
- finał konkursu EUROTOUR 2016, projektu realizowanego cyklicznie przez Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Bytomiu dnia 12 lutego.

W 2016 roku Bytomską Nagrodę Europejską przyznano w ramach Bytomskich Spotkań Europejskich części I, podczas wydarzeń odbywających się w dniach 12-14 maja. Laureatami Nagrody zostali:

- Państwowe Szkoły Budownictwa,
- Śp. Lucjan Goczół, kierownik Referatu Planowania Strategicznego Wydziału Strategii i Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu.

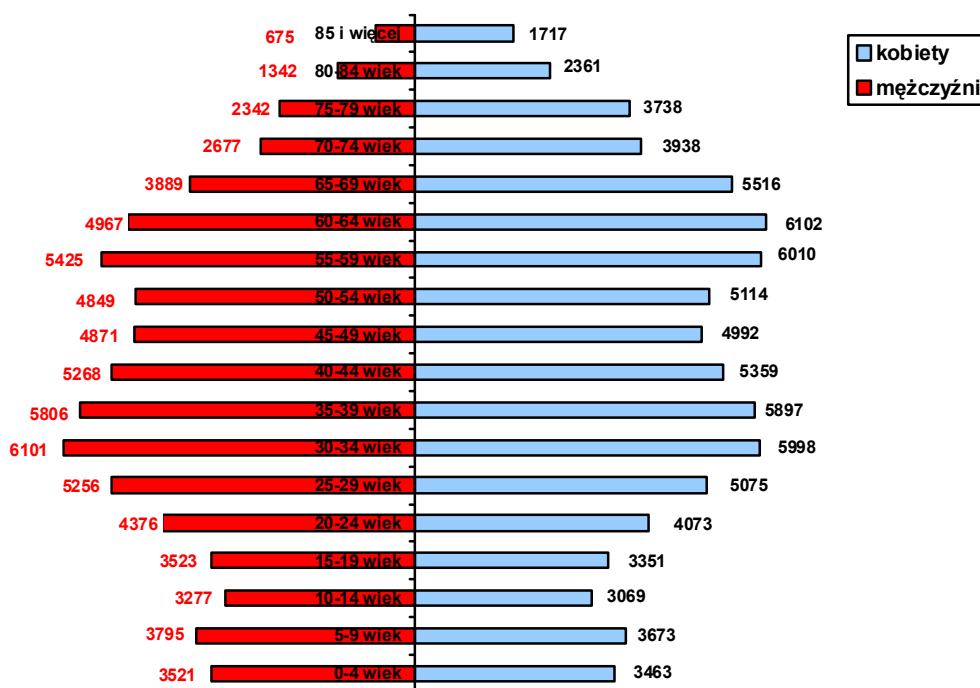
Fot. nr 3: Statuetka Bytomskiej Nagrody Europejskiej

3. SPOŁECZNOŚĆ

3.1 Demografia

Zgodnie z informacją Wydziału Spraw Obywatelskich UM w Bytomiu, w systemie PESEL na koniec 2016 roku liczba mieszkańców naszego miasta wynosiła 151 406 osób, w tym 79 446 osób, tj. 52,5% ogółu mieszkańców stanowiły kobiety.

Wykres nr 12: Piramida płci i wieku mieszkańców Bytomia na dzień 31.12.2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich UM w Bytomiu

W strukturze mieszkańców Bytomia wg grup ekonomicznych na dzień 31.12.2016 r. udział osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił 16,4%, w wieku produkcyjnym 61%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 22,6%.

Tabela nr 12. Struktura mieszkańców Bytomia wg grup ekonomicznych

Grupy ekonomiczne mieszkańców	Płeć	31.12.2016 r.	
		liczba	%
Ogółem	Kobiety	79446	52,5
	Mężczyźni	71960	47,5
	Razem	151406	100
Wiek przedprodukcyjny	Kobiety (0-17 lat)	12154	8,1
	Mężczyźni (0-17 lat)	12613	8,3
	Razem	24767	16,4
Wiek produkcyjny	Kobiety (18-59 lat)	43920	29
	Mężczyźni (18-64 lat)	48422	32
	Razem	92342	61
Wiek poprodukcyjny	Kobiety (60 i więcej lat)	23372	15,4
	Mężczyźni (65 i więcej lat)	10925	7,2
	Razem	34297	22,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich UM w Bytomiu

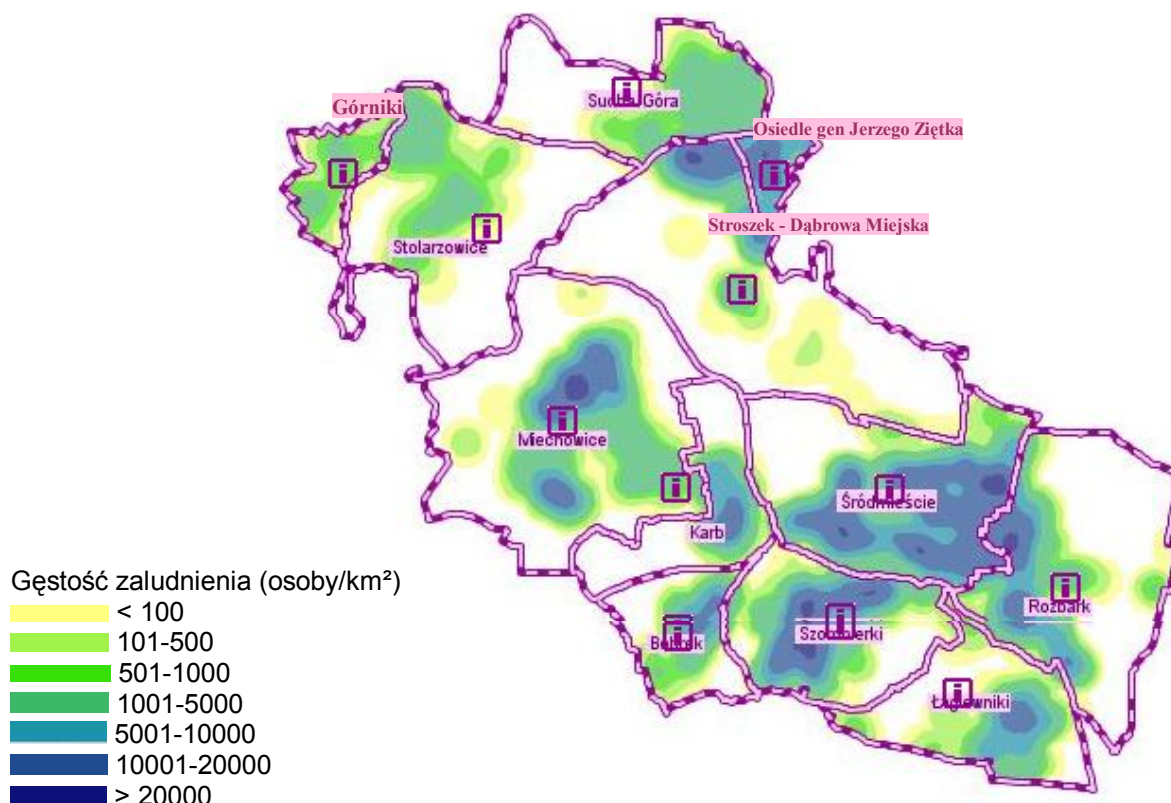
W 2016 roku przyrost naturalny ukształtował się na poziomie: - 748. Odnotowano 1424 urodzeń żywych oraz 2172 zgony.

Wybrane wskaźniki demograficzne dot. mieszkańców Bytomia kształtują się następująco:

- na 100 mężczyzn przypadało 110 kobiet,
- na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadły 37 osoby w wieku nieprodukcyjnym,
- wskaźnik starości demograficznej¹ wynosił 22%.

Średni wskaźnik gęstości zaludnienia na dzień 31.12.2016 r. wynosił 2 180 osoby na 1 km² powierzchni miasta. Najliczniej zamieszkałymi dzielnicami Bytomia są: Śródmieście – 45 919 osób (30,3%), Miechowice – 22 065 osób (14,5%), Szombierki – 21 275 osoby (14%) oraz Stroszek-Dąbrowa Miejska wraz z Osiedlem gen. Jerzego Ziętka – 19 868 osób (13,1%), natomiast najmniejszą część mieszkańców stanowią mieszkańcy dzielnicy Górniki, tj. 1 043 osób (0,7%).

Mapa nr 4: Gęstość zaludnienia Bytomia w ujęciu dzielnicowym

Źródło: mapa wygenerowana z programu „Węzeł Infrastruktury Informacji Przestrzennej Miasta Bytom” Wydziału Geodezji UM w Bytomiu.

3.2 Zasoby mieszkaniowe w mieście

Zasoby mieszkaniowe Bytomia obejmują budynki komunalne, spółdzielcze, będące własnością osób prawnych i fizycznych oraz wspólnoty mieszkaniowe. Z uwagi na brak aktualnych danych dot. budynków spółdzielczych, osób prawnych oraz fizycznych poniżej zostały opisane jedynie budynki komunalne oraz wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o.

Zgodnie z danymi opublikowanymi w Roczniku Statystycznym za 2015 rok miasto Bytom dysponowało potencjałem mieszkaniowym liczącym 73,4 tys. mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Bytomiu w 2015 r. wynosiła 54,8 m² (w 2012 r. – 54,6 m²).

W tabeli nr 13 zaprezentowano dane dot. komunalnych zasobów mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych za lata 2012-2016.

¹ Według kryteriów przyjętych w demografii, społeczność uznaje się za starą demograficznie, jeśli odsetek osób w wieku 60 i więcej lat wynosił co najmniej 12 % jej ogółu.

Tabela nr 13. Zasoby mieszkaniowe w Bytomiu

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Lokale mieszkalne:	73 061	73 209	73 266	73 364	-*
w budynkach komunalnych	6 584	8 029	7 786	12 785	12 475
we wspólnotach mieszkaniowych będących w zarządzie Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o.	13 439	12 553	12 367	12 255	12 152
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w tys. m²):	3 985,9	3 998,1	4 007,6	4 019,7	-*
komunalnych	332,5	414,9	473,5	653,5	637,5
wspólnoty mieszkaniowe będące w zarządzie Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o.	742,9	674,8	556,9	657,16	649,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m²:	x	x	x	x	x
1 mieszkania	54,6	54,6	54,7	54,8	-*
na 1 osobę	22,8	23,1	23,3	23,5	-
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,4	2,4	2,35	2,33	-*
Budynki mieszkalne oddane do użytkowania (nowo wybudowane) ogółem, w tym:	42	55	59	78	-*
mieszkalne wielomieszkaniowe	6	14	16	-*	-*
mieszkalne jednorodzinne	36	41	43	-*	-*

* dane nie zostały opublikowane w Roczniku Statystycznym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZBM Sp. z o.o., z Bytomskich Mieszkań oraz danych z Rocznika Statystycznego 2016.

Komunalne zasoby mieszkaniowe

Zasób komunalny miasta jest zarządzany przez jednostkę budżetową Bytomskie Mieszkania. W 2016 r. zasób obejmował 729 budynków (bez Wspólnot Mieszkaniowych), w których znajdowało się 12 475 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 637,5 tys. m², w tym m.in.:

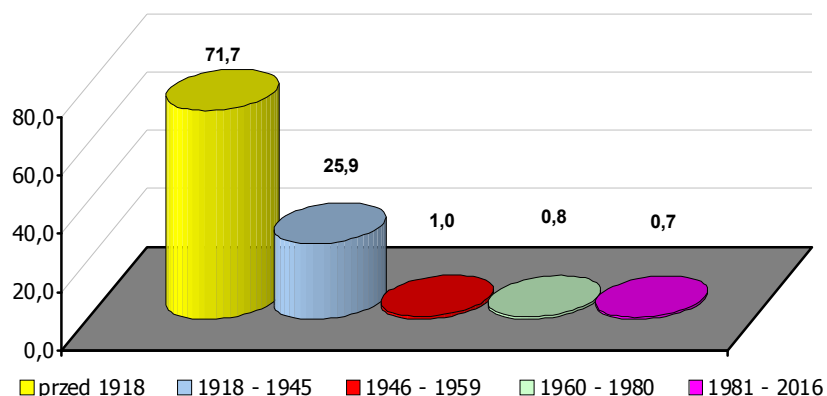
- 1 450 (11,6%) wolnostanów,
- 358 (2,9%) lokali socjalnych,
- 35 (0,3%) lokali o czynszu wolnym.

W skład zasobu wchodziło także 1 776 lokali użytkowych zarządzanych i użytkowanych o łącznej powierzchni 125,0 tys. m².

Tabela nr 14. Komunalne zasoby mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba budynków mieszkalnych	718	798	780	759	729
Liczba lokali mieszkalnych, ogółem, w tym m.in.:	6 584	8 029	7 786	12 785	12 475
- wolnostany	1 435	1 365	1 480	1 464	1 450
- lokale socjalne	895	923	310	346	358
- lokale o czynszu wolnym	29	30	37	35	35
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w tys. m²)	332,5	414,9	473,5	653,5	637,5
Liczba lokali użytkowych	1 837	2 041	1 919	1 540	1 776
Powierzchnia lokali użytkowych (w tys. m²)	141,3	149,9	139,7	129,9	125,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań w Bytomiu

Wykres nr 13: Struktura wiekowa budynków komunalnych w Bytomiu /%/

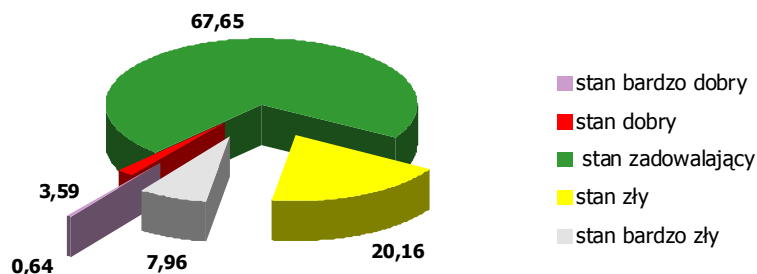
Źródło: opracowano na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań w Bytomiu

Stan techniczny mieszkań komunalnych określony został w około 72% jako zadowalający, natomiast w 26% jako zły i bardzo zły.

Zły stan techniczny doprowadził do wyburzenia 3 budynków, położonych przy:

- ul. Siennej 6 (1920 r.),
- ul. Piekarskiej 28 (1875 r.),
- ul. Siennej 4 (1884 r.),

w których znajdowało się 14 mieszkań o łącznej powierzchni 452,39 m².

Wykres nr 14: Struktura budynków mieszkalnych według stanu technicznego

Źródło: opracowano na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań w Bytomiu

Stopień wyposażenia zasobów mieszkaniowych w podstawowe instalacje i urządzenia sanitarne przedstawiał się następująco:

- 99,15% mieszkań posiadało instalację wodociagową,
- 66,58% mieszkań miało WC,
- 60,57% łazienki,
- 11,69% mieszkań posiadało centralne ogrzewanie i 1,52% centralnie dostarczaną ciepłą wodę użytkową.

Wspólnoty mieszkaniowe

Na terenie Bytomia na dzień 31.12.2016 r. istniało 935 Wspólnot Mieszkaniowych znajdujących się w zarządzie ZBM Sp. z o.o. w Bytomiu. W budynkach wspólnot znajdowało się 12 152 lokale mieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej 649,2 tys. m², w tym:

- 6 845 lokali własnościowych,
- 5 307 lokali gminnych,
- 0 wolnostanów.

W budynkach wspólnot znajdowało się 789 lokali użytkowych o powierzchni użytkowej 59,9 tys. m², w tym:

- 209 lokali własnościowych o pow. 19,7 tys. m²,
- 580 lokali gminnych o pow. 40,2 tys. m².

Tabela nr 15. Wspólnoty Mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2012 – 2016

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba Wspólnot Mieszkaniowych (w zarządzie ZBM Sp. z o. o.)	962	970	953	943	935
Liczba lokali mieszkalnych, ogółem, w tym m.in.:	13 439	12 553	12 367	12 255	12 152
- lokale własnościowe	7 366	7 239	7 068	6 862	6 845
- gminne	-	-	5 286	5 393	5 307
- wolnostany	-	-	13	0	0
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w tys. m ²)	742,9	674,8	556,9	657,16	649,2
Liczba lokali użytkowych	937	944	904	836	789
Powierzchnia lokali użytkowych (w tys. m ²)	69,4	69,5	65,6	63,8	59,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZBM Sp. z o.o.

Spośród budynków wspólnot mieszkaniowych 32,2% zostało wybudowanych przed 1918 r., 37,0% w latach 1918-1945, 15,5% w latach 1946-1959, 12,3% w latach 1960-1980 oraz 3,10% w latach 1981-2016.

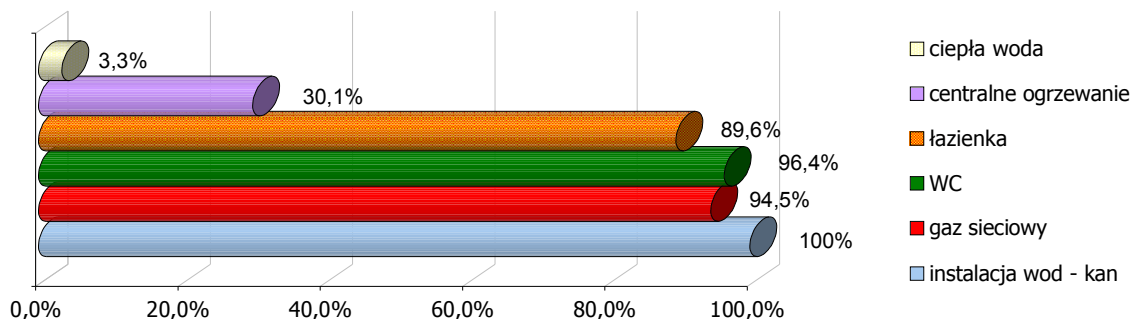
Tabela nr 16. Struktura budynków Wspólnot Mieszkaniowych w 2016 r. wg stanu technicznego

Wyszczególnienie	Budynki we Wspólnotach Mieszkaniowych
Stan bardzo dobry	20 (2,3%)
Stan dobry	226 (25,9%)
Stan zadawalający	607 (69,7%)
Stan zły	18 (2,1%)
Stan bardzo zły	0 (0,0%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZBM Sp. z o.o.

Na wykresie poniżej przedstawiono stopień wyposażenia mieszkań należących do wspólnot mieszkaniowych w podstawowe instalacje i urządzenia sanitarne.

Wykres nr 15: Stopień wyposażenia technicznego lokali mieszkalnych we Wspólnotach Mieszkaniowych (w %)

Źródło: opracowano na podstawie danych z ZBM Sp. z o.o. w Bytomiu

Ponadto według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. w przymusowym zarządzie gminy oraz w administracji zleconej był 1 budynek mieszkalny i 12 lokali mieszkalnych o pow. 554,91 m².

Towarzystwo Budownictwa Społecznego Bytom Spółka z o.o.

Przedmiotem działania TBS Bytom Spółka z o.o. jest budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu. Spółka może także, m.in. nabywać budynki mieszkalne, przeprowadzać remonty i modernizację obiektów przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych na zasadach najmu, wynajmować lokale użytkowe w budynkach znajdujących się w zasobach Spółki, sprawować na podstawie umów zlecenia zarząd budynkami mieszkalnymi i niemieszkalnymi nie stanowiącymi własności Spółki.

Na zasoby mieszkaniowe, którymi dysponuje TBS Bytom Sp. z o.o. składają się:

- ❑ 3 budynki zlokalizowane w Bytomiu przy ul. Nowej 74, 76, 78, w których znajduje się 39 lokali mieszkalnych;
- ❑ 1 budynek położony w Bytomiu przy ul. Francuskiej 70 b, c, w którym znajdują się 42 lokale mieszkalne;
- ❑ 1 budynek zlokalizowany przy ul. Karpackiej 6-6a, w którym znajdują się 24 lokale mieszkalne;
- ❑ 1 budynek zlokalizowany przy ul. Hutniczej 4, w którym znajduje się 14 lokali mieszkalnych oraz 1 lokal usługowy;
- ❑ 1 budynek położony w Bytomiu przy Rynku 20, w którym znajduje się 10 lokali mieszkalnych i 9 lokali użytkowych;
- ❑ 1 budynek zlokalizowany przy Rynku 19 o charakterze użytkowym, obiekt objęty ochroną konserwatorską;
- ❑ 2 budynki zlokalizowane przy Rynku 21, 21 oficyna, w których znajdują się 3 lokale mieszkalne i 6 lokali użytkowych;
- ❑ 2 budynki zlokalizowane przy Rynku 26 – Krawieckiej 1, w których znajdują się 3 lokale mieszkalne i 9 lokali użytkowych;
- ❑ 1 budynek położony przy ul. Katowickiej 58, w którym znajduje się 7 lokali mieszkalnych;
- ❑ budynek położony przy ul. Karpackiej 4, w którym znajduje się 40 mieszkań;
- ❑ 1 budynek zlokalizowany przy ul. Karpackiej 8, 8A, 8B, w którym znajduje się 36 mieszkań;
- ❑ 1 budynek zlokalizowany przy ul. Nowej 94, w którym znajduje się 20 lokali mieszkaniowych;
- ❑ 1 budynek zlokalizowany przy ul. Popiełuszki 7, 7A, 7B, 7C, w którym znajduje się 5 lokali mieszkalnych.

W drugiej połowie 2015 r. zakończono I etap nowej inwestycji zlokalizowanej przy ul. Nowej 94 w Bytomiu – Miechowicach, gdzie powstaną nowe mieszkania przeznaczone zarówno do wynajmu, jak na sprzedaż. Wybudowano pierwszy z trzech budynków pięciokondygnacyjnych, charakteryzujący się zwartą, nowoczesną bryłą, nawiązującą swoim wyglądem do istniejącej sąsiedniej zabudowy oraz parkingów i zieleni urządzonej, który zasilili zasoby mieszkaniowe TBS Bytom Sp. z o.o.

W 3 budynkach znajdować się będą 64 lokale mieszkalne. Mieszkania w budynku będą dwu, trzy i pięciopokojowe rozkładowe z łazienką i aneksem kuchennym. Część lokali przeznaczona będzie na sprzedaż. Budynki wyposażone będą w instalację elektryczną, wodno – kanalizacyjną, centralnego ogrzewania, centralnej ciepłej wody zasilanej z sieci PEC, wentylację mechaniczną i instalacje teletechniczne.

Termin realizacji pozostałych zamierzeń inwestycyjnych Spółki na terenach pozyskanych od Gminy, uzależnione będzie od możliwości pozyskania środków finansowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

3.3 Oświata i wychowanie

Na sieć placówek oświatowych w Bytomiu składają się placówki publiczne prowadzone przez gminę i powiat, tj. przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, placówki wychowania pozaszkolnego oraz placówki publiczne i niepubliczne (w tym szkoły wyższe) prowadzone przez inne osoby.

Wychowanie przedszkolne

Na dzień 30 września 2016 r. na terenie Bytomia działało 41 przedszkoli, w tym 205 oddziałów, do których zapisanych zostało łącznie 4 582 dzieci. Średnia liczba dzieci na oddział kształtowała się na poziomie 22 wychowanków. W jednej placówce przedszkolnej (Przedszkole Miejskie nr 4 im. Marii Konopnickiej) funkcjonował oddział specjalny, natomiast w placówce (Przedszkole Miejskie Integracyjne nr 8) wszystkie oddziały miały charakter integracyjny. W Przedszkolu Miejskim nr 63 im. K. Korczaka z Oddziałami Integracyjnymi – działalność prowadziły

dwa oddziały integracyjne. Oddziały te przeznaczone były dla dzieci wymagających szczególnej opieki pedagogicznej, psychologicznej, logopedycznej, rehabilitacyjnej bądź innej opieki specjalistycznej. W przedszkolach tych realizowane były programy autorskie i specjalistyczne uwzględniające indywidualne potrzeby podopiecznych. Ponadto dzieci były objęte opieką specjalistów z zakresu pedagogiki specjalnej, surdopedagogiki, tyflopedagogiki z zakresu rehabilitacji itd. Dodatkowo Przedszkole Miejskie Intergracyjne nr 8 oraz Przedszkole Miejskie nr 63 im. K. Korczaka z Oddziałami Intergracyjnymi realizowały zadanie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, mającego na celu pobudzanie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole. Powołane przez dyrektorów ww. przedszkoli Zespoły specjalistów na życzenie rodziców i w oparciu o opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, realizują pracę indywidualnie z dzieckiem, zgodnie z zaleceniami wynikającymi z opinii.

Ze względu na zapotrzebowanie społeczne w budynkach szkół podstawowych utworzono dodatkowe oddziały przedszkolne, które podlegają przedszkolom miejskim, tj.:

- Przedszkole Miejskie nr 5 – 1 oddział w Szkole Podstawowej nr 5,
- Przedszkole Miejskie nr 16 – 3 oddziały w Szkole Podstawowej nr 9,
- Przedszkole Miejskie nr 20 – 3 oddziały w Szkole Podstawowej nr 6,
- Przedszkole Miejskie nr 36 – 2 oddziały w Szkole Podstawowej nr 21,
- Przedszkole Miejskie nr 39 – 3 oddziały w Szkole Podstawowej nr 45,
- Przedszkole Miejskie nr 43 – 2 oddziały w Szkole Podstawowej nr 33.

Łącznie 6 przedszkoli korzystało z pomieszczeń w 6 szkołach podstawowych na potrzeby organizacyjne 14 oddziałów przedszkolnych dla 5-latków realizujących roczne obowiązkowe przygotowania przedszkolne i 6-latków odroczonych od obowiązku szkolnego. W oparciu o znowelizowaną ustawę o systemie oświaty od 1 września 2016 r. – dzieci 4-letnie i 5-letnie uzyskały prawo do miejsca w przedszkolu.

Dodatkowe oddziały przedszkolne, utworzone po dwuetapowej rekrutacji elektronicznej w odpowiedzi na potrzeby społeczne, ale na miarę możliwości organizacyjno-lokalowych w dzielnicach:

- Śródmieście w Przedszkolu Miejskim nr 4 im. M. Konopnickiej, ul. Prusa 35 w tym: 1 oddział ogólny - 25 miejsc;
- Stroszek w Przedszkolu Miejskim nr 10, ul. Strzelców Bytomskich nr 152 w tym: 1 oddział ogólny - 25 miejsc;
- Łagiewniki w Przedszkolu Miejskim nr 48, ul. Świętochłowicka 11 w tym: 1 oddział ogólny - 25 miejsc.

Sieć przedszkoli miejskich – 41 jednostek – wg stopnia organizacji:

- 1 przedszkole 9 oddziałowe (Przedszkole Miejskie nr 10);
- 1 przedszkole 8 oddziałowe (Przedszkole Miejskie nr 63);
- 3 przedszkola 7 oddziałowe (Przedszkola Miejskie nr: 20, 36, 39);
- 7 przedszkoli 6 oddziałowych (Przedszkola Miejskie nr: 8, 16, 33, 42, 44, 48, 59);
- 13 przedszkoli 5 oddziałowych (Przedszkola Miejskie nr: 2, 3, 5, 14, 15, 21, 23, 25, 30, 31, 32, 40, 58);
- 9 przedszkoli 4 oddziałowych (Przedszkola Miejskie nr: 4, 9, 12, 29, 35, 43, 45, 51, 52);
- 6 przedszkoli 3 oddziałowe (Przedszkola Miejskie nr: 18, 24, 49, 53, 54, 62);
- 1 przedszkole 2 oddziałowe (Przedszkole Miejskie nr 56).

Obsługa finansowo-księgowa własna i okolicznych przedszkoli organizowana jest w 7 Przedszkolach Miejskich nr: 8, 15, 30, 36, 48, 58, 59.

W Przedszkolu Miejskim nr 23 znajduje się siedziba nauczyciela doradcy metodycznego, który wspiera wszystkich nauczycieli wychowania przedszkolnego w mieście, organizuje szkolenia, doradztwo indywidualne, pomoc w organizacji konkursów, wsparcie metodyczne.

W ramach działań prozdrowotnych wszystkie miejskie przedszkola uzyskały wsparcie logopedyczne dzieci zatrudnieniu na placówkach specjalistów w tym zakresie. W Przedszkolu Miejskim nr 10 z basenem, dzieci mogły skorzystać m.in. z nauki pływania i gimnastyki korekcyjnej. Dla każdej grupy wiekowej organizowano 3 razy w tygodniu zajęcia obejmujące naukę pływania oraz zabawy i ćwiczenia zdrowotne i profilaktyczne. W grupie 3 – latków oswajano z wodą, hartowano ciało i eliminowano lęki przed wodą. Zapewniano zajęcia sportowe również na sali gimnastycznej ze sprzętem i urządzeniami do zabaw ruchowych, ćwiczeń gimnastycznych oraz dodatkowych zajęć z gimnastyki korekcyjnej. Ponadto w razie potrzeby przedszkole zapewniało posiłki wg zaleceń lekarza bądź rodzica. W Przedszkolu Miejskim nr 12, które posiada certyfikat „Przyjazne przedszkole, szkoła dziecka chorego na cukrzycę”, specjalizującym się w opiece nad cukrzykami, przyjmowano dzieci przewlekłe chore, dla których organizowano diety eliminacyjne i diety chorobowe, natomiast

w Przedszkolu Miejskim nr 40 WITAMINKA – zapewniano dzieciom zdrowe, smaczne i urozmaicone posiłki, zgodne z wytycznymi nowoczesnych zasad żywienia. Przedszkole nr 40 uczestniczyło w projektach edukacyjnych związanych z promocją zdrowia. Zorganizowano także w przedszkolu „Klub Zdrowy Przedszkolak”, w którym dzieci poprzez zabawę i zdobywanie sprawności uczyli się zasad zdrowego stylu życia i uczestniczyli w programie profilaktyki otyłości. W zakresie profilaktyki otyłości organizowano także prelekcje dla rodziców. W kącie medycznym systematycznie umieszczano informacje dla rodziców z zakresu edukacji medycznej.

Od września 2016 r. podstawę programową w obszarze „Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym” realizowały dzieci 6-letnie realizujące obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne oraz dzieci 5-letnie korzystające z wychowania przedszkolnego.

Typy i liczba szkół publicznych, liczba uczniów

Liczbę bytomskich szkół publicznych z uwzględnieniem podziału na typy szkół w latach 2012-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 17. Typy i liczba bytomskich szkół publicznych w latach 2012-2016

Lp.	Typy szkół	Liczba szkół				
		2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
1.	Szkoły podstawowe, w tym:	24	24	25	25	25
	▪ samodzielne	19	19	20	19	19
	▪ w zespołach szkół ogólnokształcących	2	2	2	2	2
	▪ specjalne – w zespołach szkół specjalnych	3	3	3	4	4
2.	Gimnazja, w tym:	16	16	17	17	17
	▪ samodzielne	7	7	8	7	7
	▪ w zespołach szkół ogólnokształcących (w tym 1 gimnazjum dla dorosłych)	6	6	6	7	7
	▪ specjalne – w zespołach szkół specjalnych	3	3	3	3	3
3.	Licea ogólnokształcące, w tym:	8	8	7	7	7
	▪ samodzielne	3	3	2	2	2
	▪ w zespołach szkół ogólnokształcących	3	3	3	3	3
	▪ w zespołach szkół zawodowych	2	2	2	2	2
4.	Szkoły artystyczne	1	1	0	0	0
5.	Ponadgimnazjalne szkoły zawodowe, w tym:	19	20	20	18	18
	▪ szkoły policealne	4	4	4	4	4
	▪ licea profilowane	1	1	1	0	0
	▪ technika	6	7	7	7	7
	▪ technika uzupełniające	1	1	1	0	0
	▪ zasadnicze szkoły zawodowe	6	6	6	6	6
6.	Inne szkoły, w tym:	1	1	1	1	1
	▪ szkoły specjalne przysposobienia do pracy	1	1	1	1	1
7.	Bytomski Ośrodek Edukacji dla dorosłych (kształcenie w systemie wieczorowym i zaocznym), w tym:	8	8	8	3	3
	▪ gimnazja dla dorosłych	1	1	1	1	1
	▪ licea profilowane	1	1	1	0	0
	▪ licea ogólnokształcące	1	1	1	1	1
	▪ licea uzupełniające	1	1	1	0	0
	▪ technika	1	1	1	0	0
	▪ technika uzupełniające	1	1	1	0	0
	▪ zasadnicze szkoły zawodowe	1	1	1	0	0
	▪ szkoły policealne	1	1	1	1	1

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM

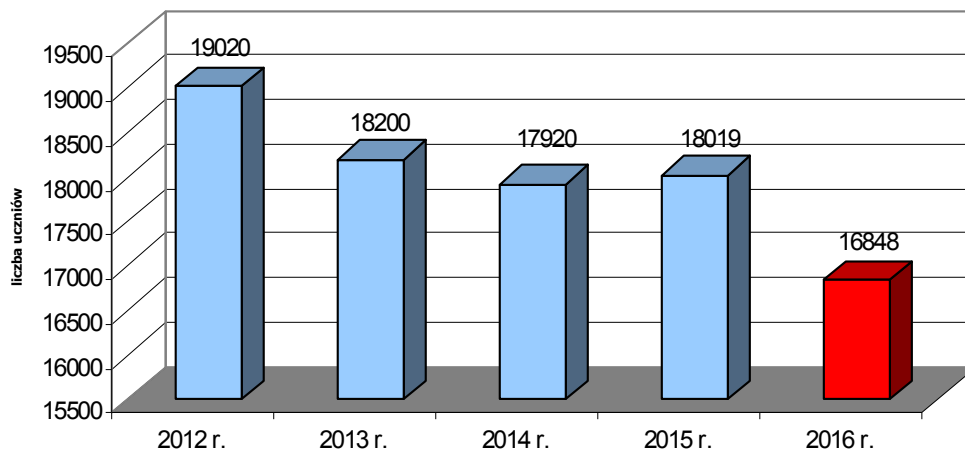
Szczegółowe dane nt. sieci bytomskich szkół publicznych w roku szkolnym 2016/2017 (stan na dzień 30.09.2016 r.), z uwzględnieniem liczby oddziałów, liczby uczniów oraz absolwentów, a także średniej liczby uczniów przypadających na jeden oddział przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 18. Liczba szkół, oddziałów, uczniów i absolwentów

Lp.	Typy szkół	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów na 1 oddział	Liczba absolwentów	Liczba uczniów klas pierwszych
1.	Ogółem, w tym:	71	798	16848	21	3 871	3 602
2.	Szkoły podstawowe	21	386	8 054	21	1 154	570
3.	Szkoły podstawowe specjalne	4	30	187	6	37	33
4.	Gimnazja	14	154	3 445	22	1 129	1 199
5.	Gimnazja dla dorosłych	1	2	32	16	16	0
6.	Gimnazja specjalne	3	14	115	8	34	42
7.	Licea ogólnokształcące	8	69	1 787	26	623	596
8.	Szkoły ponadgimnazjalne zawodowe	17	121	2 988	25	818	1 070
9.	Szkoły ponadgimnazjalne zawodowe specjalne	1	12	122	10	26	50
10.	Inne szkoły	2	10	118	-	34	42

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM

Wykres nr 16: Liczba uczniów kształcących się w bytomskich szkołach publicznych na przestrzeni lat 2012 - 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

W roku 2016 Rada Miejska w Bytomiu nie podjęła uchwały w sprawie zmian w strukturze sieci szkół publicznych prowadzonych przez Gminę i Powiat Bytom.

Baza lokalowa, dydaktyczna i opiekuńczo-wychowawcza bytomskich szkół publicznych

Realizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego wymaga stworzenia właściwych warunków organizacyjnych i technicznych, które pozwalają na pełną realizację zadań wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego i zawodowego. W roku 2016 bytomskie szkoły dysponowały 40 pracownikami dydaktycznymi do kształcenia w zawodach.

Tabela nr 19. Baza lokalowa bytomskich szkół publicznych

Lp.	Rodzaj pomieszczeń	Liczba pomieszczeń
1.	sale lekcyjne	751
2.	pracownie ogółem, w tym:	477
	▪ pracownie komputerowe	81
	▪ pracownie językowe	28
	▪ pozostałe pracownie przedmiotowe	368
3.	pomieszczenia do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego	86
4.	pomieszczenia świetlic szkolnych	51
5.	pomieszczenia bibliotek i czytelní	47

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM na podstawie inf. przekazanych przez szkoły i placówki

Bytomskie szkoły są dobrze wyposażone w sprzęt komputerowy. Warto zaznaczyć, że wszystkie komputery posiadają dostęp do Internetu. Szczegółowe zestawienie sprzętu komputerowego dostępnego w bytomskich szkołach przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 20. Wyposażenie szkół i placówek w sprzęt komputerowy

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba sztuk
1.	Komputery wykorzystywane do celów dydaktycznych ogółem, w tym:	2 125
	▪ z dostępem do Internetu	2 040
	▪ w bibliotekach	174
	▪ wykorzystywane przez uczniów	1 672
2.	Pozostałe komputery w szkołach	559
3.	Stanowiska komputerowe ogółem, w tym:	1 920
	▪ z dostępem do Internetu	1 871
	▪ komputery przenośne	500

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM na podstawie inf. przekazanych przez szkoły i placówki

Szkoły bytomskie dysponują szeroką bazą specjalistycznego sprzętu dydaktycznego, którego zestawienie prezentuje niniejsza tabela.

Tabela nr 21. Specjalistyczne wyposażenie szkół i placówek oświatowych

Lp.	Rodzaj wyposażenia	Liczba
1.	Kamery video	47
2.	Magnetofony	528
3.	Odtwarzacze DVD	199
4.	Telewizory z przekątną ekranu powyżej 28"	131
5.	Projektory multimedialne	513
6.	Kserografy	75
7.	Tablice interaktywne	253

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM na podstawie inf. przekazanych przez szkoły i placówki

Baza sportowa bytomskich placówek oświatowych w roku 2016 prezentowała się następująco.

Tabela nr 22. Obiekty sportowe w bytomskich szkołach publicznych

Lp.	Rodzaj obiektu	Liczba
1.	Sale gimnastyczne razem, w tym:	58
	▪ sale gimnastyczne poniżej 24x12 m	40
	▪ sale gimnastyczne o pow. 24x12 m	7
	▪ sale gimnastyczne powyżej 24x12 m	11
2.	Inne pomieszczenia sportowe	28
3.	Boiska szkolne ogółem	51
4.	Bieżnie	11
5.	Skocznie	10
6.	Rzutnie	2
7.	Inne urządzenia sportowe	5
8.	Pływalnie kryte	3

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM na podstawie inf. przekazanych przez szkoły i placówki

Działania opiekuńczo-wychowawcze i pomocowe dla uczniów z rodzin najuboższych oraz zagrożonych społecznie

Działania opiekuńcze, wychowawcze oraz w zakresie dożywiania uczniów na dzień 30.09.2016 r. prowadziło 36 świetlic szkolnych w bytomskich szkołach publicznych. Ponadto na terenie miasta w 2016 r. funkcjonowało 8 świetlic socjoterapeutycznych, w których 370 dzieci zostało objętych opieką.

Tabela nr 23. Uczniowie objęci opieką w świetlicach bytomskich szkół publicznych w latach 2012–2016

Lp.	Uczniowie objęci opieką w świetlicach bytomskich szkół publicznych	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
1.	Liczba uczniów korzystających z różnych form opieki w świetlicach	3 447	3 058	3 514	3 672	3 767*
2.	Liczba uczniów objętych dożywianiem, w tym:	4 512	4 385	4 682	5 395	4 688*
	▪ dożywianiem bezpłatnym i refundowanym	2 017	960	2 040	2 119	1 137*

* średnia liczba uczniów w 2016 r.

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM na podstawie inf. z SIO

W 2016 r. bezpośrednią, indywidualną pomocą objęto 2 893 osoby, przeprowadzono 3 934 badania, z czego 1 442 badania psychologiczne, 1 201 badań pedagogicznych, 489 badań logopedycznych, 759 badań lekarskich oraz przeprowadzono 43 badania dotyczące wyboru kierunku kształcenia. Wydano także 84 opinie i 706 orzeczeń, w tym:

- 422 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- 28 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym,
- 2 orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego,
- 241 orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania,
- 13 orzeczeń o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu głębokim,
- 84 opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do momentu podjęcia nauki w szkole;
- 861 opinii stanowiących wynik przeprowadzonych diagnoz psychologiczno-pedagogicznych.

W minionym roku pomocą postdiagnostyczną na terenie poradni objęto 7 463 osoby, w tym w ramach:

- ❑ zajęć korekcyjno-kompensacyjnych – 21 osób;
- ❑ terapii logopedycznej – 651 osób;
- ❑ indywidualnej terapii psychologicznej lub pedagogicznej – 433 osoby;
- ❑ przesiewowych badań słuchu i wzroku – 57 osób;
- ❑ prowadzonych grupowo zajęć o charakterze profilaktyczno-wychowawczym, terapeutycznym i socjoterapeutycznym na terenie poradni, przedszkoli, szkół i placówek oświatowych – 2 978 osób;
- ❑ innej pomocy – 3 323 osoby.

Poradnia w dalszym ciągu zapewniała indywidualną terapię EEG Biofeedback, którą są objęci uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz małe dzieci w ramach wczesnego wspomagania rozwoju.

Ponadto na terenie szkół i placówek realizowano zajęcia o charakterze psychoedukacyjnym, z zakresu: problematyki uzależnień m.in. od internetu, dopalaczy itp.; sprawnej komunikacji i relacji w grupie; asertywności; radzenia sobie ze stresem; konstruktywnych zachowań; łagodzenia konfliktów, agresji i konsekwencji używania przemocy; wzmacniania własnego poczucia wartości; dbania o zdrowie psychiczne oraz metod spędzania wolnego czasu. Prowadzono także zajęcia socjoterapeutyczne, integracyjne, a także zajęcia na temat profilaktyki HIV/AIDS. Na terenie poradni przeprowadzono również zajęcia grupowe dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Zajęcia te obejmowały zajęcia edukacyjno-terapeutyczne, które miały na celu usprawniać funkcje wzrokowo-słuchowe oraz koordynację wzrokowo-ruchową, wskazując techniki efektywnego uczenia się, rozwijać proces czytania i pisanie, wzmocnić sprawności ortograficzne oraz matematyczne, poprawić koncentrację i skupienie uwagi. Zajęcia przeznaczone były także dla dzieci uzdolnionych, służące rozwojowi kompetencji społecznych oraz stymulacji rozwoju poznawczego. Dla dzieci ze zdiagnozowanym ADHD poświęcono zajęcia stymulacyjne rozwój motoryki dużej i małej.

W roku 2016 poradnia służyła także pomocą psychologiczno-pedagogiczną udzieloną bezpośrednio nauczycielom i wychowawcom poprzez indywidualne konsultacje, doradztwo zawodowe, jak również poprzez cykl warsztatów, prelekcji i konferencji dotyczących różnorodnych zagadnień. Tematyka przeprowadzonych zajęć warsztatowych była poświęcona głównie wskazaniu efektywnej pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Ponadto na zajęciach poruszano wątek występującej agresji w szkołach, w związku z czym podjęto zagadnienia w zakresie dobrej komunikacji uczniów i rodziców z nauczycielami/wychowawcami, jak również zagadnienia sprawnego systemu zarządzania zespołem klasowym.

Pomocą psychologiczno-pedagogiczną zostali objęci także rodzice, dla których przeprowadzono prelekcje, warsztaty i inne formy pomocy, mające na celu wspomóc utrwalanie dobrych relacji z dziećmi, motywować dziecko w jego procesie edukacyjnym, wspomagać dziecko w trudnościach w nauce, rozwijać uzdolnienia i umiejętności dziecka oraz wspomóc rodzica w sytuacjach konfliktowych, depresyjnych i w momentach agresji występujących u dziecka. Ponadto zajęcia obejmowały wskazówki jak pomóc dziecku w trudnej sytuacji rodzinnej związanej z rozwodem, śmiercią czy konfliktami oraz utrwalić w procesie wychowawczym konsekwencje rodzica.

Łącznie 2 893 rodziców, nauczycieli i wychowawców brało udział w proponowanych treningach, warsztatach, szkoleniach, wykładach i terapiach rodzin, w tym w:

- ❑ treningach, warsztatach i szkoleniach dla nauczycieli i wychowawców – 185 osób;
- ❑ konferencjach i szkoleniach rad pedagogicznych – 43 osoby;
- ❑ wykładach i prelekcjach – 254 osoby;
- ❑ terapiach rodzin – 208 rodzin.

Ponadto z konsultacji, instruktaży i poradnictwa (w tym podczas dyżurów otwartych, zespołów interdyscyplinarnych, zespołów ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub wychowawczych) skorzystały – 2 203 osoby.

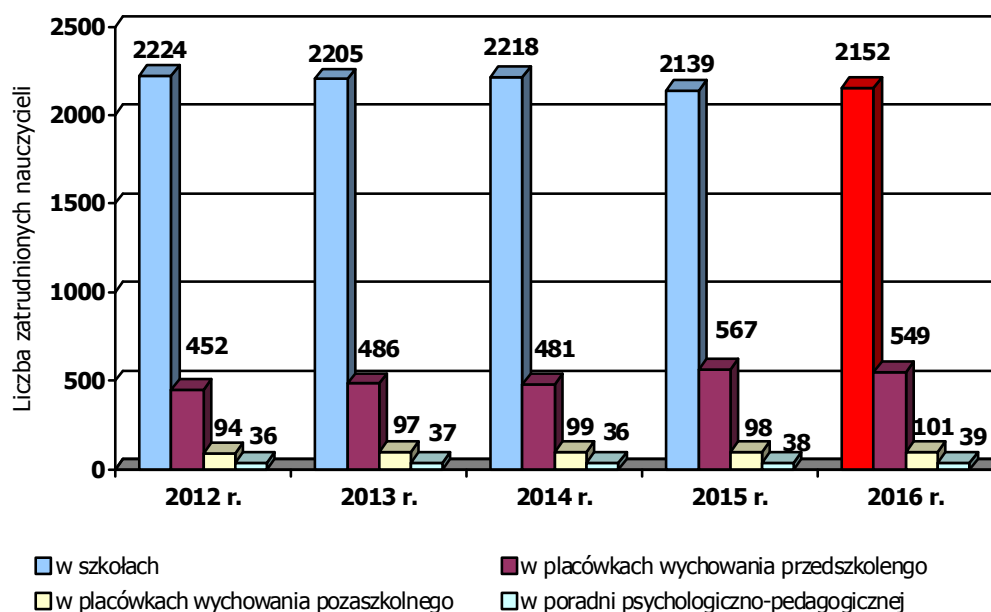
Kadra pedagogiczna w bytomskich szkołach publicznych i placówkach oświatowych

W bytomskich szkołach publicznych oraz placówkach oświatowych w 2016 r. zatrudnionych było 2 841 pracowników, z czego:

□ pracownicy pedagogiczni ogółem	- 2 841 osób
przy czym:	
▪ w szkołach podstawowych i gimnazjach	- 1 078 nauczycieli
▪ w liceach ogólnokształcących samodzielnych	- 99 nauczycieli
▪ w szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących tworzących zespoły szkół	- 273 nauczycieli
▪ w szkołach specjalnych	- 213 nauczycieli
▪ w szkołach zawodowych ponadgimnazjalnych (łącznie z BOE)	- 489 nauczycieli
▪ w placówkach wychowania pozaszkolnego (MDK, SOW)	- 101 nauczycieli
▪ w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej	- 39 specjalistów
▪ w placówkach wychowania przedszkolnego	- 549 nauczycieli

Kadra pedagogiczna pracująca w bytomskich publicznych szkołach i placówkach oświatowych charakteryzuje się wysokimi kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym. Stopień zawodowy nauczyciela mianowanego w 2016 r. posiadało 601 nauczycieli, natomiast stopień nauczyciela dyplomowanego – 1 748 nauczycieli.

Wykres nr 17: Liczba nauczycieli zatrudnionych w bytomskich szkołach i placówkach oświatowych na przestrzeni lat 2012 - 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Zajęcia pozalekcyjne

W roku 2016 swoją działalność prowadziło 1 159 kół zajęć pozalekcyjnych, w których uczestniczyło ok. 13 440 uczniów. Zajęcia pozalekcyjne realizowane były w ramach dodatkowych godzin pracy nauczycieli wynikających m.in. z art. 42 Karty Nauczyciela, co nie generowało dodatkowych kosztów. Szczegółowy podział zajęć przedstawia tabela 24.

Tabela nr 24. Zestawienie i podział zajęć pozalekcyjnych w bytomskich szkołach publicznych

Lp.	Rodzaj zajęć	Szkoły podstawowe			Gimnazja			Szkoły ponadgimnazjalne		
		liczba uczniów w	liczba kół	liczba nauczycieli	liczba uczniów	liczba kół	liczba nauczycieli	liczba uczniów	liczba kół	liczba nauczycieli
1.	Ogółem, w tym:	7 736	701	701	3 342	259	259	2 362	199	199
2.	koło informatyczne	374	26	26	198	12	12	120	10	10
3.	koło techniczne	183	14	14	78	8	8	138	10	10
4.	koło przedmiotowe	2 587	253	253	1 541	145	145	1 410	117	117
5.	koło artystyczne	1 378	126	126	458	23	23	226	19	19
6.	koło sportowe	1 397	102	102	512	33	33	340	31	31
7.	koło turystyczno-krajoznawcze	58	5	5	123	5	5	42	3	3
8.	inne zajęcia pozalekcyjne	1 759	175	175	432	33	33	86	9	9

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM

Realizacja przedmiotu podstawy przedsiębiorczości w szkołach ponadgimnazjalnych

Przedmiot podstawy przedsiębiorczości jest realizowany w ramach kształcenia zawodowego i ogólnego przez szkoły ponadgimnazjalne. Wśród działań realizowanych w ubiegłym roku należy wymienić:

- W Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących udział w:
 - ogólnopolskim projekcie przygotowanym przez ZUS pt.: "Lekcje z ZUS";
 - ogólnopolskim projekcie organizowanym przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości „Dzień Przedsiębiorczości”;
 - kontynuacji uczniów pionu ekonomicznego 'A Robotics International Enterprise' w projekcie ERASMUS+;
 - „Dniu Projektów Europejskich”;
 - projekcie „Ekonomia dla Liceum i Technikum” prowadzonym przez Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach;
 - Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej;
 - ogólnopolskim konkursie organizowanym przez GPW w Warszawie „Szkolna Internetowa Gra Giełdowa”;
 - ogólnopolskim konkursie organizowanym przez ZUS „Co wiesz o ubezpieczeniach społecznych”;
 - ogólnopolskim konkursie organizowanym przez NBP „Laptop na bank” (półfinalista z kl. III i I specjalność: mechatronika, a finalista z kl. II - specjalność: ekonomia);
 - ogólnopolskim konkursie organizowanym przez NBP „Krzyżówka ekonomiczna”;
 - młodzieży w warsztatach, szkoleniach i wykładach organizowanych przez banki, uczelnie ekonomiczne i firmy;
 - udział nauczycieli w szkoleniach i warsztatach o tematyce ekonomicznej.
- W Zespole Szkół Gastronomiczno - Hotelarskich udział w:
 - zorganizowaniu w ramach Tygodnia Przesiębiorczości:
 - Konkursu Gastronomicznego, którego przewodnim motywem była: Kuchnia Japońska czyli wariacje na temat SUSHI. Uczniowie biorący udział walczyli o miano Mistrza Gastronomii ZSGH 2015”. Pierwsze miejsce i tytuł Mistrza Gastronomii ZSGH 2015” zajęła Wioleta Janko z klasy 4T2, drugie miejsce zajął Dawid Bąkowski również z klasy 4T2 na kierunku: technik żywienia i usług gastronomicznych, a trzecie miejsce wywalczył Rafał Golda z klasy 3C z zasadniczej szkoły zawodowej - (20.11.15r.) – kol. E. Łozowska, D. Mączka, D. Pajestka;
 - cyklu warsztatów w restauracji japońskiej AIKA w Krakowie (uczniowie zwiedzali restaurację, zapoznawali się z personelem oraz wyposażeniem. Wysłuchali wykładu nt. Japonii oraz kuchni japońskiej, na którym omówiono nazwy potraw w karcie menu restauracji, zobaczyli pokaz szefa kuchni Katsuhiko Kudo. Uczyli się jedzenia pałeczkami, degustowali kilka

rodzajów sushi oraz zwiedzili hotel Radisson. W warsztatach brały udział klasy na kierunku: technik żywienia i usług gastronomicznych II T₁, IIT₂, III T₂ oraz zasadniczej szkoły zawodowej z klasy IIIC pod opieką nauczycieli E. Łozowska, B. Ochmańczyk, D. Pajestka, M. Muzyka, R. Majda, D. Mączka; S. Przywara;

- Olimpiadzie o Przedsiębiorczości gdzie przygotowano i przeprowadzono szkolny konkurs LEKCJE Z ZUS;
 - organizacji zajęć projektowych - Biznes plan we współpracy z GWSP z Chorzowa dla 8 uczniów;
 - zorganizowaniu warsztatów baristy dla technikum i ZSZ w którym udział wzięło 36 osób;
 - prowadzeniu wykładu - Lekcje z ZUS;
 - zorganizowaniu wykładu multimedialnego z przedstawicielami ZUS z Zabrze - prelekcja nt. ubezpieczeń społecznych;
 - przygotowaniu wykładu z WSZOP: Skąd się bierze stres i do czego jest nam potrzebny. Jak poradzić sobie z trudnymi sytuacjami w szkole i w domu-szkoleniem objęto ponad 86 uczniów;
 - Wykładzie nt.: uzależnień od narkotyków, przestępczości młodocianych;
 - Wykładzie profilaktycznym: Spotkanie w ramach Tygodnia Przedsiębiorczości z panią Joanną Czechowską: Kulisy produkcji serialu „W11 wydział śledczy”. Kiedy przestępstwo to pomysł na życie-narkotyki wśród młodych ludzi- udział wzięło 87 uczniów;
 - Personal branding - czyli jak twój przyszły szef spojrzy na twojego fejsa. Wykład na temat budowania wizerunku w Internecie, ryzykownych zachowań w sieci, ekshibicjonizmu medialnego itp. Omawiał działania na gruncie portali społecznościowych, mogące przyczynić się do zawodowego sukcesu lub porażki, a nawet utraty pracy - udział wzięło 99 uczniów;
 - Odbyciu jednodniowej wizyty w wybranym miejscu pracy przez ucznia weryfikującej plany edukacyjne oraz zweryfikowanie swoich wyobrażeń o wymarzonem zawodzie;
 - Dniu NBP- kurs rozpoznawania fałszywych pieniędzy dla hotelarzy i obsługi turystycznej.
- Zespół Szkół Mechaniczno-Elektronicznych udział w:
- zbieraniu informacji o rynku pracy;
 - organizowaniu spotkań z pracodawcami, zwiedzanie okolicznych zakładów pracy związanych z kierunkami kształcenia;
 - organizacji spotkań z absolwentami szkoły będącymi pracownikami naukowymi Politechniki Śląskiej oraz prowadzącymi działalność gospodarczą;
 - analizowaniu ogłoszeń dotyczących zatrudnienia;
 - czytaniu ofert pracy;
 - zaznajamianiu się z działalnością różnych zakładów i ich potrzebami kadrowymi;
 - prowadzeniu zajęć przygotowujących do podjęcia przyszłej pracy;
 - dokonywaniu samooceny predyspozycji zawodowych;
 - wyrabianiu umiejętności przygotowania dokumentów towarzyszących procesowi poszukiwania pracy (list motywacyjny, curriculum vitae);
 - przygotowywaniu do rozmowy kwalifikacyjnej.

Zorganizowanie Dnia Przedsiębiorczości pod patronatem prezydenta RP – udział uczniów w jednodniowych praktykach zawodowych w wybranych zakładach pracy.

- Zespół Szkół Administracyjno-Ekonomicznych i Ogólnokształcących udział w:
 - I i II etapie Regionalnej Olimpiady Wiedzy o Przedsiębiorczości;
 - XI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości (ogólnopolskiej).
- Technikum nr 4 w zakresie przedsiębiorczości udział w:
 - projekcie przygotowanym przez ZUS pt. „ Lekcje z ZUS”;
 - Ogólnopolskim projekcie organizowanym przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości „Dzień Przedsiębiorczości”;
 - ogólnopolskim konkursie organizowanym przez GPW w Warszawie „Szkolna Internetowa Gra Giełdowa”;
 - Ogólnopolskim konkursie organizowanym przez ZUS „Co wiesz o ubezpieczeniach społecznych”;
 - Ogólnopolskim konkursie organizowanym przez NBP „ Krzyżówka ekonomiczna”;
 - Zorganizowaniu warsztatów, szkoleń i wykładów dla młodzieży przez:
 - Górnośląską Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości w Chorzowie pt. „Skuteczne komunikowanie się”, „Dokumenty aplikacyjne”;
 - WBK Bank Zachodni o produktach bankowych;
 - Dniach Otwartych NBP w Katowicach;

- Prowadzeniu szkoleń, konferencji i warsztatów dla nauczycieli;
- „TIK w edukacji ekonomicznej. Wykorzystanie e-zasobów na lekcjach o tematyce ekonomicznej” organizowanej przez THINKGLOBAL;
- „Edu IT. Nowe technologie w edukacji” organizowanej przez Śląską Sieć Metropolitarną;
- „Świadome budowanie wizerunku w kontekście rynku pracy” organizowanej przez NBP.
- ❑ Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 8 Specjalna udział w:
 - realizacji programu „Młody człowiek na rynku pracy”;
 - programie preorientacji zawodowej „Przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy”.
- ❑ Państwowe Szkoły Budownictwa – Zespół Szkół udział w:
 - zorganizowaniu we współpracy z Wyższą Szkołą Bankową – udziału uczniów w warsztatach;
 - konkursach uczniów – brak wymiernych sukcesów.
- ❑ I Liceum Ogólnokształcące udział w:
 - Dniu przedsiębiorczości – udział wzięło 150 uczniów w programie FMP.
- ❑ Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 udział w:
 - Przeprowadzeniu zajęć pt: ścieżki edukacyjne, poznajemy zawody, lokalny rynek pracy, planowanie kariery zawodowej.
- ❑ IV Liceum Ogólnokształcące w zakresie przedsiębiorczości działania podejmowane:
 - zorganizowanie Dnia Przedsiębiorczości;
 - wzięcie udziału w konkursie Letnia Szkoła Liderów.

Inne przedsięwzięcia i inicjatywy z dziedziny oświaty realizowane w 2016 roku

Bytomskie szkoły i placówki wychowania pozaszkolnego prowadziły współpracę z instytucjami krajowymi i zagranicznymi, w tym m.in. z:

- ❑ Uczniami Szkół prowadzono kluby europejskie, którzy byli współorganizatorami szkolnego tygodnia eTwinning;;
- ❑ Szkolnym Klubem Europejskim - realizowano Projekt „Żonkil”, mający na celu uświadomić uczniom wydarzenia historyczne związane z holokaustem;
- ❑ Szkolnym Klubem Europejskim - uczniowie wzięli udział w VI Europejskim Balu Karnawałowym „Holandia – kraj malarzy i wiatraków”;
- ❑ Polską Fundacją im. Roberta Schumana uczniowie brali udział w Warszawie w Paradzie Schumana 2016;
- ❑ Instytutem Pamięci Narodowej, Polskim Towarzystwem Turystyczno- Krajoznawczym - podjęto współpracę;
- ❑ Ogólnopolskim Festiwałem Otwartej Edukacji w Warszawie w ramach programu "WF z klasą"- w którym wzięła udział reprezentacja szkoły;
- ❑ Centrum Edukacji Obywatelskiej pod patronatem Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Ministerstwem Edukacji Narodowej - realizowano program „WF z klasą”;
- ❑ Państwowym Instytutem Geologicznym i Państwowym Instytutem Badawczym w Sosnowcu – Oddział Górnośląski oraz 34 Dywizjonem Rakietowym Obrony Powietrznej – Garnizon w Bytomiu;
- ❑ Ośrodkiem językowym EuroWeek w miejscowości Różanka - zorganizowano obóz językowy;
- ❑ UNICEF podjęto współpracę. Uczniowie brali udział w projekcie „Mali uczniowie idą do szkoły” oraz „Prawa dziecka, a problemy współczesnego świata”;
- ❑ Śląskim Centrum Karate Tsunami oraz zarządem głównym w Warszawie;
- ❑ Studium Prawa Europejskiego;
- ❑ Śląską Szkołą Tańca;
- ❑ WOŚP;
- ❑ PCK;
- ❑ Europejskim Forum Młodzieży;
- ❑ Fundacją Orange;
- ❑ Instytutem Matki i Dziecka;
- ❑ DFK – Mniejszością Niemiecką;
- ❑ UNICEF - we współpracy realizowano projekt edukacyjno-społeczny „Wszystkie kolory świata”;
- ❑ Fundacją „Iskierka” - zorganizowano akcję charytatywną na rzecz dzieci z chorobami nowotworowymi;
- ❑ Schroniskiem dla Bezdomnych Zwierząt w Bytomiu;

Fot. nr 4: Koncert Kolędników z Żytomierza

- ❑ Śląskim Kołem Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej w Bytomiu - brano udział w VIII edycji akcji „Podaruj znicz na Kresy”;
- ❑ Centrum Edukacji Obywatelskiej w Warszawie – realizowano projekt „Solidarna Szkoła”;
- ❑ Fundacją Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w Polsce – realizowano projekt „Przywróćmy Pamięć”;
- ❑ Wspólnotą Polską Oddział Górnośląski w Katowicach - brano udział w akcjach społecznych na rzecz społeczności polskiej na zachodniej Ukrainie: „Świąteczny koszyk dla Polaków na kresach”, „Podaruj znicz na Kresy”, „Podziel się opłatkiem z seniorami na kresach” oraz współorganizowano pobyt edukacyjno – świąteczny polskich dzieci z Żytomierza;
- ❑ Uniwersytetem w Oxfordzie - współpracowano w ramach warsztatów językowych;
- ❑ udziałem wolonariuszy - studentów z Malezji, Kolumbii, Turcji i Etiopii organizowano na terenie szkoły zajęcia językowe i warsztaty kulturoznawcze. Realizowano projekt Global Citizen Schools World Talks w ramach programu AIESEC (Association International des Étudiants en Sciences Économiques et Commerciales);
- ❑ Domem Współpracy Polsko-Niemieckiej we współpracy z Instytutem Goethego - zorganizowano udział w warsztatach BIENEKreatywnie;
- ❑ Ośrodkiem Rozwoju Edukacji – realizowano projekt EDUKACJA GLOBALNA;
- ❑ Stowarzyszeniem UNICEF Polska – realizowano projekt edukacyjny „Prawa dziecka a problemy współczesnego świata”;
- ❑ Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich – organizowano przedświąteczną zbiórkę żywności i pieniędzy;
- ❑ Instytutem Goethego w Krakowie - współpracowano w ramach nauki języków obcych;
- ❑ Domem Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach i Stowarzyszeniem Niemców w Polsce;
- ❑ Fundacją „Skrzydlaty Pies” - w ramach współpracy zorganizowano pomoc zwierzętom;
- ❑ Portugalią, Włochami i Wielką Brytanią - organizowano wyjazdy szkoleniowe w ramach realizacji projektu Erasmus + Edukacja Szkolna „Mobilność Edukacyjna”;
- ❑ Szkołą niemiecką Clemens-August-Gymnasium w Cloppenburgu - dokonano wymiany młodzieży;
- ❑ Politechniką Śląską – w ramach trwałej współpracy pogłębiano wiedzę i umiejętności z przedmiotów ścisłych (matematyka, fizyka, chemia, biologia, informatyka);
- ❑ BeCeKiem, Bytomskim Wydziałem Teatru Tańca krakowskiej PWST, Teatrem Korez i Teatrem Tańca i Ruchu Rozbark;
- ❑ "KinoSzkoła" Fundacją Rozwoju Kompetencji Medialnych i Społecznych - współpracowano podczas cyklicznych warsztatów filmowych;
- ❑ szkołami z Grecji i Czech w ramach eTwinning –realizowano projekt „Citius, Altius, Fortius - sports in our countries”;
- ❑ Fundacją FEIS – Fundacją Europejskich Inicjatyw na Śląsku. „(Prze)pisać historię/(Пере)писать историю” - współpracowano podczas projektu wymiany młodzieży;
- ❑ partnerskim miastem Vsetin w Czechach;
- ❑ Sejmikiem Młodzieżowym w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości w Gliwicach – prowadzono projekt „Aktywna Młodzież to MY!”;
- ❑ Fundacją Edukacyjną G5 - młodzież brała udział w Mistrzostwach Polski Debat Oksfordzkich w Poznaniu;
- ❑ Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji - realizowano program COMENIU „Trzy razy S dla XXI wieku- sukces, satysfakcja, samorealizacja”
- ❑ Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji - realizowano program ERASMUS+ "Moja praca, moja przyszłość”;
- ❑ Klubem Europejskim „AMICI” – propagowano wiedzę na temat Unii Europejskiej, brano udział w konkursach międzyszkolnych;
- ❑ szkołami specjalnymi z Grecji - współpracowano przy realizacji Programu Erasmus+ - akcja KA 2 - Partnerstwa Strategiczne (projekt finansowany ze środków Komisji Europejskiej) - ArtEmotion Xpress in Europe;
- ❑ Fundacją Rozwoju Świętochłowic – realizowano w ramach programu „Polskie doświadczenia w zakresie sektora edukacji Obwodu Połtawskiego”;
- ❑ Fundacją „Fundusz Współpracy” - wspólnie z partnerami z Wielkiej Brytanii, Słowenii i Estonii w ramach programu ERASMUS+ realizowano projekt „Europejskie rozwiązania w zapewnieniu jakości”;
- ❑ Klubem Europejskim - przeprowadzono „KONKURS WIEDZY O EUROPIE”, który objęty był patronatem Biura Poselskiego Europosła Jerzego Buzka;
- ❑ Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) - współpracowano w zakresie prowadzenia projektów zagranicznych;

- Firmą UNITY LINE - prowadzono dodatkowe praktyki zawodowe uczniów na promach;
- Hotelami: Diament, Monopol, Focus, Szafran, Angelo, Rezydencja, Campanile, De Silva - organizowano praktyki zawodowe oraz Międzynarodowe Warsztaty Gastronomiczno-Hotelarskie;
- Bundesagentur für Arbeit w miejscowości Koln - organizowano wakacyjne Staże w Niemczech;
- Travelservice - prowadzono wakacyjne staże w Grecji;
- Europe 3000 Human Resources Agency - odbywano wakacyjne staże we Włoszech;
- Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji - realizowano projekt POWER VET - staże zagraniczne uczniów *Młodzież z pasją - kształcenie zawodowe na południu Europy* - staże zagraniczne w Hiszpanii i Włoszech;
- Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji - prowadzono projekt POWER VET - staże zagraniczne uczniów - Jak zostać profesjonalistą w swoim zawodzie - staże zagraniczne organizowane na Malcie;
- Szkołą francuską z Brestu;
- Szkołami z Hiszpanii i Turcji - współparcowano przy realizacji projektu „Inteligenty Dom”;
- Hiszpańską szkołą w Huelvie;
- Szkolnym Klubem Europejskim - zorganizowano kolejną edycję Miejskiego Konkursu Wiedzy o Krajach Unii Europejskiej `EUROTOUR` pod patronatem Prezydenta Miasta Bytomia, skierowanego do uczniów szkół gimnazjalnych;
- Operą Śląską w Bytomiu - współpracowano w zakresie organizacji Metropolitarnej Nocy Teatrów;
- Szkołą Medyczną we Frydek Mistek z Czech podjęto współpracę. Zorganizowano przez nauczycieli kierunku Technik Elektrobiologii lekcji otwartej dla nauczycieli z czeskiej szkoły;
- Młodzieżą z Irlandii w ramach programu Erasmus+ realizowano projekt „Praktyki Zawodowe w Irlandii szansą na lepszy start w dorosłość”;
- Szkołą partnerską - Gewerbliche Schule z Ehingen w Niemczech - realizowano programy unijne;
- Technikum nr 4 - zorganizowano Krajową Konferencję dla Bibliotekarzy;
- Europejskim Stowarzyszeniem Instytucji Czasu Wolnego Dzieci i Młodzieży przy Radzie Europy – EAICY;
- Klubami Brydżowymi w Czechach i Niemczech;
- Organizacjami Pozarządowymi: Wolne Stowarzyszenie Zielonych Artystów (WSZA), Klub KONTRA, BUKS MDK MOSM Bytom, Bytomska Gildia Fanów Fantastyki „Bastylion”, Towarzystwem Opieki nad Zwierzętami w Polsce, Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Polskim Związkiem Niewidomych, Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Fundacją Pomocy Dzieciom „ULICA”, ZHP Hufiec Bytom, Bytomskim Towarzystwem Szermierczym, Ligą Kobiet Nieobojętnych, Polskim Związkiem Filatelistycznym – Okręg Śląsko-Dąbrowski, Fundacją „Gdy Liczy się Czas” z Lublina” oraz Związkiem Represjonowanych Politycznie Żołnierzy Górników OZ Katowice;
- Klubem Modelarskim „Apolo” Koprivnice z Republiki Czeskiej;
- Klubem Modelarskim „Tatranski Oril” z Republiki Słowackiej;
- Klubem Modelarskim z Mosonmagyaróvár z Republiki Węgierskiej;
- Bytomskim Teatrem Tańca i Ruchu Rozbark;
- Klubem Emerytów, Absolwentów i Sympatyków Energetyk-Elektronik;
- Centrum Kształcenia Ustawicznego w Bytomiu;
- Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu;
- Firmami: ATLAS, ROCKWOOL, IZOHAN, VESBO;
- Placówkami oświatowymi na terenie Bytomia;
- Fundacją Orange przy realizacji ogólnopolskiego programu edukacji cyfrowej dla świetlic szkolnych MegaMisja;
- Szkolnym Klubem Europejskim - Eurokids „Rubuś”;
- Goethe-Institut- przy realizacji Projektu internetowego „Das Bild der Anderen”, („Obraz innych”)
- Humanitas - podczas realizacji projektu „Zawodowa Akademia Rynku Pracy w Powiecie Bytomskim”;
- Stowarzyszeniem PROGRES – w trakcie realizacji programów profilaktycznych „Antidotum 1”, „Antidotum 2”, „Tenis – mój krok do sprawności”;
- szkołą zawodową specjalną z Czech (Kladno–Vrapice).

Publiczne placówki wychowania pozaszkolnego

W 2016 r. kontynuowały działalność dwie bytomskie publiczne placówki wychowania pozaszkolnego, tj.:

- Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 przy ul. Powstańców Warszawskich 12,
- Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 przy ul. Ks. Popiełuszki 9.

Celem ich działań jest prowadzenie zajęć wspierających rozwój dzieci i młodzieży, kształtowanie i udoskonalanie umiejętności spędzania czasu wolnego, pogłębianie wiedzy oraz rozwijanie zainteresowań twórczych m.in. plastycznych, muzycznych, aktorskich, wokalnych, literackich, tanecznych, sportowych i naukowych.

Tabela nr 25. Działalność bytomskich placówek wychowania pozaszkolnego w roku 2016

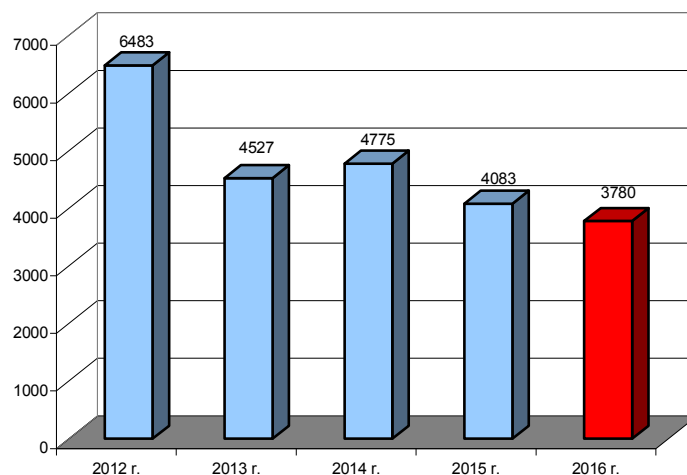
MDK	Liczba działów	Liczba pracowni	Liczba kół i zespołów	Liczba uczestników zajęć stałych	Tygodniowa liczba godzin zajęć dydaktyczno-wychowawczych	Liczba imprez	Liczba uczestników imprez
Ogółem:	7	26	204	3 780	913	322	16 465
MDK nr 1	4	18	118	2 322	530	114	9 020
MDK nr 2	3	8	86	1 458	383	208	7 445

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM

Zajęcia odbywały się również poza siedzibami Miejskich Domów Kultury, w następujących punktach zamiejscowych:

- Zajęcia prowadzone przez MDK nr 1 w:
 - Klubie „Relaks” Bytomskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, ul. Zabrzeńska 78;
 - Szkole Podstawowej nr 45 przy ul. Zakątek 20;
 - Szkole Podstawowej nr 37 przy ul. Narutowicza 9;
 - Szkole Podstawowej nr 38 przy ul. Korczaka 1;
 - Zespole Szkół Mechaniczno-Elektrycznych przy Pl. Sobieskiego 1;
 - Ośrodku Wodnym – Przeczyce.
- Zajęcia prowadzone przez MDK nr 2 w:
 - Klubie „Muza” Spółdzielni Mieszkaniowej „Miechowice” ul. Felińskiego 19;
 - Szkole Podstawowej nr 33 przy ul. Matki Ewy 9;
 - Szkole Podstawowej nr 54, ul. Reptowska 86;
 - Gimnazjum nr 8 ul. Worpie 14-16;
 - Przedszkolu Miejskim nr 36 przy ul. Ks. Popiełuszki 11;
 - Szkole Podstawowej nr 21, ul. Raclawicka 17;
 - Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 im. J.F. Kennedy’go, ul. Nickla 19;
 - Bytomskim Ośrodku Edukacji/Centrum Kształcenia Praktycznego w Śródmieściu przy ul. Miarki 2;
 - Niepublicznym Katolickim Przedszkolu „Ochronka” przy ul. Ks. Popiełuszki 6;
 - Zespole Policealnych Szkół Medyczno – Społecznych w Centrum, ul. Wrocławska 120.

Wykres nr 18: Liczba uczestników zajęć stałych prowadzonych przez bytomskie placówki wychowania pozaszkolnego w latach 2012 - 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji UM

Najważniejsze osiągnięcia krajowe i międzynarodowe uczniów bytomskich szkół publicznych i placówek oświatowych

W roku 2016 uczniowie bytomskich szkół i placówek oświatowych uczestniczyli w licznych konkursach, turniejach i zawodach na szczeblu miejskim, wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym. Do szczególnych osiągnięć uczniów należy zaliczyć:

- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 3 im. Władysława Broniewskiego**
 - I miejsce w konkursie historycznym Bytomskie legendy i podania;
 - I miejsce w Miejskim konkursie plastycznym „Ochrona powietrza”;
 - II miejsce w Mistrzostwach Bytomia w Biegach na Orientację dziewcząt;
 - Wyróżnienie w Ogólnopolskim konkursie matematycznym Kangur matematyczny.
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 5 im. Poli Maciejowskiej**
 - Laureat i wyróżnienie w etapie ogólnopolskim - Ogólnopolska akcja „List dla Ziemi”;
 - Nagroda główna i 10 wyróżnień w IX edycji Ogólnopolskiego Konkursu Nauk Przyrodniczych „Świetlik”;
 - 2,3 miejsce w Polsce oraz 2 wyróżnienia (w kategorii szkoły podstawowe, klasy 1-3) w X edycji Międzynarodowego Konkursu Informatycznego „Bóbr” etap Międzynarodowy;
 - 3 wyróżnienia w Międzynarodowym Konkursie Kangur Matematyczny.
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 6 im. Księdza Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego**
 - I miejsce w województwie w Ogólnopolskim konkursie filmowym „Przyszłość na talerzu” w ramach akcji „Tesco dla szkół”;
 - I miejsce w województwie za udział w konkursie „Świeża woda=świeży umysł”, organizowanym przez WATER SOLUTION POLSKA A. WINKLER, L. BARTECKI w ramach akcji PODZIEL SIĘ WODĄ!;
 - I, IV miejsce w XVII Powiatowym Konkursie Historycznym „Historia Bytomia”.
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 9 im. Adama Mickiewicza**
 - Otrzymany tytuł - Bezpieczna Szkoła – bezpieczny uczeń +;
 - Wzięcie udziału w III Międzynarodowym Konkursie Plastyczno – Scenograficznym pod patronatem MEN pt. „Żywe obrazy”.
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 21 im. Józefa Lompy**
 - Wzięcie udziału w Ogólnopolskim Konkursie Matematycznym „Multitest Olimpus”;
 - II miejsce na szczeblu miejskim w Ogólnopolskiej Akcji PCK „Gorączka Złota”;
 - I, III miejsce w XVII Wojewódzkim Konkursie Plastycznym „Cztery Pory Roku” organizowanym przez MDK nr 2 w Bytomiu;
 - II miejsce w XVI Wojewódzkim Festiwalu Pieśni Żeglarskiej organizowany przez MDK nr 1 w Bytomiu;
 - III miejsce i 1 wyróżnienie w Wojewódzkim Konkursie Plastyczno-Matematycznym „Origami i Matematyka” organizowanym przez Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5 w Gliwicach.
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 23**
 - II miejsce w XVII Wojewódzkim Konkursie Twórczości Plastycznych Dzieci i Młodzieży „Moja ulubiona pora roku”;
 - Laureat w Wojewódzkim Konkursie Poetyckim „Antologia Poezji Dziecięcej”;
 - 4 wyróżnienia w Ogólnopolskim konkursie „List do ojca”;
 - Laureat konkursu na „Projekt Zielona Pracownia_2016” Program organizowany przez WFOŚiGW.
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 28**
 - I miejsce w Konkursie plastycznym regionalnym (województwo śląskie i opolskie) zorganizowany w ramach XXIV obchodów „Dni Ziemi” przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy Oddział Górnośląski pod hasłem „Ziemia w okowach lodu”;
 - III miejsce oraz Nagroda Publiczności w XVII edycji ogólnopolskiego i X polsko-litewskiego Konkursu Geologiczno-Środowiskowego „Nasza Ziemia – środowisko przyrodnicze wczoraj, dziś i jutro”;
 - IV miejsce w Międzynarodowym konkursie plastycznym w Wilnie;
 - III miejsce w IX Ogólnopolskim Konkursie Języka Angielskiego „Melting Pot”;
 - Laureatka i wyróżnienie 18. Ogólnopolskiego Festiwalu Twórczości Dziecięcej Wojska Polskiego w kategorii -interpretacje;
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 33**
 - 1 miejsce w kategorii solistów w IX Wojewódzkim Festiwalu Młodych Talentów w Zabrze;
 - Wyróżnienie w Międzynarodowym konkursie matematycznym „Kangur Matematyczny 2016”;

- 1 miejsce w konkursie matematyczno - ekonomicznym w ramach XII miejskiego konkursu matematycznego dla uczniów szkół podstawowych;
- 2 srebrne, 1 brązowy medal w Otwartym Pucharze Polski w Suchym Lesie;
- 1 srebrny, 5 brązowych medali w Turnieju O puchar Burmistrza Bardejova – Słowacja;
- 2 srebrne, 1 brązowy medal w International Judo League w Bytomiu;
- 1 złoty, 2 srebrne i 4 brązowe medale w Grand Prix Povaska Bystrzyca;
- 1 złoty, 1 srebrny i 1 brązowy medal w Turnieju Judo Dzieci w Zakopanem;
- 5 złotych i 3 brązowe medale w Super Liga Judo.
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 37**
 - II miejsce w Wojewódzkim Konkursie „Wykomiksuj się z dopalaczy”.
 - 2 laureatów Wojewódzkiego konkursu poetyckiego „Antologia Poezji Dziecięcej”;
 - Wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Ekologicznym „Eko-Planeta”;
 - Wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym „Kangur 2016”.
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 38 im. Jana III Sobieskiego**
 - Laureat ogólnopolskiego programu Wiarygodna Szkoła. Certyfikat Wiarygodna Szkoła;
 - III miejsce, 1 wyróżnienie I stopnia oraz 1 wyróżnienie II stopnia w XI ogólnopolskim konkursie tańca nowoczesnego;
 - Wyróżnienie uczniów w literackim konkursie ogólnopolskim Antologia poezji dziecięcej;
 - Wyróżnienie za udział ucznia z Chórem akademickim Don Bosco w ogólnopolskim konkursie;
 - II miejsce w Ogólnopolskich otwartych mistrzostwach Karate Tsunami.
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 43**
 - Wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Języka Angielskiego English Ace.
 - Wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym "Kangur".
 - Wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie „Szkoła moich marzeń”.
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 44**
 - udział w:
 - ogólnopolskim konkursie plastycznym "Strażnicy w sieci";
 - ogólnopolskim konkursie plastycznym "Moje miasto za 100 lat";
 - III ogólnopolskim konkursie czytelniczym "Wielka Liga Czytelników".
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 45**
 - I miejsce oraz 1 wyróżnienie w Konkursie "Start, Move & Fly" na pocztówkę w j.angielskim;
 - I, II, III, IV miejsce w Ogólnopolskim Konkursie Języka Angielskiego FOX;
 - I, II miejsce w VI Regionalnym Konkursie Piosenki Anglojęzycznej (SP nr 28 Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark)
- ❑ **Szkoła Podstawowa nr 51 z Oddziałami Integracyjnymi**
 - I miejsce w Konkursie literackim „Wybieram bibliotekę” w kategorii do lat 12;
 - I miejsce w XIV Ogólnopolskim Konkursie Poezji Religijnej „O Palmę”;
 - I miejsce w Stypendiadzie matematycznej- „Plusik”;
 - Wyróżnienie w Międzynarodowym konkursie-Kangur Matematyczny;
 - I miejsce w Ogólnopolskich Eliminacjach do Konkursu Finałowego „Rytm”;
 - I miejsce w XI Festiwalu Piosenki Dziecięcej „Ocalić Od Zapomnienia”;
 - I miejsce w Festiwalu Młodych Talentów” Uwaga Talent”;
 - I miejsce i 3 III miejsca w Ogólnopolskim turnieju mini judo form kata;
 - I, II, III miejsce w Otwartych Mistrzostwach Bytomia w Judo.
- ❑ **Gimnazjum nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Józefa Szafranka w Bytomiu**
 - Laureat Wojewódzkiego Konkursu Kuratorskiego z matematyki;
 - I miejsce w XVII Miniaturach Teatralnych Wojewódzkiego Przeglądu Krótkich Przedstawień Teatralnych i Monodramów;
 - III miejsce, 1 wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Informatycznym „Bóbr”;
 - wyróżnienie i dyplom w Międzynarodowym konkursie „Kangur matematyczny 2016”;
 - I miejsce w województwie w Ogólnopolskim Konkursie Matematycznym MAT;
 - Laureat Ogólnopolskiego Konkursu Matematycznego PANDA;
 - I miejsce w Ogólnopolskim Konkursie na Relację Filmową z wydarzenia DIGITAL YOUTH FORUM w Warszawie.
- ❑ **Gimnazjum nr 2**
 - Wygrana i udział w konkursie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach „Zielona Pracownia_projekt” dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu województwa śląskiego, którego przedmiotem było utworzenie projektu szkolnej pracowni na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych i chemiczno-fizycznych;

- I, II miejsce w Wojewódzkim konkursie Tanecznym „Roztańczona Metropolia” ;
- I, II miejsce w Regionalnym Konkursie Wokalno-Walentynkowym „Love Song 2016”;
- I, II miejsce oraz Nagroda Specjalna w Wojewódzkim Festiwalu Młodych Talentów;
- I miejsce zespołowo i II miejsce indywidualnie w VI Regionalnym Konkursie Piosenki Anglojęzycznej.
- ❑ **Gimnazjum nr 11**
 - Certyfikat Placówki Wspierającej Prawa Dziecka na Świecie wydany przez Stowarzyszenie UNICEF Polska za udział w projekcie edukacyjnym UNICEFF Prawa dziecka a problemy współczesnego świata;
 - Finalistki Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego;
 - I, II miejsce oraz wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Literacko – Plastycznym Bohaterowie Niezlomni, Żołnierze Wyklęci;
 - Finalistka Ogólnopolskiego Konkursu na Pracę Literacką im. Jana Parandowskiego;
 - Wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym Kangur;
 - Wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym Czwarty król – król miłosierdzia;
 - Laureatka w Ogólnopolskim Konkursie Fotograficznym „Bytom się podoba”.
- ❑ **Gimnazjum nr 15**
 - I miejsce w Wojewódzkim konkursie literackim „Pozytywna energia”;
 - I miejsca w powiecie i 1 wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym „Kangur 2016”.
- ❑ **Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1**
 - I miejsce w Wojewódzkim Konkursie Przedmiotowym z Języka Niemieckiego;
 - III miejsce w ogólnopolskim Konkursie Języka Niemieckiego organizowanym przez Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Niemieckiego;
 - Wyróżnienie w konkursie "Rola tłumacza we współczesnym świecie" - Instytut Francuski w Krakowie.
- ❑ **Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2**
 - 1 miejsce w Ogólnopolskim Konkursie dla Nauczycieli – Wartościowa Wycieczka Szkolna.
- ❑ **Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 im. J.F. Kennedy'ego**
 - Nagroda Prezydenta Miasta Bytomia za wybitne osiągnięcia naukowe;
 - I, II miejsce w ogólnopolskim konkursie na projekt świąteczno-noworocznej kartki pocztowej z motywem bałtyckiego morświna organizowany przez Stację Morską Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego im. Profesora Krzysztofa Skóry w Helu.
- ❑ **Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 11**
 - Finalista w Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym „Jak wyobrażam sobie kraje rozwijające się po 2030 roku?” ;
 - Udział w Ogólnopolskim Konkursie „Alfik humanistyczny”;
 - Udział w Międzynarodowym konkursie matematycznym „Kangur”.
- ❑ **I LO im. Jana Smolenia**
 - Stypendysta Prezesa Rady Ministrów;
 - 1 srebrny Medal na Międzynarodowej Konferencji Młodych Naukowców ICYS 2016 – RUMUNIA;
 - Otrzymanie Znak Jakości Szkoły „Srebrna Tarcza” dla najlepszych polskich szkół wg Ogólnopolskiego Rankingu Liceów Ogólnokształcących 2016 organizowanego przez PERSPEKTYWY;
 - Dyplom Finalisty dla Absolwentki I LO – w gronie 48 najlepszych polskich maturzystów CKE – „Matura na 100 procent”;
 - Wicemistrz Polski Surfingu w kategorii Juniorów i Open, pierwszy Polak w historii, który brał udział w Mistrzostwach Świata Juniorów – AZORY.
- ❑ **IV Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego**
 - I miejsce w Ogólnopolskim Konkursie Literatury Fantasy „Źródła Marzeń- Sources of Dreams” 2016;
 - I miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorów i Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w akrobatyce sportowej;
 - Wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Kangur Matematyczny;
 - II miejsce w Konkursie na najbardziej usportowaną szkołę w Bytomiu.
- ❑ **Zespół Szkół Specjalnych Nr 3**
 - III miejsce w VI Wojewódzkim Konkursie Kolęd „W grudniowe dni kolęda brzmi”;
 - II miejsce na wojewódzkich Mistrzostwach Śląska Szkół Specjalnych w Piłce Nożnej;
 - I miejsce w wojewódzkich XXV Igrzyskach Szkół Specjalnych;

- Wyróżnienie w wojewódzkim Międzyszkolnym Konkursie Gwary Śląskiej;
- I miejsce w wojewódzkim Międzyszkolnym Konkursie Ortograficznym.
- ❑ **Zespół Szkół Specjalnych nr 6**
 - II miejsce w II Tarnogórskim Przeglądzie Muzyki Klasycznej dla dzieci i młodzieży „Klasycznie - Artystycznie”;
 - I miejsce w XIV Miejskim Festiwalu Twórczości Teatralno-Plastycznej „Twórczość bez barier”;
 - I miejsce w III Regionalnym Konkursie Przyrodniczym - „Przyroda i ja”.
- ❑ **Państwowe Szkoły Budownictwa - Zespół Szkół**
 - Finalista na Olimpiadzie Wiedzy i Umiejętności Budowlanych – finał centralny zawodów;
 - Udział ucznia w etapie diecezjalnym w Ogólnopolskim Konkursie Wiedzy Biblijnej;
 - 4 miejsce drużyny dziewcząt, 4 miejsce drużyny chłopców, 4 miejsce indywidualnie zdobył 1 uczeń w Ogólnopolskim Turnieju Szachowym;
 - Wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Kangur Matematyczny.
- ❑ **Zespół Szkół Usługowo-Rzemieślniczych**
 - Tytuł „Szkoła zawodowa najwyższej jakości” za projekty „Gala Umiejętności Zawodowych” oraz „Aktywizacja uczniów z różnych środowisk”.
 - dwukrotny tytuł Mistrza Świata na zawodach w Republice Południowej Afryki dla ucznia klasy III e.
- ❑ **Zespół Szkół Administracyjno – Ekonomicznych i Ogólnokształcących**
 - I miejsce w konkurencji małych form literackich w I etapie Ogólnopolskiej Olimpiady Statystycznej, I miejsce w konkurencji fotograficznej oraz II miejsce w konkurencji poetyckiej;
 - I miejsce w Wojewódzkim Turnieju Artystycznym Gali Finałowej, konkurencja małych form literackich, I miejsce - konkurencji fotograficznej, III miejsce konkurencji tańca.
 - II miejsce w Międzyszkolnym Konkursie Poezji, Prozy i Pieśni Patriotycznej „Polskie drogi do niepodległości”;
 - II miejsce w województwie w II Etapie Olimpiady Okręgowej organizowanej przez Politechnikę Łódzką - IV Olimpiada Wiedzy i Umiejętności Z Zakresu Projektowania I Wytwarzania Wyrobów Odzieżowych.
- ❑ **Zespół Szkół Gastronomiczno- Hotelarskich**
 - 4 uczestników drużynowo zdobyło 5 miejsce, indywidualnie 1 uczestnik uzyskał 4 miejsce w Konkursie "Organizacja turystyki i atrakcje województwa śląskiego" - organizowany przez Wyższą Szkołę Bankową w Chorzowie oraz Śląską Izbę Turystyki, pod patronatem Marszałka Województwa Śląskiego;
 - 1 miejsce w konkursie miejskim - Konkursie zawodoznawczym "Przylapani zapracowani – Drzewo zawodów w mojej rodzinie" zorganizowanym przez doradców zawodowych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Bytomiu;
 - 1 miejsce w XVIII Konkursie Ortograficznym;
 - Wyróżnienie w międzyszkolny/okręgowym VI Międzyszkolnym Konkursie Wiedzy Hotelarskiej;
 - Konkurs barmański Calvados Nouvelle Vogue International Trophies 2016;
 - Wyróżnienie w Konkursie ogólnopolskim „Młody Talent”.
- ❑ **Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących**
 - 1 miejsce w konkurencji Freestyle w konkursie międzynarodowym VII edycja ROBOTICTOURNAMENT”;
 - Nagroda publiczności – robot graficzny oraz zajęcie IV miejsca Lego Construction Line Follower;
 - Finalista, półfinalista w ogólnopolskim konkursie ekonomicznym „Laptop na Bank”;
 - Nominacja do finału EDUINSPIRACJE za program praktyk zawodowych organizowanych w ramach projektu unijnego Erasmus;
 - I miejsce w Ogólnopolskim Konkursie Wiedzy o Unii Europejskiej. Wyjazd do Strasburga za zajęcie I miejsca.
- ❑ **Zespół Policealnych Szkół Medyczno - Społecznych**
 - I, II miejsce w konkurencji charakteryzacja, II miejsce w konkurencji makijaż w III Regionalnych Mistrzostwach Makijażu i Charakteryzacji w Bytomiu;
 - IX miejsce w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Wiedzy Higienistek i Asystentek Stomatologicznych - Łódź
 - I miejsce w Wojewódzkim Turnieju Piłki Nożnej Medycznych Szkół Policealnych w Zabrzu.
- ❑ **Zespół Szkół Mechaniczno- Elektronicznych**
 - Udział w Konkursie matematyczny KANGUR;
 - Udział w Konkursie matematycznym EUKLIDES;
 - I miejsce w Konkursie "Sprawny w zawodzie - mechanik pojazdów samochodowych”;

- Wyróżnienie w Konkursie fotograficznym: „Śląskie – wydobywamy piękno” organizowany w ramach XXIII Tygodnia Ziemi.
- ❑ **Technikum nr 4**
 - 1 miejsce w Międzynarodowym Konkursie "ECDL Foundation Video Competition"
 - Laureat w Międzynarodowym Konkursie "ECDL Foundation Video Competition".
- ❑ **Młodzieżowy Dom Kultury nr 1**
 - I miejsce w Międzynarodowych Drużynowych Mistrzostwach Czech (brydż sportowy);
 - Brązowy medal w kat. U15 w Mistrzostwach Europy Juniorów (brydż sportowy);
 - I, IV miejsce w XI Memoriale im. Henryka Gagatka;
 - VII miejsce (pary) w Grand Prix Koszyc (brydż sportowy);
 - IX miejsce (team), Grand Prix Koszyc (brydż sportowy);
 - VI miejsce w III Międzynarodowym Turnieju o Puchar Lajkonika;
 - V miejsce w XI Międzynarodowym Turnieju Szermierczym Młodzików – Coneco-Cup;
 - IX miejsce w Międzynarodowym Turnieju „Muskietier Trophy”;
 - Uczestnictwo w XXXVIII Międzynarodowym Turnieju Szermierczym Dzieci „Challenge Wroclawia”;
 - III, VI miejsce w Międzynarodowym Turnieju Rybnik Cup;
 - Wyróżnienie w XIV Międzynarodowym Konkursie Plastycznym „Pędzlem wśród gwiazd”;
 - VI Międzynarodowy Konkurs Plastyczny „Labirynt wyobraźni” - wyróżnienie
- ❑ **Młodzieżowy Dom Kultury nr 2**
 - I miejsce w Ogólnopolskim Turnieju Piłki Siatkowej Dziewcząt w trójkach - Kinder+Sport w Częstochowie w 2016 r.;
 - III miejsce w Mistrzostwach Polski Wschodniej w Oyama Karate w Kumite;
 - II miejsce w VIII Wojewódzkim Turnieju mini koszykówki chłopców placówek wychowania pozaszkolnego w Zabrze;
 - I miejsce w Ogólnopolskim turnieju mini siatkówki dziewcząt w Konstantynowie Łódzkim;
 - Wyróżnienie w X ogólnopolskim konkursie plastycznym „Z chlubnych kart i miejsc narodowej historii”;
 - Wyróżnienie w XI Konkursie Piosenki Poetyckiej.;
 - I miejsce , 2 – II miejsca w Ogólnopolskim Festiwalu Piosenki Młodych Artystów „Rytm” w Gliwicach.
- ❑ **Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 8 Specjalna**
 - 4 miejsce na Mistrzostwach Polski w Piłce Nożnej.
- ❑ **Bytomski Ośrodek Edukacji**
 - I miejsce w konkursie „Sprawny w zawodzie – mechanik pojazdów samochodowych”;
 - I miejsce w Turnieju „Pomysł na krajobraz” w Gliwicach;
 - Wyróżnienie w XXII edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Mała Pętka” w Poznaniu;
 - IV miejsce w Turnieju „Młody Mistrz Budownictwa w Częstochowie (w kwalifikacji B.18);
 - IV miejsce w Olimpiadzie „Buduj z Pasją”.

Stypendia i nagrody Prezydenta Miasta Bytomia przyznawane wyróżniającym się uczniom i studentom

W 2016 r. wpłynęło 115 wniosków o przyznanie nagrody dla uczniów i studentów posiadających wybitne osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe. Łącznie przyznano 65 nagród finansowych i rzeczowych o łącznej wartości 57,0 tys. zł, tj.:

- ❑ 15 nagród rzeczowych dla uczniów szkół podstawowych;
- ❑ 26 nagród finansowych dla uczniów gimnazjów;
- ❑ 18 nagród finansowych dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- ❑ 6 nagród finansowych dla studentów.

W 2016 r. wpłynęło także 6 wniosków o przyznanie stypendiów „Młode Talenty”. Przyznano 5 stypendiów w wysokości 240 zł miesięcznie przez okres 10 miesięcy na łączną kwotę 12.000,00 zł.

Nagrody i odznaczenia dla nauczycieli

W roku 2016 z okazji Dnia Edukacji Narodowej – 7 nauczycieli wyróżniono Medalami Komisji Edukacji Narodowej, 10 nauczycieli wyróżniono Nagrodami Śląskiego Kuratora Oświaty, a 1 nauczyciela wyróżniono Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej. Ponadto przyznano: 2 złote, i 2 srebrne za Długoletnią Służbę oraz 1 Złoty Krzyż Zasługi.

Prezydent Miasta Bytomia wyróżnił swoją nagrodą 72 nauczycieli, którzy osiągnęli znaczące rezultaty w kierowaniu i zarządzaniu placówkami oświatowymi oraz posiadali duży dorobek w pracy pedagogicznej.

Edukacja osób dorosłych w publicznych placówkach oświatowych

Placówką ukierunkowaną na edukację osób dorosłych jest Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Wojciecha Korfańskiego. Strukturę organizacyjną Centrum Kształcenia Ustawicznego w roku 2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 26. Typy szkół, liczba oddziałów, słuchacze oraz absolwentów CKU w roku szkolnym 2015/2016

Lp.	Typ szkoły	Liczba oddziałów		Liczba uczniów		Absolwenci
		Ogółem	Klas I	Ogółem	Klas I	System zaoczny i wieczorowy
1.	Ogółem, w tym:	16	4	271	70	87
2.	IX Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	9	2	162	36	51
3.	Szkoła Policealna nr 7 dla Dorosłych	5	2	77	34	20
4.	Gimnazjum nr 2 dla Dorosłych	2	0	32	0	16

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM

Oprócz kształcenia w formach szkolnych, CKU prowadzi kształcenia w formach pozaszkolnych. Ogółem w roku 2016 na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Bytomiu Centrum zrealizowało 6 kursów dla osób bezrobotnych, w których udział wzięło łącznie 48 osób. Zrealizowano kursy:

- ☐ Język polski jako język obcych w zakresie czytania i pisania (kurs dla jednej osoby, imigranta z Syrii);
- ☐ Kadry i płace (dwa kursy);
- ☐ Pracownik administracyjno-biurowy (dwa kursy);
- ☐ Pracownik sekretariatu (jeden kurs);

Dla innych podmiotów zewnętrznych oraz z własnego naboru zrealizowano 20 kursów, w których łącznie udział wzięło 159 osób.

W ramach CKU w Bytomiu działa Uniwersytet Trzeciego Wieku. W roku szkolnym 2015/2016 z oferty Uniwersytetu korzystało 570 słuchaczy - mieszkańców Bytomia.

Podobnie jak w latach ubiegłych Uniwersytet prowadził działalność edukacyjną, rozwijającą talenty i zainteresowania słuchaczy, turystyczną, sportową i rekreacyjną oraz różne formy aktywizacji.

W ramach działalności edukacyjnej zorganizowano m.in.:

- ☐ wykłady otwarte (dla słuchaczy BUTW i mieszkańców miasta),
- ☐ wykłady tematyczne (tylko dla słuchaczy BUTW),
- ☐ lektoraty języków obcych (języki: angielski, niemiecki, francuski, włoski, hiszpański i rosyjski),
- ☐ kursy komputerowe.

W ramach działalności rozwijającej talenty i zainteresowania słuchaczy działały/prowadzone były m.in.:

- ☐ chór "Wrzosi jesieni";
- ☐ grupa teatralna TREMA;
- ☐ grupa wokally-muzyczna "Club Romantycznych Serc";
- ☐ warsztaty malarstwa i innych technik plastycznych;
- ☐ warsztaty rękodzieła artystycznego;
- ☐ warsztaty fotograficzne;
- ☐ warsztaty kulinarne;
- ☐ warsztaty tańca i ruchu;
- ☐ spotkania "Akademia Wina".

W ramach działalności turystycznej, sportowej i rekreacyjnej organizowane/prowadzone były m. in.:

- ❑ wycieczki turystyczno-krajoznawcze (krajowe i zagraniczne);
- ❑ zajęcie gimnastyki korekcyjnej;
- ❑ zajęcia na pływalni (w tym aqua-aerobik);
- ❑ marsze Nordic Walking;
- ❑ joga, tai chi, tenis stołowy, strzelanie z broni pneumatycznej.

Słuchacze Uniwersytetu uczestniczyli także w:

- ❑ wyjściach na imprezy artystyczne (spektakle teatralne i filmowe, koncerty);
- ❑ opiece nad pensjonariuszami DPS „Kombatant” w Bytomiu. Podopiecznymi zajmowali się wolontariusze Uniwersytetu.
- ❑ zespołach i grupach artystycznych przy organizacji występów dla mieszkańców miasta (występy i koncerty na miejskich imprezach plenerowych w Dziennych Domach Opieki, w Kościołach);
- ❑ konkursach i przeglądach artystycznych oraz zawodach sportowych organizowanych dla seniorów i otwartych dla różnych grup wiekowych;
- ❑ organizacji trzech projektów o zasięgu regionalnym i wojewódzkim;
- ❑ organizowaniu międzypokoleniowych zawodów pływackich „10 kilometrów na X-lecie”;
- ❑ Przeglądzie Twórczości Artystycznej Słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku;
- ❑ VIII Turnieju UTW w Szachach i Brydżu Sportowym o Puchar Dyrektora Centrum Kształcenia Ustawicznego w Bytomiu;
- ❑ II Otwartych Mistrzostwach Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Strzelaniu.

Udział w konferencjach i szkoleniach:

- ❑ zorganizowane zostały na krytej pływalni bytomskiego OSiR-u międzypokoleniowe zawody pływackie „10 kilometrów na X-lecie” pod patronatem Prezydenta Bytomia – Damiana Bartyli, które odbyły się w ramach obchodów 10-lecia Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W zawodach brało udział 69 zawodników reprezentujących uniwersytety trzeciego wieku oraz jedną szkołę podstawową.
- ❑ zorganizowany został w Centrum Kształcenia Ustawicznego międzypokoleniowy konkurs ortograficzny „Trzy Pokolenia”. Już po raz trzeci sympatycy języka polskiego podjęli „walkę” o tytuł „Bytomskiego Mistrza Ortografii Polskiej 2016”. Organizatorem ortograficznych zmagani były: Centrum Kształcenia Ustawicznego i Bytomski Uniwersytet Trzeciego Wieku. Patronat nad imprezą objął Prezydent Bytomia Damian Bartyła, a patronat honorowy Dziekan Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego prof. dr hab. Rafał Molencki. W rywalizacji udział wzięło łącznie 100 osób.
- ❑ odbyły się dwa wykłady otwarte: Pana prof. zw. dr hab. Bogdana Dembińskiego pt. „U źródeł matematycznego przyrodoznawstwa” w ramach IX Bytomskiego Festiwalu Nauki i Sztuki 2016 „QUO VADIS liczba Pi” oraz Panów Mieczysława Czumy i Leszka Mazana „Austriackie gadanie”, którego tematem były dzieje dynastii Habsburgów, Galicji, Krakowa, wzajemne zależności między Wiedniem a Krakowem i oczywiście „wyższość tego ostatniego nad resztą świata”. Wykładów wysłuchali słuchacze Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku i młodzież z bytomskich szkół ponadgimnazjalnych (ponad 300 osób).
- ❑ odbyła się konferencja popularnonaukowa pod patronatem Prezydenta Bytomia - Damiana Bartyli „Talent nie ma wieku” zorganizowana przez Centrum Kształcenia Ustawicznego i Towarzystwo Miłośników Bytomia. W konferencji wzięli udział słuchacze Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz uczniowie dwóch bytomskich szkół ponadgimnazjalnych. Podczas konferencji zaprezentowali swoje wykłady: prof. dr hab. Irma Kozina, wykładowca Zakładu Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego (temat: *Geniusze późnego wieku: Tycjan i Michał Anioł*), Jacek Woleński, dziennikarz muzyczny i popularyzator muzyki (temat: *Verdi i inni kompozytorzy III wieku*) oraz Stanisław Pietrusa – rzeźbiarz, medalier, autor wielu plenerowych (temat: *Śląscy artyści nieprofesjonalni*).

Ponadto słuchacze BUTW współpracowali z podmiotami zewnętrznymi w mieście i regionie między innymi z:

- ❑ Galeria na Poziomie w Centrum Handlowym AGORA w Bytomiu, w której odbył się wernisaż wystawy obrazów i fotografii słuchaczy Uniwersytetu „Ze sztuką w trzeci wiek”. Na wystawie zobaczyć można było 71 fotografii oraz 20 obrazów autorstwa słuchaczek i słuchaczy Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- ❑ Bytomskim Teatrem Tańca i Ruchu ROZBARK, gdzie został zorganizowany I Bytomski Przegląd Twórczości Artystycznej Uniwersytetów Trzeciego Wieku pod patronatem Prezydenta Bytomia -

Damiana Bartyli. W przeglądzie udział wzięły zespoły reprezentujące różne uniwersytety trzeciego wieku z woj. śląskiego. Łącznie wystąpiło prawie 300 artystów-seniorów.

- Biurem Promocji Bytomia gdzie odbyło się ogłoszenie wyników i wernisaż prac nagrodzonych oraz wyróżnionych w zorganizowanym przez Centrum Kształcenia Ustawicznego otwartym konkursie fotograficznym "Bytomskie Klimaty". Na konkurs nadesłano ponad 80 prac. Wydarzeniem towarzyszącym konkursowi i wystawie zdjęć była ekspozycja prac malarskich - autorstwa słuchaczy Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, tematycznie związanych z konkursem.
- Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach, z którym CKU w Bytomiu zorganizowało ekonomiczną grę symulacyjną "Chłopska Szkoła Biznesu" pod patronatem Prezydenta Bytomia - Damiana Bartyli, Przewodniczącego Bytomskiej Rady Biznesu oraz Starszego Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu. W grze udział wzięli i walczyli o tytuły BYTOMSKIEGO MISTRZA BIZNESU oraz BYTOMSKIEGO I i II WICEMISTRZA BIZNESU, uczniowie bytomskich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz zespoły UTW w Rudzie Śląskiej, Tarnowskich Gór, Piekar Śląskich.

Oprócz tego:

- Dwa zespoły artystyczne Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku wzięły udział w III Oświęcimskich Spotkaniach Artystycznych Seniorów zorganizowanych, pod patronatem Prezydenta Miasta Oświęcimia, przez Oświęcimskie Centrum Kultury i Uniwersytet Trzeciego Wieku. W spotkaniach wzięło udział 25 zespołów (ponad 370 uczestników) zespoły artystyczne Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku zdobyły w Oświęcimiu nagrody i wyróżnienia: chór "Wrzosa Jesieni" zdobył GRAN PRIX i Nagrodę Prezydenta Oświęcimia, a grupa teatralna TREMA - wyróżnienie specjalne w kategorii *małe formy teatralne*.
- Chór Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku "Wrzosa Jesieni" uczestniczył w Międzynarodowych Muzycznych Zmaganiach Seniorów w Szczecinie i wrócił ze stolicy Pomorza Zachodniego z dwiema nagrodami: nagrodą za zajęcie I miejsca w kategorii chórów mieszanych i nagrodą specjalną przyznaną przez publiczność.

W roku 2016 Centrum Ustawicznego Kształcenia wydało:

- cztery numery internetowego kwartalnika Centrum Kształcenia Ustawicznego w Bytomiu - E Magazyn "CENTRALNIE",
- cztery numery kwartalnika Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku "TRZECI OODECH",
- publikację książkową: Jabłońska-Bielińska E., Kłak R. "10 lat Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku".

W ramach współpracy z zagranicą w roku 2016 Centrum Kształcenia Ustawicznego i Bytomski Uniwersytet Trzeciego Wieku odwiedziły dwie zagraniczne grupy:

- pracownicy samorządowi oraz wykładowcy i studenci uczelni wyższych z Ukrainy z okręgu Dniepropietrowska. Wizyta odbyła się w ramach projektu realizowanego przez Fundację Rozwoju Świętochłowic we współpracy z Radą Młodych Naukowców Obwodu Dniepropietrowskiego (partner), którego celem było wzmocnienie samorządności obywatelskiej oraz aktywizacja młodzieży i osób pow. 60 roku życia.
- studenci z Ukrainy, Białorusi i Rosji. Młodzi ludzie przyjechali do Polski w ramach Programu STUDY TOURS TO POLAND finansowanego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności i administrowanego przez Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego oraz Fundację Borussia.

Inwestycje i remonty

W roku 2016, w bytomskich szkołach i placówkach oświatowych przeprowadzono zadania inwestycyjne i remontowe na kwotę ok. 0,537 mln zł, która pochodziła z budżetu miasta. Wśród ważniejszych zadań inwestycyjno-remontowych wymienić należy:

- wymianę kotłów c.o. w Przedszkolu Miejskim nr 4;
- remont podłóg w Przedszkolu Miejskim nr 9;
- wymianę grzejników c.o. w Przedszkolu Miejskim nr 16;
- realizację zaleceń PPIS w zakresie remontu systemu wentylacji pomieszczeń produkcyjnych w Przedszkolu Miejskim nr 30;
- naprawę kotła c.o. w Przedszkolu Miejskim nr 48;
- realizację zaleceń PPIS w ramach remontu schodów w Szkole Podstawowej nr 5;
- remont części dachu i wewnętrznych instalacji w Szkole Podstawowej nr 6;
- realizację zaleceń PPIS w ramach remontu kuchni w Szkole Podstawowej nr 28;

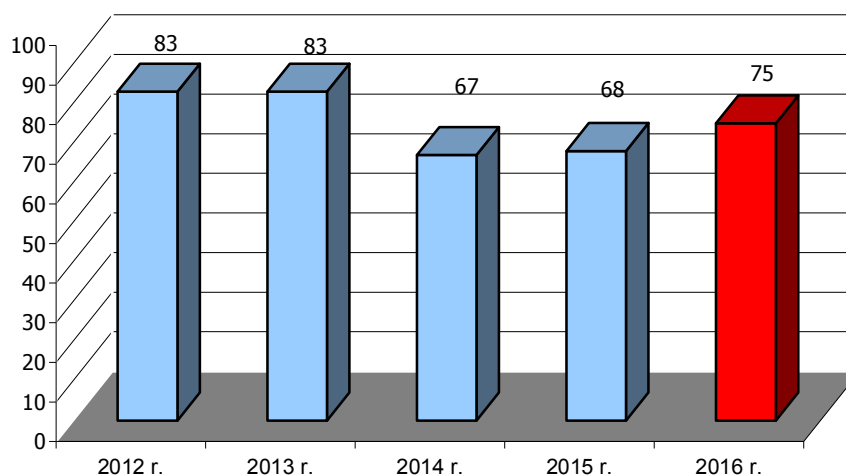
- ❑ remont pomieszczenia wymienników, roboty malarskie w sali gimnastycznej i budowę kanalizacji deszczowej w Szkole Podstawowej nr 42;
- ❑ przebudowę bramy wjazdowej i wjazd do magazynu żywności, modernizację pomieszczeń sanitarnych w Szkole Podstawowej nr 51 z Oddziałami Integracyjnymi;
- ❑ wymianę pieca w Gimnazjum nr 15;
- ❑ utworzenie Sali Integracji Sensorycznej oraz Sali Doświadczenia Świata w Zespole Szkół nr 1;
- ❑ remont wentylacji w kuchni w Zespole Szkół Gastronomiczno Hotelarskich;
- ❑ remont instalacji wodno kanalizacyjnej w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5;
- ❑ wymianę poziomów instalacji sanitarnej w Zespole Szkół Specjalnych nr 6;
- ❑ remont rozdzielni głównej w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących;
- ❑ modernizację instalacji c.o. w Szkole Podstawowej nr 45;
- ❑ monitoring i oświetlenie terenu szkoły w Szkole Podstawowej nr 46;
- ❑ budowę kanalizacji deszczowej w Gimnazjum nr 8;
- ❑ modernizację pomieszczeń sanitarnych w Technikum nr 4;
- ❑ drenaż i izolacja ścian budynku w Młodzieżowym Dom Kultury nr 2.

Niepubliczne placówki oświatowe

Na koniec 2016 r. zarejestrowanych było w Bytomiu 75 niepublicznych placówek oświatowych (nie licząc niepublicznych szkół wyższych). Wśród nich zarejestrowano 10 szkół i 1 placówkę niepubliczną:

- ❑ Zasadniczej Szkoły Zawodowej ZDZ w Katowicach;
- ❑ Technikum ZDZ w Katowicach;
- ❑ NOVA Gimnazjum dla Dorosłych w Bytomiu;
- ❑ NOVA Placówka Kształcenia Ustawicznego w Bytomiu;
- ❑ NOVA Policealna Szkoła Promocji Kadr dla Dorosłych w Bytomiu;
- ❑ NOVA Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Bytomiu;
- ❑ FUTURE Gimnazjum dla Dorosłych w Bytomiu;
- ❑ FUTURE Szkoła Podstawowa dla Dorosłych w Bytomiu;
- ❑ FUTURE Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Bytomiu;
- ❑ FUTURE Szkoła Policealna;
- ❑ Delta CKU w Bytomiu.

Wykres nr 19: Ilość niepublicznych placówek oświatowych funkcjonujących na terenie Bytomia na przestrzeni lat 2012 - 2016

Źródło: dane Wydziału Edukacji UM

W związku z brakiem naboru i w wyniku zmian w ustawie o systemie oświaty dotyczących struktury szkół ponadgimnazjalnych nastąpiło wyrejestrowanie 5 szkół z ewidencji placówek niepublicznych w Bytomiu.

Szkolnictwo wyższe

W roku 2016 na terenie Bytomia działały następujące szkoły wyższe:

Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie

Zamiejscowy Wydział Teatru Tańca w Bytomiu

41-902 Bytom, ul. Piłsudskiego 24a

(Placówka publiczna, działająca na terenie Bytomia od 2008 r.)

Na Wydziale Teatru Tańca prowadzone są 4,5 letnie studia stacjonarne na kierunku: Aktorstwo, specjalność: aktor teatru tańca. Od października 2016 r. kształciło się 115 studentów.

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Wydział Zdrowia Publicznego w Bytomiu

41-902 Bytom, ul. Piekarska 18

(Placówka publiczna, działająca na terenie Bytomia od 2001 r.)

W ramach Wydziału Zdrowia Publicznego prowadzone są studia I i II stopnia w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym na kierunkach: Zdrowie publiczne, Dietetyka i Zarządzanie ryzykiem zdrowotnym. Od października 2016 r. liczba studentów wynosiła 972, a status absolwenta uzyskało 326 osób.

3.4 Ochrona zdrowia

W 2016 r. dla mieszkańców Bytomia usługi medyczne świadczyły placówki lecznictwa zamkniętego oraz publiczne i niepubliczne placówki lecznictwa ambulatoryjnego.

W ramach lecznictwa zamkniętego na terenie Bytomia nadal funkcjonowały 3 szpitale:

- ❑ Szpital Specjalistyczny Nr 1 przy ul. Żeromskiego 7,
- ❑ Szpital Specjalistyczny Nr 2 przy ul. Batorego 15,
- ❑ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 przy Al. Legionów 10.

W ramach lecznictwa ambulatoryjnego różnorodne świadczenia medyczne zapewniało:

- ❑ 42 poradnie specjalistyczne publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- ❑ 36 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- ❑ 30 gabinetów i praktyk stomatologicznych.

W mieście działały 54 apteki ogólnodostępne, w tym 2 apteki działające całą dobę.

Tabela nr 27. Wybrane dane dot. funkcjonowania placówek lecznictwa zamkniętego, publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz Pogotowia Ratunkowego w Bytomiu w latach 2012-2016

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2012 r.	Stan na 31.12.2013 r.	Stan na 31.12.2014 r.	Stan na 31.12.2015 r.	Stan na 31.12.2016 r.
1.	Liczba oddziałów szpitalnych	31	30	37	38	39
2.	Liczba oddziałów klinicznych	8	8	7	8	8
3.	Liczba łóżek szpitalnych ogółem	1 542	1 486	1 304	1 312	1 266
4.	Łączna liczba przyjętych do szpitali pacjentów	45,1 tys.	46,3 tys.	62,0 tys.	61,8 tys.	68,0 tys.
5.	Średni czas pobytu pacjenta w szpitalu (w dniach):					
	- Szpital Specjalistyczny nr 1	9,1	8,3	6,5	6,1	6,7
	- Szpital Specjalistyczny nr 2	6,2	6,4	6,2	6,1	6,2
	- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4	7,0	6,0	9,0	9,2	8,1

6.	Liczba pracowników medycznych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej:					
	- lekarzy medycyny	418	511	490	516	545
	- lekarzy dentyków	0	1	1	1	1
	- pielęgniarek	881	861	834	807	800
7.	- położnych	112	113	111	119	118
	Liczba pracowników medycznych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej przypadających na 10 tys. mieszkańców:					
	- lekarze medycyny	26	32	31	33	36
	- lekarze dentyści	0	0	0	0	0
8.	- pielęgniarki	55	54	53	52	53
	- położne	7	7	7	7	8
	Liczba wyjazdów Pogotowia Ratunkowego ogółem, w tym:	11 454	12 522	14 888	15 409	15 280
	- do zachorowań	9 657	10 330	12 144	12 481	12 683
9.	- do wypadków	1 797	2 192	2 744	2 928	2 597
	Ilość udzielonych porad specjalistycznych ogółem:	241,3 tys.	281,3 tys.	276,1 tys.	269,5 tys.	255,8 tys.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej UM

W poradniach specjalistycznych publicznych zakładów opieki zdrowotnej udzielono 255,8 tys. porad, w tym 231,4 tys. dorosłym i 24,3 tys. dzieciom. Z ogólnej liczby porad udzielonych dzieciom najwięcej dotyczyło porad chirurgicznych (9,0 tys.), otolaryngologicznych (4,0 tys.), chorób płuc i gruźlicy (2,9 tys.), neurologicznych i leczenia padaczek (2,5 tys.). Spośród porad udzielanych dorosłym największa ich liczba, podobnie jak w latach poprzednich, obejmowała porady chirurgiczne (22,3 tys.), diabetologiczne (16,6 tys.), urazowo-ortopedyczne (12,0 tys.) oraz kardiologiczne (10,1 tys.).

Tabela nr 28. Dane dot. zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne oraz liczby osób hospitalizowanych w latach 2012-2016

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2012 r.	Stan na 31.12.2013 r.	Stan na 31.12.2014 r.	Stan na 31.12.2015 r.	Stan na 31.12.2016 r.
1.	Liczba zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne					
	Gruźlica	272	68	67	78	91
	Cukrzyca	1 506	1 731	233	298	581
	Nowotwory	7 403	5 645	3 640	4 454	3 165
	Choroby układu krążenia	9 964	9 608	5 669	13 311	3 308
	Nadciśnienie	1 163	2 019	569	748	3 747
	Zawał	269	427	19	15	22
	Choroby psychiczne i alkoholizm	92	2 383	61	343	149
	Ogółem	20 683	21 883	10 258	19 247	11 063
2.	Liczba osób hospitalizowanych z powodu chorób społecznych i cywilizacyjnych					
	Gruźlica	4	26	26	24	33
	Cukrzyca	916	984	889	752	861
	Nowotwory	2 283	2 543	3 488	3 194	5 793
	Choroby układu krążenia	7 667	8 575	6 196	6 235	9 060
	Nadciśnienie	675	214	1 481	1 443	1 279
	Zawał	693	744	584	827	492
	Choroby psychiczne i alkoholizm	738	448	518	568	664
	Ogółem	13 223	13 580	13 182	13 043	18 182

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej UM.

W roku 2016 zmniejszyła się liczba zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne o 8 184 schorzenia w stosunku do roku poprzedniego. Jak wynika z danych ujętych w tabeli spośród chorób największy spadek zachorowań odnotowano wśród chorych na choroby układu krążenia – o 10 003 osoby, nowotwory – o 1 289 osób oraz choroby psychiczne i alkoholizm – o 194 osoby.

Liczba osób hospitalizowanych z powodu chorób społecznych i cywilizacyjnych w 2016 r. wynosiła 18 182 i w stosunku do 2015 r. zwiększyła się o 5 139 osób. Hospitalizowano się, podobnie jak w latach poprzednich, głównie z powodu chorób układu krążenia oraz nowotworów.

W 2016 r. kontynuowano realizację programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia, a także profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych patologii społecznych.

Miejski Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia

W ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia, realizowanego przy współpracy z Bytomskim Ośrodkiem Promocji Zdrowia podjęto działania w zakresie:

- ❑ profilaktyki chorób nowotworowych, układu krążenia (w tym: udarów mózgowych), chorób układu oddechowego, narządów ruchu, słuchu i wzroku,
- ❑ zajęć z ratownictwa medycznego (pierwsza pomoc przedlekarska w stanach zagrożenia życia i zdrowia),
- ❑ profilaktyki raka piersi i szyjki macicy,
- ❑ przeciwdziałania zaburzeniom depresyjnym i nieprzystosowawczym (anoreksja i bulimia),
- ❑ prowadzenia zajęć gimnastyki rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych,
- ❑ prowadzenia zajęć gimnastyki korekcyjnej dla dzieci (udzielanie porad rodzicom),
- ❑ profilaktyki otyłości (gimnastyka usprawniająca dla dorosłych, edukacja nt. zdrowego odżywiania dla dzieci i młodzieży),
- ❑ profilaktyki uzależnień (prowadzenie edukacji zdrowotnej wśród młodzieży szkolnej na temat uzależnień od nikotyny, alkoholu, narkotyków, leków, substancji psychoaktywnych, itp.),
- ❑ profilaktyki próchnicy i chorób przyzębia wśród dzieci,
- ❑ prowadzenia zajęć gimnastyki usprawniającej i zdrowotnej dla mieszkańców z nadwagą,
- ❑ profilaktyki cyberprzemocy wśród młodzieży szkolnej,
- ❑ organizacji konferencji naukowej „Dziecko z cukrzycą w szkole. Profilaktyka Cukrzycy typu 2”.

W ramach zadań z zakresu pomocy społecznej przeprowadzono otwarty konkurs ofert na świadczenie w 2016 r. dziennej opieki nad dzieckiem z terenu miasta Bytomia w placówkach wsparcia dziennego. Na realizację zadania przekazano podmiotom środki dotacyjne w wysokości 280 000 zł.

Przeprowadzono także postępowania konkursowe na realizację zadań publicznych w zakresie:

- ❑ organizacji opieki nad dzieckiem w wieku do 3 lat prowadzonej w formie żłobka dla dzieci z terenu miasta Bytomia, w ramach którego wyłoniono wykonawcę – Stowarzyszenie na Rzecz Utrzymania Żłobka w Bytomiu, przy ul. Świętochłowickiej 3a,
- ❑ zapewnienia opieki hospicyjno-paliatywnej w domu chorego na rzecz mieszkańców miasta Bytomia, w ramach którego wyłoniono wykonawcę – Caritas Diecezji Gliwickiej, Stację Opieki w Bytomiu, przy ul. Matejki 18a.

Szpital Specjalistyczny nr 2 w Bytomiu realizował programy zdrowotne finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, tj.:

- ❑ „Program profilaktyki raka piersi” – w dwóch etapach: podstawowym i pogłębionej diagnostyki,
- ❑ „Program badań prenatalnych”,
- ❑ „Program profilaktyki raka szyjki macicy” – w trzech etapach: podstawowym, diagnostycznym oraz diagnostyki pogłębionej.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Patologii Społecznych w Bytomiu

W zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz innych patologii społecznych przeprowadzono otwarty konkurs ofert na realizację przedmiotowych zadań, w wyniku których przyznano dofinansowanie organizacjom pozarządowym i innym podmiotom niepublicznym, w tym m.in.: Bytomskiemu Stowarzyszeniu Rodzin Abstynenckich „Odrodzenie” w Bytomiu, Fundacji Dom Nadziei w Bytomiu, Parafii Rzymskokatolickiej Najświętszego Serca Jezusa Księża Jezuici w Bytomiu, Parafii Rzymskokatolickiej św. Jana Nepomucena w Bytomiu, Stowarzyszeniu Klub Abstynentów „Przyszłość” w Bytomiu, Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Zagrożonych Wykluczeniem

Spółecznym "Pomost" w Bytomiu, Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Intellektualnie „Fantazja” w Bytomiu, Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Bytomiu, Związku Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska w Katowicach, Polskemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Bytomiu, Stowarzyszeniu Społeczno-Oświatowym Progres w Bytomiu, Zgromadzeniu Sióstr Służebnic Najświętszego Serca Jezusa Region Polska w Bytomiu.

Ponadto kontynuowano realizację projektu z zakresu przeciwdziałania narkomanii. Zadanie publiczne realizowane było poprzez wsparcie pedagogiczne dzieci i młodzieży, prowadzone w formie pedagogiki ulicy w rejonie Bobrka i Rozbarku w latach 2014-2016.

W 2016 r. Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu w ramach swojej statutowej działalności:

- ❑ udzielało schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie (skorzystało 34 osoby),
- ❑ udzielało schronienia osobom będącym w kryzysie (skorzystało 15 osób),
- ❑ prowadziło konsultacje i terapię rodzinną w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych (skorzystało 191 rodziców),
- ❑ prowadziło terapię indywidualną dla: osób stosujących przemoc w rodzinie (38 osób), osób doświadczających przemocy w rodzinie (92 osoby), osób uzależnionych (374 osoby), osób współuzależnionych (128 osób), osób będących w kryzysie (zagrożonych samobójstwem – 7 osób), osób doświadczających przemocy seksualnej (6 osób), dorosłych dzieci alkoholików (DDA – 33 osoby), małżeństw i par (33 pary), młodzieży z problemami okresu adolescencji (114 osób), osób z innymi problemami (zaburzenia psychiczne, psychosomatyczne – 214 osób),
- ❑ prowadziło grupy: psychoedukacyjne dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (8 osób), w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie (23 osoby), z programem terapeutycznym dla osób uzależnionych (125 osób), edukacyjną dla rodziców „Szkoła dla rodziców” (27 osób), dla adolescentów (24 osoby),
- ❑ prowadziło zajęcia profilaktyczne i edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na temat: „Agresja i przemoc” (145 uczniów), „Alkohol” (120 uczniów), „Narkotyki” (195 uczniów), „Wybór partnera” (82 uczniów), „Uzależnienia” (952 uczniów), „Komputer, multimedia” (94 uczniów), „Cyberprzemoc” (27 uczniów), „Dopalacze” (266 uczniów), „Bezpieczny Internet” (144 uczniów),
- ❑ zorganizowało XIV Konferencję HIV/AIDS, w której uczestniczyło 60 osób,
- ❑ prowadziło warsztaty edukacyjne dla pracowników różnych służb społecznych – 196 osób,
- ❑ uczestniczyło w 86 spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych,
- ❑ prowadziło: Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków (105 osób indywidualnych i 5 rodzin), Punkt Konsultacyjny udzielający porad prawnych (286 osób).

Z usług Izby Wyrzeźwień, funkcjonującej w strukturze Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu, w 2016 r. skorzystało 6 631 osób.

W 2016 r. przeprowadzono następujące remonty oraz zakupiono nowy sprzęt medyczny w ramach zadań własnych powiatu:

- ❑ w Szpitalu Specjalistycznym nr 1:
 - Modernizację bazy diagnostyczno-zabiegowej;
 - Kompleksową informatyzację;
 - Modernizację pomieszczeń szpitalnych – wykonanie remontu rejestracji i gabinetów lekarskich zlokalizowanych w budynku nr IV, na parterze oraz I piętrze;
- ❑ w Szpitalu Specjalistycznym nr 2:
 - Termomodernizację budynku nr 2 połączoną z montażem instalacji fotowoltaicznej.

3.5 Stan sanitarny miasta i działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest czuwanie nad bezpieczeństwem sanitarno-epidemiologicznym mieszkańców. Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych. Ponadto Inspekcja Sanitarna podejmuje działania mające na celu pobudzanie aktywności społecznej na rzecz własnego zdrowia, inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajomienia społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny i racjonalnego odżywiania oraz zapobiegania chorobom zakaźnym.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu w 2016 r. przeprowadzili 2 740 kontroli na terenie Bytomia. W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydano 337 decyzji administracyjnych zarządzających. Za stwierdzone w czasie kontroli uchybienia sanitarne nałożono 59 mandatów karnych na łączną kwotę 9 450 zł.

Tabela nr 29. Kontrole przeprowadzone na terenie Bytomia przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w latach 2012–2016

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Ilość kontroli	2 409	2 684	2 919	2 648	2 740
Ilość wydanych decyzji ogółem, w tym:	716	202	816	638	337
- decyzje stwierdzające choroby zawodowe	26	18	24	11	52
Ilość nałożonych mandatów karnych	115	92	100	90	59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu

Łącznie na terenie miasta w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody (w 13 punktach kontrolnych) oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano 219 próbek wody, w tym przebadano pod względem:

- fizykochemicznym – 104,
- bakteriologicznym – 209.

Niepotwierdzone przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników mikrobiologicznych stwierdzono w 1 próbce wody (bakterie grupy coli). Ogółem wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

W 2016 r. na terenie miasta eksploatowanych było 5 basenów kąpielowych krytych (1 przedszkolny, 2 szkolne, 2 rekreacyjne) oraz 1 sezonowy. Na podstawie przeprowadzonych badań (43 próbki wody) stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, chlor wolny, mętność, pH, potencjał redoks i chloroform.

W okresie 12 miesięcy 2016 r. nadzorem objętych było 52 przedszkola, w tym 9 niepublicznych. Skontrolowano 59 obiektów przedszkolnych, w wyniku których na 13 z nich wydano decyzje administracyjne zmieniające termin wykonania zarządzeń decyzji wydanych w latach wcześniejszych. Ponadto w roku sprawozdawczym wydano 7 nowych decyzji administracyjnych dotyczących m.in.: nieprawidłowego przechowywania pościeli, złego stanu technicznego schodów, braku osłon na grzejnikach i punktach świetlnych, złego stanu higieniczno-sanitarnego płytek podłogowych oraz urządzeń sanitarnych przy salach zajęć.

W tym samym czasie pod nadzorem było 37 szkół różnych typów, w których przeprowadzono 30 kontroli. W ich wyniku wydano 1 nową decyzję administracyjną zarządzającą oraz 23 decyzje zmieniających termin wykonania zarządzeń.

Prowadzono także nadzór sanitarny nad 4 szpitalami na terenie Bytomia: Szpitalem Specjalistycznym Nr 2 w Bytomiu, SP ZOZ Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym Nr 4 w Bytomiu, Szpitalem i Ambulatorium z Izłą Chorych Aresztu Śledczego w Bytomiu, Katolickim Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży „Dom Nadziei”. W szpitalach łącznie przeprowadzono 57 kontroli. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami sanitarno-higienicznymi wydano 7 decyzji administracyjnych terminowych, które dotyczyły m.in.: malowania pomieszczeń, wymiany zniszczonej wykładziny podłogowej, wyposażenia punktów wodnych na salach chorych w pojemniki na zużyte ręczniki jednorazowego użytku, odnowienia zniszczonych mebli i sprzętu stanowiącego wyposażenie oddziałów (szafki przyłóżkowe, przewijaki dla niemowląt, fotele dla rodziców), odnowienia futryn i drzwi w salach chorych, wymiany kabiny prysznicowej.

Reasumując, stan sanitarno-higieniczny szpitali z roku na rok ulega sukcesywnej poprawie. Stopniowo realizowane są obowiązki nałożone w wydanych decyzjach.

W ewidencji Stacji znajdowało się 1 612 zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz zakładów kosmetycznych. Ogółem skontrolowano 1 186 zakładów, co stanowi 73,6% wszystkich obiektów zewidencjonowanych przez Stację. Przeprowadzono 1 656 kontroli sanitarnych. Za uchybienia sanitarno-higieniczne nałożono 40 mandatów karnych na kwotę 7 450 zł. Po przeprowadzonych kontrolach stwierdzono, że stan sanitarno-higieniczny zakładów w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

3.6 Pomoc społeczna

Świadczenia z pomocy społecznej

Świadczenia z zakresu pomocy społecznej (w ramach zadań własnych gminy i zleconych z zakresu administracji rządowej oraz zadań powiatu - własnych i z zakresu administracji rządowej) realizował Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu (MOPR).

W 2016 r. MOPR w Bytomiu udzielił pomocy pieniężnej i niepieniężnej 5 524 rodzinom, liczącym łącznie 13 374 osoby. Wydano 34 055 decyzji administracyjnych.

W ramach zadań własnych gminy, MOPR udzielił 629 112 świadczeń na takie formy pomocy jak: zasiłki stałe, okresowe, celowe, posiłki (w tym dożywianie dzieci w szkołach, w dziennych domach pomocy oraz noclegowni), schronienie, usługi opiekuńcze, DPS oraz sprawianie pogrzebów.

W zakresie zadań powiatu przyznano 8 433 świadczenia na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomoc rzeczową na zagospodarowanie dla wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz świadczeń dla rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka.

Ze środków administracji rządowej na zadania zlecone gminie udzielono 4 917 świadczeń na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wynagrodzenie opiekuna za sprawowanie opieki oraz pomoc dla cudzoziemców.

Z dodatku mieszkaniowego skorzystało 3 764 gospodarstwa.

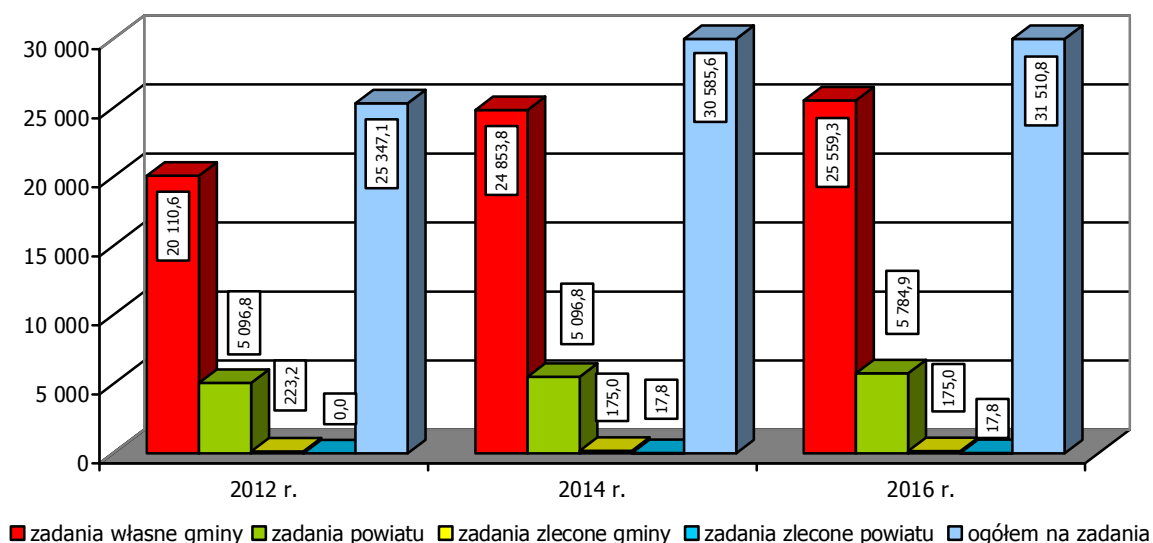
Tabela nr 30. Ilość osób, które skorzystały z pomocy oraz liczba wypłaconych świadczeń w ramach pomocy społecznej w latach 2012-2016

LP.	Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
1.	Ilość osób, która skorzystała z pomocy społecznej	8 863	9 073	8 925	8 915	8 466
2.	Liczba świadczeń	Zadania własne gminy	514 602	531 371	544 538	629 989
		Zadania powiatu	6 454	7 153	7 057	10 089
		Zadania zlecone gminie	9 371	9 436	8 708	6 867
		Zadania zlecone powiatu	-	6	15	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

Na świadczenia wydatkowano ogółem 31 510,8 tys. zł, tj. o 1 043,4 tys. zł więcej niż w 2015 r.

Wykres nr 20: Wydatki w ramach pomocy społecznej w Bytomiu w podziale na zadania własne gminy, zadania zlecone gminie, zadania powiatu, zadania zlecone powiatu na przykładzie lat 2012, 2014, 2016 (w tys. zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

Spośród wypłaconych w 2016 r. świadczeń z zakresu pomocy społecznej najwięcej środków finansowych przeznaczono na:

☐ zasiłki	16 792,3 tys. zł (tj. 53,3%),
☐ zasiłki stałe	5 671,4 tys. zł (tj. 18,0%),
☐ dożywianie dzieci w szkołach	1 753,1 tys. zł (tj. 5,6%),
☐ usługi opiekuńcze	698,5 tys. zł (tj. 2,2%).

W Bytomiu na dzień 31.12.2016 r. funkcjonowały 283 rodziny zastępcze, w których przebywało 468 dzieci. Rodzinom tym wypłacono świadczenia w wysokości 6 093,6 tys. zł z tytułu m.in.: pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, jednorazowej pomocy na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka, a także z tytułu utrzymania lokalu oraz remontu lokalu, w którym prowadzona jest rodzina zastępcza.

W 2016 r. 189 dzieci zmieniło środowisko wychowawcze, w tym m.in.:

- ☐ 71 dzieci powróciło do rodziny naturalnej,
- ☐ 23 dzieci zostało umieszczonych w innej rodzinie zastępczej,
- ☐ 2 dzieci zostało umieszczonych w rodzinie adopcyjnej,
- ☐ 11 dzieci zostało umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- ☐ 6 pełnoletnich wychowanków opuściło rodziny zastępcze z uwagi na zakończenie okresu na jaki obowiązywała decyzja.

Na koniec 2016 r. w Bytomiu funkcjonowały następujące placówki pomocy społecznej:

- ☐ 5 Domów Pomocy Społecznej, dysponujących 447 miejscami,
- ☐ 3 Zakłady Opiekuńczo - Lecznicze, dysponujące 194 miejscami,
- ☐ Środowiskowy Dom Samopomocy „Integracja”, dysponujący 47 miejscami,

Bytomskie Centrum Wsparcia realizujący zadania w formie:

- ☐ Schroniska dla Bezdomnych, dysponujący 62 miejscami,
- ☐ 4 Dienne Domy Pomocy, dysponujące 136 miejscami,
- ☐ Dziennego Domu „Senior-Wigor”, dysponujący 20 miejscami,
- ☐ Noclegownia przy ul. Kosynierów 26.

Ponadto na terenie Bytomia działały następujące placówki opiekuńczo - wychowawcze dla dzieci i młodzieży:

- ☐ 3 publiczne placówki opiekuńczo – wychowawcze, w tym:
- ☐ Dom Dziecka nr 1 – liczba wychowawców 25, liczba wychowanków – 56,
- ☐ Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Bezpieczny Dom” – liczba wychowawców 15, liczba wychowanków – 30,
- ☐ Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Szansa dla Dziecka” – liczba wychowawców 11, liczba wychowanków – 30,
- ☐ 6 niepublicznych placówek opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego, w których przebywało łącznie 245 dzieci,
- ☐ 4 żłobki dysponujące 153 miejscami, w tym: 3 Żłobki Niepubliczne, jeden prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Utrzymania Żłobka w Bytomiu oraz „Elfik” i „Tygryskowo” prowadzone przez osobę fizyczną,
- ☐ 1 Klub Malucha „KoliKoli” prowadzony przez osobę fizyczną i dysponujący 15 miejscami.

Projekty współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

☐ **By-PAS Bytomska Pracownia Aktywności Społecznej.**

By-Pas jest projektem współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanym we współpracy z Fundacją INICJATYWA z Bytomia, wyłonioną w drodze konkursu. Łączna wartość projektu wynosi 8 195,8 tys. zł.

Do końca 2016 roku w projekcie wzięło udział 391 osób korzystających ze wsparcia MOPR, w tym 50 osób niepełnosprawnych. Część uczestników będzie kontynuować udział w zajęciach w 2017 roku, razem z nową grupą rekrutowanych osób. Wkład własny gminy stanowią świadczenia finansowe przyznawane uczestnikom i uczestniczkom na podstawie przepisów pomocy społecznej. Z każdą z osób biorących udział zawarto kontrakt socjalny.

Zakres zadań merytorycznych *By-PAS* jest bardzo szeroki. Najważniejsze z nich służą poprawie funkcjonowania osób i rodzin dotkniętych różnorodnymi problemami – od problemów finansowych, poprzez problemy prawne, trudności opiekuńczo-wychowawcze, aż po przemoc domową i zagrożenie bezdomnością.

❑ **Asystent z Rodziną – razem silniejsi!**

W 2016 roku MOPR wziął udział w konkursowym naborze wniosków na projekt z zakresu usług społecznych w ramach RPO WSL 2014-2020 Poddziałanie 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej. Z uwagi na duże potrzeby w zakresie wsparcia bytomskich rodzin, złożony wniosek dotyczył zatrudnienia dodatkowych asystentów rodziny oraz zapewnienia osobom objętym wsparciem szerokiego wachlarza usług towarzyszących, podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców. Przewidziano udział 60 rodzin w działaniach. Projekt został pozytywnie oceniony i uzyskał dofinansowanie w wysokości 872 805 zł z Europejskiego Funduszu Społecznego. Całkowita wartość projektu wyniesie 938 500 zł. Umowa zostanie zawarta w 2017 roku, natomiast realizacja została przewidziana na 2017 i 2018 rok.

❑ **Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy ul. Strzelców Bytomskich 16 (siedziba MOPR w Bytomiu)**

Budynek główny użytkowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wymaga znacznych nakładów finansowych związanych z termomodernizacją i spodziewanymi następnie oszczędnościami, możliwymi do uzyskania dzięki tej inwestycji. W związku z tymi potrzebami w 2016 roku złożony został wniosek o dofinansowanie termomodernizacji budynku MOPR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WSL 2014-2020 Poddziałanie 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej. Wniosek złożono w trybie konkursowym i uzyskał dofinansowanie. Zakładana wartość inwestycji przekracza 1 mln zł.

Programy i projekty współfinansowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

W ramach otwartych konkursów ofert Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie pozyskał środki na realizację następujących przedsięwzięć:

- ❑ Dofinansowanie kosztów wynagrodzenia asystentów rodzin – 216 460 zł;
- ❑ Dofinansowanie kosztów wynagrodzenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – 20 868 zł;
- ❑ Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego – 100 000 zł;
- ❑ „Nie ma skrzydeł bez korzeni” kompleksowe wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin – 70 000 zł;
- ❑ „Drogowskaz dla rodzin” w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” – 32 400 zł;
- ❑ Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego - 38 880 zł;
- ❑ Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych – 12 500 zł.

Pozafinansowe formy wsparcia:

- ❑ Ciepłe posiłki w barach;
- ❑ Program FEAD, polegający na pomocy żywnościowej;
- ❑ Spotkania wigilijne;
- ❑ Punkt Pomocy Koleżeńskej, którego głównym zadaniem jest bezpłatna pomoc w znalezieniu pracy osobom bezrobotnym.

Działania podejmowane na rzecz osób starszych

W 2016 roku MOPR przystąpił do akcji Śląska Koperta Życia. Jest to karta, w której podaje się informacje dotyczące jej właściciela – dane osobowe, numer telefonu do bliskiej osoby, przebyte choroby, zażywane leki wiodące schorzenia i uczulenia. Kartę wkłada się najczęściej do lodówki, na której umieszcza się naklejkę z nadrukiem „Koperta życia”. Umieszczenie koperty w miejscu widocznym i dostępnym umożliwia służbom medycznym w razie wypadku lub zaszalnienia, a także policji, straży pożarnej, straży miejskiej czy innym służbom szybki dostęp do podstawowych informacji o seniorze. „Koperta życia” przyspiesza ratownikom medycznym dostęp do ważnych informacji medycznych mogących uratować życie, ułatwia pracę innym służbom oraz zwiększa poczucie bezpieczeństwa osób starszych.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych

Z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowano:

- ❑ turnusy rehabilitacyjne dla 389 osób na łączną kwotę 390 tys. zł,
- ❑ zaopatrzenie 346 osób w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na łączną kwotę 453,6 tys. zł,
- ❑ warsztaty terapii zajęciowej dla 140 osób na łączną kwotę 2 239,4 tys. zł,
- ❑ 123 umowy w ramach likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych na łączną kwotę 389,5 tys. zł,
- ❑ 18 umów w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki na łączną kwotę 45,6 tys. zł.

Realizacja Programu pilotażowego „Aktywny Samorząd”

W 2016 r. na realizację programu pilotażowego *Aktywny Samorząd* MOPR w Bytomiu otrzymał łącznie 454 374,1 zł. W ramach programu zrealizowano następujące zadania:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

- ❑ Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, zawarto 1 umowę na kwotę 3 659,3 zł,
- ❑ Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
Zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, zawarto 22 umowy na kwotę 166 233,6 zł,
Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, zawarto 7 umów na kwotę 16 000 zł,
- ❑ Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, zawarto 9 umów na kwotę 17 930 zł;
Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
- ❑ Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, zawarto 5 umów na kwotę 5 895,1 zł;

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, zawarto 81 umów na kwotę 212 370,4 zł.

Ogółem, w Modułach I i II zawarto 126 umów na łączną kwotę w wysokości 450 088,3 zł.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzono następujące programy i projekty:

1. Bytomski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020, przyjęty uchwałą nr XXIII/314/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 listopada 2013 r.

Cel główny: Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Bytomia. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie odbywała się poprzez pracę konsultanta do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który odpowiadał za:

- ❑ koordynowanie, konsultowanie, wspomaganie, procesu diagnozowania problemu przemocy w rodzinie;
- ❑ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez udzielanie porad, konsultacje;
- ❑ organizowanie, prowadzenie narad, spotkań z przedstawicielami służb i instytucji tj. pracownikami socjalnymi, pedagogami szkolnymi, przedstawicielami ochrony zdrowia, funkcjonariuszami policji w obszarze przeciwdziałania przemocy;
- ❑ opracowanie oraz wdrożenie procedur wewnętrznych dotyczących zasad postępowania w sytuacji podejrzenia występowania przemocy w rodzinie.

W związku z realizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w 2016 r. do Przewodniczącego Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło 283 Niebieskich Kart, w tym 73 sporządzone przez pracowników MOPR.

Pracownicy socjalni koordynując prace grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu, prowadzili działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc tj. osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc. Członkami grup roboczych byli pracownicy socjalni, asystenci rodziny, funkcjonariusze policji, pedagodzy, psycholodzy, kuratorzy sądowi, specjaliści z Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawiciele ochrony zdrowia. W ramach podejmowanych działań członkowie grup roboczych m.in. diagnozowali sytuację rodziny, udzielali niezbędnej pomocy adekwatnej do sytuacji, zapewniali w razie konieczności schronienie osobom dotkniętym przemocą, zobowiązywali osoby stosujące przemoc do zaprzestania jej stosowania, składali wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, motywowali do podjęcia właściwej terapii, kierowali osoby stosujące przemoc do programu korekcyjno-edukacyjnego, a także powiadamiali prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz występowali do sądu w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Działalność Zespołów Interdyscyplinarnych przyczyniła się m.in. do:

- ☐ zmniejszenia ilości umieszczeń dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- ☐ przeciwdziałania tzw. wyuczonej bezradności,
- ☐ wypracowania metod postępowania i porozumiewania się w rodzinie,
- ☐ łagodzenia skutków konfliktów w rodzinie,
- ☐ zapobiegania pogłębianiu się dysfunkcji rodzin.

2. Projekt „Prawo ochronnym parasolem dziecka”

Od stycznia do grudnia 2016 r. przyjazne patrole, złożone z pracownika socjalnego MOPR i policjanta, monitorowały 1 252 środowiska (rodziny z problemami alkoholowymi, patologiczne, niezaradne).

W trakcie przeprowadzonych dyżurów:

- ☐ 106 dzieci zostało przekazanych pod opiekę najbliższej rodziny, krewnych,
- ☐ 24 dzieci zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, pogotowiach rodzinnych, bądź w rodzinach zastępczych,
- ☐ 8 dzieci przewieziono do szpitala na badania lekarskie, niektóre zostały hospitalizowane,
- ☐ 19 osób dorosłych trafiło do izby wytrzeźwień.

W trakcie realizacji projektu odbyły się 144 dyżury przyjaznych patroli.

Działania podjęte w związku z wdrażaniem Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Bytomia na lata 2006-2020

W roku 2016 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie podejmował szereg działań zmierzających do realizacji celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bytomia na lata 2015-2020. Działania MOPR były w głównej mierze nastawione na realizację celów zawartych w IV obszarze Strategii, o nazwie „Rodzina”.

Cele operacyjne wskazane dla obszaru „Rodzina” Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bytomia na lata 2015-2020:

- ☐ wsparcie dla seniorów,
- ☐ ułatwianie życia osobom niepełnosprawnym,
- ☐ pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo i dysfunkcyjnym,
- ☐ pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc,
- ☐ działania na rzecz dzieci kierowanych do pieczy zastępczej i usamodzielnianych.

Realizowane były również działania dla celu operacyjnego II.3, obszaru drugiego, związanego z osiąganiem celów lokalnej polityki społecznej oraz celu III.2, obszaru trzeciego, dotyczącego reintegracji społeczno-zawodowej osób bezdomnych.

Część działań realizowanych przez MOPR, w związku z wdrażaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bytomia na lata 2015-2020 była możliwa dzięki środkom pozyskanym z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Inne zadania realizowane przez MOPR w Bytomiu:**Bytomski program wspierania rodziny i rozwoju systemu pieczy zastępczej na lata 2015-2017**

Program stanowi narzędzie polityki miasta na rzecz umacniania rodziny i rodzicielstwa zastępczego i jest kontynuacją *Bytomskiego programu wspierania rodziny i rozwoju systemu pieczy zastępczej na lata 2012-2014*. Program jest odpowiedzią na realizację obowiązku gminy, wynikającego z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U.z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.), dotyczącego wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ale również obowiązku powiatu mającego za zadanie opracowanie programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, w jego zapisach programowych wyodrębniono dwie części: *Gminny program wspierania rodziny oraz Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej*.

□ Gminny Program Wspierania Rodziny

Program adresowany jest do bytomskich rodzin przeżywających trudności w pełnieniu ról społecznych, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Celem głównym programu jest tworzenie warunków umożliwiających rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym poprawę ich społecznego funkcjonowania, poprzez oddziaływanie wspierające, korygujące i edukacyjne instytucji polityki społecznej samorządu lokalnego.

Cele szczegółowe gminnego programu wspierania rodziny to:

- wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w wypełnianiu ich podstawowych funkcji,
- zwiększenie bezpieczeństwa rodzin, dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- wyrównywanie możliwości edukacyjnych i rozwojowych dzieci oraz młodzieży,
- doskonalenie kompetencji pracowników w zakresie wspierania rodzin w sytuacji kryzysowej.

□ Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej

Adresatami programu są istniejące rodziny zastępcze, prowadzący rodzinne domy dziecka oraz kandydaci do prowadzenia ww. form pieczy zastępczej. Ponadto program kierowany jest do usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Program jest również adresowany do pracowników instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz instytucji odpowiedzialnych za jej doskonalenie.

Celem głównym jest rozwijanie i wspieranie rodzinnej pieczy zastępczej oraz doskonalenie instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym organizowanie wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających zarówno rodziną, jak i instytucjonalną pieczę zastępczą.

Cele szczegółowe powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej to:

- promowanie idei rodzinnej pieczy zastępczej oraz jej strukturyzacja,
- wspieranie funkcjonujących rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka,
- podnoszenie standardu placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- unormowanie sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- wspieranie procesu usamodzielniania wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

Gmina Bytom przystąpiła do udziału w Programie Operacyjnym **Pomoc Żywnościowa 2014-2020** współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. W 2016 r. MOPR skierował 6500 najuboższych mieszkańców gminy do otrzymania paczek żywnościowych zgodnie z założeniami Programu.

W 2014 r. podjęto uchwałę Rady Ministrów w sprawie ustanowienia rządowego programu dla rodzin wielodzietnych, którego celem jest podjęcie działań na rzecz rodzin wielodzietnych mających zapewnić im szczególne uprawnienia na podstawie dokumentu: **Karty Dużej Rodziny**. Realizacja zadań gminy związanych z przyznaniem Karty należy do zadań z zakresu administracji rządowej. W 2016 roku do MOPR złożonych zostało 196 wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny. Wydanych zostało 989 kart, z czego 332 karty wydane zostały opiekunom, a 657 kart wydano dzieciom.

Od sierpnia 2013 roku MOPR koordynuje realizację Programu **Bytomska Karta Seniora** przyjętego Uchwałą Nr XIII/186/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 22 kwietnia 2013 r. Na mocy Uchwały Nr XXXVI/511/14, podjętej przez Radę Miejską w Bytomiu w dniu 22 września 2014 r., obniżeniu uległ wiek uprawniający do korzystania z oferty Programu. Aktualnie do otrzymania karty uprawnieni są mieszkańcy Bytomia, którzy ukończyli 60 rok życia.

Celem Programu jest aktywizacja społeczna bytomskich seniorów poprzez utworzony i rozwijany od sierpnia 2013 r. system ulg, zwolnień i rabatów umożliwiających większy dostęp do usług kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Wykaz zniżek udzielanych przez podmioty, które przystąpiły do Programu publikowany jest na stronie internetowej MOPR. W 2016 r. wydano 2 227 Bytomskich Kart Seniora. Zniżki dla seniorów oferują aktualnie 33 podmioty.

W 2016 r. „Klub Integracji Społecznej (KIS)” kontynuował swoją działalność. Obszary działalności Klubu to:

1. „Prace społecznie użyteczne”

To program pomagający w aktywizacji zawodowej osób zaliczanych do kategorii szczególnego ryzyka wykluczenia społecznego. Do prac społecznie użytecznych w 2016 r. skierowano łącznie 325 osób.

2. „Zajęcia szkoleniowo – edukacyjne z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej dla bezrobotnych mieszkańców miasta Bytomia”

W szkoleniach uczestniczyły 204 osoby. Zajęcia indywidualne i grupowe prowadzili psycholog, doradca zawodowy, pracownik socjalny, konsultant prawny, informatyk oraz zaproszeni goście: przedstawiciel Komendy Miejskiej Policji w Bytomiu oraz przedstawiciele Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Bytomiu.

Tematyka zajęć realizowanych w 2016 r. to między innymi pokazanie możliwości powrotu lub zaistnienia na rynku pracy, aspekty dotyczące komunikacji interpersonalnej, przygotowanie do przeprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą, przygotowanie przez uczestników zajęć swoich dokumentów aplikacyjnych, umiejętnego gospodarowania swoim budżetem domowym, a także aspekty prawne z zakresu prawa pracy.

3. „Poradnictwo prawne, zawodowe i psychologiczne”

Prowadzono poradnictwo prawne, zawodowe, psychologiczne. Można było skorzystać z pomocy terapeuty, psychologa, specjalisty reintegracji zawodowej, konsultanta prawnego, specjalisty pracy z rodziną. W 2016 r. z poradnictwa zawodowo – psychologiczno – prawnego oraz działań terapeutycznych i edukacyjnych w formie warsztatowej skorzystały łącznie 1 984 osoby. Ponadto psycholog i specjalista reintegracji zawodowej przeprowadzili rozmowy indywidualne, konsultacje oraz zajęcia grupowe z uczestnikami/uczestniczkami zajęć mające na celu zintensyfikowane wsparcie udzielane przez specjalistów KIS w procesie poszukiwania pracy.

4. „Aktywizacja i Integracja”

Do udziału w Programie „Aktywizacja i Integracja” kierowane były osoby bezrobotne, dla których został ustalony profil pomocy III, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Działania realizowane były poprzez grupowe poradnictwo specjalistyczne, warsztaty trenerskie oraz udział w pracach społecznie użytecznych. W zajęciach uczestniczyło 55 osób.

Świadczenia rodzinne

W 2016 r. wpłynęło 10 842 wnioski o świadczenia rodzinne i o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna. W wyniku prowadzonych postępowań wydano łącznie 11 722 decyzje administracyjne.

Tabela nr 31. Świadczenia rodzinne wypłacone w Bytomiu w latach 2012-2016

Lp.	Wyszczególnienie		2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
1.	Zasiłki rodzinne	Liczba świadczeń	99 081	94 478	91 585	87 693	95 673
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	8 591,7	9 272,2	9 010,1	8 814,5	10 612,8
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych	Liczba świadczeń	44 708	41 457	39 708	38 647	40 726
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	5 757,7	5 326,1	4 915,7	4 817,4	5 390,3
3.	Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń	63 329	63 505	60 083	59 415	58 788
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	12 081,0	11 954,4	12 269,4	15 123,0	16 108,7
5.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	Liczba świadczeń	1 461	1 028	1 140	1 034	1 118
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	1 461,0	1 028,0	1 140,0	1 034,0	1 118,0
6.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	Liczba świadczeń	-	20	87	486	784
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	-	10,4	44,5	247,4	406,6

7.	Zasiłki dla opiekunów	Liczba świadczeń	-	-	1 551	690	523
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	-	-	769,3	362,4	273,2
8.	Fundusz alimentacyjny	Liczba świadczeń	33 527	33 883	33 478	31 601	30 495
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	12 102,3	12 528,8	12 663,0	12 269,0	12 032,7
9.	Świadczenie rodzicielskie	Liczba świadczeń	-	-	-	-	5 953
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	-	-	-	-	5 477,4
10.	Razem (1+2+3+4+5+6+7+8)	Liczba świadczeń	242 134	234 375	227 632	219 566	234 060
		Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	39 994,4	40 113,8	40 812,0	42 667,7	51 419,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

W latach 2012–2016 wypłacono 1 157 767 świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 215 007,6 tys. zł, przy czym najwyższa kwota wypłacona została w 2016 r. (51 419,7 tys. zł).

W okresie 12 miesięcy 2016 r. wypłacono 234 060 świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 51 419,7 tys. zł. Spośród ogólnej liczby przyznanych dodatków do zasiłku rodzinnego, 15 242, tj. 37,4% stanowił dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej, na który wydatkowano 1 377,6 tys. zł. Z ogólnej liczby wypłaconych świadczeń opiekuńczych 89,4% stanowił zasiłek pielęgnacyjny, wypłacony w kwocie 8 043,8 tys. zł.

Dodatki mieszkaniowe

W okresie od 2012 r. do 2016 r. złożono łącznie 33 825 wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych. Liczba złożonych wniosków począwszy od 2012 r. zmniejszała się i w 2016 r. wyniosła 6 351.

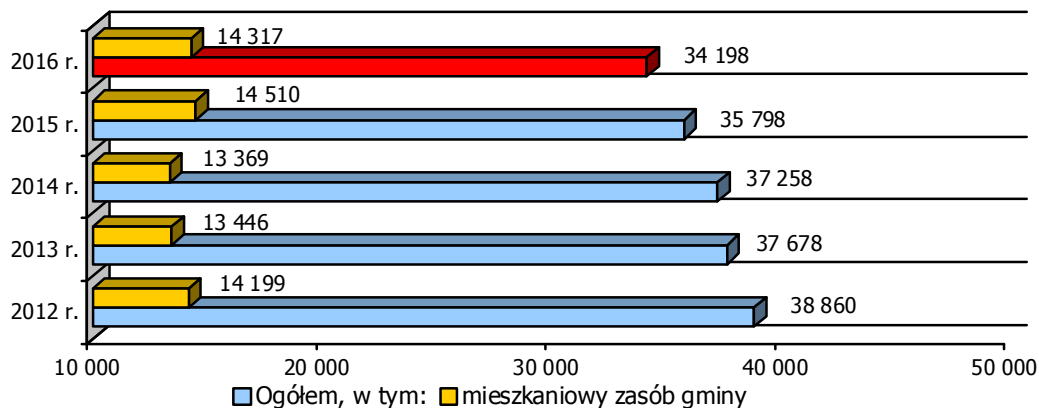
Tabela nr 32. Liczba złożonych wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Ilość złożonych wniosków	7 100	6 987	6 839	6 548	6 351

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2012-2016 ogółem wyniosła 183 792, z czego 69 841 to dodatki dla użytkowników mieszkań tworzących mieszkaniowy zasób gminy. W 2016 r. wypłacono 34 198 dodatków, gdzie 41,9% to dodatki dla użytkowników mieszkań tworzących mieszkaniowy zasób gminy.

Wykres nr 21: Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2012-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

Łączna kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2012-2016 wyniosła 37 148,2 tys. zł, z tego 13 149,1 tys. zł to dodatki w mieszkaniowym zasobie gminy.

Tabela nr 33. Wysokość wypłacone dodatków mieszkaniowych w latach 2012-2016

Lp.	Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014	2015 r.	2016 r.
1.	Wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych ogółem, w tym:	7 653,9 tys. zł	7 509,4 tys. zł	7 564,7 tys. zł	7 294,4 tys. zł	7 125,8 tys. zł
	- mieszkaniowy zasób gminy	2 638,2 tys. zł	2 534,1 tys. zł	2 529,0 tys. zł	2 736,5 tys. zł	2 711,3 tys. zł
2.	Średnia wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego ogółem, w tym:	ok. 197 zł	ok. 199 zł	203 zł	204 zł	208 zł
	- mieszkaniowy zasób gminy	ok. 186 zł	188 zł	189 zł	189 zł	189 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Bytomiu

W 2016 r. wypłacono dodatki na kwotę 7 125,8 tys. zł, z tego 38,0% stanowiły dodatki dla użytkowników mieszkań, tworzących mieszkaniowy zasób gminy. Średnia wysokość wypłaconego dodatku wyniosła 208 zł.

Dodatek energetyczny

Od stycznia do grudnia 2016 r. zarejestrowano wpływ 1 803 wnioski o przyznanie dodatku energetycznego. Podjęte zostały 1 842 decyzje administracyjne, w tym 1 712 przyznających dodatek energetyczny i 118 odmawiających prawa do przedmiotowego świadczenia.

W roku 2016 na podstawie ustawy Prawo Energetyczne oraz Obwieszczenia Ministra Gospodarki w sprawie wysokości dodatku energetycznego, na wypłatę dodatków energetycznych wydatkowano kwotę 125,1 tys. zł.

W omawianym okresie z dodatku energetycznego skorzystało 1 075 gospodarstw domowych, w tym:

- ☐ dla gospodarstw domowych prowadzonych przez osoby samotne – 388 świadczeń,
- ☐ dla gospodarstw domowych składających się z 2 do 4 osób – 588 świadczeń,
- ☐ dla gospodarstw domowych składających się z najmniej 5 osób – 99 świadczeń.

Przedsięwzięcia inwestycyjne i remontowe przeprowadzone w placówkach pomocy społecznej

1. Zadania inwestycyjne:

- ☐ dla budynku Dyrekcji MOPR przy ul. Strzelców Bytomskich 16 w Bytomiu wykonano audyt energetyczny, opracowano dokumentację dotyczącą termomodernizacji obiektu wraz z opracowaniem studium jej wykonalności,
- ☐ w części parteru budynku przy ul. Piłsudskiego 67 w Bytomiu zmodernizowano pomieszczenia na cele biurowe Zespołu Psychiatryczno- Środowiskowego,
- ☐ wykonano prace remontowo-budowlane na I piętrze budynku przy ul. Piłsudskiego 67 wraz z budową sieci teleinformatycznej na cele realizacji projektu BY-PAS. W ramach projektu wykonano również dokumentację techniczną niezbędną dla realizacji remontu pięciu mieszkań socjalnych,
- ☐ sfinansowano ze środków inwestycyjnych BY-PAS zakup urządzenia wielofunkcyjnego M3550 DN Kyocera ECOSYS.

2. Zadania remontowe:

- ☐ w Terenowych Punktach Pomocy Środowiskowej wykonywano naprawy bieżące sprzętu biurowego, a w szczególności kserokopiarek, sprzętu komputerowego, niszczarek oraz dokonywano niezbędnych napraw instalacji c. o. , wod - kan. i elektrycznych,
- ☐ w Noclegowni realizowano comiesięczne przeglądy wymiennika ciepła, kwartalne konserwacje instalacji sygnalizacji pożaru oraz naprawy sprzętu AGD,
- ☐ środki finansowe Klubu Integracji Społecznej przeznaczono na naprawy sprzętu komputerowego,
- ☐ w ramach realizacji Programu 500+ wykonano remont pomieszczeń wraz z siecią teletechniczną dla obsługi mieszkańców w budynku przy ul. Łużyckiej 12. Ponadto w budynku przy ul. Strzelców Bytomskich 21 wymieniono drzwi zewnętrzne wraz z roletami zewnętrznymi celem poprawy bezpieczeństwa obiektu,

- ❑ środki finansowe Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności przeznaczono na konserwację klimatyzatorów w pomieszczeniach biurowych, naprawy kserokopiarek oraz sprzętu komputerowego,
- ❑ wydatkowano środki na konserwację systemu alarmowego w Dziale Świadczeń Rodzinnych oraz konserwację sprzętu komputerowego, kserograficznego oraz konserwację dźwigów,
- ❑ w mieszkaniach chronionych przeprowadzono przegląd, konserwację i naprawy gazowych pieców centralnego ogrzewania oraz naprawy sprzętu AGD,
- ❑ projekt BY-PAS pozwolił na realizację remontu pomieszczeń przy ul. Powstańców Warszawskich dla bytomskiej Fundacji Inicjatywa oraz remontu i bieżącej konserwacji dźwigu hydraulicznego w obiekcie przy ul. Piłsudskiego 67,
- ❑ ze środków przeznaczonych na koszty obsługi zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej współfinansowano konserwację dźwigów osobowych, naprawy kserokopiarek, sprzętu komputerowego oraz konserwację systemu alarmowego.

3.7 Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego

Kultura

Kultura to ważny obszar aktywności miasta, który znacząco wpływa na jakość życia mieszkańców. Jest nie tylko istotnym elementem wizerunku miasta i odpowiedzią na potrzebę tworzenia kontaktu ze sztuką, ale również narzędziem integracji i budowania wspólnej tożsamości lokalnej mieszkańców miasta oraz województwa. W rozwijanie szeroko rozumianej kultury w Bytomiu zaangażowanych jest 5 instytucji samorządowych – 3 miejskie: Bytomskie Centrum Kultury, Bytomski Teatr tańca i Ruchu Rozbark, Miejska Biblioteka Publiczna i 2 wojewódzkie Opera Śląska i Muzeum Górnośląskie, a także wiele organizacji pozarządowych, firm komercyjnych spełniających funkcje kulturalno - rozrywkowe, galerii, grup nieformalnych, środowisk twórczych, osób indywidualnych. W Bytomiu od 70 lat siedzibę mają 2 szkoły artystyczne Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II st. im. Fryderyka Chopina oraz Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Ludomira Różyckiego, a także siedzibę ma Wydział Teatru Tańca PWST im. Ludwika Solskiego w Krakowie. Podejmowane przez wszystkie ww. podmioty starania oraz ich otwartość na zewnątrz przynoszą pożądane efekty dzięki czemu miasto posiada niezwykle bogatą ofertę kulturalną.

Opera Śląska (instytucja kultury Samorządu Województwa Śląskiego)

Teatr operowy w Bytomiu stanowi od 70 lat dumę społeczeństwa Śląskiego. Siedzibą Opery Śląskiej jest zabytkowy, ponad 115-letni gmach teatru miejskiego. Opera, by upowszechnić sztukę stale gości na scenach macierzystego regionu, a także w innych miastach Polski.

W roku 2016 Opera Śląska zaprezentowała ogółem 197 spektakli, w tym 158 w siedzibie (135 na dużej scenie i 23 w sali im. Adama Didura), spektakli premierowych - 1, wznowień - 1, na wyjazdach krajowych - 38, w tym 1 prapremiera, zagranicznych - 1.

Przedstawienia i koncerty obejrzało łącznie 76 721 widzów w tym w Bytomiu 53 119. Na wyjazdach krajowych 23 252, za granicą 350.

Porównanie liczby widzów w stosunku do lat poprzednich przedstawia się następująco:

Tabela nr 34. Porównanie liczby spektakli i widzów w Operze Śląskiej w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba spektakli	182	203	190	183	197
Liczba widzów	76 268	78 115	75 075	67 187	76 721

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu UM w Bytomiu

Najważniejszymi wydarzeniami artystycznymi w roku 2016 były:

- ❑ premiera opery Krzysztofa Penderckiego „Ubu Król” pod kierownictwem muzycznym Jerzego Dybały w reżyserii i scenografii Waldemara Zawodnińskiego (03.04. 2016 r.),
- ❑ prapremiera przedstawienia Roberta Talarczyka „Wujek.81(czarna ballada)” na scenie teatru Śląskiego w Katowicach z udziałem artystów baletu Opery Śląskiej i solistki Joanny Kściuczyk-Jędrusik (17.12.2016),
- ❑ Koncert Basów – 70. rocznica śmierci Adama Didura, twórcy Opery Śląskiej (09.01.2016),

- ❑ zakończenie 71. sezonu artystycznego (19.06.2016) – operetka J. Straussa „Zemsta Nietoperza” i wręczenie statuetek Nagród Opery Śląskiej 2016 w kategoriach – Mecenasa Roku dla Marka Wiatra, Melomana Roku dla Elżbiety Szajter, Patronat Medialny dla Redakcji Dziennika Zachodniego, Przyjaciela Teatru - ex aequo dla Karola Rafała Buli i Tadeusza Donocika, Nagroda Specjalna dla Tadeusza Kijonka oraz inauguracja 72. sezonu artystycznego (18.09.2016) uroczystym spektaklem opery „Halka” wieńczącym kadencję, wieloletniego dyrektora Opery Śląskiej, Tadeusza Serafina,
- ❑ VII Metropolitalna Noc Teatrów (24.09.2016) - ok. 1400 odwiedzających,
- ❑ Koncert „Napoleon Siess in memoriam” dedykowany pamięci wieloletniego dyrektora i dyrygenta Opery Śląskiej Napoleona Siessa w 30. rocznicę śmierci.

Działania edukacyjne:

- studio baletowe - 67 lekcji,
- lekcje teatralne - 7 spotkań,
- „Elementarz operowy” - 24 spotkania,
- „Spotkanie z orkiestrą” - 18 spotkań,
- zwiedzanie Opery - 61 grup,
- prelekcje - 23 spotkania,
- wydarzenia cykliczne tj.: Salon Poezji i Muzyki Anny Dymnej - 10 spotkań,
- koncerty „Zasmakuj muzyki” - 5 wydarzeń,
- 3 wystawy w Galerii Foyer Teatru.

Fot. nr 5: VII Metropolitalna Noc Teatrów

Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark (samorządowa instytucja kultury)

Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark od momentu powołania, organizuje liczne przedsięwzięcia o charakterze kulturalnym, naukowym i społecznym, jak również sportowym, które były w nim realizowane. Łącznie w 2016 roku Teatr zorganizował 824 wydarzenia artystyczne, w których uczestniczyło 22 910 osób, prezentując 82 spektakle ogółem, w tym: 5 premier, 56 spektakli własnych i 26 spektakli obcych. W spektaklach wzięło udział 9 420 widzów (spektakle własne - 7 305 widzów, spektakle obce - 2 115 widzów).

Liczba przedsięwzięć edukacyjnych w 2016 roku wyniosła 671. Liczba uczestników powyższych wydarzeń to 13 490 osób. Liczba wynajmów to 71.

Najważniejszymi wydarzeniami artystycznymi w roku 2016 były:

- ❑ premiera „april 31”, choreografia Helena Ganjalyan,
- ❑ premiera „Podziemne słońce”, choreografia Anna Piotrowska,
- ❑ premiera „Cela S”, scenariusz i choreografia Katarzyna Kostrzewa i Anna Raj,
- ❑ premiera „Olimpiady”, spektaklu Pink Mama Theatre realizowanego we współpracy z Teatrem Tańca i Ruchu ROZBARK,
- ❑ premiera „Mommy Issues”, choreografia Cecilia Moisio,
- ❑ spektakl „Byłam wróbelkiem - sekrety Edith Piaf”, realizowany w ramach VII Metropolitalnej Nocy Teatrów i Dni Otwartych Funduszy Europejskich.

W 2016 roku zostały przyznane dwie Złote Maski - Nagrody Marszałka Województwa Śląskiego dla Anny Piotrowskiej i Elżbiety Okupskiej.

Bytomskie Centrum Kultury (miejska samorządowa instytucja kultury)

W 2016 roku Bytomskie Centrum Kultury zorganizowało łącznie 380 wydarzeń, w tym: 33 koncerty, 31 spektakli, 29 spektakli szkolnych, 9 kabaretów, 723 seanse filmowe oraz 43 wydarzenia we współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Ponadto przeprowadzono 21 działań edukacyjnych. Łączna liczba wydarzeń obcych to 103, w tym wynajmy i użyczenia: 74.

Wydarzenia cykliczne:

- ❑ Dni Bytomia,
- ❑ XVI Zimowa Feriada Artystyczna „Rozśpiewaj się”,
- ❑ HartOFFanie Teatrem - cykl 9 prezentacji grup teatru niezależnego,
- ❑ Teatromania - XVIII Międzynarodowy Festiwal Teatralny,

- ❑ „Kwiaty na kamieniach” - XXV Ogólnopolski Festiwal Piosenki Poetyckiej,
- ❑ Bytomska Jesień Literacka,
- ❑ BCKino – mające status kina studyjnego, Bajkowe BCKino oraz kino plenerowe
- ❑ III Bytomski Jarmark Średniowieczny,
- ❑ Klocki Teatralne. Dni Teatru dla Juniorów,
- ❑ VIII Festiwal Dziwnie Fajnie.

Bytomskie Centrum Kultury w 2016 roku zorganizowało 2 wystawy w galerii BASZTA. Wszystkie wernisaże zgromadziły łącznie 123 osoby. Tematy wystaw to:

- ❑ „Laboratorium snów” - ilustracje autorstwa Piotra Herla, Radosława Jaszczuka, Krzysztofa Kałuszkie i Jarosława Noconia,
- ❑ wystawa grafiki „projekt Varius” oraz wystawa rysunku satyrycznego Krzysztofa Boruszewskiego w ramach Bytomskich Targów Książki.

Na deskach Bytomskiego Centrum Kultury w 2016 roku wystąpiły m.in. kabarety:

- ❑ Kabaret Młodych Panów,
- ❑ Kabaret N.O.C.,
- ❑ Kabaret Smile,
- ❑ Kabaret Moralnego Niepokoju,
- ❑ Kabaret Paranienormalni,
- ❑ Grupa Improwizacyjna Ad-Hoc.

Na uwagę zasługują także:

- ❑ Koncert Andrzeja Piasecznego,
- ❑ Koncert Kortez Trio

Fot. nr 6: Kwiaty na kamieniach

Centra Sztuki i Kultury

W Bytomiu działa kilka instytucji sztuki i kultury, które są inicjatorami wielu wydarzeń o charakterze kulturalnym. Do najważniejszych należy: CENTRUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ KRONIKA.

W 2016 roku w CSW KRONIKA zorganizowano łącznie 100 wydarzeń, w tym: 16 wystaw głównych w siedzibie, 2 wystawy poza siedzibą, a ponadto: 12 wykładów, 9 koncertów, 13 wydarzeń pozostałych. Przeprowadzono również 48 działań edukacyjnych. Łączna liczba widzów: 4021 osób.

Zorganizowano m.in. wystawy:

- ❑ „Dokąd sięga wzrok” Agaty Biskup,
- ❑ „Polonia Bytom” Anny Okrasko (wystawa prezentowana również w Akademii Solitude w Stuttgarcie w Niemczech),
- ❑ „Perfumy” Łukasza Skąpskiego,
- ❑ „Odrodzenie” Doroty Hardian-Surowiec,
- ❑ „Message from Charlotte” Yana Tomaszewskiego.

Stałym elementem działalności były:

- ❑ warsztaty edukacyjno-artystyczne dla dzieci i młodzieży pn.: „Świetlica Sztuki”,
- ❑ warsztaty edukacyjne organizowane dla wszystkich typów szkół,
- ❑ spotkania autorskie.

Inne wydarzenia:

- ❑ Maraton Pisania Listów Amnesty International w obronie praw człowieka,
- ❑ spotkanie edukacyjne wokół publikacji „Perfumy. Posłowie do dezindustrializacji” pod red. Mikołaja Iwańskiego z udziałem redaktora oraz warsztaty fotografoterapeutyczne, organizowane wspólnie z Fundacją Kultury Obrazu i katowicką ASP.

Muzeum Górnośląskie (instytucja kultury Samorządu Województwa Śląskiego)

Muzeum Górnośląskie jest jedną z najstarszych instytucji kultury w Bytomiu. Jego historia sięga 1910 roku, kiedy przez grupę miłośników dziejów Bytomia zostało założone Bytomskie Towarzystwo Historyczno-Muzealne. Dziś Muzeum Górnośląskie to poważna, licząca się w kraju placówka muzealna o niekwestionowanym dorobku, bogatych zbiorach i autonomicznym programie.

W Muzeum funkcjonuje pięć działów merytorycznych: Archeologii, Etnografii, Historii, Przyrody i Sztuki oraz działy pomocnicze m.in. Edukacji i Promocji i Wydawnictw. Pracownicy każdego z nich prowadzą własną działalność wystawienniczą, badawczą oraz przygotowują publikacje ze swojej dziedziny.

Ogółem wystaw czasowych własnych organizowanych w Muzeum w 2016 roku było - 27 wystaw stałych, 3 wystawy czasowe, własne w siedzibie, 16 wystaw czasowych obcych w siedzibie, 4 wystawy własne, 4 wystawy czasowe poza siedzibą.

Frekwencja na wystawach wynosiła łącznie: 21 512 uczestników, w tym:

- grupy szkolne - 8 655 uczestników,
- 103 warsztaty - 2 057 uczestników, w tym warsztaty dla osób niepełnosprawnych, w których uczestniczyło 460 osób,
- lekcje muzealne - 9 097 uczestników (39 tematów, 415 lekcji),
- Noc Muzeów - 5 868 osoby zwiedzające,
- koncerty kameralne - 1614 słuchaczy,
- 47 wykładów naukowych i warsztatów - 850 uczestników,
- konkursy - 277 uczestników,
- pozostali zwiedzający to 12 857 osób.

Najważniejsze wystawy to m.in.:

- „Pięciopak kultury”, 4 odsłony (wystawa własna),
- „Górnośląskie Kroszonki” (wystawa własna),
- „Obozy jenieckie Teschen w latach II wojny światowej” (wystawa własna),
- „Fotografia dzikiej przyrody 2015/Wildlife Photographer of the year 2015” (wystawa obca),
- „Z aparatem w rękę. Śląsk oczyma Paula Rothera” (wystawa własna),
- „Kresowe miasta i mateczka. Fotografie Józefa Dańdy (wystawa własna).
- „Dar Samuela Hirscha” (wystawa własna)

Miejska Biblioteka Publiczna w Bytomiu (samorządowa instytucja kultury)

MBP w Bytomiu działa na rzecz społeczności lokalnej miasta poprzez gromadzenie, opracowywanie, przetwarzanie i udostępnianie źródeł oraz zasobów wiedzy utrwalonej i rozpowszechnianych w różnych formach i na różnych nośnikach.

W MBP znajdują się:

- Dział informacyjno-biblioteczny z informatorium oraz Pracownią Historii Bytomia i Informacji Regionalnej,
- Dział instrukcyjno-metodyczny,
- Dział gromadzenia opracowania i organizacji zbiorów,
- Dział udostępniania zbiorów z czytelnią ogólną, wypożyczalnią literatury beletrystycznej, wypożyczalnią literatury popularnonaukowej, wypożyczalnią zbiorów audiowizualnych oraz wypożyczalnią literatury dla dzieci i młodzieży,
- Dział sieci terytorialnej z 10 placówkami filialnymi,
- Zespół specjalistów ds. marketingu i promocji.

Księgozbiór biblioteki na koniec 2016 roku liczył 249 707 woluminów, w tym:

- literatury pięknej dla dorosłych - 112 112 woluminów,
- literatury dla dzieci i młodzieży - 33 370 woluminów,
- literatury popularno-naukowej - 104 225 woluminów.

W roku 2016 zakupiono 5 021 woluminów, w tym w ramach programu operacyjnego prowadzonego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja czytelnictwa” priorytetu „Rozwój księgozbioru bibliotek” zakupiono - 3 033 woluminów. W wypożyczalniach zarejestrowano 12 136 czytelników. W 2016 roku Miejska Biblioteka Publiczna w Bytomiu zorganizowała 70 lekcji bibliotecznych i 17 wycieczek po bibliotece dla uczniów bytomskich szkół oraz 373 zajęcia edukacyjne.

Ważniejsze wydarzenia organizowane i współorganizowane w bibliotece to m.in.:

- KULTUROprezentacje biblioteczne realizowane z Fundacją Teatralna,
- prelekcja Macieja Bartkowiaka pt.: „Werwolf na Górnym Śląsku”,
- spotkanie „Bezpieczne wakacje. Przyjdź zanim wylecisz” organizowane wspólnie z Wydziałem Strategii i Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu,

- ❑ Ogólnopolska Konferencja „Biblioteki Otwarte na zamiany”, projekt realizowany wspólnie z Technikum nr 4 w Bytomiu,
- ❑ konkurs „Tropem XIX wiecznych kamienic Bytomia” oraz prelekcja pt.: „Bytom XIX wieczy i jego architektura”,
- ❑ spotkania klubu młodego dziennikarza,
- ❑ kącik artystyczny KreaTYwnia,
- ❑ spotkania kluby czytających rodzin,
- ❑ cykl zajęć „Biblioteka to jest to!”,
- ❑ „Biblioteka Inspiruje” - obchody Tygodnia Bibliotek oraz XV Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom i VI Międzynarodowy Tydzień Czytania Dzieciom.

Fot. nr 7: Bezpieczne wakacje

Teatr Górnośląski (powołany przez stowarzyszenie i podmiot prywatny)

Teatr Górnośląski to projekt obywatelski powołany do życia przez Stowarzyszenie SWAT, Agencję Artystyczną Makula oraz Restaurację Belford. Teatr ma na celu propagowanie kultury i tożsamości Górnego Śląska, oraz promocję śląskich wykonawców, animatorów i twórców. W swoich założeniach jest animatorem, producentem, promotorem i organizatorem śląskich spektakli zarówno w bytomskiej siedzibie jak również w terenie.

Teatr w pierwszym roku – otwarcia i działalności zaprezentował 11 wydarzeń (imprez, spektakli i koncertów), które obejrzało 1480 widzów.

Galerie Sztuki

Na różnorodność oferty kulturalnej miasta wpływa również działalność galerii sztuki. Na terenie Bytomia czynną działalność prowadzą:

- ❑ Galeria *Na Poziomie* w Centrum Handlowo-Usługowym AGORA, gdzie miało miejsce 11 wystaw w cyklu miesięcznym:
 - „Haja we kosmosie” - plakaty filmowe po śląsku autorstwa Moniki Kudelko,
 - „Bytomsiepodobą”, wystawa Fundacji Tika i Piękna Strona Miasta,
 - „Dobry adres dla serca” autorstwa Ewy Zielińskiej,
 - „Ze sztuką w trzeci wiek” - wystawa uczestników koła fotograficznego przy Bytomskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku,
 - wystawa archiwalnych plakatów operowych Opery Śląskiej,
 - „Fotograficzna przerwa na Bytom”,
 - „Odmęty absurdu” autorstwa Anny Kłosowskiej,
 - „Jak Leon Wyczółkowski został grafikiem” - wystawa Muzeum Górnośląskiego,
 - „Miasto - planeta” autorstwa Łukasza Lipki,
 - „Rubens był z Bytomia”,
 - „Dzieła małych odkrywców”.

W ciągu roku galerię odwiedziło między 6 000 a 8 500 osób (dane szacunkowe wg CH AGORA).

- ❑ Galeria Motoryzacji i Techniki - działająca w ramach Bytomskiego Ośrodka Edukacji w Bytomiu. W 2016 r. galerię odwiedziło ponad 2350 osób. Ważniejsze wydarzenia, które miały miejsce w Galerii Motoryzacji i Techniki to:
 - uruchomienie Bytomskiej Akademii Bezpieczeństwa,
 - współpraca przy organizacji XIII parady Pojazdów Zabytkowych oraz XII Śląskich Manewrów - Złot Pojazdów Militarnych,
 - wystawa „Pojazdy PRL-u”, grafiki Andrzeja Wolfartha.

Pozostałe galerie funkcjonujące w Bytomiu to:

- ❑ Galeria Pod Sztrychem przy MDK nr 1,
- ❑ Galeria SPAP „Plastyka” - Galeria „Kolor”
- ❑ Galeria Rotunda Miejskiej Biblioteki Publicznej, w której w 2016 roku odbyły się następujące wystawy:
 - „Planet Silesia” Grupy Fotograficznej Karbon,
 - „W świecie gadżetów książkowych”,

- „Duże i małe miasta Europy czasu *Belle Epoque*”,
- „Tropem XIX wiecznych kamienic Bytomia”,
- „Żyrafa tym głównie żyje, że w górę wyciąga szyję”,
- „Bytom w Europie, Europa w Bytomiu” (w ramach Bytomskich Spotkań Europejskich),
- Śląska Galeria Sztuki & studia ARTystycznych Realizacji,
- Galeria Suplement,
- Galeria Sztuki Użytkowej Stalowe Anioły, organizator XVII Festiwalu Sztuki Wysokiej i VI Małego Festiwalu Sztuki,
- Galeria Pod Czapłą,
- Galeria w klubie muzycznym MUSEUM MUSIC REPUBLIC,
- Galeria Foyer Opery Śląskiej,
- Galeria Baszta w Beceku,
- Galeria Rynek 7 w Biurze Promocji Bytomia.

Domy kultury i placówki kulturalno - oświatowe

W Bytomiu funkcjonują dwa Młodzieżowe Domy Kultury. W ramach swojej pracy organizują liczne zajęcia i imprezy skierowane do dzieci i młodzieży w różnych grupach wiekowych.

□ **Młodzieżowy Dom Kultury nr 1**

MDK nr 1 organizuje coroczne konkursy i przeglądy artystyczne, od miejskich poprzez regionalne oraz eliminacje do konkursów wojewódzkich i ogólnopolskich.

W 2016 roku zorganizowano 112 wydarzeń kulturalnych, w których uczestniczyło 8 550. Ponadto zorganizowano dwa wydarzenia sportowe, w których uczestniczyło 470 osób. Łączna liczba wydarzeń to 114. Ponadto MDK nr 1 organizuje tygodniowo czas wolny 1 733 uczestnikom, organizując liczne przedstawienia, popisy solistów i zespołów muzycznych, zapewniając możliwość rozwijania zainteresowań twórczych w następujących sekcjach: plastycznej, fotograficznej, wokalne, literackiej, teatralnej, tanecznej, modelarskiej, językowej, szachowej, brydżowej, szermierczej, żeglarskiej, sportów halowych oraz nauki gry na gitarze, perkusji i keyboardzie. MDK nr 1 posiada również swoją bibliotekę, z której w 2016 roku skorzystały 872 osoby.

Najważniejsze wydarzenia:

- XIV Wojewódzki Festiwal Piosenki Żeglarskiej WIOSENNE SZANTOWISKO,
- BEBOK - Śląskie Dni z Grami Fabularnymi i Planszowymi,
- XI Memoriał im. Henryka Gagatka,
- VIII Młodzieżowy Festiwal Keyboardowy „Bytom Keyboard Ton”,
- Klub Klopsztanga,
- wręczenie nagrody WENA 2016, nagrody Prezydenta Bytomia dla Młodych w dziedzinie Kultury.

□ **Młodzieżowy Dom Kultury nr 2**

Celem pracy Młodzieżowego Domu Kultury nr 2 jest rozwój zainteresowań i uzdolnień, doskonalenie umiejętności oraz pogłębianie wiedzy wśród dzieci i młodzieży uczącej się oraz osób dorosłych. W placówce funkcjonuje 105 bezpłatnych kół zainteresowań, których członkowie korzystają z wielu specjalistycznych, dobrze wyposażonych pracowni m.in. muzycznej, baletowej, plastycznej, modelarskiej i komputerowej. MDK nr 2 ściśle współpracuje ze wszystkimi placówkami oświatowymi w dzielnicy Karb realizując bezpłatne zajęcia muzyczne, artystyczne, sportowe i rekreacyjne. Placówka posiada 1 oddział zamiejscowy w Miechowicach, gdzie również prowadzi swoją działalność edukacyjną oferując zajęcia pozwalające rozwijać umiejętności i pasje w dziedzinie tańca, gry na gitarze, keyboardzie, rękodzieła artystycznego i plastyki.

W 2016 roku MDK nr 2 zorganizował łącznie 57 wydarzeń kulturalnych, w których wzięło udział 864 osób oraz 151 wydarzeń sportowych, w których uczestniczyło 6 581 osób.

Najważniejsze wydarzenia:

- XIII Międzynarodowy Festiwal Plastikowych Modeli Redukcyjnych Bytom 2016,
- X Wojewódzki Konkurs Wokalny „Motyw miłości w piosence obcojęzycznej”,
- XVII Wojewódzki Konkurs Twórczości Plastycznej Dzieci i Młodzieży pt. „Moja ulubiona pora roku”.

Łącznie liczba wydarzeń zorganizowanych przez MDK nr 2 to 208, a liczba uczestników tych wydarzeń łącznie to 7 445 osób.

Inne wydarzenia kulturalne zorganizowane w 2016 roku na terenie Bytomia.

Obchody świąt narodowych:

- ❑ 1 marca - Narodowy Dzień Żołnierzy Wyklętych, część oficjalna uroczystości z udziałem Wojskowej Asysty Honorowej 34. Dywizjonu Rakietowego OP w Bytomiu odbyła się w Miechowicach przed pomnikiem Ofiar Tragedii Górnośląskiej, bezpośrednio po Mszy Świętej w kościele pod wezwaniem św. Krzyża, w której uczestniczyło ok. 300 osób,
- ❑ 2 maja - Święto Flagi Państwowej - w Parku Miejskim odbył się bieg z flagą, śpiewanie pieśni patriotycznych oraz występ Orkiestry Dętej Państwowych Szkół Budownictwa, w uroczystości uczestniczyło ok. 200 osób,
- ❑ 3 maja - obchody miejskie 225. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja i 95. rocznicy III Powstania Śląskiego - część oficjalna uroczystości z udziałem Wojskowej Asysty Honorowej 34 Dywizjonu Rakietowego OP w Bytomiu odbyła się przed pomnikiem Wolności, bezpośrednio po Mszy Świętej w intencji Ojczyzny, która miała miejsce w kościele św. Trójcy w Bytomiu, w uroczystości uczestniczyło ok. 500 osób,
- ❑ 11 listopada - obchody miejskie 98. rocznicy odzyskania przez Polskę Niepodległości, część oficjalna uroczystości z udziałem Wojskowej Asysty Honorowej 34 Dywizjonu Rakietowego OP w Bytomiu odbyła się przed pomnikiem Wolności, bezpośrednio po Mszy Świętej w intencji Ojczyzny; dla uczczenia Narodowego Święta Niepodległości w Bytomskim Centrum Kultury odbył się *Koncert Pieśni Patriotycznych* w wykonaniu zespołu *Paka Rycha*. W uroczystości uczestniczyło ok. 500 osób.

Pozostałe wydarzenia kulturalne:

- ❑ 6 stycznia 2015 r. Orszak Trzech Króli organizowany we współpracy z Sekcją ds. Nowej Ewangelizacji Kurii Diecezji Gliwickiej, w którym uczestniczyło ok. 2 000 osób,
- ❑ 4 czerwca - koncert „Bytomia Rodzinne Muzykowanie” w ramach IX Metropolitalnego Święta Rodziny w sali im. Gorczyckiego w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu,
- ❑ 17 lipca - odsłonięcie na Wzgórzu św. Małgorzaty 9 tablic z opisami historycznymi oraz kopii płaskorzeźby zwanej Tympanonem Fundacyjnym Jaksy; w uroczystości uczestniczyło ok. 200 osób,
- ❑ 21-24 lipca - Dni Diecezji Gliwickiej poprzedzające Światowe Dni Młodzieży Kraków 2016, w tym koncert finałowy (24.07), w którym uczestniczyło ok. 200 osób,
- ❑ 10 września - XIII parada Pojazdów Zabytkowych (ok. 1 000 osób odwiedzających),
- ❑ 10 września - III Miechowska Jesień z Kabaretem (ok. 1 000 uczestników),
- ❑ 14 września - wernisaż wystawy „Wystarczy światło i cień. Leon Wyczółkowski” w Muzeum Górnośląskim,
- ❑ 24 września - XVII Festiwal Sztuki Wysokiej (ponad 400 uczestników),
- ❑ 25 września - wręczenie Nagrody „Ostoi Pokoju” im. Matki Ewy,
- ❑ 16 października - koncert papieski „Pamięć i Tożsamość” z okazji XVI Dnia Papieskiego, w uroczystości uczestniczyło ok. 500 osób,
- ❑ 5 listopada - uroczystości wręczenia Medali Miasta Bytomia oraz Nagród Prezydenta Bytomia w dziedzinie kultury Muza 2016,
- ❑ 18 listopada - wernisaż wystawy „Kresowe Miasta i Miasteczka”,
- ❑ 16 grudnia - Bytomska Wigilia, w której uczestniczyło ok. 4 000 osób,
- ❑ 20 grudnia - świąteczny koncert Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk dla bytomskich seniorów, zorganizowany w Bytomskim Centrum Kultury; koncertu wysłuchało ok. 500 osób.

Najważniejsze imprezy zorganizowane w 2016 roku promujące miasto Bytom na arenie Polskiej i Międzynarodowej to:

- ❑ Industriada 2016 i VII Festiwal Sztuki Wysokiej (11.06.2016 r.) to coroczne wydarzenie kulturalne, organizowane przez samorząd regionu jako święto Szlaku Zabytków Techniki woj. śląskiego, związane ze zwiedzaniem obiektów przemysłowych. W 2016 roku Industriadę zorganizowano w 27 miastach woj. śląskiego pod hasłem „Przemysłowe legendy” jako 376 wydarzeń lokalnych, w których uczestniczyło ok. 90 000 osób (wg statystyk Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu). W Bytomiu można było zwiedzać stacje kolejki wąskotorowej i parowozownię. Przejazdy pociągami odbywały się od godzin rannych do wieczornych na trasie Bytom - Wąsk - Karb oraz Bytom - Kopalina Srebra - Tarnowskie Góry. Wśród atrakcji odbyła się parada, koncert industrialny, spektakl w teatrze parowozowni oraz *Fireshow Ogień*. Z darmowych przejazdów kolejką skorzystało około 2 500 osób, natomiast około 3 000 osób odwiedziło parowozownię;

- 18 Międzynarodowy Festiwal Teatralny Teatromania (12-22.05.2016 r.) W ramach festiwalu odbyło się 15 spektakli teatralnych, w tym 4 w plenerze (1 620 widzów) i 10 w Sali Bytomskiego Centrum Kultury (1 266 widzów). Na 18. edycji festiwalu gościły teatry z Hiszpanii, Belgii, USA, Czech, Rosji, Wielkiej Brytanii, Niemiec oraz Polski;
- XVII Festiwal Sztuki Wysokiej „Miejsce” oraz VI Mały Festiwal Sztuki Wysokiej „To miejsce..., Ci ludzie...” (24.09.2016 r.) Celem festiwalu było

Fot. nr 8: Industriada 2016

połączenie sztuki, ludzi i miejsca, uwrażliwienie odbiorcy na różne formy artystycznego wyrazu oraz ukazanie sztuki jako jednej z podstawowych wartości w życiu człowieka. W programie festiwalu znalazła się prezentacja prac projektu Śląskie Obrazy. W festiwalu uczestniczyło ponad 400 osób, a 240 wzięło udział w warsztatach. Na konkurs odbywający się w ramach festiwalu nadesłanych zostało 98 prac;

- XI Międzynarodowy Festiwal im. Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego (18.11 - 4.12.2016 r.) W ramach festiwalu odbyło się 17 koncertów w 10 miastach regionu. W Bytomiu zrealizowano następujące wydarzenia:
 - koncert Gabrieli Players w Gmachu Sądu Rejonowego (01.12.2016 r.),
 - koncert finałowy Orkiestry Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa Sinfonietty Cracovia pod dykcją Paula Mc'Reesh'a w Operze Śląskiej (04.12.2016 r.).
 Bytomskich koncertów wysłuchało około 700 osób;
- XIII Parada Pojazdów Zabytkowych (10.09.2016 r.) zorganizowana w ramach I Międzynarodowego Festiwalu NGO w Bytomiu przez Stowarzyszenie Pasjonatów Wojskowości „Kompania”;
- XIII Międzynarodowy Festiwal Plastikowych Modeli Redukcyjnych (12-13.03.2016 r.) W konkursie wystawiono 385 zawodników (59 młodzików, 53 juniorów i 273 seniorów) z Polski, Austrii, Czech, Słowacji i Węgier. Wystawiono 1 185 modeli w 60 kategoriach, przyznano 43 nagrody specjalne, 254 wyróżnienia, 22 nagrody w EuroPucharach i 9 w Czarnych Diamentach. Zawody oceniało 17 sędziów oraz 1 sędzia główny. Program został przygotowany w języku czeskim i angielskim, upamiętniając postaci Edwarda Boni i płk. Jana Białego. W festiwalu wzięło udział 3000 osób;
- Kwiaty na kamieniach - XXV Ogólnopolski Festiwal Piosenki Poetyckiej (27-29.05.2016), w którym uczestniczyło ok. 500;
- X Bytomska Jesień Literacka (23-27.11.2016 r.), w której uczestniczyły 353 osoby;
- Dni Bytomia (24-26.06.2016 r.) W ramach Dni Bytomia 2016 zorganizowano:
 - koncerty bytomskich zespołów wybranych podczas przeglądu Muzycznej Sceny Bytomia tj.: Jumanji, KSW 4 Blues, Move ME Tato, Mirash, Full Light,
 - występy chóru dziecięcego Latorośle i zespołu Bell Canto,
 - występ Orkiestry Dętej Państwowych Szkół Budownictwa,
 - koncert Krzysztofa Bobeckiego i Kasi Popowskiej,
 - koncert Krzysztofa Krawczyka,
 - koncert Zespołu SARSA,
 - koncert Wiktorii Kędzierskiej,
 - koncert zespołu Te!Skapsioe!,
 - koncert zespołu Golec u'Orkiestra.

Ponadto została zorganizowana Śląska Gala Biesiadna. W Dniach Bytomia uczestniczyło ok. 6 300 osób;

- XII Zlot Pojazdów Militarnych Śląskie Manewry (10-12.06.2016 r.) Podczas Zlotu został zorganizowany widowiskowy pokaz walk z wykorzystaniem sprzętu wojskowego i pirotechnicznego, który obejrzało ok. 40 000 osób;
- Festiwal Muzyka Narodów (03.07-27.08.2016) W ramach festiwalu w amfiteatrze parku Miejskiego im F.Kachla odbyło się 9 plenerowych koncertów, a na scenie amfiteatru zaprezentowało się 30 artystów. Koncertów wysłuchało łącznie około 8 000 osób. Twórcą i pomysłodawcą festiwalu jest Juliusz Ursyn-Niemcewicz, artysta Opery Śląskiej;
- VIII Festiwal Dziwnie Fajne (15-17.04.2016 r.) Zrealizowany przez Bytomskie Centrum Kultury z inicjatywy oddolnej, z udziałem 3 sektora oraz mieszkańców miasta. W ramach festiwalu odbyły się 4 koncerty, w których uczestniczyło łącznie 930 osób oraz 3 spektakle, które zobaczyło 547 osób, w festiwalu uczestniczyło łącznie niemalże 3 000 osób;

- III Bytomski Jarmark Średniowieczny (10-11.09.2016 r.) Wydarzenie zostało zorganizowane podczas I Międzynarodowego Festiwalu Dni NGO w Bytomiu przez Bytomskie Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej Leo Corde, w którym uczestniczyło ponad 1 400 osób. Jarmark miał miejsce w Parku im. F. Kachla. Uczestnicy Jarmarku uczestniczyli w licznych konkurencjach sprawnościowych. W trakcie Jarmarku zorganizowano:
 - Bitwę o Most, pokaz rekonstrukcji historycznej,
 - Turniej Miecza Długiego o Glejt Prezydenta Bytomia,
 - Otwarte Mistrzostwa Polski Południowej w walkach pełno kontaktowych w formule 3/3
 - pokazy kunsztu rycerzy jeżdżących konno,
 - pokaz Fire Show,
 - koncert zespołu Stout.

CENTRUM HANDLOWE AGORA

Istotną ofertę dla mieszkańców miasta Bytomia w zakresie kultury i rozrywki posiada także Centrum Handlowe Agora, w którym poza Galerią Na Poziomie działają także: sala kameralna (konferencyjno-koncertowa) na 100 osób, Multiplex Cinema City Agora, który posiada 8 klimatyzowanych sal wyposażonych w najwyższej klasy systemy dźwiękowe i najnowocześniejszą dostępną technologię projekcji filmów, gdzie można pomieścić jednocześnie 1358 widzów oraz - klub muzyczny Pin-Up, w którym znajduje się 9 profesjonalnych torów do gry w kręgle i 6 stołów bilardowych. W CH Agora mieści się także Laser House – laserowe centrum rozrywki. Agora jest również organizatorem koncertów, warsztatów dla dzieci i współorganizatorem wielu innych różnych wydarzeń kulturalnych oraz społecznych.

Nagrody i wyróżnienia przyznane przez Prezydenta Miasta Bytomia w 2016 roku, w dziedzinie kultury

Do najważniejszych nagród przyznawanych przez Prezydenta Miasta Bytomia należą:

- „Muza 2016” - Nagroda Prezydenta Bytomia w dziedzinie kultury. – 20. edycja Nagrody. Laureatami nagrody zostali:
 - Leszek Engelking - za osiągnięcia twórcze,
 - Towarzystwo Miłośników Bytomia - za upowszechnianie kultury oraz z okazji jubileuszu 50-lecia istnienia,
 - Cecylia Barczyk - za upowszechnianie kultury,
 - Jurek Dybał - za osiągnięcia twórcze i upowszechnianie kultury.
- MEDAL MIASTA BYTOMIA
Medal Miasta Bytomia przyznawany jest za szczególne zasługi dla miasta w dziedzinach: gospodarczej, naukowej, kulturalnej, społecznej i sportowej. – 18. edycja. Laureatami Medalu zostali:
 - Ewa Kurtyś i Henryk Konwiński w dziedzinie kulturalnej,
 - Piotr Mankiewicz w dziedzinie społecznej,
 - Jan Drabina w dziedzinie naukowej,
 - Paweł Grabowski i Zenon Mościński w dziedzinie sportowej,
 - Bytomskie Ognisko Artystyczne w dziedzinie w dziedzinie społecznej,
 - Medusa Group Sp. z o.o. w dziedzinie gospodarczej.

Ponadto przyznano również Nagrodę Prezydenta Bytomia w dziedzinie kultury dla Młodzieży.

5. edycja konkursu WENY została zorganizowana przez Wolne Stowarzyszenie Zielonych Artystów.

Nagrodę otrzymali:

- Zofia Michłowicz w kategorii *teatr*,
- Jakub Mroziński w kategorii *muzyka*,
- Tomasz Herisz w kategorii *upowszechnianie kultury*,
- Alicja Kaczor w kategorii *taniec*,
- Paweł Orzechowski w kategorii *inne dziedziny*.

Ochrona dziedzictwa kulturowego

Na koniec 2016 r. ogólna liczba decyzji wpisanych do rejestru zabytków terenu miasta Bytomia to:

- 73 decyzje dotyczące obiektów z zakresu zabytków nieruchomych, tj. budynki i budowle, układ urbanistyczny, parki, stanowiska archeologiczne, cmentarze, w tym jeden nieistniejący lecz nieskreślony z rejestru zabytków, w tym jeden nieistniejący lecz nie skreślony z rejestru zabytków,
- 38 decyzji dotyczących zabytków ruchomych.

W 2016 r. do rejestru zabytków nieruchomych wpisano wieżę ciśnień usytuowaną przy ul. Oświęcimskiej w Bytomiu (decyzja nr A/472/2016 z dnia 16 marca 2016 r.). Ponadto dnia 29 grudnia 2016 r. Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków wystąpiło do Śląskiego Województwa Konserwatora Zabytków w Katowicach z prośbą o przesłanie informacji o liczbie obiektów zabytkowych nieruchomych i ruchomych wpisanych do rejestru zabytków z terenu miasta Bytomia w 2016 roku.

W 2016 r. wykaz zabytków nieruchomych wyznaczonych przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków z terenu miasta Bytomia liczył 2851 obiektów.

Tabela nr 35. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
Ilość obiektów nieruchomych	67	68	69	72	73
Ilość obiektów ruchomych	336	336	38	38*	38

*Na podstawie wykazu obiektów wpisanych do rejestru zabytków ruchomych, przekazanych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach z dn. 15 stycznia 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków UM w Bytomiu

Rada Miejska w Bytomiu w 2016 r. przyznała dotację celową Rzymskokatolickiej Parafii pod wezwaniem św. Trójcy w Bytomiu przy ul. Kwietniewskiego 1 z przeznaczeniem na remont i odbudowę fragmentu muru ogrodzeniowego cmentarza Mater Dolorosa w Bytomiu przy ul. Piekarskiej 71, wpisanego do rejestru zabytków nieruchomych decyzją nr A/1354/87 z dnia 26 listopada 1987 roku.

Obiekty sakralne znajdujące się na terenie Bytomia to:

- 22 kościoły parafialne, w tym 9 wpisanych do rejestru zabytków,
- kaplica sióstr Boromeuszek przy ul. Krakowskiej 30
- 19 cmentarzy, w tym:
 - 1 cmentarz żydowski,
 - 2 cmentarze ewangelickie,
 - 1 cmentarz komunalny,
 - 15 cmentarzy parafialnych.

Spośród powyższych, 3 cmentarze wpisane są do rejestru zabytków, w tym najsłynniejsza, najstarsza i największa bytomska nekropolia - cmentarz Mater Dolorosa.

W 2016 roku Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków wykonało:

- konserwację techniczną i estetyczną stolarki drzwiowej, drzwi wejściowych do budynku Młodzieżowego Domu Kultury nr 1 przy ul. Powstańców Warszawskich 12 w Bytomiu,
- naprawę stolarki okiennej wraz z zespołem witrażu w sali plastycznej nr 12 Młodzieżowego Domu Kultury nr 1 przy ul. Powstańców Warszawskich 12 w Bytomiu,
- tabliczkę informacyjną na cokole posagu „Lwa Śpiącego” usytuowanego na płycie Rynku w Bytomiu.

W 2016 roku wykonano sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Bytomia w latach 2014-2015.

Ponadto w 2016 roku prowadzono prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane w następujących obiektach położonych na terenie Bytomia:

- Krakowska 8, 20, 26,
- Józefczaka 6, 16, 35,
- Pl. Kościuszki 10,
- Zamenhofa 11,
- Jagiellońska 11, 18,
- Prusa 25,

- ❑ Strzelców Bytomskich 1,
- ❑ Piastów Bytomskich 9,
- ❑ Piekarska 18,
- ❑ Chrobrego 2,
- ❑ Webera 4,
- ❑ Pl. Kościuszki 12/Dworcowa,
- ❑ Smolenia 32, 56,
- ❑ Mickiewicza 5,
- ❑ Piłsudskiego 2, 3, 4, 4a, 4b, 32,
- ❑ Oświęcimska 12/ Orłąt Lwowskich 12,
- ❑ Jaworowa 5,
- ❑ Podgórna, 7, 9,
- ❑ Niedźwiadka Okulickiego 3, 5, 5a,
- ❑ Chrzanowskiego 9,
- ❑ Oświęcimska - Wieża Ciśnień,
- ❑ Oświęcimska 24, 26,
- ❑ Powstańców Warszawskich 35, 37, 39, 41, 43, 45,
- ❑ Kasperka 2, 4, 6, 8, 10, 12,
- ❑ Kraszewskiego 1, 2,
- ❑ Żołnierza Polskiego 13,
- ❑ Aleja Legionów 43, 45,
- ❑ Ligęzy 1/ Batorego 5,
- ❑ Batorego 14,
- ❑ Wrocławska 13,
- ❑ Woźniaka 66, 68/ Fałata 39,
- ❑ Woźniaka 4, 50, 52, 54, 56, 58, 73,
- ❑ Wyczółkowskiego 24,
- ❑ Pułaskiego 29,
- ❑ Pionierów 13.

Powyższe prace przeprowadzone zostały przez różnych inwestorów.

3.8 Sport i rekreacja

Aktywność sportowo-rekreacyjna w 2016 r. była prowadzona na następujących obiektach zarządzanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji, kluby i stowarzyszenia sportowo-rekreacyjne oraz podmioty prywatne.

Tabela nr 36. Zestawienie obiektów sportowych na terenie Bytomia

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba obiektów
1.	Hale sportowe (ul. Frycza-Modrzewskiego 5a, Kosynierów 17, Strzelców Bytomskich 131, Łużycka 90)	4
2.	Stadiony piłkarskie (Frycza-Modrzewskiego 3, ul. Olimpiska 2-4, ul. Chorzowska 12, ul. Gombrowicza 11, ul. Worpie 11, ul. Dzierżonia 2a)	6
3.	Kompleksy sportowe „Orlik” (ul. Chorzowska 38 h)	2
4.	Strzelnice sportowe (ul. Powstańców Śl. 28, ZSM-E Pl. Sobieskiego 1, Technikum nr 4 ul. Katowicka 35)	3
5.	Kąpieliska kryte (ul. Parkowa 1)	2
6.	Kąpieliska otwarte (ul. Wrocławska – Park Miejski)	1
7.	Lodowisko sztuczne kryte (ul. Pułaskiego 71)	1
8.	Tymczasowe lodowisko (Pl. Sobieskiego)	1
9.	Korty tenisowe otwarte (ul. Dzierżonia 19) Korty tenisowe otwarte (ul. Tarnogórska 5)	3 10
10.	Korty tenisowe kryte (ul. Dzierżonia 19) Korty tenisowe kryte (ul. Tarnogórska 5)	3 6
11.	Skatepark w Parku im. F. Kahla (ul. Wrocławska)	1
12.	Kompleks sportowy „Torkacik” (ul. Tarnogórska 1)	1
13.	Dolomity Sportowa Dolina – Kompleks Sportowy (ul. Blachówki 94 teren po Kop. Dolomitu Blachówka)	1
14.	Pole Golfowe Armada Golf Club (ul. Golfowa 1, teren po KWK Szombierki)	1 (9-dółkowe pole)
15.	Hala PEC dla tenisa stołowego (ul. Nickla 143 a)	1
16.	Centrum Działalności Podwodnej Nurek (ul. Chorzowska 28A)	1

Źródło: Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Na terenie miasta Bytomia aktywnie działalność sportową prowadziło:

- 46 Stowarzyszeń kultury fizycznej,
- 23 Uczniowskie Kluby Sportowe,
- 29 Stowarzyszeń kultury fizycznej nie prowadzących działalności gospodarczej.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytomiu

W 2016 Ośrodek zorganizował 123 imprezy, w tym 27 imprez własnych, 33 imprezy współorganizowane (z różnymi podmiotami miejskimi) oraz 63 imprezy współorganizowane z Miejskim Szkolnym Związkiem Sportowym. W imprezach własnych uczestniczyło 6139 osób.

Do najważniejszych imprez sportowo-rekreacyjnych organizowanych w 2016 roku zaliczyć należy:

□ ŚLĄSKIE MANEWRY czyli XII ZŁOT POJAZDÓW MILITARNYCH

Po raz 12-ty pojazdy militarne przejechały dzielnicami Karbia i Bobrka do centrum miasta. W programie manewrów były m.in.: przejażdżki sprzętem wojskowym, strzelnice, przejazdy czołgiem, transporterem opancerzonym i wojskową ciężarówką. Odbędzie się także inscenizacja historyczna - widowiskowy pokaz walk z wykorzystaniem sprzętu wojskowego i pirotechnicznego. W trakcie imprezy miały miejsce występy zespołów muzycznych w tym również krakowskiego wojskowego zespołu CZASZA oraz jarmark militarny. Całe przedsięwzięcie trwające w dniach 10-12 czerwca obejrzało wg. organizatorów ok. 40 tysięcy widzów.

□ XIII PARADA POJAZDÓW ZABYTKOWYCH

10 września na polach golfowych oraz na Rynku bytomianie mogli podziwiać zabytkowe pojazdy. Kilkudziesięcioletnie cadillaki, automobile, mercedesy, jaguary, czy popularne w PRL-u syrenki oraz „maluchy” na ulicach, przywołują wspomnienia minionych czasów. Pasjonaci starych samochodów i wiekowych jednośladów z całego kraju zjeżdżają się cyklicznie do Bytomia od 2004 roku. W pierwszych latach swoje pojazdy prezentowało kilkadziesiąt osób. W roku 2016 było ich ponad sto. Paradę uświetniły występy artystyczne, atrakcje w postaci jazdy motocyklem. Organizatorem Parady było Stowarzyszenie Pasjonatów Wojskowości „Kompania” w Bytomiu. Stare samochody obejrzało około 1000 osób.

□ ŚWIATOWY DZIEŃ TURYSTYKI

Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu wraz ze stowarzyszeniem na rzecz Zabytków i Fortyfikacji ProFortalicjum zorganizował w dniu 27 września (po raz 15-ty w Bytomiu) obchody Światowego Dnia Turystyki, który obchodzony był pod hasłem: "Turystyka dla wszystkich – promocja powszechnej dostępności".

W Bytomiu Światowy Dzień Turystyki był okazją do promocji zabytkowych schronów przeciwlotniczych zlokalizowanych na terenie Bytomia. Tego dnia 8 grup, w sumie 172 uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych ze Śródmieścia i Miechowic zwiedziło 2 schrony na Pl. Akademickim oraz w Miechowicach przy ul. Kasztanowej pochodzące z czasów II Wojny Światowej. Podczas zwiedzania przewodnicy zorganizowali konkursy o historii II wojny światowej w naszym mieście.

□ VIII BYTOMSKI PÓŁMARATON

Bytomski Półmaraton - największa impreza biegowa w Bytomiu i jedna z największych na południu Polski ściągnęła w dniu 18 września do Miechowic 1325 osób. Podobnie jak w zeszłym roku start i meta półmaratonu zostały zlokalizowane na parkingu centrum

Fot. nr 9: VIII Bytomski Półmaraton

handlowego przy ulicy Jana Nowaka Jeziorańskiego. Wśród biegaczy mogliśmy zobaczyć nie tylko amatorów, ale i zawodowców, którzy na co dzień trenują w klubach.

Bytomski Półmaraton Junior - Juniorska edycja Bytomskiego Półmaratonu to 2,1 km. Właśnie z takim dystansem uporać się musieli uczniowie szkół podstawowych i młodsi. Tydzień po głównym wydarzeniu w Bytomiu-Miechowicach, Półmaraton Junior przyciągnął do Parku Miejskiego im. F.Kachla ponad 200 osób. Nie liczył się czas, ani miejsce. Nie było przegranych - wszyscy wygrywali. Każdy biegacz po dotarciu na matę otrzymywał pamiątkowy medal 8 Bytomskiego Półmaratonu.

□ X BYTOMSKI BIEG KONSTYTUCJI

Prawie 400 biegaczy wzięło udział w jubileuszowej 10 edycji Bytomskiego Biegu Konstytucji 3 Maja. Co roku mieszkańcy Bytomia i innych śląskich miast masowo przybywają, aby w ten sposób uczcić jedno z najważniejszych wydarzeń w historii Polski – uchwalenie Konstytucji 3 Maja. Podobnie jak w poprzednich latach, początkowo przy strugach deszczu, o 12.00 odbył się bieg rekreacyjny na dystansie 1,2 km. Po nim mieszkańcy Bytomia i okolic rywalizowali w biegu głównym (4 pętle, w sumie około 4,5 km).

□ XI MIĘDZYNARODOWY MEMORIAŁ IM. LESZKA BŁAŻYŃSKIEGO W BOKSIE

74 zawodników z 22 klubów i pięć ekip zagranicznych z: Niemiec, Austrii, Francji, Rosji i Ukrainy spotkało się 28 maja w Bytomskim Teatrze Tańca i Ruchu „Rozbark” podczas XI Międzynarodowego Memoriału im. Leszka Błażyńskiego. Jak co roku entuzjaści boksu mogli kibicować młodym pięściarzom z całego kraju i zagranicznych klubów bokserskich. Na ringu rozegrano niemal 30 walk zawodników w różnych kategoriach wiekowych i wagowych.

□ BYTOMSKI CROSS WIOSENNY

Ponad 1200 osób pojawiło się w dniu 8 czerwca w bytomskim parku, aby zamierzyć się z trasami Bytomskiego Crossu Wiosennego. Podobnie jak w latach ubiegłych największa ilość uczniów rywalizowała w kategoriach szkół podstawowych. Dopisały jednak również szkoły ponadgimnazjalne – na starcie stanęło 180 chłopców z roczników 1996/1999. Najmłodsi rywalizowali na trasie o długości 700 metrów. „Pętla” przeznaczona dla uczniów szkół gimnazjalnych wynosiła 1400 metrów, a dla ponadgimnazjalistów – 1800. Największa pętla dwukrotnie pokonywana była przez mężczyzn z kategorii open.

□ ZIMA W MIEŚCIE 2016

Akcja pn. „Otwarte sale gimnastyczne” odbyła się w 16 szkołach. Zajęcia sportowe prowadziło 22 nauczycieli w czasie ferii zimowych w terminie od 15 do 26 lutego. W zajęciach udział wzięły 2764 osoby.

□ LATO W MIEŚCIE 2016

W ramach akcji Lato w Mieście w Kokotku zorganizowano przy współudziale Komendy Hufca ZHP w Bytomiu w dniach 18 lipca – 8 sierpnia wakacyjny wypoczynek pn. „Żyj sportowo wyjazdowo – miniobozy, czterodniowe pobyty wypoczynkowe w Ośrodku Wypoczynkowym ZHP Hufiec Bytom w Kokotku”. W każdym turnusie uczestniczyło średnio 45 dzieci ze szkół podstawowych zamieszkałych w Bytomiu. W sumie w 7 turnusach udział wzięło 319 dzieci.

□ XIII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL PLASTIKOWYCH MODELI REDUKCYJNYCH

Festiwal odbył się 12 i 13 marca w hali sportowej „Na Skarpie” w Bytomiu. W konkursie wystartowało 385 zawodników (59 młodzików, 53 juniorów i 273 seniorów) z Polski, Austrii, Czech, Słowacji i Węgier. Wystawiono 1185 modeli w 60 kategoriach. Przyznano 43 nagrody specjalne, 254 wyróżnienia w 60 kategoriach, 22 nagrody w EuroPucharach i 9 w Czarnych Diamentach. Zawody oceniało 17 sędziów oraz 1 sędzia główny. Impreza posiada swój profil facebookowy i portal festiwalowy. Całość została przygotowana także w języku czeskim i angielskim. W ramach festiwalu odbyło się wiele atrakcji: zajęcia techniki malowania samolotów, warsztaty modelarskie dla dzieci, konkursy z nagrodami, giełda modelarska i wystawy przygotowane przez przedstawicieli z całej Polski oraz Czech i Węgier. Festiwal odwiedziło ponad 3000 osób.

W 2016 r. miało miejsce wiele imprez sportowo-rekreacyjnych wspieranych dotacjami przez Urząd Miejski w Bytomiu. Były one realizowane we współpracy z różnymi organizatorami. Do ww. imprez można także zaliczyć dodatkowe imprezy turystyczne jak letnie - wakacyjne przejazdy kolejką wąskotorową na trasie Bytom – Miasteczko Śląskie – Chechło i jesienne przejazdy (w miesiącach października i listopadzie) pod nazwą Srebrny Pociąg. Z oferty Srebrnego Pociągu łączącego w sobie podróż pomiędzy Katowicami, Bytomiem i Tarnowskimi Górami wraz ze zwiedzaniem Zabytkowej Kopalni Srebra skorzystały 604 osoby. Organizatorem ww. przejazdów było Stowarzyszenie Górnośląskich Kolei Wąskotorowych w Bytomiu.

Nagrody przyznawane przez Prezydenta Miasta za osiągnięcia uzyskane w dziedzinie sportu w 2016 r.

Medal Miasta Bytomia - Laureatami Medali Miasta Bytomia w 2016 roku w dziedzinie sportu zostali:

- Paweł Grabowski - były prezes LKS „Tempo” Stolarzowice, działacz sportowy
- Zenon Mościński - trener i działacz GKS Czarni Bytom, dyrektor klubu

Sportowy Laur Bytomia - Laureatami Nagrody Prezydenta Bytomia w dziedzinie sportu zostali:

- Michał Sowa - MUKS przy ZOSS STO (karate tradycyjne) w kategorii Sportowiec senior;
- Beata Pacut - GKS „Czarni” Bytom (judo) w kategorii Sportsmenka senior;
- Michał Kłosek - MUKS przy ZOSS STO (karate tradycyjne) w kategorii Sportowiec junior;
- Drużyna kobiet KS „Górniki” Bytom - (tenis ziemny) w składzie: Agata Borgman, Paulina Czarnik, Marcelina Podlińska, Justyna Jegiołka, Paulina Lewandowska w kategorii Drużyna;
- Piotr Wicher - GKS „Czarni” Bytom (judo) w kategorii Trener / Działacz Sportowy;
- Tadeusz Nikodemowicz - za dorobek sportowy - całokształt kariery – (hokej na lodzie);
- Bartosz Graliński - Prezes firmy „Tempish Polska” w kategorii Mecenasy Sportu;
- Marian Adamus - w kategorii Sportowiec Amator (nordic walking);
- Nagrodę specjalną Prezydenta Miasta za ogromne zaangażowanie w przebieg etapu Tour de Pologne przez Bytom oraz za propagowanie ruchu rowerowego otrzymał Roman Badura.

W 2016 roku bytomscy sportowcy sięgali po najwyższe laury i medale w zawodach rangi mistrzowskiej w kraju i zagranicą. Judocy GKS Czarni Bytom zdobyli tytuł Drużynowego Mistrza Polski Seniorów oraz III miejsce Drużynowych Mistrzostw Polski Seniorów. Indywidualni zawodnicy wywalczyli 26 medali w Mistrzostwach Polski. W tenisie stołowym drużyna TTS Polonia Bytom zdobyła brązowy medal Mistrzostw Polski. Kobiety KS Górniki Bytom zostały Mistrzyniami Polski. Ten zaszczytny tytuł wywalczyły także bytomskie hokeistki z TMH Polonia Bytom. Zawodnicy karate tradycyjnego MUKS przy ZOSS STO zdobyli 4 tytuły i medale w Mistrzostwach Świata, 4 w Mistrzostwach Europy i 13 w Mistrzostwach Polski. Medalistów Mistrzostw Polski, Europy (jujitsu) i Medalistę Mistrzostw Śląska (zapasy) oraz Medalistów Mistrzostw Polski MMA i Śląska posiada KS Fight Club Bytom. Z sukcesów sportowych wymienić należy także wicemistrzynię Polski w łucznictwie polowym Field, medalistę Mistrzostw Świata w wyciskaniu sztangi leżąc, zawodniczkę Bytomskiego Towarzystwa Szermierczego w kadrze narodowej. TMH Polonia Bytom S.A. – hokeiści zdomowali się dobrze w ekstraklasie krajowej, a awans do ekstraklasy łuczniczej uzyskali zawodnicy i zawodniczki MLKS Czarna Strzała. Bardzo wysokie notowania na arenie ogólnopolskiej uzyskał sport młodzieżowy. Bytom zajął 22 miejsce w tym rankingu. W województwie śląskim natomiast Bytom i sport młodzieżowy uklasował się na 2 pozycji. Obok judoków, tenisistów, hokeistów, łuczników sukcesy święcili także zawodnicy Waterpolowego Towarzystwa Sportowego (Mistrzowie Polski Juniorów i Mistrzowie Polski Młodzieży), a także zawodnicy KS Zefir – Drużynowi Mistrzowie Polski w nartach wodnych. Wysokie lokaty zajmowali także młodzi bytomscy reprezentanci w zawodach sportowych na szczeblu miejskim i wojewódzkim. A wielu indywidualnych sportowców amatorów osiągało znaczące sukcesy w zawodach w bieganiu, nordic walking, golfie, jeździe na rowerze czy sportowym brydżu.

W 2016 roku Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytomiu przeprowadził następujące prace inwestycyjne i remontowe na obiektach sportowych:

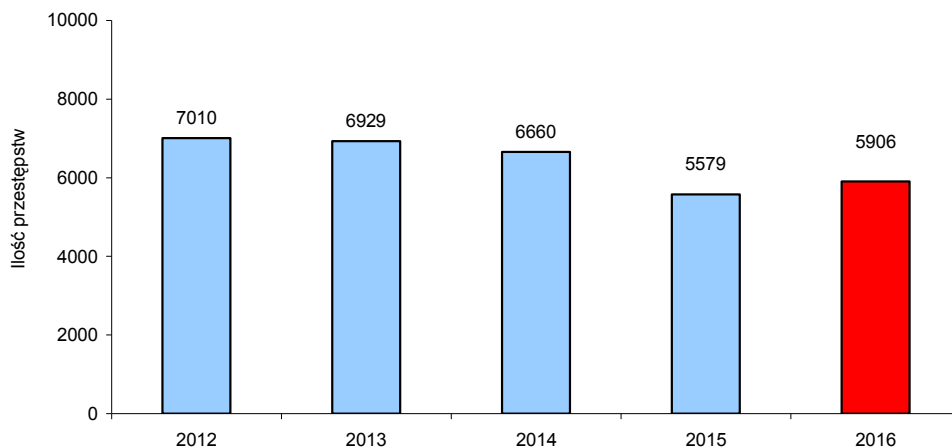
- Stadion Miejski Szombierki - budowa zespołu 5-ciu kontenerów szatni z zapleczem sanitarnym wraz z zagospodarowaniem terenu działki poprzez wykonanie podłączeń wodno-kanalizacyjnych, budowę dwóch trybun stalowych dla publiczności i ogrodzenie terenu - montaż monitoringu wizyjnego obiektu, naprawa wraz z malowaniem elewacji budynku klubowego - rekultywacja nawierzchni boiska treningowego z nawierzchnią naturalną;
- Lodowisko sztuczne - instalacja monitoringu wizyjnego hali lodowiska wraz z terenem przyległym spełniającym wymogi imprez masowych, naprawa nawierzchni asfaltowej w okolicy wjazdu i budynku administracyjnego - wykonanie obróbek blacharskich doszczelniających halę lodowiska - bieżące prace renowacyjne niektórych pomieszczeń obiektu;
- Hala sportowa przy ul. Kosynierów - naprawa parkietu hali, malowanie pomieszczeń zaplecza szatni;
- Pływalnia kryta przy ul. Parkowej - remont pomieszczenia natrysków przy szatni męskiej (wymiana baterii prysznicowych, izolacji wodnych, okładzin ściennych i podłogowych);
- Sala gimnastyczna w Miechowicach - prace zabezpieczające obiekt tj. naprawa pokrycia dachowego, remont instalacji odgromowej, prace malarskie pomieszczeń zaplecza;
- Zespół boisk „Torkacik” - remont elewacji zewnętrznej oraz wykonanie powłok malarskich wewnątrz budynku zaplecza;
- Pływalnia odkryta - wykonanie szeregu prac remontowych niecek basenu i nawierzchni wokół basenów wraz z remontem elementów instalacji uzdatniania wody basenowej w kresie przygotowań do otwarcia obiektu;
- Hala sportowa przy ul. Strzelców Bytomskich - odnowienie pomieszczeń szatni oraz salki bokserskiej;
- Boisko sportowe przy ul. Worpie - wymiana instalacji zasilającej obiekt w wodę, remont korytarzy budynku klubowego.

3.9 Bezpieczeństwo Publiczne

Działania Komendy Miejskiej Policji

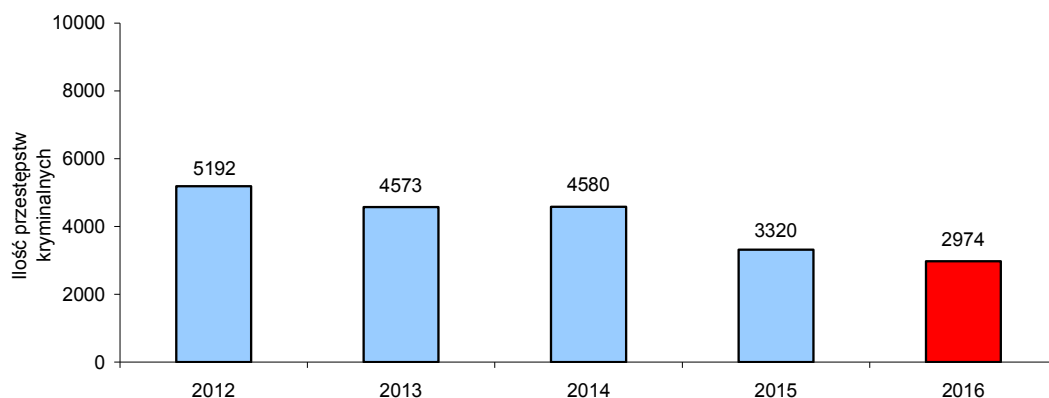
W 2016 roku na terenie miasta stwierdzono ogółem 5 906 przestępstw, z tego 10,4% stanowiły przestępstwa gospodarcze. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw kształtował się na poziomie 70,6%.

Wykres nr 22: Ilość przestępstw stwierdzonych na przestrzeni lat 2012-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMP w Bytomiu

Wykres nr 23: Ilość przestępstw kryminalnych na przestrzeni lat 2012-2016

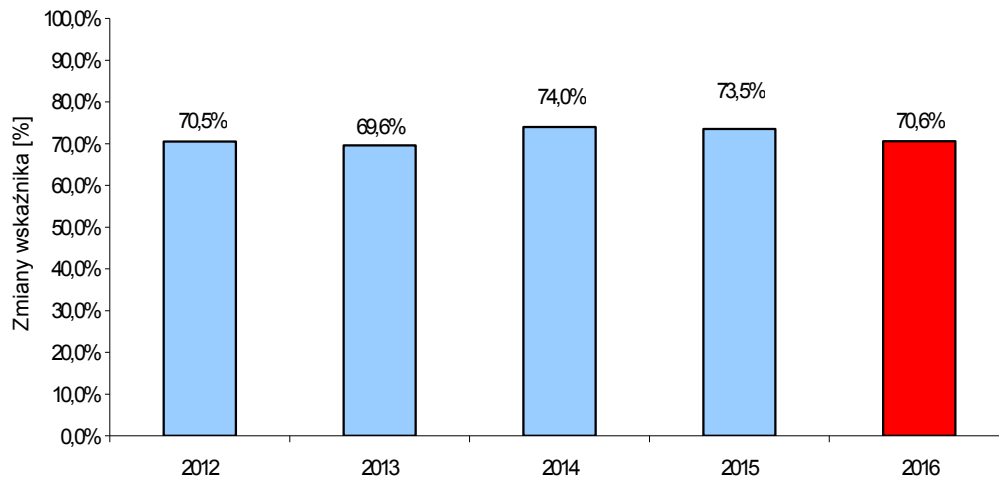
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMP w Bytomiu

Tabela nr 37. Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Bytomia w 2016 r.

Przestępstwa	Dochodzenia wszczęte	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wykrywalność (%)
(wskaźniki statystyczne za okres od stycznia do grudnia 2016 r.)				
Ogółem w tym:	3 482	5 906	2 773	70,6
Kryminalne	2 672	2 974	1 896	63,2
Gospodarcze	416	616	569	92,4

Źródło: dane KMP w Bytomiu

Wykres nr 24: Zmiany wskaźnika wykrywalności przestępstw na przestrzeni lat 2012-2016

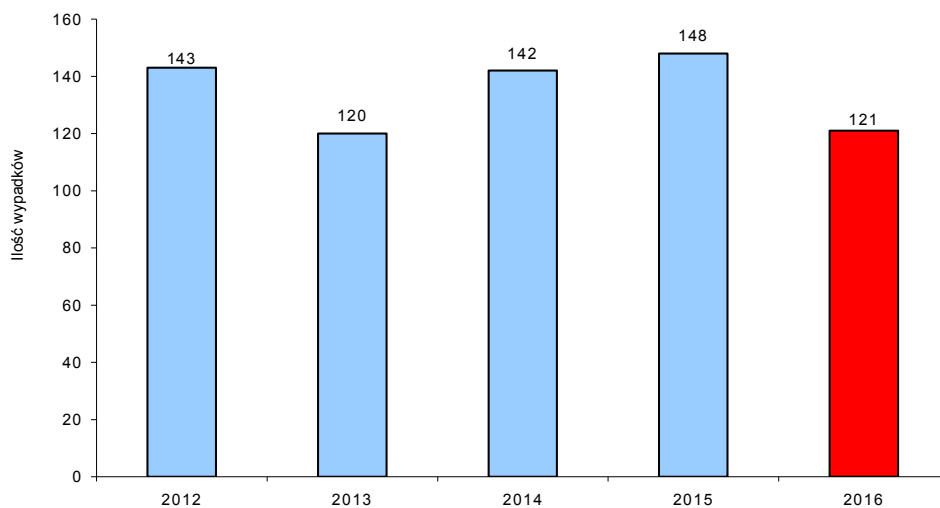

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMP w Bytomiu

Do Sądu Rejonowego Wydział II i VIII Karny w Bytomiu skierowano od stycznia do grudnia 2016 r. 1 743 wnioski o ukaranie, z tego 32,2% stanowiły wykroczenia przeciwko mieniu. Nałożono 31 181 mandatów karnych, z tego 45,8% dotyczyło postępowania mandatowego przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi ruchu drogowego.

W 2016 r. na terenie miasta odnotowano 1 455 zdarzeń drogowych, w tym 1 334 kolizje i 121 wypadków, w wyniku których 135 osób zostało rannych, a 4 zabite.

Wykres nr 25: Ilość odnotowanych wypadków drogowych na przestrzeni lat 2012-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMP w Bytomiu

Działania Straży Pożarnej

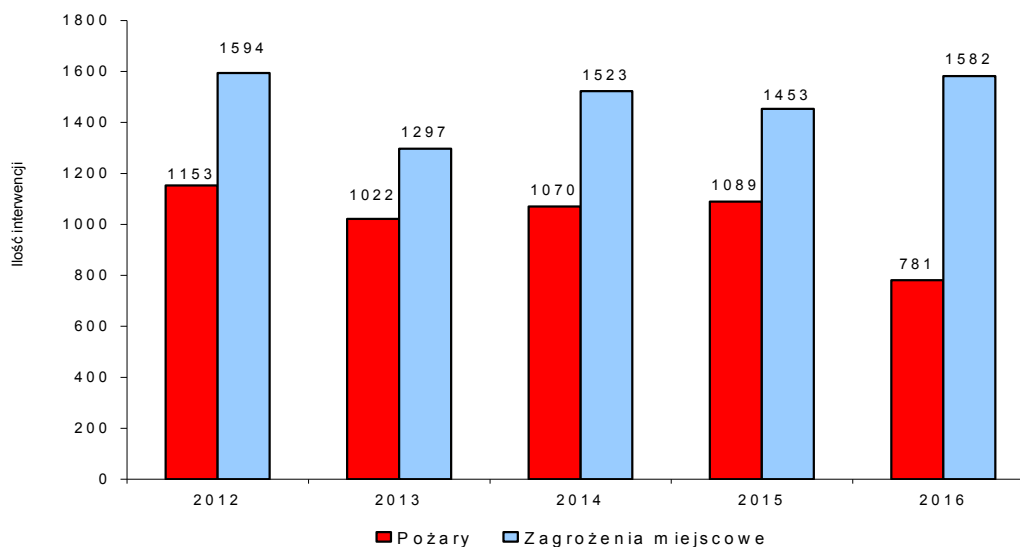
Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej od stycznia do grudnia 2016 r. odnotowała 781 pożarów, 1 582 miejscowe zagrożenia oraz 276 fałszywych alarmów.

Tabela nr 38. Liczba zdarzeń w Bytomiu oraz ich przyczyny

Lp.	Rodzaj zdarzenia oraz jego przyczyna	2016 r.
	Liczba zdarzeń ogółem, w tym:	2639
1.	Pożary, w tym:	781
	- nieostrożność osób dorosłych przy posługiwaniu się ogniem otwartym	216
	- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych	9
	- wady urządzeń instalacji elektrycznej (bez urządzeń ogrzewczych)	21
	- wady urządzeń i instalacji gazowych	15
	- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń gazowych	5
	- uszkodzenia sieci i instalacji przesyłowych	37
	- podpalenia (umyślne), w tym akty terroru	411
	- inne przyczyny	67
2.	Miejscowe zagrożenie, w tym:	1582
	- huragany, silne wiatry	247
	- gwałtowne opady atmosferyczne	48
	- wady konstrukcji budowlanych	50
	- nieumyślne działanie człowieka	21
	- celowe działanie człowieka	28
	- nieprawidłowa eksploatacja konstrukcji budowlanych, budynków	20
	- niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu	115
	- nietypowe zachowania zwierząt	229
	- nieustalone	36
	- inne przyczyny	788
3.	Alarmy fałszywe	276

Źródło: dane Komendy Miejskiej PSP w Bytomiu

Wykres nr 26: Ilość interwencji Straży Pożarnej na przestrzeni lat 2012-2016

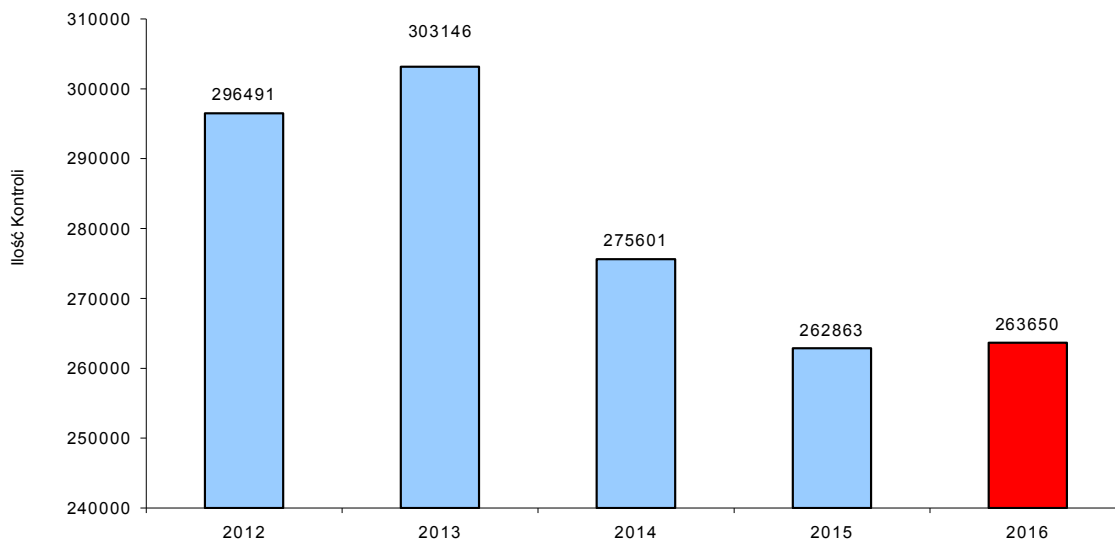

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSP w Bytomiu

Działania Straży Miejskiej

Od początku 2016 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej w Bytomiu przeprowadzili 263 650 kontrole, ujawniając 11 967 uchybień. Udzielono 4 440 pouczeń, nałożono 7 391 mandatów karnych na łączną kwotę 800 200 zł oraz skierowano 385 wniosków o ukaranie do sądu. Liczba założonych urządzeń blokujących koła wyniosła 2 652, a liczba przyjętych skarg wyniosła 8 987.

Wykres nr 27: Ilość kontroli Straży Miejskiej na przestrzeni lat 2012–2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Straży Miejskiej w Bytomiu

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. Straż Miejska przekazała Policji 22 sprawy noszące znamiona przestępstw, jak również ujęła i przekazała Policji 17 osób. Ponadto przeprowadzono następujące działania:

- Akcja „Bezpieczne Ferie 2016” prowadzona w okresie 15.02.2016 - 28.02.2016 roku. Polegała na realizowaniu szeregu działań mających na celu przeciwdziałanie zagrożeniom występującym w w/w okresie ferii, przeprowadzono między innymi:
 - kontrole boisk i placówek oświatowych,
 - kontrole akwenów wodnych,
 - kontrole miejsc zabaw dzieci i młodzieży,
 - kontrole pustostanów.
- Akcja „Bezpieczne Wakacje” mająca przeciwdziałać zagrożeniom występującym w czasie wakacji prowadzona w okresie od 24.06.2016 - 31.08.2016 roku. W ramach akcji prowadzono następujące działania:
 - kontrole zbiorników wodnych, w ramach czego pouczono 2 osoby pełnoletnie, prowadzono rozmowy profilaktyczno – ostrzegawcze (głównie z opiekunami dzieci i młodzieżą przebywającą w rejonie akwenów wodnych), a 6 osób ukarano mandatem karnym na podstawie art. 55 Kodeksu Wykroczeń,
 - współpraca z WOPR w Bytomiu,
 - patrolowanie terenu obiektu Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji (kąpieliska odkrytego),
 - kontrola miejsc grupowania się dzieci i młodzieży, takich jak dworce, skwery i place,
 - we współpracy z Komendantem Miejskim Policji w Bytomiu został wyznaczony dodatkowy wspólny patrol Policji i Straży Miejskiej, który pracował przez 7 dni w tygodniu w godz. 9.00 – 17.00. O odbyło się 53 wspólnych patroli,
- uczestnictwo w zabezpieczeniu spotkań towarzyszących przygotowaniom gości przybyłych z zagranicy do udziału w Światowych Dniach Młodzieży.
- Realizacja programu profilaktyczno - edukacyjnego skierowanego do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych pod hasłem „Bądź świadomy i odpowiedzialny”,
- Akcja „Straż Miejska przedszkolakom”, w trakcie której w oparciu o różne materiały dydaktyczne prowadzono zajęcia dla przedszkolaków promujące postawy społeczno akceptowane,
- Doroczna akcja zabezpieczania na bytomskich ulicach maluchów zmierzających po raz pierwszy do szkoły,

- ❑ Kontrole miejsc zabaw dzieci i młodzieży, w tym przeprowadzono:
 - 308 kontroli placów zabaw i miejsc zabaw dzieci,
 - 50 kontroli boisk szkolnych,
 - 122 kontroli innych miejsc grupowania się dzieci i młodzieży, takich jak dworce, skwery i place,
- ❑ Kontrole bytomskich parków,
- ❑ Kontrole terenów leśnych i przyleśnych - prowadzonych na mocy porozumienia z Lasami Państwowymi,
- ❑ Kontrole pustostanów, budynków przeznaczonych do rozbiórki oraz innych miejsc potencjalnie niebezpiecznych,
- ❑ Kontrole podwórek ze zwróceniem szczególnej uwagi na dzieci i młodzież pod kątem spożywania alkoholu lub innych środków odurzających oraz zachowania się w ruchu drogowym,
- ❑ Współdziałano z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w działaniach monitorujących warunki bytowe osób dotkniętych problemem bezdomności w okresie obejmującym zimowy przełom sezonu 2015/2016 w dniach 05.11.2015 r. - 24.02.2016 r.
- ❑ Kontrole lokali gastronomicznych oraz „letnich kawiarenek” pod kątem sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieletnim,
- ❑ Realizacja działań naprawczych w „Programie ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego”,
- ❑ Zwalczanie nasilającego się procederu tworzenia się „dzikich wysypisk”. Mandatami karnymi na podstawie przepisu art. 145 Kodeksu Wykroczeń ukarano 11 sprawców na łączną kwotę 4 200 zł,
- ❑ Obserwacje przestrzeni miejskiej za pomocą monitoringu wizyjnego. Na podstawie prowadzonych działań ujawniono 1182 wykroczenia - zarejestrowane i przekazane do prowadzenia przez strażników. W wyniku podjętych czynności na sprawców wykroczeń nałożono 127 mandatów karnych,
- ❑ Eliminacja zagrożeń powodowanych niesprawnymi, uszkodzonymi i nieużytkowanymi pojazdami,
- ❑ Realizacja zadań ustawowych dotyczących ochrony zdrowia publicznego,
- ❑ Asysty oraz konwoje na rzecz Urzędu Miejskiego i miejskich jednostek organizacyjnych. W 2016 roku przeprowadzono 317 konwojów dokumentów lub wartości pieniężnych oraz 29 asyst,
- ❑ Udział w następujących akcjach we współpracy z policją: „Znicz”, „Bezpieczna Droga do Szkoły”, „Bezpieczne Wakacje”, „Dni Bytomia”, „VIII Bytomski Półmaraton”, 73 „Tour de Pologne”,
- ❑ kontrole z zakresu przestrzegania przepisów obowiązujących właścicieli psów,
- ❑ Wykonanie kontroli obowiązkowej akcji deratyzacji. Kontrolowano między innymi takie podmioty jak: Zakład Budynków Miejskich, Bytomska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasz Dom”, firma „Magnez”, firma „Elster”, firma „Niemiec”, Konsorcjum Ochrony Kopaliń, firma „Ad rem”, firma „Ad-Dom”, firma „Avente”, PPUH „Enco”, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, firma „Badura”, Bytomskie Mieszkania, jak i inne wspólnoty mieszkaniowe i podmioty prywatne,
- ❑ Prowadzenie interwencji w sprawie naklejania ulotek, reklam i ogłoszeń w miejscach do tego nieprzeznaczonych,
- ❑ Kontynuacja akcji znakowania rowerów.

Pełnomocnik Prezydenta ds. Bezpieczeństwa

W 2016 roku Pełnomocnik Prezydenta ds. Bezpieczeństwa Miasta wykonywał zadania zgodnie z § 20 Regulaminu Organizacyjnego tutejszego Urzędu oraz z zakresem przydzielonych mu czynności służbowych, w tym:

- ❑ sporządzał miesięczne analizy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miasta,
- ❑ opracowywał projekty porozumień i umów zawieranych przez Prezydenta Miasta z różnymi instytucjami w zakresie utrzymania bezpieczeństwa i porządku. Nadzorował ich wykonanie poprzez comiesięczne spotkania z kierownictwem Komendy Miejskiej Policji. Podczas tych spotkań dokonywano oceny wykonania i osiągniętych wyników,
- ❑ koordynował bieżącą współpracę Policji i Straży Miejskiej, zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Prezydentem Miasta a Komendantem Miejskim Policji z dn. 12 sierpnia 2013 r.,
- ❑ realizował i koordynował zadania wynikające z Miejskiego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2015-2017,
- ❑ koordynował zadania wynikające z Rządowego Programu Ograniczenia Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”,
- ❑ uczestniczył w posiedzeniach:
 - Komisji Bezpieczeństwa i Porządku (6 posiedzeń),
 - Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (16 posiedzeń),
 - Zespołu ds. Organizacji i Koordynacji Służby Zewnętrznej (7 posiedzeń),

- ❑ brał udział w objazdach miasta, podczas których dokonywano kontroli miejsc stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego i porządku publicznego (15 objazdów i wizji terenowych),
- ❑ uczestniczył w spotkaniach Prezydenta Miasta z mieszkańcami (2 spotkania) oraz inne spotkania dotyczące bezpieczeństwa (92 spotkania),
- ❑ współorganizował działania profilaktyczne na terenie miasta, między innymi był inicjatorem 12 spektakli profilaktycznych,

Ponadto w roku 2016:

- ❑ prowadził sprawy w zakresie zgromadzeń publicznych (rozpatrzono 45 zgłoszeń),
- ❑ prowadził postępowania odwoławcze dot. nałożenia kar porządkowych przez Straż Miejską (przeprowadzono 5 postępowañ),
- ❑ sporządził 342 wystąpienia w tym:
 - 57 do Policji,
 - 31 do Straży Miejskiej,
 - 11 do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego,
 - 165 do właścicieli i zarządców budynków,
 - 40 do innych instytucji, które dot. spraw związanych z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym.

Ponadto Pełnomocnik Prezydenta ds. Bezpieczeństwa Miasta udzielił odpowiedzi na:

- 38 wniosków i skarg złożonych przez mieszkańców,
- 13 złożonych interpelacji,
- 42 interwencje składane osobiście lub telefonicznie przez mieszkańców w sprawach utrzymania bezpieczeństwa i porządku.

Działania w zakresie zarządzania kryzysowego na terenie miasta

Najistotniejsze przedsięwzięcia realizowane w zakresie zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej w 2016 roku obejmowały:

- ❑ wprowadzenie zarządzenia nr 276 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie w sprawie organizacji systemu wczesnego ostrzegania na terenie miasta Bytomia;
- ❑ wprowadzenie zarządzenia nr 373 z dnia 21 września 2016 r. w sprawie organizacji i zasad działania systemu wykrywania i alarmowania miasta Bytomia;
- ❑ aktualizację Planu Zarządzania Kryzysowego Miasta Bytomia;
- ❑ aktualizację Planu Obrony Cywilnej Miasta Bytomia;
- ❑ aktualizację Planu ewakuacji (przyjęcia) III stopnia dla miasta Bytomia;
- ❑ aktualizację procedury dot. postępowania w przypadku wystąpienia zdarzenia połączonego z ewakuacją ludzi i mienia;
- ❑ przeprowadzenie treningu elementów organizacyjnych systemu wykrywania i alarmowania miasta Bytomia, w którym udział wzięły 22 podmioty z terenu naszego miasta.
- ❑ Modernizację systemu wykrywania i alarmowania miasta (m.in. zmodernizowano 1 i naprawiono 6 punktów alarmowych oraz wykonano naprawę centrali alarmowej RSW-S).
- ❑ posiedzenia Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, na których omawiano następujące tematy:
 - zapewnienie zaopatrzenia w wodę w warunkach kryzysowych na terenie miasta;
 - postępowanie w przypadku wystąpienia zdarzeń związanych z ewakuacją ludzi i mienia;
 - zasady postępowania w przypadku podłożenia materiału lub urządzenia wybuchowego;
 - koncepcja prowadzenia działań ratowniczych w przypadku zaistnienia katastrofy lotniczej na terenie miasta Bytomia;
 - omówienie koncepcji i prac związanych z przygotowaniem do „akcji zima” z uwzględnieniem działań w przypadku wystąpienia długotrwałych, ponadnormatywnych opadów śniegu.

Działania Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Bytomia

W 2016 roku odbyło się 6 posiedzeń plenarnych Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, podczas których omawiane były tematy i zagadnienia ujęte w zaakceptowanym przez wszystkich członków Komisji harmonogramie posiedzeń na 2016 rok. W trakcie każdego posiedzenia Komisji, przedstawiciele służb porządkowych i ratowniczych przedstawiali aktualne informacje o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz występujących zagrożeniach na terenie miasta.

W 2016 roku Komisja Bezpieczeństwa i Porządku podczas kolejnych posiedzeń realizowała swoje ustawowe zadania wynikające z art. 38a pkt 2a ustawy o samorządzie powiatowym, a w szczególności:

- przyjęła sprawozdanie z działalności Komisji za 2015 r.,
- przyjęła harmonogram posiedzeń Komisji w 2016 r.,
- dokonywała bieżącej oceny występujących zagrożeń dla porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie miasta Bytomia,
- dokonywała oceny realizacji zadań wynikających z Miejskiego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego za lata 2015-2017 za 2015 rok,
- zaopiniowała złożone z działalności za 2015 rok sprawozdania:
 - Komendy Miejskiej Policji w Bytomiu,
 - Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bytomiu,
 - Straży Miejskiej w Bytomiu,
- przyjęła sprawozdanie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu,
- przyjęła informację z działalności za 2015 rok od Prokuratury Rejonowej w Bytomiu,
- zaopiniowała projekt budżetu miasta Bytomia na rok 2017 w zakresie realizacji zadań dot. porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej.

3.10 Organizacje pozarządowe

W ewidencji Urzędu Miejskiego w Bytomiu na koniec 2016 roku figurowało 407 organizacji pozarządowych. Zarejestrowano 25 nowych podmiotów.

Tabela nr 39. Ilość Fundacji i Stowarzyszeń w Bytomiu

Ogółem	Fundacje	Stowarzyszenia zwykłe	Stowarzyszenia rejestrowe w tym:			
			Inne	Kultury fizycznej	Kultury fizycznej-nieprowadzące działalności gospodarczej	UKS
407* zarejestrowanych	47	57*	205	46	29	23
Nowe organizacje zarejestrowane w 2016 r. 25	13	4	6	1	1	0

Źródło: Baza Informacji Referatu Obsługi Klastra Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

*** stowarzyszenia zwykłe** - w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo o stowarzyszeniach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1923) wszystkie nowe stowarzyszenia zwykłe od 20 maja 2016 r. są wpisywane do ewidencji stowarzyszeń zwykłych, która jest publikowana w BIP. Na podstawie nowych przepisów prawnych stowarzyszenia zwykłe mogą uzyskiwać środki na działalność ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z majątku stowarzyszenia oraz ofiarności publicznej. Mogą również otrzymywać dotacje na zasadach określonych w odrębnych przepisach. W terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stowarzyszenia zwykłe działające na podstawie przepisów dotychczasowych są obowiązane dokonać wpisu do „nowej” ewidencji, o której mowa w art. 40 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1. Brak wpisu będzie skutkować rozwiązaniem stowarzyszenia zwykłego z mocy prawa. Do dnia dokonania wpisu do ewidencji, o której mowa wyżej, „stare” stowarzyszenia zwykłe działają na podstawie przepisów dotychczasowych. Powyższa tabela zawiera informację o ilości wszystkich stowarzyszeń zwykłych w tym zaewidencjonowanych na „starych” zasadach. W Bytomiu w 2016 r. zaewidencjonowano na nowych zasadach 3 stowarzyszenia zwykłe.

*** stowarzyszenia rejestrowe** - w Bytomiu istniało wiele organizacji, które zostały zarejestrowane w „starych” rejestrach prowadzonych przez Sąd Wojewódzki w Katowicach na podstawie ówczesnych przepisów prawnych i z tego tytułu nabyły osobowość prawną. Niestety nie przerejestrowały się do Krajowego Rejestru Sądowego. Najczęściej pomimo wszczęcia z urzędu (Sąd Rejonowy w Katowicach) sprawy o wpis stowarzyszenia do KRS, następowało umorzenie postępowania z powodu nieusunięcia różnych braków formalnych. Niemniej jednak, każde umorzenie postępowania zawierało w uzasadnieniu informację, że „Umorzenie postępowania nie stanowi przeszkody do dokonania wpisu podmiotu do rejestru na jego wniosek”. W chwili obecnej wszystkie nowe stowarzyszenia podlegają obowiązkowo rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym - art. 8 ust. 1 Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1393 z późn. zm).

Natomiast, jeżeli chodzi o status prawny podmiotów zarejestrowanych w „starych” rejestrach prowadzonych przez Sąd Wojewódzki w Katowicach, to jest on uregulowany m.in. w art. 9 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 1997 r., Nr 121, poz. 770 z późn. zm). Powyższy przepis stanowi m.in., że:

- ❑ „Do czasu rejestracji, zgodnie z przepisami ustawy, o której mowa w art. 1 (chodzi tutaj o ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym) , nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2015 r., zachowują moc dotychczasowe wpisy w rejestrach sądowych”.
- ❑ „Podmioty podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego zgodnie z przepisami ustawy, o której mowa w art. 1, które były wpisane do rejestru sądowego na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie tej ustawy i które do dnia 31 grudnia 2015 r. nie złożyły wniosku o wpis do rejestru, uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 r. (...)”.

W związku z powyższym w tabeli przedstawiającej ilość organizacji nie uwzględniono podmiotów, które nie przerejestrowały się do Krajowego Rejestru Sądowego ponieważ zgodnie z prawem uznaje się je za wykreślone z rejestru.

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi jest jednym z czynników działania na rzecz społeczności bytomskiej. Harmonijna współpraca z organizacjami pozarządowymi jest jednym z elementów efektywnego i sprawnego zarządzania miastem oraz wykorzystywania inicjatyw środowisk lokalnych. Kształtowaniem partnerskich relacji współpracy pomiędzy Urzędem, a organizacjami pozarządowymi, w celu realizacji ich zadań statutowych zajmuje się Referat Obsługi Klastra Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w Wydziale Strategii i Funduszy Europejskich.

W zakresie współpracy z NGO, w 2016 r. Referat Obsługi Klastra Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi zorganizował bądź współorganizował następujące szkolenia i spotkania:

- ❑ Spotkanie Noworocznego Prezydenta Bytomia z przedstawicielami bytomskich organizacji pozarządowych, które odbyło się 3 lutego 2016 r. w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Bytomiu prowadzonym przez Bytomskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej. W spotkaniu wzięło udział ponad 100 osób;
- ❑ współorganizacja z Komendą Hufca Bytom warsztatów FIFI Social Media++ dla bytomskich NGO, na których można było dowiedzieć się, jak zgłębiać tajniki promowania swojej marki za pośrednictwem portali i platform społecznościowych;
- ❑ współorganizacja I Międzynarodowych i XII Bytomskich Dni Organizacji Pozarządowych, które odbyły się w dniach 8-11 września 2016 r. Na festiwal przyjechali do Bytomia przedstawiciele trzeciego sektora m.in. z Niemiec, Czech, Ukrainy, Słowenii i Stanów Zjednoczonych. Imprezę dofinansowała Komisja Europejska w ramach unijnego programu Europa dla Obywateli w zakresie Partnerstwa Miast. Ponad 30 organizacji pozarządowych działających w naszym mieście zaprezentowało się podczas uroczystości;
- ❑ organizacja szkolenia dla bytomskich NGO dot. rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań oraz procedury małych grantów. Szkolenie odbyło się 8 października 2016 r.;
- ❑ współorganizacja XI edycji gali „Bytomskiego Anioła Wolontariatu”, która odbyła się 5 grudnia 2016 r. w Bytomskim Teatrze Tańca i Ruchu Rozbark. Impreza cyklicznie organizowana jest z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza oraz Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych.

Ponadto w ubiegłym roku Referat Obsługi Klastra Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi wykonał m.in. następujące zadania:

- ❑ opracował sprawozdanie z realizacji Programu współpracy miasta Bytomia z organizacjami pozarządowymi za rok 2015, które przedłożone zostało Radzie Miejskiej w Bytomiu 30 maja 2016 r., (zgodnie z art. 5a ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. Dz.U.2016.1817 j.t. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie);
- ❑ opracował dokument pn.: „Program współpracy miasta Bytomia z organizacjami pozarządowymi na rok 2017”. Prace nad programem poprzedzone były publicznym zaproszeniem wszystkich przedstawicieli organizacji pozarządowych do aktywnego włączenia się w proces tworzenia ww. dokumentu. Uchwała została przyjęta przez Radę Miejską 24.10.2016 r.;

- ❑ nieodpłatnie udostępnił pomieszczenia i urządzenia biurowe Wydziału Strategii i Funduszy Europejskich przy Rynku 26/5 przedstawicielom organizacji pozarządowych działających na terenie Bytomia (397 wpisów w księdze gości);
- ❑ udzielał wsparcia dla organizacji pozarządowych poprzez poradnictwo i pomoc techniczną, w szczególności poprzez pomoc w przygotowaniu i wypełnianiu dokumentów wymaganych do rejestracji oraz opiniowanie statutów;
- ❑ współpracował z Bytomską Radą Działalności Pożytku Publicznego poprzez organizowanie posiedzeń oraz obsługę administracyjno-biurową;
- ❑ aktualizował mapę aktywności bytomskich organizacji pozarządowych, na podstawie przesłanych ankiet. Mapa znajduje się pod adresem www.bytom.pl/mapa-aktywnosci;
- ❑ administrował stroną internetową www.bytom.pl/ngo, przeznaczoną dla bytomskich organizacji pozarządowych, a także promował organizacje na ww. stronie;
- ❑ udostępniał pomieszczenia przy Rynku 26/5, na rzecz działalności Punktu Informacji Partnerstwa Wschodniego i Współpracy z Regionem Bałkanów;
- ❑ stworzył broszurę oraz przeprowadził akcję promującą przekazanie 1% podatku na bytomskie stowarzyszenia i fundacje, które posiadają status OPP;
- ❑ informował organizacje drogą e-mailową o trwających konkursach ofert i wydarzeniach dla organizacji;
- ❑ współuczestniczył w akcji: „Wiosna w naszych sercach” dla polskiej społeczności zamieszkałej na Kresach II Rzeczypospolitej. Organizatorem był Górnośląski Oddział Stowarzyszenia Wspólnota Polska. Finał przedsięwzięcia odbył się 16 marca 2016 r.;
- ❑ wziął udział w 10 jubileuszowej akcji „Podaruj znicz na Kresy”. Zebrano ponad 12 tys. zniczy. Zebrane znicze zostały przewiezione na Ukrainę;
- ❑ wziął udział w akcji „Podziel się opłatkiem z seniorem na Kresach”. Do 16 grudnia trwała zbiórka produktów żywnościowych, z których przygotowano świąteczne paczki dla najbardziej potrzebujących;
- ❑ przeprowadził nabór na członków do komisji konkursowych (otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych).

Szczegółowe informacje dot. współpracy z organizacjami pozarządowymi znajdują się w corocznie przygotowywanym „Sprawozdaniu z realizacji programu współpracy miasta Bytomia z organizacjami pozarządowymi za dany rok”. Znajdują się tam m.in. dane o formach współpracy, środkach finansowych przekazywanych organizacjom, zespołach doradczych, w skład których wchodziłi przedstawiciele NGO, określony jest również tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa – art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie „Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 31 maja każdego roku, jest obowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz opublikować w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni”. Sprawozdania, o których mowa są również dostępne na stronie internetowej www.bytom.pl/ngo.

Z przedsięwzięć zrealizowanych w ciągu całego roku na szczególną uwagę zasługuje działalność prowadzona przez:

❑ Górniczy Klub Sportowy „Czarni” Bytom

„Czarni” są jednym z większych klubów sportowych w Polsce zrzeszającym corocznie ponad 750 adeptów i zawodników. Największy nacisk kładzie się na wychowanie przez sport i rozwój młodzieży traktując sportowe sukcesy jak rzecz tego pochodną. Klub posiada własny specjalistyczny obiekt sportowy, jeden z najlepszych w Polsce. „Czarni” Bytom to klub sportowych sukcesów, klub zdobywców medali na Igrzyskach Olimpijskich, Mistrzostwach Świata i Mistrzostwach Europy. Klub mistrzowskich tytułów zdobywanych w Mistrzostwach Polski i to we wszystkich kategoriach wiekowych.

Imprezy sportowe i rekreacyjne organizowane przez klub w 2016 r.:

- cztery turnieje rozegrane w ramach Otwartych Mistrzostw Bytomia w Judo Dzieci;
- Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików – impreza obejmująca swoim zasięgiem 4 województwa: małopolskie, śląskie, podkarpackie, świętokrzyskie;
- dwie eliminacje do Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży – Młodzików. Impreza obejmowała swoim zasięgiem 4 województwa: małopolskie, śląskie, podkarpackie i świętokrzyskie;

- Memoriał Józefa Wiśniewskiego – międzynarodowy Turniej Ogólnopolski dla juniorów Młodszych w Judo;
- Mistrzostwa Polski Reprezentacji Województw - impreza ogólnopolska;
- impreza charytatywna pn.: „Dzieci pomagają dzieciom”, w której organizację zaangażowali się nieodpłatnie zawodnicy, przedszkola, szkoły, Straż Pożarna, Policja, Prezydent Miasta i Radni. Impreza charytatywna była organizowana już po raz szósty. Co roku udaje się zebrać i przekazać choremu dziecku z Bytomia około 8 – 12 tysięcy złotych. Impreza cieszy się coraz większym zainteresowaniem;
- najważniejszym przedsięwzięciem w 2016 r. był „Jubileusz 50 – lecia Bytomskiego Judo”. W ramach obchodów jubileuszowych klub zorganizował dwie imprezy: gala w dniu 08.10.2016 r. – duża scena opery Śląskiej w Bytomiu, bal w dniu 08.10.2016 r. – hala Judo GKS „Czarni” Bytom.

Najważniejsze nagrody i wyróżnienia klubu w 2016 r.:

- zwycięstwo w konkursie „Marka Śląskie” w dziedzinie sportu – Konkurs Promocji Województwa Śląskiego. Klub uzyskał prawo posługiwania się Godłem Marka Śląskie;
- złoty Medal Europejskiej Unii Judo – najwyższe wyróżnienie europejskie;
- złoty Medal Polskiego Komitetu Olimpijskiego za zasługi w Ruchu Olimpijskim;
- złota Honorowa Odznaka – za zasługi dla województwa Śląskiego;
- wyróżnienie – Puchar Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki – za wkład w rozwój polskiego sportu;
- wyróżnienie Drużyny „Czarnych” Bytom – Bytomskim Laurem Sportowym;
- we współzawodnictwie Sportu Młodzieżowego prowadzonego przez Ministerstwo Sportu „Czarni” zostali sklasyfikowani najwyżej z bytomskich klubów sportowych na 47 miejscu spośród 3474 klubów w Polsce. Gmina Bytom w województwie śląskim zajęła 2 miejsce tuż za Katowicami a przez Sosnowcem, Gliwicami, Częstochową czy Bielskiem.

„Czarni” w 2016 r. zdobyli indywidualnie 26 medali Mistrzostw Polski w tym:

- 8 złotych;
- 10 srebrnych;
- 8 brązowych.

Drużynowo 7 tytułów w tym:

- 2 tytuły mistrzowskie;
- 3 tytuły wicemistrzowskie;
- 2 trzecie miejsca.

Zawody międzynarodowe:

- Arleta Podolak – udział w Igrzyskach Olimpijskich Rio De Janeiro, złoty medal Drużynowych Mistrzostw Europy;
- Paweł Zagrodnik – udział w Mistrzostwach Europy, brązowy medal Drużynowych Mistrzostw Europy;
- Kamil Grabowski – brązowy medal Drużynowych Mistrzostw Europy;
- Beata Pacut – 7 miejsce w Młodzieżowych Mistrzostwach Europy Izrael Telawiw.

□ Liga Kobiet Nieobojętnych:

Ligę tworzą kobiety, którym los miasta i jego mieszkańców nie jest obojętny, które nie boją się wyzwań, chcą i potrafią działać, kobiety wyjątkowe, mieszkające lub pracujące w Bytomiu. Skupione w ramach stowarzyszenia wspierają swoje miasto społeczną inicjatywą, promując postawę pomocy i dawania drugiemu człowiekowi wartości, na które on właśnie w tej chwili czeka. Połączyła ich wspólna pasja - chęć "nieobojętnego" działania - i wspólne poglądy, ponieważ w dzisiejszych czasach najbardziej oczekiwana i poszukiwana cechą społeczności obywatelskiej jest nieobojętna postawa wobec tego, co się wokół nas wydarza.

Stowarzyszenie w 2016 r. zorganizowało lub współorganizowało następujące przedsięwzięcia:

- 14 lutego 2016 r. – „Nazywam się Miliard”. Około 60 osób głównie kobiet, zatańczyło na bytomskim Rynku specjalny taniec, który manifestował sprzeciw przeciw przemocy, jakiej doświadczają kobiety na całym świecie. Bytom po raz czwarty włączył się w tę światową akcję. W Polsce akcja nosi nazwę "Nazywam się Miliard", na świecie – One Billion Rising".
- 4 edycje Plebiscytu Bytomianek 2016. Bytomianką Wiosny (24 kwietnia) została Aleksandra Batog – altwiołistka, członkini kwartetu Akademos, wiceprezes Śląskiego Towarzystwa

Muzycznego – uroczystość wręczenia statuetki została zorganizowana w Muzeum Górnośląskim. Bytomianka Lata - (4 sierpnia) Grażyna Wojciechowska to paraolimpijka, działaczka sportowa, łuczniczka i trenerka MLKS Czarna Strzała. Uroczystość zrealizowano na bocznym boisku Polonii Bytom, gdzie trenują łucznicy. Bytomianką Jesieni wybrano Hildegardę Ewę Tyburczyk (25 października) – przedstawicielkę Rady Seniorów oraz Uniwersytetu III Wieku w Bytomiu, społeczniczkę działającą na wielu polach. Miejsce realizacji imprezy to aula Państwowych Szkół Budownictwa – Centrum Kształcenia Ustawicznego. Bytomianką Zimy została Sylwia Hefczyńska-Lewandowska (18 grudnia) – tancerka związana ze Śląskim Teatrem Tańca, choreograf i reżyser, wykładowca Wydziału Teatru Tańca w Bytomiu PWST w Krakowie. Medal wręczono podczas spektaklu dyplomowanego studentów WTT na scenie BCK. Projekt Plebiscyt oraz Gala Bytomianki i Bytomianina Roku 2015 w Operze Śląskiej - laureaci Beata Nowak-Adamczyk i Roman Badura (14 kwietnia 2016 r.) był realizowany w ramach konkursu ofert z kultury – zadanie dofinansowano przez gminę Bytom kwotą 12 tys. zł. Na widowni Opery Śląskiej w Gali uczestniczyło 200 osób, a każda z 4 edycji bytomianek oglądało ok. 100 - 120 osób.

- Organizacja III Turnieju pamięci Andrzeja Motyki w Hali na Skarpie w Bytomiu Szombierkach – 5 marca 2016 r. W imprezie udział wzięło ponad 100 osób grając mecze piłkarskie, a ponad 500 osób obserwowało mecze na trybunach. Zadanie dofinansowano z gminy Bytom kwotą 4 tys. zł w ramach konkursu ofert z kultury fizycznej.
- Koncert Bytomia Rodzinne Muzykowanie, w ramach IX Metropolitalnego Święta Rodziny - współorganizacja wydarzenia wraz z Muzeum Górnośląskim, Urzędem Miasta i Ogólnokształcącą Szkołą Muzyczną dnia 4 czerwca 2016 r. w sali Gorczyckiego w Muzeum Górnośląskim z udziałem dzieci i rodzin muzykujących. Koncertu wysłuchało ok. 90 osób na widowni, a udział wzięło w nim 25 dzieci i 12 osób dorosłych.
- Współrealizacja wraz z Ogólnokształcącą Szkołą Muzyczną w Bytomiu i wydanie książki – wydawnictwa autorstwa Tomasza Śmiałka pt. 70 lat Szkoły Muzycznej w Bytomiu. Dzieje budynku szkolnego. Wydano 500 egz. Zrealizowano spotkania promujące, w tym w OSM w Bytomiu i w Biurze Promocji Bytomia dla mieszkańców miasta dn. 18 czerwca 2016 r. Projekt dofinansowano z dotacji gminy Bytom – mały grant w wysokości 9800 zł. W spotkaniu (Rynek 7) udział wzięło ok. 60 osób, natomiast w Szkole Muzycznej ponad 200 osób.
- Współorganizacja wraz z Bytomskim Centrum Kultury i Juliuszem Ursynem – Niemcewiczem Festiwalu Muzyka Narodów w okresie od 3 lipca do 28 sierpnia 2016 r. w Amfiteatrze Parku Miejskiego im. F. Kachla w Bytomiu. W ramach festiwalu odbyło się 9 koncertów kameralnych muzyki klasycznej. Na scenie Amfiteatru zaprezentowało się blisko 30 artystów - muzyków i wokalistów. Festiwalowe koncerty obejrzało i wysłuchało ponad 8.000 osób.
- 8 października 2016 r. – współorganizacja Historycznego Spaceru Śląskich Kobiet w Bytomiu, spacer śladem kobiet, które współtworzyły HISTORIĘ Górnego Śląska. Realizacja projektu dzięki m.in. Kongresowi Kobiet, Pięknej Stronie Miasta, Fundacji Historii Kobiet im. Marii Renardowej, Wolnemu Stowarzyszeniu Zielonych Artystów, Lidze Kobiet Nieobojętnych, Stowarzyszeniu On-Off, Fundacji Przestrzeń Dialogu, Komitetowi Ochrony Zabytków przywracanie pamięci o naszych przodkiniach jest żywe i nieraz już owocowało działaniami na ten temat. Spacer realizowany był pod tytułem "Nie tylko Matka Ewa...", głównym przewodnikiem była Magdalena Goik, a wzięło w nim udział ok. 70 osób.
- Projekt, wystawa „Ubogim i cierpiącym ku pomocy. Matka Ewa – wiara i życie”. W 150 rocznicę urodzin – zadanie dofinansowano z gminy Bytom kwota 8.000 zł. Zostało ono zrealizowane w 2 etapach: pierwszy to otwarcie wernisażu i ekspozycji 22 maja 2016 r. w Muzeum Górnośląskim w Ratingen (Niemcy) oraz 9 października 2016 r. w Polsce, w Bytomiu (drugi etap). W otwarciu wystawy udział wzięło 150 osób w Bytomiu i ok. 100 osób w Ratingen. Podczas trwania wystaw odwiedziło je 638 osób w Bytomiu w Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Miechowicach oraz 2048 osób w Muzeum Górnośląskim w Ratingen. Zorganizowano również dodatkowe wykłady (m.in.: w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Bytomiu 8 listopada 2016 r.) na temat wystawy z prezentacją zdjęć - z udziałem pani Izabelli Kuhnel – kuratora wystawy.
- Współpraca partnerska przy realizacji 23 października 2016 r. wydarzenia pt. – prawykonanie „Requiem” Bogdana Kurowskiego – solisty Opery Śląskiej i kompozytora, bytomianina, koncertu na solistów, chór i orkiestrę w kościele św. Trójcy w Bytomiu. W wydarzeniu udział wzięło ok. 400 osób.
- Stowarzyszenie w dalszym ciągu prowadzi pomoc w postaci zbiorów darów rzeczowych i finansowych dla Szymona Szpaka. W tym celu 10 grudnia 2016 r. w Teatrze na Rozbarku zorganizowaliśmy wraz z małżeństwem Anny i Bartosza Dworskich z Bytomia charytatywny

projekt - akcję BYJORK – czyli co ma Bytom wspólnego z Nowym Jorkiem, podczas której zbieraliśmy w efekcie końcowym ponad 14.790 zł dla podopiecznego naszego stowarzyszenia Szymona Szpaka. Na widowni zasiadł komplet 200 uczestników. Gościem wydarzenia był m.in. znany bytomski architekt Przemek Łukasik, współwłaściciel Medusa Group. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane przy dużym zaangażowaniu podmiotów zewnętrznych – firm, instytucji, organizacji pozarządowych, artystów i osób indywidualnych.

- Stowarzyszenie brało również czynny udział w różnych przedsięwzięciach charytatywnych i społecznych jak m.in.: II Koncert Charytatywny Świąteczno-Noworoczny dla Braci Jaszczur w kościele św. Trójcy w Bytomiu (18 stycznia 2016 r.), Anioły dla Damiana – akcja charytatywna na rzecz dziecka z Bytomia (11 lutego 2016 r.), Festyn Spełniamy dziecięce marzenia na rzecz rozwoju szkoły podstawowej nr 45 w Bytomiu – Szombierkach (14 maja 2016 r.) 22. Urodziny Domu Nadziei (3 września 2016 r.), Gala Honorowych Dawców Nadziei (30 listopada 2016 r.), Strojenie choinki na bytomskim dworcu (10 grudnia 2016 r.).

□ Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo – Wschodnich Oddział Bytom:

- Stowarzyszenie prowadzi konsekwentną i skuteczną działalność edukacyjno-kulturalną związaną z pamięcią historyczną o polskich Kresach i charytatywną - skierowaną na pomoc Polakom na Wschodzie. W Centrum Kresowym zorganizowanych zostało 40 spotkań tematycznych z udziałem naukowców z Uniwersytetów - Opolskiego i Śląskiego, Politechniki Opolskiej i Gliwickiej, dziennikarzy Polskiego Radia, artystów, pisarzy i publicystów. Uczestniczyło w tych spotkaniach ok. 3000 słuchaczy; mieszkańców Śląska i gości spoza naszego województwa.
- Współorganizacja XXII Światowego Zjazdu i Pielgrzymki Kresowian na Jasnej Górze, w Studiu Koncertowym PR Katowice - uroczystość 500 wydania Lwowskiej Fali, a w Operze Śląskiej – Koncert Galowy z okazji jubileuszu X lecia Lwowskiej Fali. Stowarzyszenie stale współpracuje z PR Katowice, TVP PR 1 i TVP Katowice, Kołem Lwowian w Chicago i Polsko-Amerykańską Fundacją Kultury na Florydzie, Stowarzyszeniem Polskich Kombatantów w Australii, organizacjami polskimi i parafiami rzymsko-katolickimi na Kresach, Uniwersytetem III Wieku we Lwowie, a także Polskim Radiem Lwów.
- Współpraca ze szkołami i przedszkolami w Bytomiu, Gliwicach i powiecie rybnickim – zaowocowała akcjami charytatywnymi. W sumie wyeksponowano za wschodnią granicę do miejscowości: Lwów, Piotrowce, Sambor, Strzałkowice, Kałusz, Przemyślany i okoliczne wioski – ponad 3 tony żywności, środków czystości, odzieży, sprzętu komputerowego i codziennego użytku.
- Młodzież bytomskich, gliwickich i rybnickich szkół wyjeżdżała na organizowane przez stowarzyszenie wyprawy edukacyjne do Lwowa, a także wielokrotnie goszczono rodaków zza wschodniej granicy (Lwów, Mościska, Kałusz, Piotrowce).
- Dla członków stowarzyszenia zorganizowano 6 wypraw na Kresy połączonych z akcjami pomocy dla mieszkających tam Polaków.
- Członkowie Stowarzyszenia we współpracy z młodzieżą bytomskich szkół – zorganizowali po raz XXII doroczną kwestę na bytomskich cmentarzach w dniu Wszystkich Świętych, dzięki której można było finansowo wesprzeć Rodaków szczególnie w okresie Świąt Bożego Narodzenia.

Najważniejsze osiągnięcia, otrzymane nagrody:

- Za całokształt działalności związanej z edukacją historyczną, promocją kultury, pomocą charytatywną - w związku z jubileuszem X lecia Lwowskiej Fali, audycji słuchanej przez Polaków w całym świecie, prezes Stowarzyszenia – Danuta Skalska, będąca równocześnie realizatorem tej audycji – została wyróżniona przez kapitułę Odznaki Honorowej - Medalem za Zasługi dla Województwa Śląskiego.

□ Polskie stowarzyszenie na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną KOŁO w Bytomiu

Koło realizuje swoją działalność statutową poprzez prowadzenie placówek, w których kompleksowe wsparcie i pomoc ze strony wysokiej klasy specjalistów otrzymują osoby z niepełnosprawnością intelektualną (ONI) wraz z chorobami sprzężonymi od urodzenia do późnej starości, są to:

- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy - (OREW) zapewniający edukację, rehabilitację oraz rewalidację dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną wraz z chorobami sprzężonymi od 3 do 25 roku życia. W ramach OREW działa Punkt Wczesnej Interwencji, który wspomaga rozwój dzieci od 3 miesięcy życia poprzez m.in.: rehabilitację: fizjo i fizykoterapię, terapię logopedyczną, psychologiczną i pedagogiczną.

- Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) – placówka prowadząca terapię i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną od 18 roku życia.
- Mieszkania Chronione (MCh)– placówka zapewniająca całodobową opiekę, wsparcie i terapię dla dorosłych osób z niepełnosprawnością, które utraciły oparcie w swoich rodzinach, bądź oparcie to okazało się niewystarczające w wyniku śmierci rodziców/opiekunów bądź sytuacji losowych np.: stan zdrowia rodziców/opiekunów.
- Centrum Doradztwa i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych Inteligently (Centrum DZWONI) – placówka z sukcesem od 10 lat wprowadza osoby z niepełnosprawnością intelektualną na otwarty rynek pracy i wspomaga je w utrzymaniu tej pracy. W roku 2016 dzięki zaangażowaniu pracowników Centrum DZWONI pracę znalazło 9 osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Ważniejsze przedsięwzięcia w 2016 roku:

- Realizacja projektu „Szansa na niezależne funkcjonowanie” ze środków Urzędu Marszałkowskiego przez Mieszkania Chronione – luty 2016 r.
- Udział Koła, jako członka - założyciela, w pracach grupy składającej się z przedstawicieli kilku organizacji pozarządowych, tworzącej Polską Federację Zatrudnienia Wspomaganego (od kwietnia 2015 roku).
- Organizacja VIII Regionalnego Turnieju Piłki Nożnej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Inteligently w wieku od 7-24 lat. Turniej jest imprezą cykliczną organizowaną od 2009 r., której celem jest aktywizacja sportowa oraz integracja osób z niepełnosprawnością intelektualną z ich sprawnymi rówieśnikami. Impreza ma charakter regionalny (kwiecień 2016 r.).
- Współorganizacja VI Katowickiej Spartakiady Specjalnej – impreza zorganizowana przez OREW PSOUU Bytom oraz Zespół Szkół Zawodowych im. Mielczarskiego w Katowicach, której zadaniem jest, przede wszystkim, integracja środowiska młodzieży pełno i niepełnosprawnej oraz przełamywanie stereotypów i barier w postrzeganiu osób z niepełnosprawnością intelektualną. W Spartakiadzie brało udział 5 placówek dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych inteligently z terenu woj. śląskiego – maj 2016 r.
- Organizacja koncertu charytatywnego na rzecz OREW. Wystąpiły zespoły: Blue Party i Weekend – czerwiec 2016 r.
- Turystyczno-rekreacyjny wyjazd mieszkańców Mieszkań Chronionych do Węgierskiej Górki - projekt „Święta Bożego Narodzenia w Beskidzie Śląskim” (grudzień 2016 r.).
- Dzień Godności Osób Niepełnosprawnych Inteligently – obchody Dnia Godności mają na celu zwrócić uwagę na kwestię funkcjonowania osób z różnego typu niepełnosprawnościami w społeczeństwie i na ich rolę jako pełnoprawnych członków społeczeństwa (maj 2016).
- XXII Przegląd Twórczości Zespołów Artystycznych - „Jesienne Spotkania” - impreza ma charakter cykliczny. Jej zadaniem jest prezentacja aktywności artystycznej ONI (październik 2016 r.).
- Udział uczestników WTZ i OREW w kiermaszach na terenie woj. śląskiego, org. m.in. przez Urząd Marszałkowski i sprzedaż prac, udział w kiermaszu współorganizowanym z DPS „Kombatant” – MIŚ.
- Wydruk i opracowanie Kalendarza na 2017 r. - pn.: „Cztery Pory Roku” - zadaniem VIII już edycji Kalendarza było ukazanie znaczącej roli pór roku w terapii osób niepełnosprawnych - (OREW).
- Prowadzenie i propagowanie PLATFORMY SELF-ADWOKATÓW.

Self-adwokat to ktoś, kto występuje sam w swoich sprawach, jest rzecznikiem własnych spraw, osobiście je reprezentuje, jest jakby adwokatem swoich spraw i ludzi podobnych do niego. Ruch początkowo rozproszony, zaczął się łączyć w formę PLATFORM, które działają w różnych krajach jako niezależne organizacje (to raczej dotyczy osób z lekkim upośledzeniem) lub przy stowarzyszeniach rodziców. PLATFORMA SELF – ADWOKATÓW to forma współdziałania osób z niepełnosprawnością intelektualną, w celu wpływania przez same te osoby na działania organizacji rodziców, władz publicznych i instytucji w kierunkach, które wskazywane są lub wpływają od samych osób niepełnosprawnych, a nie tylko od ich rodziców, opiekunów czy profesjonalistów. Jest to rzeczywiście upodmiotowienie osób z niepełnosprawnością intelektualną, które muszą uznać i honorować nawet ci, którzy w najlepszej wierze reprezentują ich interesy określone według swojego wyobrażenia, doświadczenia i swoich serc. Osoby niepełnosprawne inteligently chcą mieć autentyczną możliwość wpływania na swoje życie, chcą przeżywać i urzeczywistniać wolność, która jest atrybutem godności.

Osiągnięcia, otrzymane nagrody:

- Olimpiady Specjalne Polska:
 - tenis stołowy: Jastrzębie - Zdrój, Ruda Śl. – zawody,
 - Makroregionalny Turniej Judo Olimpiad Specjalnych - Poznań - podczas którego zawodnicy zajęli I i III miejsca.
 - Towarzystwo Miłośników Hokeja Polonia Bytom - klub z wieloletnią tradycją i sukcesami.
 - przeprowadzono, zorganizowano 235 imprez sportowych i rekreacyjnych (wydarzeń, meczy, turniejów);
 - w klubie działa ponad 213 zawodników.
- Najważniejsze osiągnięcia w 2016 r.:
- Mistrz Polski Kobiet 2016,
 - Brązowy Medal Juniorów Młodszych w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży 2016.

- Stowarzyszenie „Pro – Arte” jest organizacją działającą przy Ogólnokształcącej Szkole Baletowej im. L. Różyckiego w Bytomiu, z zaangażowaniem wspierającą i wielokrotnie umożliwiającą jej działalność statutową w zakresie artystycznym.

Realizacja ważniejszych przedsięwzięć w 2016 r.:

- Współorganizacja IX Gali Baletowej z okazji Międzynarodowego Dnia Tańca na Śląsku (29.04.2016 r. - Opera Śląska w Bytomiu). Już po raz dziewiąty Stowarzyszenie „PRO-ARTE” w porozumieniu z Ogólnokształcącą Szkołą Baletową w Bytomiu współpracującą z: Operą Śląską w Bytomiu, Teatrem Rozrywki w Chorzowie, Gliwickim Teatrem Muzycznym, Zespołem Pieśni i Tańca „Śląsk”, Bytomskim Teatrem Tańca i Ruchu „Rozbark”, które łączy zawodowa pasja tańca, przygotowało wspólny spektakl taneczny składający się z charakterystycznych fragmentów działań każdego z uczestników (fragmenty przedstawień, koncertów, itd.). Do Gali zaproszono również studentów Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej Wydział Teatru Tańca w Bytomiu, tancerzy z Grupy Panopticon, a także solistów: Polskiego Baletu Narodowego Teatru Wielkiego w Warszawie, Teatru Wielkiego w Poznaniu, Teatru Wielkiego w Łodzi, Opery Krakowskiej, Baletu Dworskiego „Cracovia Danza” oraz uczniów Magyar Táncművészeti Főiskola Hungarian Dance Academy z Budapesztu. Impreza cieszy się dużym uznaniem środowiska baletowego.
- Współorganizacja IX Międzynarodowego Konkursu Choreograficznego Uczniów Szkół Baletowych (28-31.01.2016 r. Opera Śląska w Bytomiu). Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Ludomira Różyckiego w Bytomiu od 2005 roku jest pomysłodawcą i organizatorem Międzynarodowego Konkursu Choreograficznego Uczniów Szkół Baletowych, które odbywają się cyklicznie co 2 lata w Bytomiu. Zadaniem konkursu jest ocena prezentacji choreograficznych uczniów, wymiana pomysłów i doświadczeń między uczestnikami, doskonalenie warsztatu choreograficznego i tanecznego, nawiązywanie nowych kontaktów oraz aktywizacja pracy uczniów. Konkursowi Choreograficznemu towarzyszyła III Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Dydaktyczna pt. „Taniec, rytm, muzyka w nauce i praktyce”, którą organizowaliśmy we współpracy z Zakładem Tańca Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach.
- Współorganizacja Jubileuszu z okazji 70-lecia Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. L. Różyckiego w Bytomiu (czerwiec 2016 r.) Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Ludomira Różyckiego w Bytomiu obchodziła swoje 70-lecie istnienia. Temu wydarzeniu towarzyszył Koncert Jubileuszowy w Operze Śląskiej, jak również uroczyste spotkanie Absolwentów Szkoły. Koncertem rozpoczęto Jubileuszowy Rok Szkolny 2016/2017.
- Współorganizacja Warsztatów Metodycznych dla Nauczycieli Tańca Klasycznego - problematyka kształcenia w klasach II i III Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej (22-25 listopada 2016 r.) oraz w klasie VIII Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej (04-09.12.2016 r.). Współorganizatorem warsztatów w Ogólnokształcącej Szkole Baletowej w Bytomiu było Stowarzyszenie „PRO – ARTE”. Warsztaty te należą do cyklu spotkań metodycznych proponowanych przez Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie w oparciu o zalecenia merytoryczne opracowane po zakończeniu badania efektywności nauczania tańca klasycznego przeprowadzonego w roku szkolnym 2015/2016. Ich celem było poszerzenie wiedzy metodycznej nauczycieli tańca klasycznego szkół baletowych i ukierunkowanie ich działania pedagogicznego. W dniach 22-25 listopada 2016 r. warsztaty metodyczne prowadziła Pani Liliana Kowalska, natomiast w dniach 04-09.12.2016 r. Pani Teresa Memches.

Najważniejsze osiągnięcia, otrzymane nagrody Uczniów Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. Ludomira Różyckiego w Bytomiu:

□ Nagrody i stypendia artystyczne:

- Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za osiągnięcia artystyczne:
 - Pletnia Maciej,
 - Kurpiel Paweł;
- Stypendium Prezesa Rady Ministrów:
 - Sośnia Alicja;
- Stypendium Marszałka Śląskiego dla uczniów najzdolniejszych:
 - Kaczor Alicja;
- Stypendium Prezydenta Miasta Bytomia:
 - Sośnia Alicja;
- Młodzieżowa Nagroda Prezydenta Miasta Bytomia w dziedzinie kultury „WENA”:
 - Kaczor Alicja.

□ Nagrody w konkurach baletowych:

- Międzynarodowy Konkurs Choreograficzny Uczniów Szkół Baletowych - styczeń 2016
III miejsce – Alicja Sośnia.

Wyróżnienia:

- Paulina Bidzińska,
- Maja Liszczyk,
- Alicja Kaczor.

□ Nagrody specjalne:

- Paulina Bidzińska,
- Maja Liszczyk,
- Alicja Kaczor,
- Alicja Sośnia,
- Natalia Grzesiak,
- Kinga Majewska, Joanna Wola, Katarzyna Wola, Dominika Syrek - Międzynarodowy Konkurs „Złote Pointy” w Szczecinie - kwiecień 2016,
- Maciej Pletnia - Tytuł Najlepszego Absolwenta Szkół Baletowych w Polsce. Nagroda specjalna Jurora Vladimira Issaeva - warsztaty na Florydzie ufundowane przez Arts Ballet Theatre of Floryda. Nagroda Związku Artystów Scen Polskich dla Laureata Konkursu,
- Paweł Kurpiel – wyróżnienie,
- Alicja Kaczor- stypendium artystyczne Fundacji Balet. Nagroda specjalna Jurora Vladimira Issaeva - warsztaty na Florydzie ufundowane przez ArtBallet Theatre of Floryda,
- Katarzyna Wola - stypendium artystyczne Fundacji Balet. Nagroda specjalna Jurora Vladimira Issaeva - warsztaty na Florydzie ufundowane przez Arts Ballet Theatre of Floryda,
- VII Spotkania Konkursowe Młodych Tancerzy - Poznań 2016 - Martyna Wiśniewska - Nagroda Specjalna.

III Międzynarodowy Konkurs Baletowy -Ryga 2016:

- Alicja Kaczor – Finalistka.

II Ogólnopolski Festiwal Polskich Tańców Narodowych - Koszęcin 2016:

- Maczuga Katarzyna - specjalne wyróżnienie za interpretację artystyczną „Kujawiaka”,
- Olejnik Jakub - specjalna Nagroda Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” w postaci pięcio dniowych warsztatów organizowanych przez ZpiT,
- Maczuga Katarzyna - II miejsce za wykonanie układu choreograficznego „Nie zwódź mnie dziewczyno” w kategorii polskie tańce narodowe – duet,
- Stawiarki Wojciech - II miejsce za wykonanie układu choreograficznego „Nie zwódź mnie dziewczyno” w kategorii polskie tańce narodowe – duet,
- Ślusarczyk Martyna, Wybacz Katarzyna, Pyka Dominika, Bober Samira, Olejnik Jakub - II miejsce za wykonanie układu choreograficznego „Śmingusowy oberek” w kategorii polskie tańce narodowe - taniec zespołowy,
- Bojar Julia, Ciongwa Dominika, Korczewska Hanna, Wróbel Weronika, Płóciennik Paweł - III miejsce za wykonanie układu choreograficznego „ Na krakowskim rynku” w kategorii stylizacja polskiego folkloru tanecznego - taniec zespołowy.

Nagrody w konkurach ogólnokształcących:

- XX Ogólnopolski Konkurs Polskiej Poezji Religijnej „Pierścień świętej Kingi” - II miejsce - Zuzanna Jaworska,
- IV Miejski Festiwal Twórczości Patriotycznej „Ojczyzna moja najmilsza” Bytom 2016 - I miejsce Zuzanna Frank, II miejsce dla zespołu wokalnego,
- Ogólnopolski Konkurs Czytelniczy Gra Czytelnicza: zadanie I: „Jesień z limerykami” - II miejsce zadanie II: „Przerwa na flirt literacki”- gra dydaktyczna – wyróżnienie zadanie III: „Opowieść o historii miasta (teatrzyk japoński) - III miejsce,
- Miejski Konkurs Literacki „Mój magiczny świat” - I miejsce Oliwia Baczewska w kategorii szkoła gimnazjalna.

□ Uczniowski Klub Sportowy „Karb” przy MDK nr 2 w BYTOMIU

- Międzynarodowe Mistrzostwa Modeli Redukcyjnych (2003 - 2016),
- Środowiskowy Festyn Rodzinny – corocznie w czerwcu (2002 - 2016),
- Turniej Piłki siatkowej chłopców im. Andrzeja Polaka o Puchar Dyrektora MDK nr 2 (1996 - 2016),
- Turniej Piłki Siatkowej z okazji Dnia Kobiet 8 Marca (2006 - 2016),
- Turniej Piłki Nożnej – Dzikich Drużyn (2003 - 2016),
- III Wojewódzkie Mistrzostwa OYAMA KARATE (2013 - 2016),
- Wielkanocny Wojewódzki turniej piłki koszykowej dziewcząt i chłopców KLAS V w SP nr 9 (1998 - 2016),
- Organizacja Mistrzostw Bytomia w Szachach dziewcząt i chłopców szkół podstawowych i gimnazjalnych dziewcząt i chłopców (2001 - 2016),
- Udział w turniejach tenisa stołowego na terenie województwa śląskiego,
- Udział w konkursach i zawodach modelarskich w kraju i zagranicą,
- Udział w konkursach i zawodach sportowych miejskich i wojewódzkich,
- Udział w Kinder + Sport – Mistrzostwa Polski w Mini Siatkówce Dziewcząt (2015 - 8 miejsce; 2016 - 1 miejsce; 2017 - udział w zawodach).

□ AKTYWNY SENIOR - AKTYWNY CZŁOWIEK - KLUB PODRÓŻNIKA GLOBTROTER

Jest to stowarzyszenie zwykłe, którego głównym celem jest ochrona i promocja zdrowia, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, zdrowy tryb życia, propagowanie turystyki, kultury i sztuki. Działania stowarzyszenia są nastawione na integrację pokoleniową, aktywne spędzanie wolnego czasu.

Najważniejsze przedsięwzięcia w 2016 r.:

stowarzyszenie prowadziło cykliczne spotkania z pasjonatami podróżowania m.in. z dr Antonim Winiarskim, Martyną Kowalską (multimedialne prelekcje o „Całunie Turyńskim”, „Wspaniały Świat Galapagos”, Maroku, Ekwador, Wyspy Owce.

stowarzyszenie zorganizowało lub uczestniczyło w licznych piknikach, festynach, wycieczkach, spotkaniach:

- integracyjny piknik z ZHP w ośrodku harcerskim w Kokotku pod hasłem „Powitanie Lata – Łączymy Pokolenia”,
- coroczny festyn w Zielonej „Zajazd u Rzepki” (degustacje, występy artystyczne, konkursy),
- wycieczki: „Zamek Piastowski w Raciborzu”, 3 dniowa wycieczka do Zakopanego z ciekawym programem turystycznym, Skansen, park etnograficzny w Chorzowie,
- „Rajdy turystyczne” z przewodnikiem górskim (cykliczne imprezy, co 2 miesiące),
- spotkania z ekspertem w Biurze Promocji Bytomia przy Rynku 7 dot. bezpieczeństwa seniorów: „Stop oszustom – jak nie dać się oszukać” (promocja książki Bożeny Kultys – autorka w swojej książce opisuje schematy oszustw finansowych, matrymonialnych, internetowych, telekomunikacyjnych oraz metody działania nieuczciwych usługodawców i akwizytorów),
- spotkania z ekspertami w Biurze Promocji Bytomia przy Rynku 7 m.in.: „Pamiętaj o pamięci! – jak się chronić przed jej utratą?” (dr. n. med. Gabriela Kłódowska-Duda, dyrektor Neuro-Care – centrum leczenia chorób Alzheimera, Parkinsona, stwardnienia rozsianego oraz Małgorzata Bujak – neuropsycholog),
- „Akcja koperta życia” – skierowana dla osób przewlekle chorych, samotnych,
- spotkania członków stowarzyszenia sekcji brydża, szachów, skata,
- turnusy aktywności – w ramach rządowego programu Aktywności Społecznej Osób Starszych. 10 dniowe turnusy w malowniczym ośrodku w Kaletach z bogatym programem, przejazdem i wyżywieniem. Ze stowarzyszenia wyjechało w sumie 16 osób w różnych terminach.

3.10.1 Bytomska Rada Seniorów

Od roku 2015 w naszym mieście aktywnie działają członkowie Bytomskiej Rady Seniorów. Bez nich nie może odbyć się żadne spotkanie i miejska impreza. Pomysłami i energią zarażają innych. Niejeden młody człowiek mógłby pozazdrościć im zapału do pracy. Namawiają do wyjścia z domu, konsultują zachodzące zmiany. Prześcigają się w pomysłach jak zorganizować wolny czas starszym mieszkańcom naszego miasta. Świecą przykładem w jaki sposób można rozwiązywać ich problemy.

Członkowie Bytomskiej Rady Seniorów w 2016 r.:

- ❑ Uczestniczyli w posiedzeniach Komisji Edukacji, Kultury, Sportu i Rekreacji Rady Miejskiej w Bytomiu oraz Komisji Zdrowia, Ochrony Środowiska i Spraw Społecznych Rady Miejskiej w Bytomiu, w trakcie których pracowali nad projektami uchwał Rady Miejskiej w Bytomiu.
- ❑ Współorganizowali zbiórki produktów żywnościowych w ramach akcji wielkanocnej pomocy „Świąteczny koszyk dla Polaków na kresach”.
- ❑ Z inicjatywy Bytomskiej Rady Seniorów w dniu 26 kwietnia 2016 r. w Bytomiu zorganizowano spotkanie przedstawicieli działających w naszym regionie rad seniorów z dziesięciu miast. Celem tego spotkania była wymiana doświadczeń i nawiązanie współpracy pomiędzy śląskimi radami. Na spotkanie przybyli przedstawiciele rad seniorów z Wojkowic, Świętochłowic, Gliwic, Sosnowca, Tychów, Mysłowic Katowic, Chorzowa i Piekar Śląskich. W ramach spotkania przedstawiono zarys działań z zakresu polityki senioralnej naszego regionu. W spotkaniu wzięły udział m.in. Bożena Borowiec, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego oraz Anna Szelest, prezes Stowarzyszenia Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST, inicjującej i wspierającej partnerską współpracę na rzecz rozwoju społeczności lokalnych. Działania Rady mają zapewnić seniorom większy wpływ na sprawy dotyczące społeczności lokalnej, wspierać w rozwiązywaniu istotnych problemów środowisk seniorskich oraz zachęcać do aktywności np. w życiu kulturalnym miasta.
- ❑ Współorganizowali spotkania seniorów z przedstawicielami Komendy Głównej Policji w Bytomiu w ramach akcji „Bezpieczny senior”.
- ❑ Zwoływali posiedzenia Rady w każdy trzeci wtorek miesiąca.
- ❑ Pełnili dyżury w każdy drugi i czwarty wtorek miesiąca w Referacie Obsługi Kłaster Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi przy Rynku 26/5.
- ❑ Poparli akcje zorganizowania przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytomiu z myślą o aktywnych seniorach pn. „Kilometry w wodzie”.
- ❑ Współorganizowali spotkanie dla seniorów w miesiącu kwietniu 2016 r. w ramach „Dnia zdrowia i urody”.
- ❑ Zainicjowali zorganizowanie festynu seniorów z Radzionkowa i Bytomia oraz spotkania z przedstawicielami władz obu miast.
- ❑ Wyzaczyli spośród członków Rady kandydata do I Ogólnopolskiego Porozumienia o Współpracy Rad Seniorów w Krakowie.
- ❑ Brali udział w spotkaniu Rad Seniorów w Mysłowicach.
- ❑ Zorganizowali II Bytomską Senioriadę, która odbyła się w dniach 9-11 września 2016 r. W ramach wydarzenia zorganizowano mnóstwo propozycji spędzenia czasu wolnego dla osób starszych. Przekonywali na przykład, że warto dołączyć do grona słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, brać udział w zajęciach ruchowych i kursach językowych – bo nigdy nie wiadomo, kiedy może trafić się nam podróż życia. Na płycie Rynku seniorzy mogli wziąć udział w warsztatach tworzenia biżuterii papierowej i wikliny, kompozycji jesiennych bukietów i segregacji odpadów, skorzystać z m.in. pokazów makijażu czy sprzętu rehabilitacyjnego. Zainteresowaniem cieszyły się też badania profilaktyczne: pomiar ciśnienia tętniczego, wzrostu, wagi i masy ciała (BMI) oraz badania stóp. W dniu 11 września 2016 r. w ramach II Bytomskiej Senioriady zorganizowano atrakcyjną autokarową wycieczkę do: Muzeum Zamkowego w Pszczynie, Pokazowej Zagrody Żubrów i Skansenu Zagrody Wsi Pszczyńskiej.
- ❑ Ważnym elementem II Bytomskiej Senioriady była debata, w której brały udział osoby starsze z Niemiec, Słowenii, Polski i Czech. Seniorzy rozmawiali o problemach starzejącego się społeczeństwa i formach pomocy oferowanych przez samorządy. Debata odbyła się 9 września w Biurze Promocji Bytomia. Projekt był współfinansowany ze wsparciem Komisji Europejskiej w ramach programu Europa dla Obywateli
- ❑ Po raz pierwszy BRS opracowała regulamin i zorganizowała plebiscyt na „Seniora Roku 2015” Tytuł seniora został przyznany w dniu 9 września 2016 r. w trakcie trwania imprezy, a została nim Barbara Sochacka. Reprezentująca Klub Emerytów, Absolwentów i Sympatyków „Energetyk-Elektronik” seniorka uhonorowana została za działalność na rzecz osób starszych. Wyróżnienie to

po raz pierwszy zostało przyznane przez Bytomską Radę Seniorów, która w ten sposób chciała nagrodzić seniorów zaangażowanych w sprawy miasta. Do nagrody nominowanych zostało jeszcze 8 osób: Zofia Szędlak, Eugenia Ferdyn i Kazimierz Nowak ze Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policyjnych; Danuta Maśnica z Krajowego Zrzeszenia Emerytów Rencistów w Bytomiu; Franciszek Józef Drobny ze Związku Harcerstwa Polskiego; Stefania Borkowska, Hildagarda Tyburczyk i Jan Ciepliński z Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

- ❑ W dniu 1 października 2016 r. w Gmachu Sejmu RP, wraz z przedstawicielem samorządu wzięli udział w konferencji „Rady Seniorów – Partnerstwo z Samorządami” organizowanej pod patronatem Marszałka Sejmu RP Marka Kuchcińskiego.
- ❑ W dniu 3 października 2016 r. Przewodnicząca Rady wzięła udział w Drugim Posiedzeniu Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, które odbyło się w Warszawie w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Sesja plenarna rozpoczynająca II kadencję OPS była najważniejszym wydarzeniem obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Starszych, ogłoszonego przez Zgromadzenie Ogólne ONZ, a zarazem kontynuacją zainaugurowanej w Sali Posiedzeń Sejmu RP w dniu 1 października 2015 r. I kadencji OPS.
- ❑ W dniu 8 października 2016 r. wzięli udział w szkoleniu dot. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17.08.2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań, które zorganizowane było przez Referat Obsługi Kłaster Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.
- ❑ W dniach 19-20 października 2016 r. Wraz z przedstawicielem samorządu brali udział w Drugim Ogólnopolskim Spotkaniu Rad Seniorów w ramach Seminarium eksperckiego w projekcie realizowanym przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” w partnerstwie z Urzędem Miasta Legionowo i Radą Seniorów w Legionowie. Honorowy Patronat nad projektem objął Rzecznik Praw Obywatelskich.
- ❑ Zorganizowali i uczestniczyli w dwóch szkoleniach poświęconych pisaniu projektów oraz strategii pracy i sposobów komunikacji z organizacjami.
- ❑ Wzięli czynny udział w obchodach Święta Niepodległości, składając kwiaty pod tablicą pamięci Solidarności.
- ❑ Wzięli udział w Konwencji Ogólnopolskiego Porozumienia o Współpracy Rad Seniorów w dniu 7 grudnia 2016 r., na które MRS w Łodzi przygotowała konferencję nt. zdrowia seniorów.
- ❑ W dniu 7 grudnia 2016 r. przedstawiciele Rady i samorządu brali udział w Pierwszej Konferencji „Forum Seniora” zorganizowanym przez Dziennik Zachodni oraz Marszałka Województwa Śląskiego, które odbyło się w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach.
- ❑ Spotkali się na Radzie Programowej VI Kongresu „Obywatel Senior” w Katowicach w dniu 10 grudnia 2016 r. w budynku Dyrekcji Parku Śląskiego w Chorzowie.
- ❑ Brali czynny udział w debatach nt. polityki senioralnej i rewitalizacji miasta Bytomia, a także uczestniczyli w pracach przy tworzeniu Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+.
- ❑ W dniu 15 grudnia 2016 r. wzięli udział w konferencji nt. „Profesjonalnych Rad Seniorów”, na której omawiana była polityka senioralna jako element Programu Rewitalizacji Miasta Bytomia
- ❑ Wprowadzali i propagowali "koperty życia".
- ❑ W Miejskiej Bibliotece Publicznej przy Placu Jana III Sobieskiego 3 w Bytomiu, zorganizowali przeprowadzenie warsztatów komputerowych dla 20 seniorów.
- ❑ Zaprośili 40 seniorów na warsztaty kosmetyczne, które odbyły się w siedzibie Referatu Obsługi Kłaster Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi przy Rynku 26/5.
- ❑ Zainicjowali utworzenie poradni i oddziału geriatrycznego oraz zagospodarowania lokali na potrzeby mieszkań dla seniorów.
- ❑ Opracowali plan strategii działania BRS na lata 2017 – 2018.

3.10.2 Bytomska Rada Działalności Pożytku Publicznego

Bytomska Rada Działalności Pożytku Publicznego powołana została zarządzeniem Prezydenta w marcu 2015 roku. W jej skład wchodzi przedstawiciele władz miasta i organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji, klubów sportowych), których działalność jest bardzo zróżnicowana. Powołanie Rady było kolejnym krokiem w kierunku lepszej współpracy miasta z trzecim sektorem. Mamy w niej przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy dobrze znają środowisko i problemy, z jakimi się borykają. Ogromne znaczenie ma też fakt, że zasiadają w niej przedstawiciele Prezydenta i Radni Rady Miejskiej w Bytomiu.

Bytomska Rada Działalności Pożytku Publicznego opiniuje projekty uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczące sfery pożytku publicznego. Pomaga też rozstrzygać ewentualne spory

między organizacjami pozarządowymi a miastem. Tryb działania i powoływania członków Rady określa uchwała nr XXIII/312/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25.11.2013 r. w sprawie określenia trybu powoływania członków oraz organizacji i trybu działania Bytomskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego z póź. zm., a także regulamin pracy Rady przyjęty w dniu 25.08.2015 r.

Siedziba Rady znajduje się w Urzędzie Miejskim w Bytomiu w Referacie Obsługi Kłastr Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi przy Rynku 26/5 (IV piętro), gdzie w każdy pierwszy i trzeci poniedziałek miesiąca członkowie Rady pełnią swoje dyżury w godzinach od 16.00 do 17.30. W pozostałe dni z Członkami Rady można kontaktować się mailowo bądź za pośrednictwem facebooka.

Posiedzenia Rady odbywają się w każdy 2 poniedziałek danego miesiąca. Między posiedzeniami członkowie organizacji pozarządowych działających na terenie Bytomia, mogą zgłaszać drogą mailową na adres Rady rdpp.bytom@interia.pl bądź na adres Referatu pozarzadowe@um.bytom.pl (z dopiskiem Rada Pożytku) propozycje tematów do rozpatrzenia przez Radę w terminie do ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego posiedzenie Rady. Obsługę organizacyjno-techniczną Rady pełni Referat Obsługi Kłastr Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi przy Rynku 26/5 (41-902) w Bytomiu tel. 32/388-33-47.

W 2016 roku Bytomska Rada Działalności Pożytku Publicznego odbyła 10 posiedzeń, podczas których m.in.:

- ❑ opiniowała projekty uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery pożytku publicznego oraz programu współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- ❑ wyrażała opinię w sprawach dotyczących zadań publicznych, w tym zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz w sprawach rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych,

Ponadto członkowie Rady brali udział w posiedzeniach komisji konkursowych dotyczących zlecenia organizacjom realizację zadań publicznych.

W 2016 roku członkowie Rady współorganizowali z Wydziałem Strategii i Funduszy Europejskich przedsięwzięcia:

I Międzynarodowe i XII Bytomskie Dni Organizacji Pozarządowych, które odbyły się w dniach 8-10 września 2016 r.

Bytomskie organizacje pozarządowe przez dwa dni przedstawiały swoje oferty oraz prezentowały swoje osiągnięcia na bytomskim Rynku. Na zwiedzających stoiska czekało wiele atrakcji - od koncertów poprzez pokazy tańca aż do prezentacji klubów sportowych. Dzięki dofinansowaniu z Komisji Europejskiej programu Europa dla Obywateli i aktywnej promocji projektu, osób niebezpośrednio uczestniczących w ww. wydarzeniach odnotowano ponad 368 000. W ramach festiwalu zostały zorganizowane następujące wydarzenia:

- ❑ debata Okrągły Stół NGO, podczas której dyskutowano nt. kwestii współpracy NGO i samorządów oraz partnerstwa organizacji działających na rzecz seniorów, os. niepełnosprawnych i osób wykluczonych społecznie,
- ❑ debata pt.: Rola Organizacji Pozarządowych w budowaniu solidarności europejskiej,
- ❑ wykłady i spotkania związane z aktywnością osób starszych w krajach unijnych,
- ❑ warsztaty dla dzieci,
- ❑ strefa edukacji.

XI gala Bytomskiego Anioła Wolontariatu 2016, która odbyła się 5 grudnia w bytomskim Teatrze Tańca i Ruchu Rozbark

Po raz jedenasty wręczona została statuetka Bytomskiego Anioła Wolontariatu. Gala po raz trzeci odbyła się w Teatrze Rozbark. Do tegorocznej nagrody nominowano trzy osoby, które bezinteresownie poświęcają swój czas innym. Statuetkę odebrała Pani Teresa Walter, której kandydaturę zgłosiła Szkoła Podstawowa nr 51 z Oddziałami Integracyjnymi w Bytomiu. Laureatka jest wolontariuszką w świetlicy przy Szkole Podstawowej nr 51 z Oddziałami Integracyjnymi oraz w świetlicy środowiskowej im. Św. Stanisława Kostki działającej przy parafii p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa.

W ramach wydarzenia zorganizowany został konkurs plastyczny dla dzieci bytomskich placówek oświatowych pn. „Bytomskie Anioły 2016”, którego rozstrzygnięcie nastąpiło podczas uroczystej gali. Jury spośród 115 prac, wyłoniło autorów tych najlepszych. Pierwsze miejsce zdobyła Magdalena Giołbas, drugie – Tobiasz Nowak, a trzecie – Marta Tabaka. Wyróżnieniem nagrodzono też pracę Antoniego Bajdy, którego praca zdobyła najwięcej głosów w internetowym głosowaniu. Fundatorami

nagród byli: Stowarzyszenie Bytomski Boks, ZHP Hufiec Bytom, Referat Obsługi Kłaster Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Wydziału Strategii i Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu, PCK Oddział Bytom, Górnośląski Oddział Stowarzyszenia Wspólnota Polska, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytomiu, Klub Sportowy Skarpa Bytom.

W części artystycznej występowały dzieci i młodzież (wokaliści, recytatorzy oraz artyści pracowni plastycznych) z Młodzieżowego Domu Kultury nr 1. Zaprezentowana została teatralna etiuda uczniów Gimnazjum nr 1 „Ci sami inni” w reżyserii Anny Migaly. Nie zabrakło też koncertu w wykonaniu chóru uczniów Gimnazjum nr 1 i Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej.

4. GOSPODARKA

4.1 Przedsiębiorczość w mieście

Na koniec 2016 r. w systemie REGON zarejestrowanych było 14 000 podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta Bytomia, w tym ok. 10,4 tys. osób fizycznych oraz ponad 3,5 tys. osób prawnych i jednostek niemających osobowości prawnej.

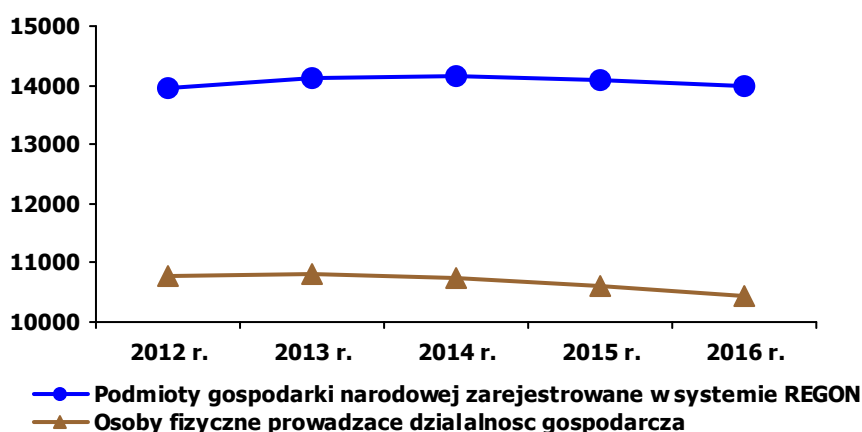
W stosunku do roku 2015 ilość podmiotów gospodarczych ogółem zmniejszyła się o 0,3%. O 7,1% wzrosła liczba spółek handlowych, a wśród nich znaczący wzrost odnotowano w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, tj. aż o 7,1%. Nieznacznie zmalała liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą -1,6%.

Tabela nr 40. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w Bytomiu w latach 2010-2016

Wyszczególnienie	Wg stanu na dzień 31.12. 2012 r.	Wg stanu na dzień 31.12. 2013 r.	Wg stanu na dzień 31.12. 2014 r.	Wg stanu na dzień 31.12. 2015 r.	Wg stanu na dzień 31.12. 2016 r.
Podmioty gospodarki narodowej, w tym:	16 447	16 613	16 682	16 734	16 685
1. Przedsiębiorcy, z tego:	13 962	14 110	14 144	14 095	14 000
a. Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, w tym m.in.:	3 178	3 305	3 401	3 474	3 555
- przedsiębiorstwa państwowe	1	1	1	1	0
- spółdzielnie	37	37	37	37	36
- spółki handlowe, w tym m.in.:	1 077	1 171	1 257	1 360	1 456
akcyjne z udziałem kapitału zagranicznego	37 2	33 1	32 1	34 2	32 2
z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem kapitału zagranicznego	891 97	976 103	1 054 104	1 139 104	1 220 112
- spółki cywilne	1 761	1 746	1 748	1 723	1 706
b. osoby fizyczne	10 784	10 805	10 743	10 621	10 446
2. Wspólnoty mieszkaniowe, organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, fundacje	2 485	2 503	2 538	2 639	2 685

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu REGON Urzędu Statystycznego w Katowicach

Wykres nr 28: Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Bytomiu w Latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu REGON US Katowice

Spośród 14 000 przedsiębiorców zarejestrowanych w systemie REGON 86,8 % to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne.

Wśród osób fizycznych najwięcej prowadziło działalność gospodarczą w sekcjach:

- handel i naprawy – 35,8%,
- budownictwo – 14,9%,
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 12,7%,
- transport, gospodarka magazynowa – 9,7%,
- przetwórstwo przemysłowe – 9,6%,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 7,8%,
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 5,9%,
- zakwaterowanie i gastronomia – 3,6%.

Działalność gospodarczą prowadziło 1 252 spółek kapitałowych² (wzrost o 6,7% w porównaniu z 2015 r.), z tego:

- z wyłącznym kapitałem krajowym 1 138 (wzrost o 6,6%), w tym:
 - 1 108 spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - 30 spółki akcyjne,
- z udziałem kapitału zagranicznego 114 (wzrost o 7,5%), w tym:
 - 112 spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - 2 spółki akcyjne.

W strukturze przedsiębiorców spółki z wyłącznym kapitałem krajowym stanowiły 8,1%, natomiast spółki z udziałem kapitału zagranicznego 0,8%.

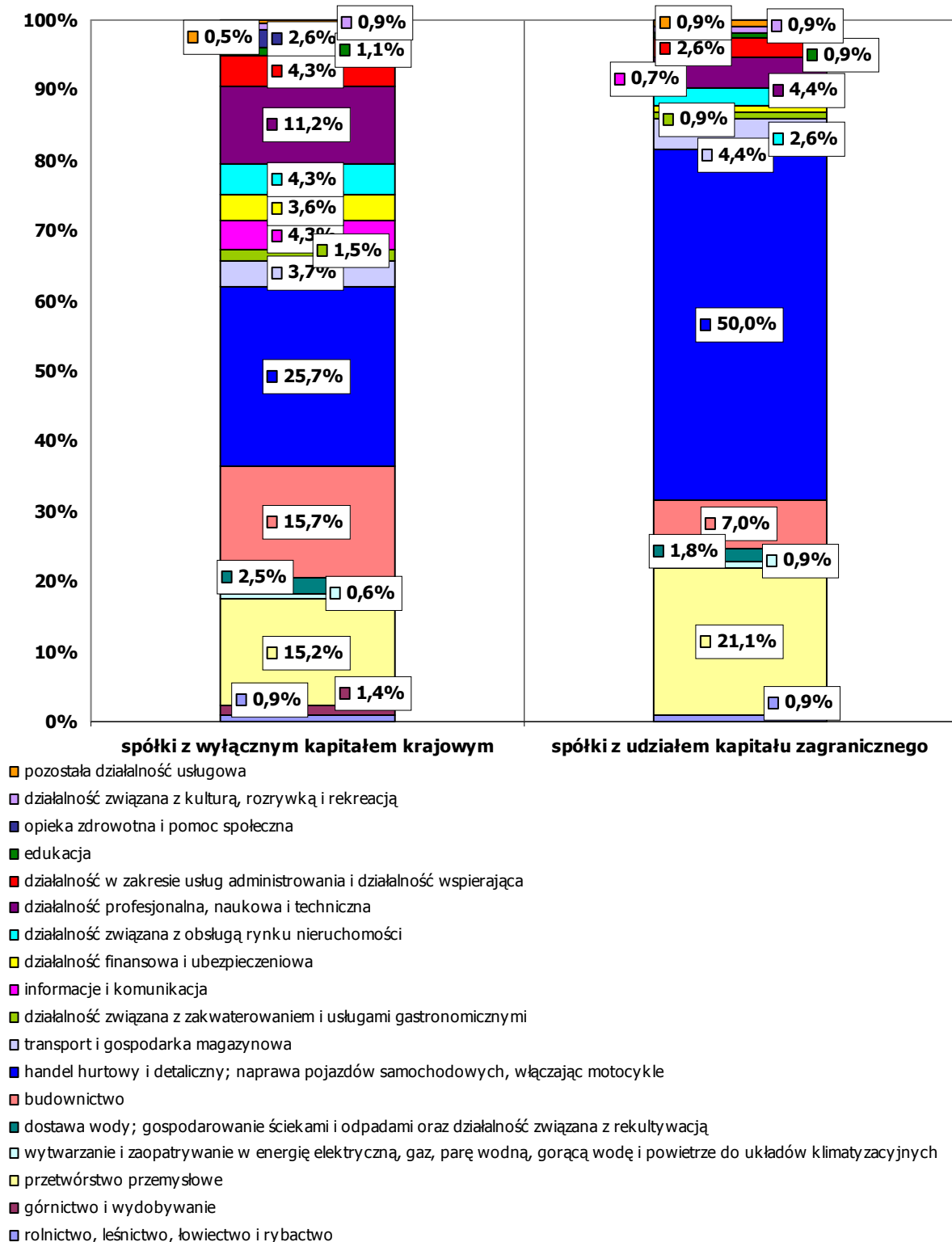
Wśród spółek kapitałowych z wyłącznym kapitałem krajowym działalność w zakresie:

- handlu i napraw pojazdów samochodowych, włączając motocykle, prowadziło 34 % spółek,
- budownictwa prowadziło 20,6% spółek,
- przetwórstwa przemysłowego prowadziło 20% spółek,
- działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej prowadziło 14,8% spółek,
- obsługi rynku nieruchomości 5,7% spółek,
- transportu i gospodarki magazynowej 4,9% spółek.

Wśród spółek z udziałem kapitału zagranicznego, dominujący udział mają spółki prowadzące działalność w zakresie handlu oraz napraw pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 49,6%. Działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego prowadziło 21,1% podmiotów.

² Spółki kapitałowe to spółki z o.o. i spółki akcyjne

Wykres nr 29: Spółki z wyłącznym kapitałem krajowym oraz z udziałem kapitału zagranicznego wg prowadzonej działalności, zdefiniowanej zgodnie z PKD 2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu REGON US Katowice

Analiza struktury podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON dokonana według liczby zatrudnienia wykazuje dominujący udział podmiotów zatrudniających do 9 osób, które na koniec 2016 r. stanowiły 94% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów. Pozostaje to w bezpośrednim związku z bardzo wysokim udziałem przedsiębiorstw osób fizycznych i spółek cywilnych w ogólnej zbiorowości zarejestrowanych podmiotów.

Tabela nr 41. Liczba przedsiębiorców z uwzględnieniem wielkości zatrudnienia w 2016 r.

Forma prawna	Ogółem	Liczba zatrudnionych					
		A 0-9	B 10-49	C 50-249	D 250-999	E pow. 999	Brak informacji o liczbie zatrudnionych
Ogółem	14 000	13 096	648	109	9	1	137
☐ Osoby prawne i jednostki nie posiadające osobowości prawnej, w tym m.in.:	3 554	2 825	478	105	8	1	137
- spółki akcyjne	32	14	12	3	1	1	1
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	1 220	863	204	35	2	-	116
- spółki jawne	112	75	30	2	1	-	4
- spółki cywilne	1 706	1 599	106	1	-	-	-
- spółki komandytowe	79	59	6	-	-	-	14
- przedsiębiorstwa państwowe	-	-	-	-	-	-	-
- spółdzielnie	36	20	8	8	-	-	-
- przedstawicielstwa zagraniczne	2	2	-	-	-	-	-
- oddziały przedsiębiorców zagranicznych	5	4	-	-	-	-	1
☐ Osoby fizyczne	10 446	10 271	170	4	1	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu REGON US Katowice

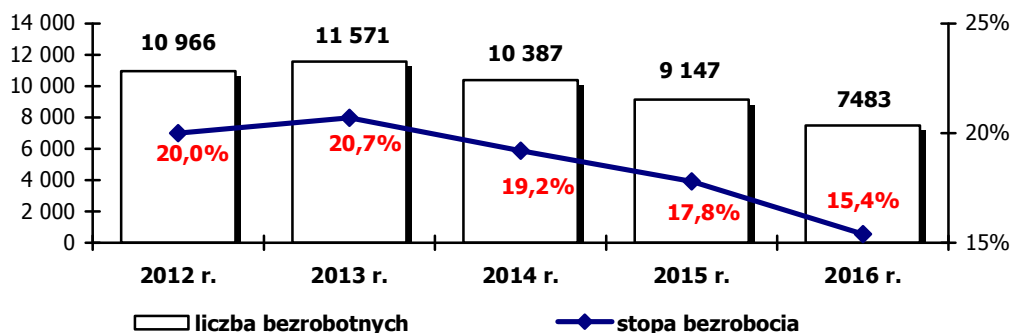
Wśród 3 554 osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej zarejestrowanych w systemie REGON podmioty o liczbie zatrudnienia:

- ☐ od 0 – 9 stanowiły 79,4%,
- ☐ od 10 – 49 stanowiły 13,5%,
- ☐ od 50 – 249 stanowiły 3,0%,
- ☐ od 250 – 999 stanowiły 0,2%,
- ☐ pow. 999 stanowiły 0%,
- ☐ brak informacji o liczbie zatrudnionych 3,9%.

4.2 Rynek pracy

4.2.1 Bezrobocie

Na koniec 2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu zarejestrowanych było 7 483 osób, tj. o 3 483 osób mniej niż w 2012 r. W stosunku do roku 2015 liczba ta spadła o 1 664. W okresie lat 2012 – 2016 stopa bezrobocia zmniejszyła się o 4,6 punktu procentowego. W 2016 r. w stosunku do roku 2015 spadła ona o 2,4 punktu procentowego.

Wykres nr 30: Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu oraz stopa bezrobocia wg stanu na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z PUP Bytom oraz danych GUS

Tabela nr 42. Poziom i struktura bezrobocia rejestrowanego w Bytomiu

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.					Dynamika w %
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2016/2012
Zarejestrowani bezrobotni, w tym:	10 966	11 571	10 387	9 147	7 483	68,2
kobiety	6 191	6 348	5 705	4 991	4 259	68,8
mężczyźni	4 775	5 223	4 682	4 156	3 224	67,5
zarejestrowani po raz pierwszy	1685	1 683	1 163	1 014	788	46,8
zarejestrowani po raz kolejny	9 281	9 888	9 224	8 133	6 695	72,1
uprzednio pracujący	9 002	9 385	8 505	7 587	6 265	69,6
pozostający bez pracy ponad 12 miesięcy	4 437	4 742	6 846	5 910	4 983	112,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MPiPS-01 z PUP Bytom

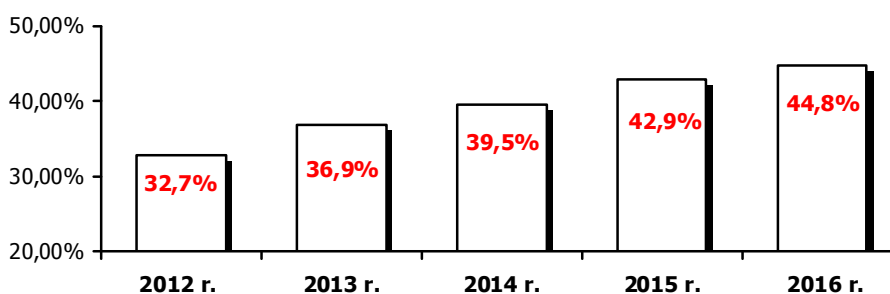
W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. w PUP w Bytomiu zarejestrowało się jako bezrobotne 10 427 osób. Liczba bezrobotnych rejestrujących się po raz pierwszy zmalała w stosunku do 2012 r. aż o 39,8%, a w stosunku do roku poprzedniego o 16,6%. Z ewidencji bezrobotnych wyłączonych zostało 12 091 tj. o 5,6% mniej niż w 2012 r.

Tabela nr 43. Bezrobotni nowo rejestrowani i wyłączeni z ewidencji PUP

Wyszczególnienie	Razem w okresie roku:					Dynamika w %
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2016/2012
Bezrobotni rejestrujący się, w tym:	13 074	13 623	12 133	12 083	10 427	79,8
po raz pierwszy	2 487	2 503	1 817	1 795	1 497	60,2
po raz kolejny	10 587	11 120	10 316	10 288	8 930	84,3
Bezrobotni wyłączeni z ewidencji, w tym z powodu:	12 815	13 025	13 334	13 323	12 091	94,4
podjęcia pracy	4 173	5 025	4 790	5 183	4 671	111,9
rozpoczęcia szkolenia lub stażu	2 390	1 751	1 605	2 174	1 886	78,9
niepotwierdzenia gotowości do pracy	4 559	4 114	3 992	3 744	2 999	65,8
z innych powodów	1 693	2 135	2 947	2 222	2 535	149,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MPiPS-01 z PUP Bytom

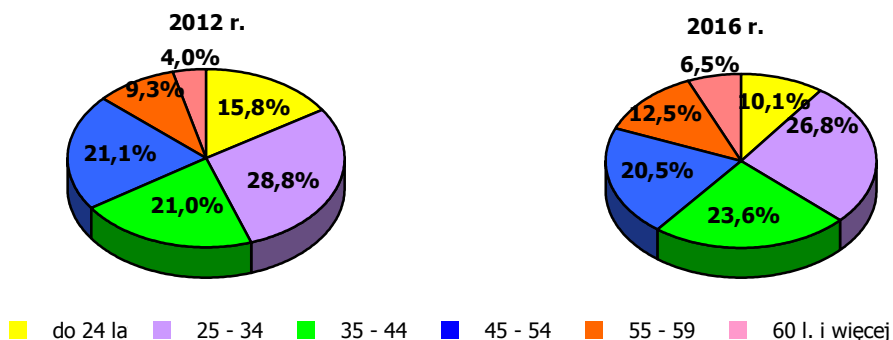
W omawianym okresie, PUP w Bytomiu odnotował informacje od 14 zakładów pracy o zamiarze dokonania zwolnień grupowych z przyczyn nie dotyczących pracowników. W sumie we wskazanym okresie zamierzano zwolnić 53 osoby z terenu Bytomia. W celu zminimalizowania negatywnych skutków zwolnień – Powiatowy Urząd Pracy realizował „Ścieżkę aktywizacji zawodowej osób zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracowników”. W ramach ścieżki osoby zarejestrowane w PUP mogły korzystać z wielu form pomocy.

Wykres nr 31: Średnioroczny współczynnik rynku pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MPiPS-01 z PUP Bytom

Średnioroczny współczynnik płynności rynku pracy, liczony jako procentowy stosunek liczby bezrobotnych podejmujących pracę do liczby nowo rejestrowanych bezrobotnych, będący ważnym miernikiem szans osób bezrobotnych na uzyskanie zatrudnienia, w 2016 r. wyniósł 44,8% i zwiększył się w stosunku do 2015 r. o 1,4 punkty procentowe. W porównaniu do roku 2012 także uległ zwiększeniu o 12,1 punktów procentowych. Strukturę demograficzną i społeczną zbiorowości bezrobotnych przedstawiają poniższe wykresy.

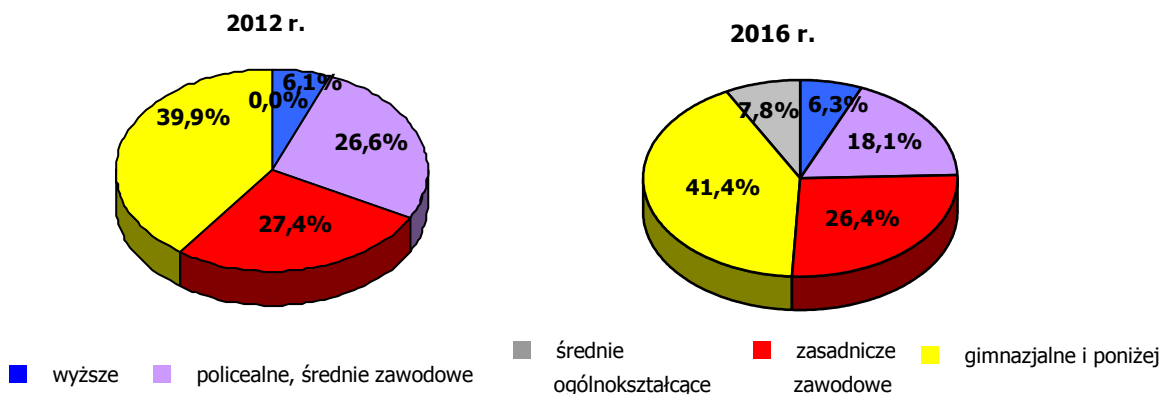
Wykres nr 32: Bezrobotni według wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MPiPS-01 z PUP Bytom za IV kwartał 2016 r.

Porównując rok 2012 i 2016, można zauważyć, że w strukturze bytomskich bezrobotnych wg wieku zwiększył się udział bezrobotnych w przedziale wiekowym od 55 do 59 lat o 3,2 punkty procentowe, w przedziale 60 lat i więcej o 2 punkty procentowe oraz w przedziale wiekowym od 35 do 44 lat o 2,6 punkty procentowe. W pozostałych przedziałach nastąpił spadek udziału bezrobotnych, w tym największy w przedziale do 24 lat – o 5,7 punktu procentowego. Wiek statystyczny osoby bezrobotnej w 2015 r. to ok. 40 lat.

Wykres nr 33: Bezrobotni według poziomu wykształcenia

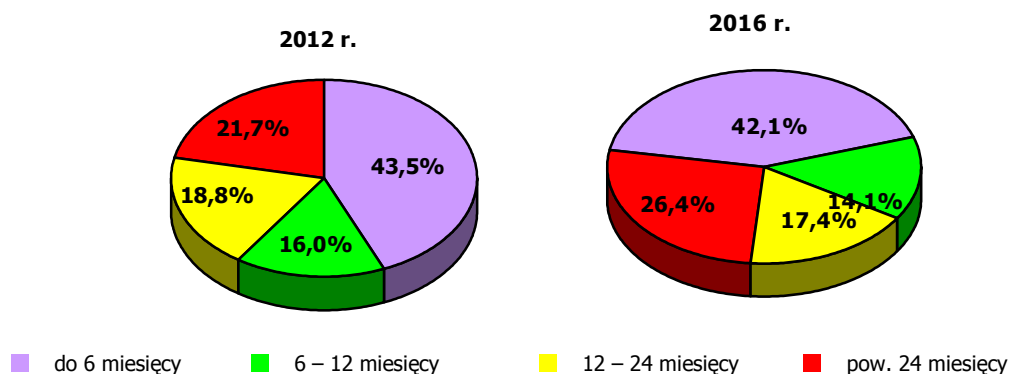

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MPiPS-01 z PUP Bytom za IV kwartał 2016 r.

W 2016 r., podobnie jak w roku 2012, najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, jednak w okresie 5 lat udział tych osób zmniejszył się o 1,6 punktu procentowego. Drugą pod względem wielkości udziału kategorię stanowili bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym, których udział również zmalał z 27,4% w 2012 r. do 26,6% w roku 2016.

Udział osób pozostających bez pracy do 6 miesięcy zmalał z 43,5% w 2012 r. do 42,1% w 2016 r. Udział osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy zwiększył się z 21,7% w 2012 r. do 26,4% w roku 2016. Czas pozostawania bez pracy statystycznej osoby bezrobotnej wydłużył się z 11,4 miesięcy w 2012 r. do 12,02 miesięcy w roku ubiegłym.

Wykres nr 34: Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MPiPS-01 z PUP Bytom za IV kwartał 2016 r.

Do PUP w Bytomiu zgłoszonych zostało 3 310 ofert pracy, tj. o 645 ofert pracy mniej niż w 2012 r.

Zgodnie z „Barometrem zawodów”³ zapotrzebowanie na pracowników w 2016 r. przedstawiało się w następujących zawodach:

- ☐ administratorzy systemów komputerowych,
- ☐ blacharze samochodowi,
- ☐ brukarze,
- ☐ cieśle i stolarze budowlani,
- ☐ cukiernicy,
- ☐ dekarze i blacharze budowlani,
- ☐ fryzjerzy,
- ☐ inspektorzy nadzoru budowlanego,
- ☐ inżynierowie budownictwa,
- ☐ kierowcy autobusów,
- ☐ kierowcy ciągnika siodłowego,
- ☐ kierowcy samochodu ciężarowego,
- ☐ kierownicy budowy,
- ☐ kosmetyczki,
- ☐ lakiernicy samochodowi,
- ☐ mechanicy pojazdów samochodowych,
- ☐ monterzy instalacji budowlanych,
- ☐ murarze,
- ☐ operatorzy obrabiarek skrawających,
- ☐ opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej,
- ☐ piekarze,
- ☐ pielęgniarki,
- ☐ posadzkarze,
- ☐ pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankieterzy, telemarketerzy.

Natomiast nadwyżkę reprezentowały następujące zawody:

- ☐ ekonomiści,
- ☐ filolodzy i tłumacze,
- ☐ górnicy i operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych,
- ☐ politolodzy, historycy i filozofowie,
- ☐ pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej,
- ☐ socjologowie i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych,
- ☐ specjaliści elektroniki i telekomunikacji,
- ☐ specjaliści technologii żywności i żywienia.

³ „Barometr zawodów” to krótkookresowe, jednoroczne badanie jakościowe określające zapotrzebowanie na pracowników w kolejnym roku, które jest przeprowadzane na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Tabela nr 44. Zawody najczęściej występujące w ofertach pracy

31.12.2012 r.			31.12.2016 r.		
nazwa zawodu		liczba ofert	nazwa zawodu		liczba ofert
Lp.	razem, w tym m.in.:	3 955	Lp.	razem, w tym m.in.:	8 506
1	technik prac biurowych	495	1	technik prac biurowych	626
2	robotnik gospodarczy	330	2	robotnik gospodarczy	515
3	sprzątacza	235	3	magazynier	505
4	sprzedawca	191	4	pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	416
5	pozostali pracownicy przy pracach lekkich	129	5	spawacz	405
6	górnik eksploatacji	110	6	zbrojarz	402
7	robotnik budowlany	103	7	murarz	400
8	rejestratorka medyczna	78	8	ślusarz	372
9	pracownik ochrony fiz. bez licencji	77	9	pokojuowa	350
10	przedstawiciel handlowy	66	10	operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego	337

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności PUP w Bytomiu za 2016 r.

Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu realizował szereg przedsięwzięć mających na celu realizację zadań w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia, oraz aktywizację zawodową osób bezrobotnych i przeciwdziałanie bezrobociu, które finansowane były z Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego - EFS oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - PFRON. Zadania były realizowane poprzez cele strategiczne – rozwój zasobów ludzkich, partnerstwo lokalne oraz obsługa formalna urzędu, rozwijanie innowacyjnych polityk rynku pracy. Urząd wydatkował łącznie środki finansowe w kwocie 16 975 302,58 zł.

Do przedsięwzięć tych należały przede wszystkim:

- ❑ staże zawodowe trwające od 3 do 6 miesięcy bądź od 3 do 12 miesięcy dla osób do 30 roku życia, którymi objęto łącznie 1 088 osób;
- ❑ bon stażowy jest instrumentem aktywizacji bezrobotnych do 30. roku życia, stanowiącym **gwarancję skierowania do odbycia stażu** u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego **na okres 6 miesięcy**, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres 6 miesięcy. Przyznanie bonu stażowego następuje na podstawie indywidualnego planu działania;
- ❑ prace interwencyjne, w ramach których osoby bezrobotne zarejestrowane mogą otrzymać zatrudnienie na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na okres 9 miesięcy w ramach prac interwencyjnych w 2016 r. 101 osób ukończyło program;
- ❑ roboty publiczne, w ramach których 263 osób bezrobotnych otrzymało zatrudnienie w ramach umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na okres do 6 miesięcy;
- ❑ dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej przyznane 139 osobom, na łączną kwotę 3 090 084,46 zł;
- ❑ refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, w 2016 r. podpisano 20 umów z przedsiębiorcami o refundację kosztów doposażenia stanowiska pracy na 29 stanowisk pracy;
- ❑ zatrudnienie bezrobotnych 50+ - podpisano 8 umów w ramach których zatrudnienie otrzymało 16 osób bezrobotnych;
- ❑ bon zasiedleniowy – Urząd Pracy może przyznać bezrobotnemu, który nie ukończył 30 roku życia bon zasiedleniowy, w związku z podjęciem przez niego poza miejscem dotychczasowego zamieszkania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, w 2016 r. podpisano 7 umów w zakresie bonu na zasiedlenie dla bezrobotnych;
- ❑ prace społecznie użyteczne wykonywane 10 godzin tygodniowo, którymi objęto 230 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku;
- ❑ program „Aktywizacja i Integracja” realizowany we współpracy z MOPR w Bytomiu, którym objęte zostały 54 osoby bezrobotne, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej;
- ❑ refundacja świadczeń integracyjnych, w ramach których Urząd Pracy podpisał 75 umów, w zajęciach uczestniczyło 67 osób;
- ❑ dodatki aktywizacyjne dla 596 osób bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku, które w okresie jego pobierania podjęły zatrudnienie z własnej inicjatywy;

- ❑ zatrudnienie osób bezrobotnych do 30 roku życia – zawarto 67 umów z czego zrealizowano 56;
- ❑ bon zatrudnieniowy – celem tego instrumentu aktywizacyjnego jest zachęcenie osób bezrobotnych do 30 roku życia do samodzielnego podejmowania działań zmierzających do uzyskania zatrudnienia – tą formą wsparcia zostały objęte 2 osoby;
- ❑ świadczenia integracyjne – osoby będące uczestnikami zajęć w Centrum Integracji Społecznej w Bytomiu i Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Starszych i Niepełnosprawnych Fizycznie, Intelktualnie „Pomocna Dłoń” w trakcie realizacji indywidualnych programów otrzymują świadczenia integracyjne przez 12 miesięcy w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. w roku 2016 r. zostały podpisane 4 umowy o refundację świadczeń integracyjnych, natomiast programem objęto 126 osób;
- ❑ zatrudnienie wspierane – oznacza udzielenie wsparcia o charakterze doradczym i finansowym w utrzymaniu aktywności zawodowej, w roku 2016 formą objęto 5 osób i podpisano 2 umowy o refundację kosztów zatrudnienia;
- ❑ współpraca z agencją zatrudnienia – Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu zawarł w 2016 r. umowę z agencją MANPOWER Sp. z o.o. – w ramach umowy 5 osób otrzymało zatrudnienie na okres co najmniej 6 miesięcy w ramach umowy o pracę;
- ❑ szkolenia, które zostały zrealizowane z środków krajowych: Funduszu Pracy i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz europejskich – Europejskiego Funduszu Społecznego;
- ❑ szkolenia na kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców realizowane były ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego, ogółem w 2016 r. Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu, w ramach szkoleń grupowych i indywidualnych skierował na szkolenia 928 osób, szkolenia ukończyły 864 osoby;
- ❑ bon szkoleniowy – w 2016 r. zrealizowano usługę dla 20 osób do 30 roku życia;
- ❑ sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych 14 osobom bezrobotnym, posiadającym wykształcenie wyższe;
- ❑ stypendium z tytułu podjęcia nauki – z tej formy w 2016 r. skorzystały 2 osoby.

W ramach środków współfinansowanych ze środków krajowych jak i europejskich – Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu realizował następujące projekty:

- ❑ Na realizację szkoleń dla bezrobotnych, pozyskał środki finansowe z Funduszu Pracy i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Europejskiego Funduszu Społecznego;

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy podejmował działania na rzecz partnerstwa lokalnego, do których należały:

- ❑ realizacja projektu „Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych – edycja 2015 r.”;
- ❑ realizacja programu MRPiPS „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020” pn.: „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2016 – w ramach współpracy PUP i MOPR;
- ❑ obchody Europejskich Dni Pracodawcy organizowanych w ramach sieci europejskich Publicznych Służb Zatrudnienia w dniach 4-15 kwietnia 2016 r.;
- ❑ Targi Pracy w Centrum Handlowo-Usługowym Agora w Bytomiu oraz spotkanie dla przedsiębiorców i pracodawców pn. „Meeting Cafe II”;
- ❑ uczestnictwo w sesji panelowej pn. „Urząd Pracy jako znaczący partner i koordynator lokalnego rynku pracy”. podczas VI Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach;
- ❑ zorganizowanie zajęć dla uczestników Klubu Integracji Społecznej (KIS) – celem zajęć było przygotowanie uczestników KIS do samodzielnego, aktywnego poruszania się po rynku pracy;
- ❑ „Program Aktywizacja i Integracja” – program został zrealizowany z udziałem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu, w programie uczestniczyły osoby bezrobotne, dla których za pomocą kwestionariusza do profilowania pomocy ustalono III profil pomocy;
- ❑ zajęcia z zakresu orientacji zawodowej dla młodzieży bytomskich szkół – oferta zajęć była nakierowana na potrzeby zgłaszane przez pedagogów szkolnych;
- ❑ zajęcia dla osób osadzonych w Areszcie Śledczym w Bytomiu – celem zajęć było zmotywowanie i zaktywizowanie osób osadzonych w Areszcie oraz przygotowanie ich do wejścia na rynek pracy;
- ❑ organizacja Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery oraz Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości;
- ❑ zostały zorganizowane zajęcia dla słuchaczy studiów wyższych;

- ❑ poradnictwo zawodowe – w ramach realizacji jednej z podstawowych usług rynku pracy: porad indywidualnych, porad grupowych, informacji indywidualnych, informacji grupowych oraz udostępniono zasoby informacji zawodowych.

W realizacji swoich zadań PUP stosował szereg nowoczesnych technologii i niekonwencjonalnych rozwiązań:

- ❑ na terenie Bytomia znajdują się punkty informacji multimedialnych – Infokioski, które stanowią nowoczesną formę upowszechniania informacji o usługach świadczonych przez Urząd Pracy. Urządzenia te zostały zainstalowane w kilku punktach, które są najczęściej odwiedzane przez mieszkańców Bytomia tj.: siedzibie Urzędu Miejskiego w Bytomiu, gmachu Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu, a także w lokalach zajmowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu;
- ❑ w siedzibie PUP funkcjonował system kolejkowy obsługi klientów, system ten zapewnił zachowanie zasady obsługi klientów według kolejności przybywania, system zapewnił klientom proces wyboru punktu obsługi, z którego chcą skorzystać;
- ❑ korzystając z poczty elektronicznej lub telefonicznie, klient mógł złożyć dyspozycję o wydanie zaświadczenia;
- ❑ funkcjonował system wizualnej prezentacji ofert pracy na monitorach LCD w kilku punktach na terenie PUP oraz w Galerii Handlowej AGORA w Bytomiu;
- ❑ Zakład Ubezpieczeń Społecznych zapewnił urzędowi pracy m.in. dostęp do usługi elektronicznej U-3 tj. raportu zbiorczego, zawierającego informacje o zbiegach tytułów do ubezpieczeń.

Oprócz tego, Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu współpracował z Powiatową Radą Zatrudnienia w Bytomiu – realizowana przez władze publiczne polityka rynku opierała się na dialogu i współpracy z partnerami społecznymi, w szczególności w ramach działalności rad zatrudnienia (rad rynku pracy) W 2016 r. odbyło się pięć posiedzeń Powiatowej Rady Zatrudnienia w Bytomiu. Rada m.in. zaopiniowała pozytywnie kryteria podziału środków Funduszu Pracy oraz wprowadzenie nowych kierunków kształcenia w szkołach na terenie Bytomia.

4.3 Infrastruktura techniczna i usługi komunalne

4.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Zadania związane z obsługą infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie naszego miasta realizowane są przez Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., której właścicielem w 100% jest Gmina Bytom. Zadania spółki obejmują zaopatrzenie miasta w wodę i sprzedaż wody odbiorcom, odbiór i oczyszczanie ścieków oraz eksploatację: sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków i obiektów infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. W ramach działań spółki prowadzone są także prace remontowe, modernizacje sieci, inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz eksploatacja składowiska odpadów komunalnych.

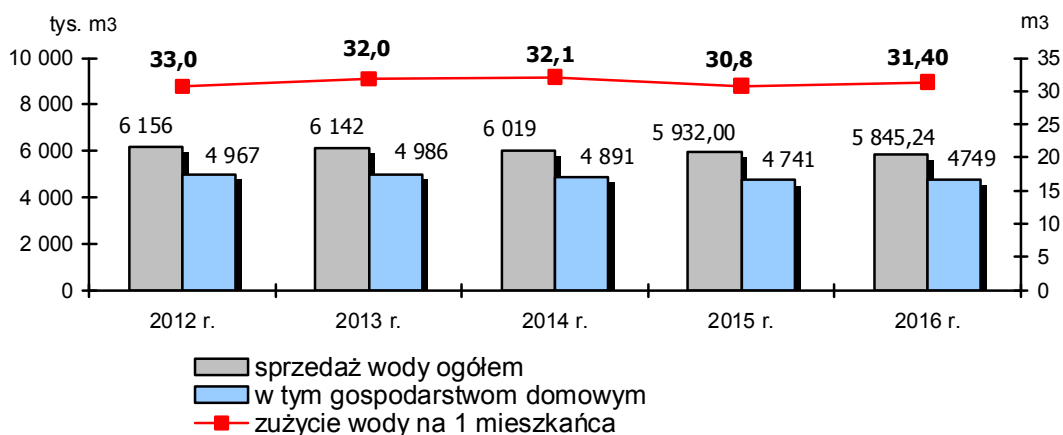
Producentem i hurtowym dostawcą wody przeznaczonej do spożycia jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach. Woda transportowana jest siecią rurociągów magistralnych do sieciowych zbiorników wyrównawczych. Na koniec roku długość sieci wodociągowej wynosiła 459,3 km z czego 72,9% stanowiła sieć rozdzielcza.

Tabela nr 45. Wybrane dane dotyczące gospodarki wodociągowej w Bytomiu

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:				
		31.12. 2012 r.	31.12. 2013 r.	31.12. 2014 r.	31.12. 2015 r.	31.12. 2016 r.
Długość sieci wodociągowej, w tym:	Km	444,7	448,2	454,6	457,8	459,3
- sieci magistralnej	km	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6
- sieci rozdzielczej	km	325,9	327,9	332,5	334,0	334,5
- podłączeń	km	106,2	107,7	109,5	111,2	112,2
Sprzedaż wody, w tym:	tys. m ³	6 155,62	6 142,51	6 019,75	5 931,72	5 845,24
- dla gospodarstw domowych	tys. m ³	4 966,66	4 986,59	4 891,50	4 741,37	4 749,64
- dla pozostałych odbiorców	tys. m ³	1 188,96	1 155,92	1 128,25	1 190,35	1 095,60
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	30,7	31,8	32,1	30,8	31,4
Liczba awarii sieci wodociągowej	ilość	530	298	284	264	161

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

Wykres nr 35: Zużycie wody w mieście

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

W całym analizowanym okresie ogólne zapotrzebowanie na wodę systematycznie spada, wynosząc w 2016 r. 5 845,24 tys. m³. W gospodarstwach domowych zapotrzebowanie na wodę po 2012 roku zaczęło spadać i w 2016 r. wyniosło 4 749,6 tys. m³. U pozostałych odbiorców zapotrzebowanie na wodę, w stosunku do roku poprzedniego wzrosło o 94,74 tys. m³. Zapotrzebowanie na wodę w przeliczeniu na jednego mieszkańca zwiększyło się o 0,6 m³ w stosunku do 2015 r.

W 2015 r. odnotowano 161 awarii sieci wodociągowej o 103 mniej niż w 2014 r. W celu likwidacji usterek przeprowadzono remonty sieci, w ramach których wykonano awaryjne wymiany wodociągów i podłączeń, a także wymiany zasuw i hydrantów oraz wymiany lub naprawy wodomierzy na łączną kwotę 2 176,6 tys. zł.

W zakresie modernizacji sieci wodociągowej wykonano:

- ❑ budowę sieci wodociągowej Park Kachla,
- ❑ przebudowę sieci wodociągowej w rejonie ul. Felińskiego, Stolarzowskiej, Francuskiej,
- ❑ budowa 748,5 mb nowych podłączeń do sieci wodociągowej,
- ❑ modernizacja studni wodomierzowych, pompowni wody i hydroforni,
- ❑ wykonanie dokumentacji projektowych.

Tabela nr 46. Wybrane dane dotyczące gospodarki ściekowej w Bytomiu

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:				
		31.12. 2012 r.	31.12. 2013 r.	31.12. 2014 r.	31.12. 2015 r.	31.12. 2016 r.
Długość sieci kanalizacyjnej, w tym:	km	603,2	609,1	610,7	613,9	614,3
- sanitarnej	km	333,9	336,9	338,4	340,0	340,4
- deszczowej	km	190,8	192,9	193,0	194,6	194,6
- ogólnospławnej	km	78,5	79,3	79,3	79,3	79,3
Długość podłączeń	km	86,5	86,8	86,9	88,5	88,5
Liczba oczyszczalni ścieków*	obiekt	3	3	3	3	3
Przepustowość oczyszczalni	m³/d	51 500	51 500	51 500	51 500	51 500
Ścieki odprowadzone miejską siecią kanalizacyjną, w tym:	tys. m³	6 015,15	6 035,68	5 942,44	5 788,26	5 718,47
- z gospodarstw domowych	tys. m³	4 909,81	4 946,55	4 854,90	4 657,45	4 666,12
- od pozostałych odbiorców	tys. m³	1 105,34	1 089,13	1 087,54	1 130,81	1 052,35
Liczba awarii sieci kanalizacyjnej	ilość	120	90	112	94**	79**

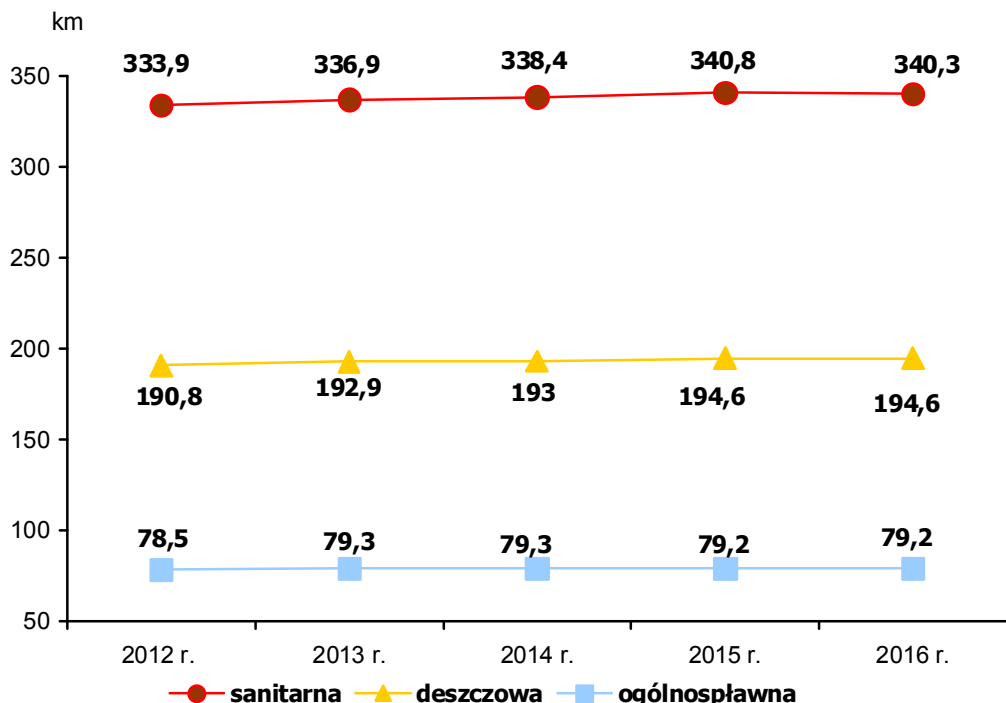
bez oczyszczalni „Stolarzowice” i „W.O.R.D.” – ze względu na małą przepustowość oraz od czerwca 2009 r. bez oczyszczalni Rozbark – z powodu zlikwidowania

** bez zapchań

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

System sieci kanalizacyjnej miasta obejmuje sieci: sanitarną, deszczową, ogólnospławną oraz podłączenia do budynków. Długość sieci kanalizacyjnej eksploatowanej przez BPK Sp. z o.o. wynosiła 614,3 km i zwiększyła się w stosunku do 2012 r. o 11,1 km.

Wykres nr 36: Długość sieci kanalizacyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

Miejski system oczyszczania ścieków obejmuje 3 oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne, które posiadają pozwolenia wodno-prawne. W 2016 r. łączna ilość odprowadzonych ścieków wynosiła 5 718,26 m³, tj. o 296,68 tys. m³ mniej niż w 2012 r. Zdecydowana większość tj. 81,60% ścieków pochodzi z gospodarstw domowych. W 2016 r. przeprowadzono remonty urządzeń i obiektów na oczyszczalni ścieków Miechowice, Bobrek i Centralnej na kwotę 667,8 tys. zł.

W 2016 r. odnotowano 79 awarii oraz przeprowadzono remonty: 172 studni kanalizacji sanitarnej, 49 studni kanalizacji deszczowej, na które wydatkowano ogółem 1 130,5 tys. zł.

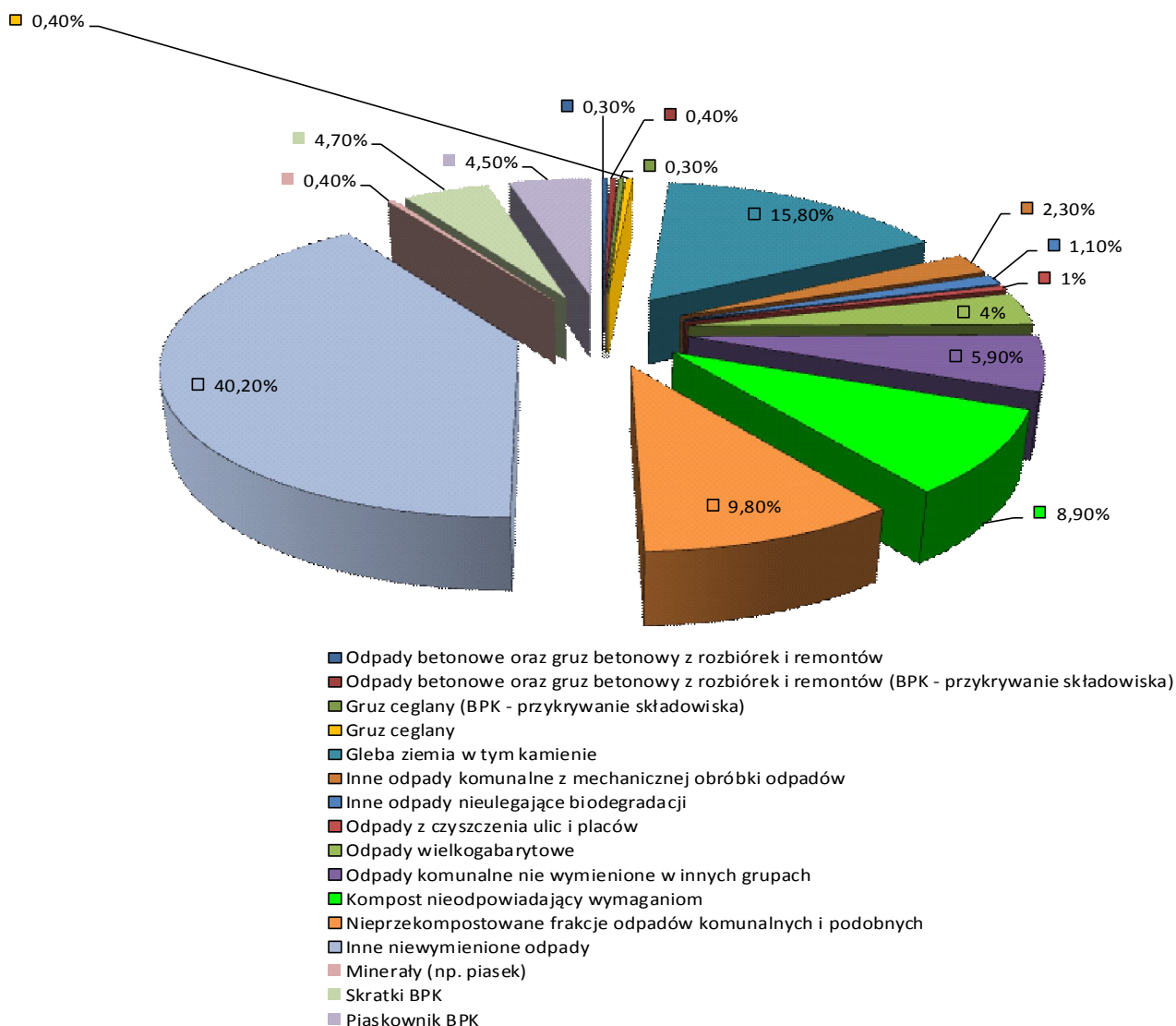
W zakresie modernizacji sieci kanalizacyjnej wykonano:

- ☐ kanalizacja sanitarna ul. Królowej Jadwigi/Kochanowskiego,
- ☐ kanalizacja sanitarna ul. Kwiatowa,
- ☐ kanalizacja deszczowa ul. Kołłątaja,
- ☐ wykonanie dokumentacji projektowych.

4.3.2 Gospodarka odpadami komunalnymi i oczyszczanie miasta

Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. prowadzi działalność polegającą na unieszkodliwianiu i odzysku odpadów na „składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne” zlokalizowanym w Bytomiu przy Al. Jana Pawła II.

Wykres nr 37: Struktura odpadów przyjętych na składowisko przy Al. Jana Pawła II

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej

Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej jest jednostką organizacyjną Gminy Bytom, powołaną uchwałą Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 17 grudnia 2012 r. Jednostka rozpoczęła działalność 1 lutego 2013 r. Główny zakres działalności obejmuje zadania w zakresie prowadzenia spraw związanych z utrzymaniem czystości, poprawą i ochroną terenów zieleni miejskiej, grobownictwa wojennego, funkcjonowania cmentarza komunalnego, szaleatów miejskich oraz targowisk miejskich.

Na terenie trzech zabytkowych bytomskich parków Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej prowadzi działania rewitalizacyjne, polegające głównie na uporządkowaniu stanu fitosanitarnego drzewostanu, montażu elementów małej architektury, bieżącego utrzymania czystości oraz prowadzeniu prac remontowo-budowlanych w celu przywrócenia im dawnej świetności.

Miejski Zarząd zieleni i Gospodarki Komunalnej zorganizował kolejną edycję „Bytomskiej Nocy Świętojańskiej”, był współorganizatorem imprez cyklicznych odbywających się w Parku im. F. Kachla.

Pod patronatem Prezydenta Bytomia odbył się Jarmark Średniowieczny oraz Festiwal Muzyka Narodów – Juliusz Ursyn Niemcewicz i Jego Goście.

W ramach inwestycji służących poprawie wizerunku miasta w 2016 r. wykonano m.in.:

- ❑ budowę szklarni o konstrukcji aluminiowej, na terenie Zaplecza Socjalno-Technicznego Miejskiego Zarządu Zieleni i Gospodarki Komunalnej w Bytomiu przy ul. Tarnogórskiej,
- ❑ trwały prace związane z przebudową zieleni w parkach zabytkowych, w Parku im F.Kachla wykonano zabiegi pielęgnacyjne w koronach 450 szt. drzew, wyremontowano 3 500m² alejek parkowych z nawierzchni HanseeGrand oraz wykonano kolejny etap modernizacji Góry Miłości – na szczycie wybudowano altanę oraz „Źródło Miłości” zakończone fontanną.
- ❑ został przeprowadzony kolejny etap rewitalizacji Parku Amendy w Łagiewnikach – w ramach budżetu obywatelskiego wykonano nowe alejki, doposażono siłownię terenową oraz plac zabaw w nowe urządzenia linarne,
- ❑ zakończono rewitalizację Skweru Szynol na Rozbarku,
- ❑ na Stroszku w ramach realizacji projektu Budżetu Obywatelskiego zbudowano plac zabaw.

Ciepłownictwo

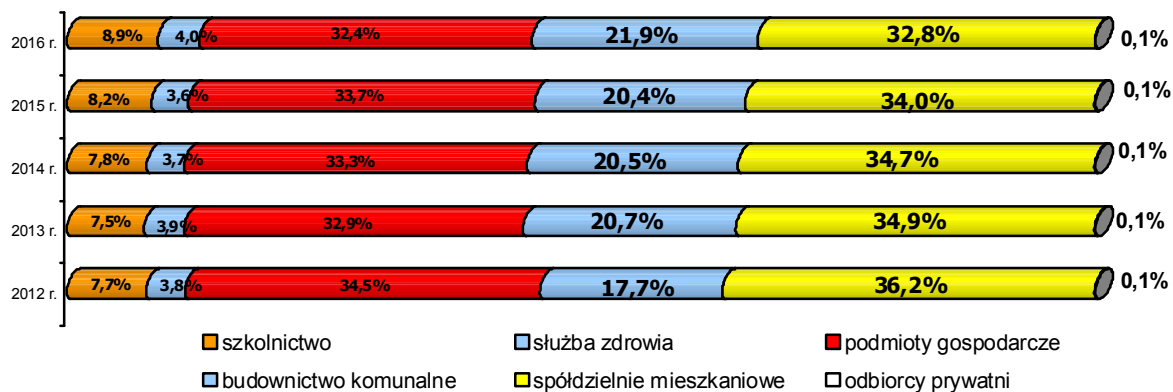
Głównym producentem energii ciepłej w mieście jest Fortum Bytom S.A., natomiast zadania w zakresie dostarczenia energii ciepłej dla celów grzewczych oraz ciepłej wody użytkowej w obszarze Miasta Bytom, wykonuje Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (PEC Sp. z o.o.). Spółka zarządza siecią ciepłą o długości 122,4 km, z tego sieć ciepłownicza stanowiła 79,6 km, a zewnętrzna instalacja odbiorcza 42,8 km. Poza tym spółka prowadziła eksploatację 3 kotłowni o łącznej mocy 0,758 MW, w tym 2 lokalnych i 1 zdalaczynnej.

Tabela nr 47. Podstawowe dane dot. infrastruktury ciepłej PEC Sp. z o.o.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:				
		31.12. 2012 r.	31.12. 2013 r.	31.12. 2014 r.	31.12. 2015 r.	31.12. 2016 r.
Długość sieci ciepłej, w tym:	km	120,8	119,6	117,8	121,1	122,4
- sieć ciepłownicza	km	72,6	71,7	71,9	78,3	79,6
- zewnętrzna instalacja odbiorcza	km	48,2	47,9	45,9	42,8	42,8
Liczba kotłowni ogółem, w tym:	ilość	3	3	3	3	3
- kotłownie lokalne	ilość	2	2	2	2	2
- kotłownie zdalaczynne	ilość	1	1	1	1	1
Wielkość produkcji energii ciepłej z własnych źródeł ciepła ogółem, w tym:	GJ	2 220	2 264	1 748	1 998	2 030
- z kotłowni lokalnych	GJ	797	885	720	780	733
- z kotłowni zdalaczynnych	GJ	1 423	1 379	1 028	1 218	1 297
Liczba węzłów ciepłych ogółem, w tym:	ilość	383	391	431	502	524
- grupowe węzły ciepłe	ilość	66	66	64	63	63
- indywidualne węzły ciepłe	ilość	213	217	259	339	359

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC Sp. z o.o.

Wykres nr 38: Struktura odbiorców PEC Sp. z o.o. według zamówionej mocy ciepłej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC Sp. z o.o.

W 2016 r. wielkość zamówionej przez odbiorców mocy cieplnej uległa zmniejszeniu w stosunku do 2015 r. z 235,37 MW do 218,50 MW. Największymi odbiorcami ciepła były niezmiennie spółdzielnie mieszkaniowe zarządzające wielorodzinnymi budynkami mieszkalnymi.

W 2016 r. łączna powierzchnia lokali centralnie ogrzewanych wynosiła 2 308,9 tys. m², natomiast łączna powierzchnia lokali objętych dostawą ciepłej wody użytkowej – 917,3 tys. m².

W ramach inwestycji służących poprawie efektywności działania systemu ciepłowniczego wykonano m. in.:

- ❑ budowę sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami do węzłów cieplnych zlokalizowanych w budynkach przy ul. Strzelców Bytomskich 16, 21, 25 w Bytomiu,
- ❑ budowę przyłącza sieci ciepłowniczej oraz węzła cieplnego do budynków przy ul. Chłodnej 1, Strzelców Bytomskich 177-183, 157-159,
- ❑ budowę sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami do węzłów cieplnych zlokalizowanych w budynkach przy ul. Strzelców Bytomskich 120-124, 126-130,
- ❑ budowę przyłącza sieci ciepłowniczej oraz węzła cieplnego do budynku Bytom Square przy ul. Wrocławskiej 32/34 w Bytomiu, przy ul. Strzelców Bytomskich 37a w Bytomiu, do budynku Centrum Stomatologii i Medycyny Specjalistycznej przy ul. Plac Akademicki 17 w Bytomiu, do Pawilonu Handlowego (I-III) przy ul. Unii Europejskiej w Radzionkowie,
- ❑ budowę przyłącza sieci ciepłowniczej do myjni samochodowej przy ul. Dalekiej 27 w Bytomiu,
- ❑ budowę przyłącza zewnętrznej instalacji odbiorczej do budynku przy ul. Artura 1 w Radzionkowie,
- ❑ budowę przyłącza sieci ciepłowniczej oraz węzła cieplnego do budynku przy ul. Strzelców Bytomskich 34 w Bytomiu,
- ❑ budowę węzła cieplnego w budynku przy ul. Jainty 12, Mariackiej 8,
- ❑ remont sieci ciepłowniczej do budynku przy ul. Stolarzowickiej 78-104 w Bytomiu,
- ❑ remont zewnętrznej instalacji odbiorczej przy ul. Krupińskiego do załomu Z21 przy budynku przy ul. Adolfa Piątka 25a wraz z przyłączami do budynków przy ul. Orzegowskiej 13a,15, Krupińskiego 1,
- ❑ remont zewnętrznej instalacji odbiorczej c.o. na odcinku GWC-8 Nowakowskiego 13b do budynków przy ul. Nowakowskiego 4, 10, 5, 9,15, Pomorskiej 11,19,
- ❑ usuwanie zawilgoceń sieci ciepłowniczej preizolowanej (pętli nr 2) Magistrali Północ, (pętli nr PW-65, PW-66) Magistrali Miechowice zgodnie z wytypowanymi miejscami,
- ❑ remont sieci ciepłowniczej preizolowanej w rejonie odczepu do budynków przy ul. Frenzla,
- ❑ naprawę zasuw na powrocie sieci ciepłowniczej – Magistrali Południowej w rejonie komory K1 w Bytomiu,
- ❑ demontaż sieci ciepłowniczej na odcinku od stacji zasuw do komory przy WC-& Szymały 75 w Radzionkowie,
- ❑ remont armatury preizolowanej z podwójnym odpowietrzeniem/odwodnieniem prefabrykowanego odpowietrzenia/odwodnienia Dn350 wraz z demontażem istniejących studni i ich ponownym montażem oraz wymiana włazów betonowych na żeliwie,
- ❑ remont obudów zasuw Dn600 i Dn350 na Magistrali Południowej - odczep w kierunku GWC-1 Grota Roweckiego 31 w Bytomiu.

W 2016 r. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bytomiu kontynuowało przygotowania do realizacji 4 projektów inwestycyjnych planowanych do dofinansowania ze środków unijnych w ramach POIiŚ 2014-2020, tj.:

- ❑ modernizacji Ciepłowni Radzionków poprzez budowę wysokosprawnej kogeneracji, planowany okres realizacji projektu 2017-2020 r.,
- ❑ modernizacji systemu zaopatrzenia miasta Bytomia w ciepło na potrzeby c.w.u. z sieci ciepłowniczej, planowany okres realizacji projektu 2017-2020 r.,
- ❑ modernizacji gospodarki cieplnej dla gmin: Bytom i Radzionków – 2015-2020, planowany okres realizacji projektu 2017-2020 r.,
- ❑ wdrażanie programu ograniczania niskiej emisji przez PEC Bytom – ucieplnienie zabudowy wielorodzinnej, planowany okres realizacji projektu 2017-2018 r.

Gazownictwo

Na terenie Bytomia eksploatację sieci gazowej prowadzi Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrze – Rozdzielnia Gazu w Bytomiu. Długość sieci gazowej (bez przyłączy) w mieście na koniec 2016 r. wynosiła 292,8 km.

Podstawowe dane dot. sieci gazowej w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 48. Podstawowe dane dot. sieci gazowej w Bytomiu

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:				
		31.12. 2011 r.	31.12. 2012 r.	31.12. 2013 r.	31.12.* 2015 r.	31.12. 2016 r.
Liczba użytkowników gazu ogółem, w tym:	ilość	55 804	55 710	55 718	53 215	52 667
- gospodarstw domowych	ilość	54 883	54 771	54 780	52 303	51 754
Zużycie gazu ogółem, w tym:	tys. m ³	28 020	28 054	26 732	21 838	20 464
- w gospodarstwach domowych	tys. m ³	16 953	16 787	16 492	15 445	15 926

* brak danych za rok 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GSG Sp. z o.o. w Zabrze i PSG Gazowni Zabrzeńskiej

Telekomunikacja

Potrzeby mieszkańców w zakresie telekomunikacji zaspokaja telefonia przewodowa i bezprzewodowa.

W zakresie telefonii przewodowej usługi telekomunikacyjne świadczą m. in. operatorzy: Telekomunikacja Polska S.A., Netia S.A. oraz UPC Polska.

W mieście dostępne są usługi wszystkich operatorów sieci bezprzewodowej działających na terenie naszego kraju, tj. Polskiej Telefonii Cyfrowej S.A. (sieć T-MOBILE), Polskiej Telefonii Komórkowej Centertel Sp. z o.o. (sieć ORANGE), Polkomtel S.A. (PLUS GSM) oraz P4 Sp. z o.o., która jest operatorem sieci PLAY.

Komunikacja

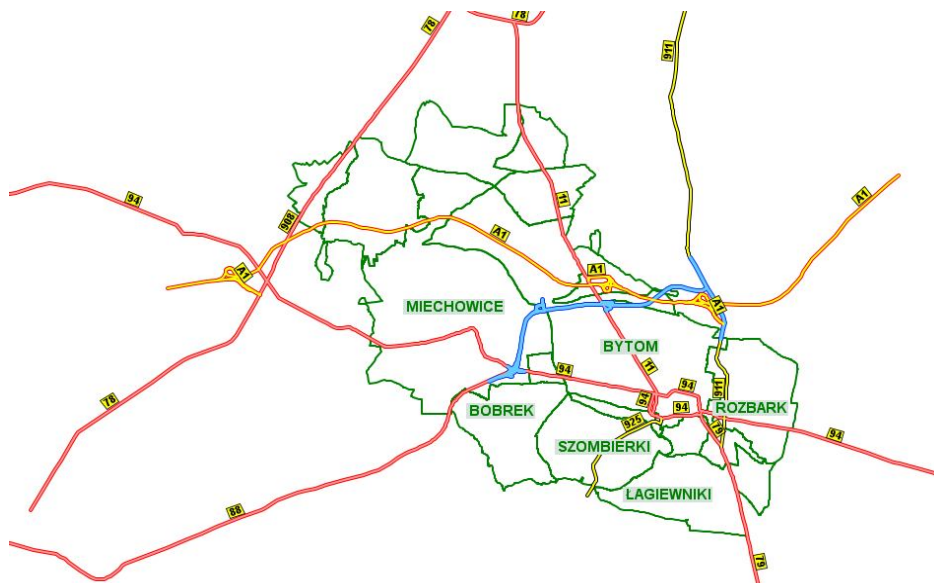
Siecią dróg publicznych oraz drogami wewnętrznymi, stanowiącymi własność Gminy lub Skarbu Państwa nie oddanymi we władanie innym podmiotom, placami i ciągami pieszymi w granicach miasta Bytomia, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, zarządza jednostka budżetowa pod nazwą Miejski Zarząd Dróg i Mostów z siedzibą w Bytomiu.

O dostępności komunikacyjnej Bytomia w dużej mierze decyduje transport drogowy. Bytom jest ważnym węzłem logistycznym z uwagi na przebiegające przez miasto drogi krajowe:

- ❑ DK nr 11 relacji: Kołobrzeg – Koszalin – Piła – Poznań – Ostrów Wlkp. – Kluczbork – Lubliniec – Bytom,
- ❑ DK nr 78 relacji: Chałupki – Wodzisław Śl. - Rybnik – Gliwice – Bytom – Katowice - Pyrzowice - Siewierz – Zawiercie – Chmielnik,
- ❑ DK nr 79 relacji: Warszawa – Sandomierz – Kraków – Katowice – Bytom,
- ❑ DK nr 88 relacji: Strzelce Opolskie – Gliwice – Bytom,
- ❑ DK nr 94 relacji: Legnica – Wrocław – Opole – Bytom – Sosnowiec – Olkusz – Kraków.

Dodatkowe połączenia zapewniają drogi wojewódzkie nr 911 oraz 925. Przez Bytom przebiega również autostrada A-1 (jej węzeł znajduje się przy ul. Strzelców Bytomskich) oraz obwodnica bytomska (Al. Jana Nowaka Jeziorańskiego), która pozwala na skrócenie przejazdu przez miasto.

Mapa nr 5: Układ drogowy Bytomia

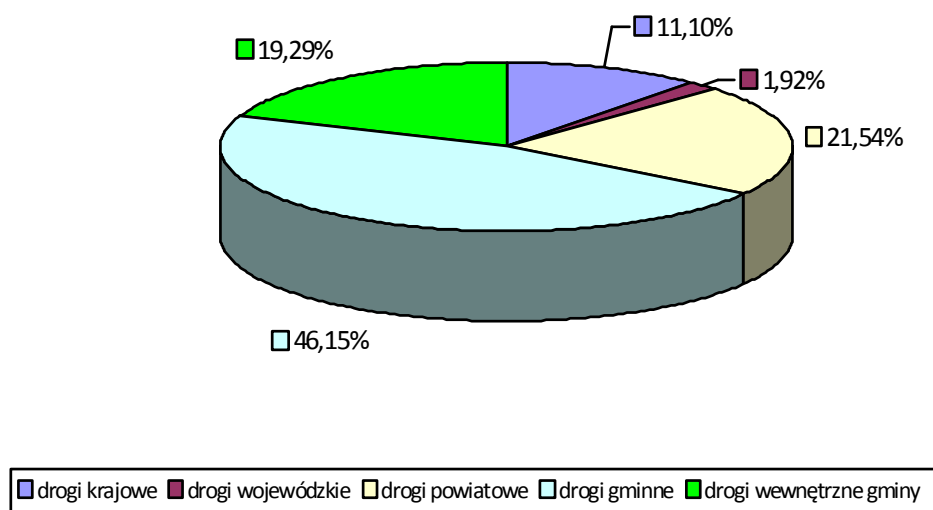
Źródło: opracowanie własne

Sieć dróg w Bytomiu stanowią drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Długość dróg znajdujących się w granicach miasta wynosiła 260 km, w tym:

□ Krajowe	29 km;
□ Wojewódzkie	5 km;
□ Powiatowe	56 km;
□ Gminne	120 km;
□ Drogi wewnętrzne gminy	50 km.

Zdecydowaną większość sieci drogowej miasta stanowiły drogi gminne i powiatowe, których łączna długość wynosiła 176 km, tj. 68%.

Wykres nr 39: Struktura dróg w Bytomiu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MZDiM w Bytomiu

Na infrastrukturę drogową miasta składały się następujące obiekty: 5 mostów, 22 wiadukty, 3 kładki dla pieszych, 4 przejścia podziemne, 10 przepustów, 2 tunele, wpusty uliczne 5 773 szt., rowy przydrożne 63 900 mb.

Do ważniejszych przedsięwzięć realizowanych w 2016 r. przez MZDiM należą:

- wykonanie ważniejszych remontów dróg, chodników i infrastruktury drogowej;
 - utrzymanie nawierzchni jezdni – ważniejsze remonty: łącznik ul. Didura z ul. Zygmunta Starego, droga dojazdowa do Kościoła ul. Wyzwolenia, ul. Wiejska, ul. Mochackiego. ul. Przy Kopalni, droga dojazdowa do ogródków działkowych ul. Kędzierzyńska, parking ul. Pułaskiego, ul. Rycerska, ul. Boja Żeleńskiego, ul. Konstytucji, ul. Chorzowska, ul. Dąbrowa Miejska, ul. Dworska, ul. Łokietka,
 - utrzymanie nawierzchni chodników – ważniejsze remonty: ul. Elektrownia, ul. Adolfa Piątka, ul. Kochanowskiego,
- stworzenie stref aktywności inwestycyjnej na terenach przemysłowych Bytomia, obszar 1-rejon Dąbrowa Miejska, ul. Strzelców Bytomskich,
- opracowanie dokumentacji technicznej Bytomskiej Centralnej Trasy Północ-Południe BCT N-S jako nowego ciągu drogi wojewódzkiej, uzyskano zezwolenie na Realizację Inwestycji Drogowej (ZRID),
- projektowanie oraz opracowanie dokumentacji technicznej węzła przesiadkowego na Placu Wolskiego w Bytomiu wraz z przystosowaniem układu komunikacyjnego,
- przebudowanie ul. Strzelców Bytomskich na odcinku od ul. Wrocławskiej poprzez rondo autostradowe (A1) przy ul. Dąbrowa Miejska do ul. Długiej – kontynuacja,
- wybudowanie dróg dojazdowych do placówek oświatowych: Szkoły Podstawowej nr 45 i Przedszkola Miejskiego nr 39 w Szombierkach,
- przebudowanie drogi bocznej ul. Wyszyńskiego,
- przebudowanie ul. Wiśniowej,
- przebudowanie ul. Wiosny Ludów.

Ogółem w 2016 roku przeprowadzono remonty dróg gminnych o powierzchni 15 789 m² o wartości 1 582 115,00 zł, remonty dróg powiatowych o powierzchni 11 657 m² o wartości 1 347 628,00 zł, remonty chodników o powierzchni 4 410,00 m² o wartości 424 669,00 zł. Ponadto w ramach budżetu obywatelskiego zrealizowano:

- przebudowę ul. Mickiewicza na odcinku od skrzyżowania z ul. Prusa do skrzyżowania z ul. Powstańców Śląskich,
- wykonano modernizację nawierzchni drogowej i chodnikowej w obrębie pętli autobusowej przy ul. Felińskiego,
- wykonano modernizację chodnika wraz z rewitalizacją roślinną parku oraz małą architekturą przy ul. Piecucha 12 i 12a w Bytomiu.

Na terenie miasta funkcjonowała Strefa Płatnego Parkowania, za którą odpowiedzialny był Miejski Zarząd Dróg i Mostów z siedzibą w Bytomiu. Opłatę za parkowanie umieszcza się w parkometrze bądź za pomocą telefonu komórkowego w strefie oznaczonej znakiem D-44, D-45, D-18 „strefa parkowania”.

W strefie tej zabroniony jest postój pojazdu bez wniesienia opłaty, z wyjątkiem postoju pojazdów osób lub jednostek, dla których uznana została zerowa stawka opłaty, oraz postoju pojazdów komunikacji publicznej na wyznaczonych dla nich miejscach.

Zgodnie z uchwałą nr XVIII/242/15 Rady Miejskiej miasta Bytomia z dnia 23 listopada 2015 r., ustalono następujące stawki za postój w strefie płatnego parkowania:

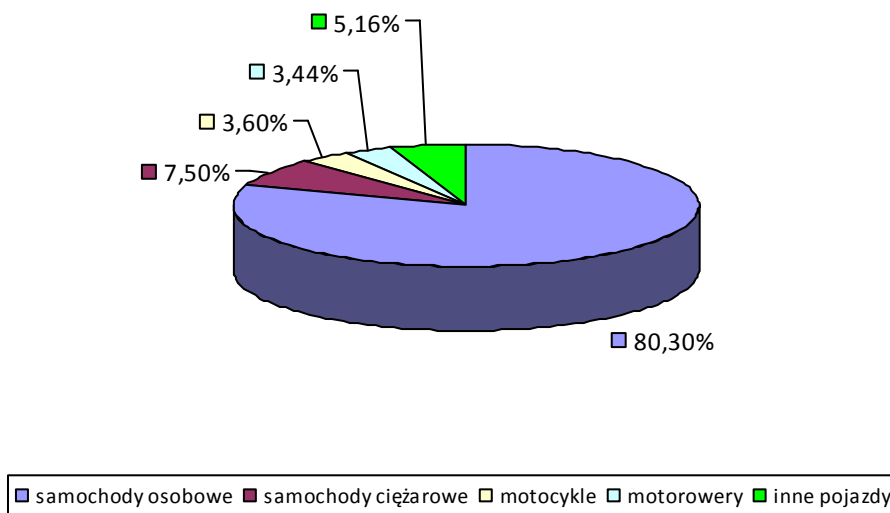
- za pierwszą godzinę - 1,50 zł,
- za drugą godzinę - 1,80 zł,
- za trzecią godzinę - 2,10 zł,
- za czwartą godzinę i każdą kolejną - 1,50 zł.

Parkowanie pojazdów samochodowych w SPP jest płatne w dni robocze (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 9.00 do 17.00 z wyjątkiem parkingu pod Urzędem Miejskim, na którym opłaty są pobierane w dni robocze w poniedziałki w godzinach od 8.00 do 17.30 a od wtorku do piątku od 8.00 do 15.00. Ponadto wprowadzona została zerowa opłata dla klientów Urzędu Miejskiego na parking przy ul. Parkowej pod Urzędem Miejskim, przez pierwszą godzinę parkowania, po pobraniu biletu zerowego w parkomacie, z zastrzeżeniem, że bilet zerowy na dany nr rejestracyjny można otrzymać tylko raz dziennie.

W dalszym ciągu obsługa SPP realizowana jest przy pomocy 74 parkomatów uruchomionych w ramach projektu ŚKUP i pozwalające dokonywać płatności za pomocą karty ŚKUP oraz za pomocą gotówki.

Systematycznie wzrasta liczba pojazdów zarejestrowanych na terenie Bytomia. Według stanu na koniec 2016 r., na terenie naszego miasta zarejestrowanych było 94 173 pojazdów, z czego 75 619 pojazdów to samochody osobowe.

Wykres nr 40: Struktura pojazdów zarejestrowanych w Bytomiu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji UM

Liczba zarejestrowanych pojazdów (wg stanu na dzień 31.12.2016r.) wynosiła 11 716, natomiast wyrejestrowanych 2 151.

Na terenie miasta funkcjonowało 12 stacji kontroli pojazdów oraz 18 ośrodków szkolenia kierowców. Uprawnienia do kierowania pojazdami uzyskało 4 406 osób, z czego:

- prawo jazdy - 4 298 osób,
- międzynarodowe prawo jazdy - 75 osób,
- pozwolenia na tramwaj - 33 osób.

Transport publiczny

Komunikacja autobusowa i tramwajowa

Organizatorem komunikacji zbiorowej jest Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w Katowicach oraz Międzygminny Związek Komunikacji Pasażerskiej w Tarnowskich Górach. Transport kolejowy w całości realizuje spółka Koleje Śląskie Sp. z o.o.

Komunikację tramwajową na terenie całej aglomeracji realizują Tramwaje Śląskie S.A.

Mieszkańcy mogli korzystać z 47 linii autobusowych o łącznej długości sieci 84,38 km i 9 linii tramwajowych o łącznej długości sieci torowisk 25,21 km.

Na terenie miasta usytuowanych było 317 przystanków, w tym:

- autobusowych – 209 oraz 1 dworzec autobusowy,
- tramwajowych - 103,
- autobusowo-tramwajowych 5.

Dokonano zmian w komunikacji miejskiej:

- od 1.04.2016 wprowadzono dodatkowe kursy na linii 183 oraz skorygowano godziny jej odjazdu,
- uzgodniono uruchomienie dodatkowego kursu na linii 850 w celu umożliwienia dojazdu w systemie przesiadkowym do zakładów pracy wewnątrz Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na terenie Gliwic.

Tabela nr 49. Dane na temat linii tramwajowych, autobusowych oraz przystanków na terenie Bytomia

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Komunikacja autobusowa	48	52	50	50	47
- ponadlokalna	42	42	brak danych	40	brak danych
- lokalna	6	10	brak danych	10	brak danych
Komunikacja tramwajowa	9	12	10	8	9
- ponadlokalna	7	10	brak danych	3	brak danych
- lokalna	2	2	brak danych	5	brak danych
Przystanki	137	138	140	317*	317

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Referatu Inżynierii Komunalnej i Transportu UM

* według ustawy z dn. 16.12.2010 o publicznym transporcie zbiorowym tj. Dz.U. z 2015 poz. 1440

Górnośląska Kolej Wąskotorowa

Od połowy XIX w. na terenie Bytomia funkcjonuje Górnośląska Kolej Wąskotorowa (GKW), której operatorem jest Stowarzyszenie Górnośląskich Kolei Wąskotorowych, posiadające licencję na wykonywanie transportu kolejowego. Wzdłuż trasy GKW znajduje się wiele atrakcji turystycznych oraz terenów rekreacyjnych takich jak: kompleks leśny „Dąbrowa Miejska”, Dolomity Sportowa Dolina, Rezerwat Przyrody „Segiet”, Kopalnia Srebra. Górnośląska Kolej Wąskotorowa jest wpisana w Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego i jest doskonałym łącznikiem pomiędzy terenami rekreacyjno-turystycznymi znajdującymi się na jej trasie.

W 2016 r. w zakresie oferty przewozowej:

- ❑ zorganizowano Święto Szlaku Zabytków Techniki – Idustriada – w dniu 11.06.2016 odnotowano około 2 500 zwiedzających,
- ❑ uruchomiono Letnie pociągi turystyczne na GKW – wakacje 2016 – 25 dni kursowania pociągów - odnotowano blisko 10 000 pasażerów,
- ❑ uruchomiono Srebrny pociąg – wspólną ofertę Górnośląskich Kolei Wąskotorowych, Zabytkowej Kopalni Srebra i Kolei Śląskich – 9 dni kursowania pociągów – 604 podróży.

Ponadto przeprowadzono liczne przeglądy sezonowe taboru kolejowego oraz wykonano bieżące naprawy linii kolejowej.

Inni przewoźnicy

Połączenia krajową komunikacją autobusową organizowane są przez podmioty prywatne, zapewniające połączenie m.in. do: Sanoka, Kłodzka, Sieradza i Częstochowy.

Stale połączenia lotnicze krajowe i zagraniczne, a także połączenia czarterowe umożliwia znajdujący się w odległości ok. 20 km od Bytomia Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach. Port lotniczy Katowice Airport oferuje szeroki wybór połączeń lotniczych z Polski do Europy. Lotnisko obsługuje zarówno regularne połączenia pasażerskie, jak i loty cargo oraz czarterowe. Te ostatnie realizowane są z kilkudziesięcioma popularnymi w kraju touroperatorami. Pasażerowie mają do wyboru loty z Polski do kilkudziesięciu destynacji w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej, w tym do największych europejskich miast i stolic. Połączenia lotnicze obsługiwane są przez pięciu przewoźników – niemieckie linie Lufthansa i Germanwings, węgierski Wizz Air, irlandzki Ryanair oraz rodzime Polskie Linie Lotnicze LOT.

Komunikację pozamiejską realizuje także sieć linii autobusowych PKS, które zapewniają bezpośrednie połączenia z miastami, takimi jak m.in.: Częstochowa, Kłobuck, Kłodzko, Łódź, Nowy Targ, Kraków, Zakopane.

Z przystanku Komunikacji Międzynarodowej, zlokalizowanego w Bytomiu przy C.H. Plejada, połączenie autobusowe, realizowane było do niemieckich miast takich jak: Giessen, Bad Homburg, Frankfurt am Main, Darmstadt, Mannheim, Heidelberg, Karlsruhe, Pforzheim, Stuttgart.

Sieć kolejowa PKP zapewnia stałe połączenia z miastami takimi jak, m.in.: Przemyśl, Częstochowa, Gliwice, Katowice, Kraków, Lubliniec, Tarnów, Rzeszów, Poznań, Szczecin oraz Tarnowskie Góry.

4.4 Inwestycje

4.4.1. Inwestycje miasta

W 2016 r. na terenie miasta realizowane były zadania inwestycyjne mające na celu poprawę stanu infrastruktury technicznej i drogowej oraz obiektów o charakterze edukacyjnym, sportowym zdrowotnym, tj.:

w ramach zadań własnych gminy:

Budowa boiska wielofunkcyjnego do koszykówki i piłki siatkowej przy ul. Wyzwolenia

Wybudowano wielofunkcyjne boisko do koszykówki i piłki siatkowej.

Budowa Arboretum przy ul. Tarnogórskiej 1a w Bytomiu

Budowa szklarni/arboretum oraz wymiana ogrodzenia na terenie Zaplecza Socjalno-Technicznego Miejskiego Zarządu Zieleni i Gospodarki Komunalnej przy ul. Tarnogórskiej 1a.

Modernizacja parków miejskich: im. F. Kachla, Fazaniec, Ludowego

Wykonano prace modernizacyjne i pielęgnacyjne z zakresu zasobów zielonych oraz pułapek feromonowych ww. parkach. W parku im F. Kachla wykonano kolejny etap modernizacji Góry Miłości oraz w Parku Fazaniec zakończono etap prac budowlanych związanych odnowieniem cieku wodnego.

Budowa placu zabaw do „Street Workout” przy ul. Tysiąclecia

Wykonano prace ziemne i budowlane wraz z wyposażeniem.

Stworzenie nowoczesnej bazy sanitarnej dla osób korzystających z placu zabaw i obiektu rekreacyjno-sportowego Rodła Górnik na terenie Gminy Bytom

Opracowano dokumentację projektową. Wykonano projektowane wyburzenia ścianek wewnętrznych. Zrealizowano zgodnie z projektem nowy podział pomieszczeń. Wykonano roboty: ułożono wykładziny podłóg i ścian, instalację elektryczną, wodnokanalizacyjną i co, malarskie ścian i sufitów, zamontowano drzwi wewnętrzne i zewnętrzne. Zadanie zostało zakończone.

Przebudowa drogi bocznej ulicy Wyszyńskiego w Bytomiu

Wybudowano ciąg pieszo-jezdny o długości 149 m i zieleńcem wraz z kanalizacją deszczową i sanitarną.

Przebudowa ul. Strzelców Bytomskich na odcinku od ul. Wrocławskiej poprzez rondo autostradowe (A1) przy ul. Dąbrowa Miejska do ul. Długiej w Bytomiu – kontynuacja

Przebudowano ul. Strzelców Bytomskich od ronda autostradowego A1 w kierunku Centrum Handlowego M1 na długości 202 m. Wykonano także wzmocnienie jezdni z wraz poszerzeniami o pow. 3 827 m², zatokę autobusową, chodniki z kostki betonowej, zjazdy, kanalizację deszczową oraz tereny zieleni. W rejonie ul. Objazdowej rozpoczęto realizację przebudowy przepustu pod ul. trzelców Bytomskich.

Przebudowa ulicy Wiśniowej w Bytomiu

Przebudowano jezdnię na długości 440 m wraz z zjazdami i elementami odwodnienia oraz wykonano chodniki z kostki betonowej oraz tereny zielone.

Przebudowa ulicy Wiosny Ludów w Bytomiu

Przebudowano jezdnię na długości 355 m wraz z zjazdami i elementami odwodnienia oraz wykonano chodniki z kostki betonowej oraz tereny zielone.

Budowa dróg dojazdowych do Przedszkola Miejskiego nr 39 w Szombierkach

Wybudowano dojazd do Przedszkola Miejskiego nr 39 o nawierzchni z kostki betonowej o długości 149 m.

Modernizacja wewnętrznych instalacji sanitarnych budynków oraz wykonanie izolacji pionowej ściany Szkoły Podstawowej nr 45

Wykonano roboty instalacyjne wodno – kanalizacyjne i CO oraz instalację hydrantową wewnątrz budynku oraz izolację zewnętrzną fundamentów z remontem schodów i odcinków chodników.

w ramach budżetu obywatelskiego zrealizowano:

Odnowa ulicy Mickiewicza – projekt przebudowy pasa drogowego wraz z renowacją terenów zielonych

Przebudowano ul. Mickiewicza na odcinku od ul. Prusa do ul. Powstańców Śląskich wraz z chodnikami i z zjazdami. Wykonano również miejsca postojowe wraz z renowacją terenów zieleni.

Modernizacja nawierzchni drogowej i chodnikowej w obrębie pętli autobusowej przy ul. Felińskiego w Bytomiu

Wykonano nową nawierzchnię asfaltową oraz chodniki z kostki betonowej.

Modernizacja chodnika wraz z rewitalizacją roślinną parku oraz małą architekturą przy ul. Piecucha 12 i 12a w Bytomiu

Wykonano chodnik z kostki betonowej wraz z małą architekturą.

Rewitalizacja Parku Amendy w Łagiewnikach

Wykonano nowe alejki, doposażono siłownię terenową oraz plac zabaw w nowe urządzenia linarne. Uporządkowano tereny zieleni, posadzono 391 szt. krzewów i 31 szt. drzew.

Rewitalizacja Skweru Szynol na Rozbarku

Wykonano plac zabaw i siłownię terenową wraz z uporządkowaniem terenów zielonych.

Budowa placu zabaw przy ul. Tysiąclecia i ul. Rydza Śmigłego

Wybudowano plac zabaw ze zjeżdżalnią, piaskownicą, ławkami wraz z nasadzeniem drzew.

inwestycje w remonty dróg, chodników i infrastruktury drogowej, utrzymanie nawierzchni jezdni

Drogi gminne, 15 789 m², 1 582 115 zł

Łącznik ul. Didura z ul. Zygmunta Starego, droga dojazdowa do Kościoła, ul. Wyzwolenia, ul. Wiejska, ul. Mochackiego, ul. Przy Kopalni, droga dojazdowa do ogródków działkowych ul. Kędzierzyńska, Parking ul. Puławskiego, ul. Rycerska i ul. Boya Żeleńskiego.

Drogi powiatowe, 11 657 m², 1 347 628 zł

ul. Konstytucji, ul. Chorzowska. ul. Dąbrowa Miejska, ul. Dworska i ul. Łokietka.

Utrzymanie nawierzchni chodników, 4 410 m², 424 669 zł

ul. Orzegowska, ul. Chorzowska, ul. Elektrownia, ul. Adolfa Piątka i ul. Kochanowskiego.

w ramach zadań własnych powiatu:

Budowa boiska wielofunkcyjnego przy MDK nr 2 w Bytomiu

Wykonano roboty ziemne i budowlane związane z budową boiska.

Przebudowa kompleksu rehabilitacyjnego wraz z dostosowaniem budynku i otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych Domu Pomocy Społecznej Kombatant w Bytomiu

Przebudowano kompleks rehabilitacyjny z dostosowaniem go do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Adaptacja lokali mieszkalnych z przeznaczeniem dla podopiecznych Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Bezpieczny Dom” w Bytomiu

- ul. Moniuszki 16/7: wykonano roboty budowlane z zakresu wymiany stolarki okiennej, drzwiowe i instalacji co, wodno-kanalizacyjnej, gazowej oraz elektrycznej. wymiany podłóg, częściowej wymiany tynków, montażu sufitów podwieszanych, itd.;
- ul. Piekarska 77/3: wykonano prace budowlane - wykończeniowe i instalacyjne adaptowanego lokalu mieszkaniowego.

Przebudowa dróg wraz z kanalizacją deszczową Oś. Srebrne Stawy ul. Golfowa

Przebudowano drogę dojazdową wraz z kanalizacją deszczową.

4.4.2 Gospodarka nieruchomościami

Sprzedaż i oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości

Nieruchomości stanowiące własność gminy lub Skarbu Państwa są sprzedawane lub oddawane w użytkowanie wieczyste w drodze przetargu lub w trybie bezprzetargowym. Przetargi na zbycie nieruchomości przeprowadzane są w oparciu o przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości. Zastosowanie trybu bezprzetargowego następuje w przypadkach określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, w tym m.in. przy zbywaniu nieruchomości na rzecz osoby, której przysługuje pierwszeństwo w jej nabyciu lub sprzedaż następuje na rzecz użytkownika wieczystego nieruchomości.

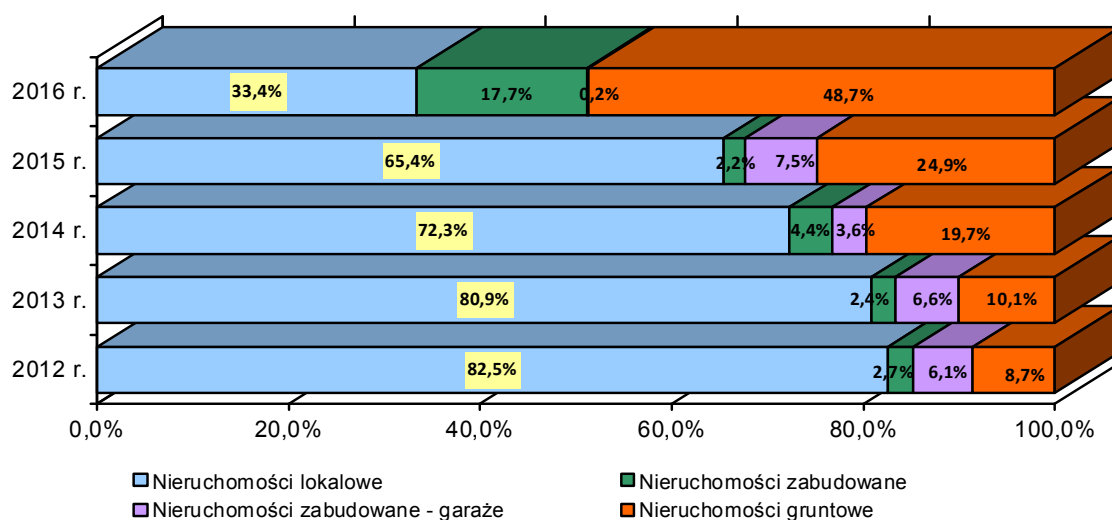
Tabela nr 50. Sprzedaż nieruchomości będących własnością Gminy i Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	2012 r.		2013		2014 r.		2015 r.		2016 r.	
	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)
Nieruchomości ogółem, w tym:	554	14 856,0	455	26 685,3	386	22 572,5	358	15 310,3	334	14 218,4
nieruchomości lokalowe	457	5 842,5	368	4 305,7	279	7 896,4	234	7 307,6	236	4 750,3
nieruchomości zabudowane	15	3 659,6	11	2 918,6	17	3 987,1	8	177,2	29	2 524,8
nieruchomości zabudowane - garaże	34	143,7	30	141,4	14	83,0	27	3 773,2	2	17,7
nieruchomości gruntowe	48	5 210,2	46	19 319,6	76	10 606,0	89	4 052,3	67	6 925,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Obrotu Nieruchomościami UM Bytom

W latach 2012-2016 sprzedano łącznie 2 087 nieruchomości o łącznej wartości ok. 93,6 mln zł. Największą liczbę sprzedaży odnotowano w 2012 r., tj. 554 nieruchomości, zaś największą wartość sprzedaży uzyskano w 2013 r., która wynosiła blisko 26,7 mln zł. W 2016 r. nie odnotowano sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa.

Wykres nr 41: Struktura zbytych nieruchomości będących własnością Gminy i Skarbu Państwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Obrotu Nieruchomościami UM Bytom

W strukturze zbytych w latach 2012-2016 nieruchomości dominujący udział stanowiły nieruchomości lokalowe. Zdecydowanie przeważają tu lokale mieszkalne sprzedawane na rzecz dotychczasowego najemcy. Najmniejszy udział w badanych latach stanowiły nieruchomości zabudowane. Ich udział mieścił się w przedziale od 0,2% do 4,4%.

Nieruchomości nabyte do gminnego zasobu nieruchomości

W 2016 r. do gminnego zasobu nieruchomości nabyto prawo własności lub użytkowania wieczystego 36 działek położonych na terenie miasta o łącznej powierzchni 103 912 m² za kwotę 5 008,3 tys. zł. Kontrahentami były zarówno osoby fizyczne, jak i prawne, a zakup nieruchomości do zasobu gminy związany był przede wszystkim z regulacjami stanu terenowo – prawnego nieruchomości lub nabyciem ich pod realizację konkretnej inwestycji.

Tabela nr 51. Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu Gminy Bytom

Obręb	Kontrahent	2016 r.		
		Ilość	Powierzchnia działek (w m ²)	Wartość (tys. zł)
Ogółem, w tym:	X	36	103 912	5008,1
Bytom	os. fiz.	1	93	nieodpłatnie
	os. pr.	3	38 236	1 739,8
	os. pr.	8	6 727	nieodpłatnie
Bobrek	os. pr.	2	13 814	nieodpłatnie
Bobrowniki	os. pr.	1	23 728	nieodpłatnie
Miechowice	os. pr.	5	863	nieodpłatnie
	os. pr.	1	261	31,1
Nowy Dwór	os. pr.	1	1 228	53,5
Stolarzowice	os. pr.	1	2 282	163,6
Rozbark	os. pr.	1	12 488	2 927,5
Stroszek	os. pr.	8	3 277	nieodpłatnie
Sucha Góra	os. fiz.	1	94	8,9
Szombierki	os. pr.	3	821	83,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Obrótu Nieruchomościami UM Bytom

Ponadto do zasobu gminy nieodpłatnie nabyto 25 nieruchomości o łącznej powierzchni 48 502 m².

Tabela nr 52. Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu Gminy Bytom w latach 2012–2016

Rok	Ilość nieruchomości	Powierzchnia działek (w m ²)	Wartość (w tys. zł)
Ogółem, w tym:	112	617 677	12 646
2012	15	37 123	487,9
2013	18	86 639	964,8
2014	31	368 173	4 451,6
2015	12	21 830	1 733,4
2016	36	103 912	5008,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Obrótu Nieruchomościami UM Bytom

W latach 2012-2016 nabyto 112 nieruchomości o łącznej wartości ok. 12,6 mln zł.

4.4.3 Inne inwestycje w mieście

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. wydano łącznie 172 decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym m.in. dot. budowy:

- ❑ budowy budynku handlowo-usługowo-mieszkalnego przy ul. Strzelców Bytomskich;
- ❑ budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych przy ul. Wiejskiej, Stolarzowickiej, Krzemienia, Strzelców Bytomskich, Podleśnej, Rokitnickiej, Batalionów Chłopskich, Gombrowicza, Orzegowskiej, Prywatnej, Jaskółki, Żołnierskiej, Granicznej, Gajowej, Zgrzebnioła, Wyszyńskiego, Kadłubka i Planety;
- ❑ budowy garaży i zespołów garaży przy ul. Drzewnej, Bytomskiej, Stokrotek, Adamka, Wyzwolenia, Granicznej, Smółki i Pomorskiej;
- ❑ budowy instalacji fotowoltaicznej przy ul. Koksowej;
- ❑ budowy budynków handlowo-usługowych przy ul. Stolarzowickiej, Łokietka, Strzelców Bytomskich, Składowej, Tysiąclecia, Żołnierskiej, Wrocławskiej, Tęczowej i Rokitnickiej;
- ❑ budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych i zespołów budynków jednorodzinnych – projektowanych przy ul. Prywatnej, Tęczowej, Kaczmarczyków, Stolarzowickiej, Krzemienia, Górniczej, Długiej, Batalionów Chłopskich, Żołnierskiej, Kawki, Rokitnickiej i Cyryla i Metodego;
- ❑ budowy sieci ciepłowniczej przy ul. Elektrownia;
- ❑ budowy zespołów budynków jednorodzinnych przy ul. Gajowej, Kawki, Podleśnej, Orzegowskiej i Lazarówka;
- ❑ budowy budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Św. Cyryla i Metodego.

Ponadto w tym samym okresie wydano 707 decyzji o pozwoleniu na budowę 736 obiektów, w tym m.in. dot. budowy:

- ❑ budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych przy ul. Polnej, Wyszyńskiego, Partyzantów, Kofty, Pochylej, Nowej, Wiśniowej, Zgody, Stolarzowickiej, Mieszka I, Tęczowej, Poniatowskiego, Strzelców Bytomskich, Wieniawskiego, Drobczyka, Planety, Pod Brzozami, Szymkowiaka, Gombrowicza, Opolskiej, Kościuszki, Tęczowej, Suchogórskiej, Towarzystwej, Kadłubka, Kaczmarczyków, Batalionów Chłopskich, Boya-Żeleńskiego, Lipowej, Szymkowiaka, Podleśnej, Alberta, Ogrodowej, Gajowej, Leszczynowej, Zgrzebnioła, Gombrowicza, Orzegowskiej, Kawki i Krzyżowej Góry;
- ❑ przebudowy Akademii Medycznej przy ul. Piekarskiej;
- ❑ budowy budynków przemysłowych przy ul. Podmiejskiej, Konstytucji, Składowej i Szybach Rycerskich;
- ❑ budowy sieci wodociągowej przy ul. Strzelców Bytomskich, Musioła, Dunikowskiego, Gombrowicza, Krzyżowej Góry i Hajdy;
- ❑ budowy sieci energetycznej przy Al. Legionów;
- ❑ budowy sieci gazowej przy ul. Bernardyńskiej, Partyzantów, Odrzańskiej, Wyzwolenia, Drobczyka, Ogrodowej, Karbowskiej, Planety, Strzelców Bytomskich, Wiśniowej, Osikowej, Północnej, Gruntowej, Jaśminowej, Lipowej, Rostkowskiego, Koksowej i Tęczowej;
- ❑ budowy budynków mieszkalnych wielorodzinnych o dwóch mieszkaniach przy ul. Koksowej;
- ❑ budowy budynków mieszkalnych wielorodzinnych o trzech i więcej mieszkaniach przy ul. Olszewskiego;
- ❑ budowy budynków zamieszkania zbiorowego przy ul. Małachowskiego i Krzyżowej – budynek hotelu;
- ❑ budowy budynków przemysłowych i magazynowych przy ul. Fabrycznej, Łagiewnickiej, Świętochłowickiej i Siemianowickiej;
- ❑ budowy budynków użyteczności publicznej, budynki biurowe przy ul. Siemianowickiej, Dalekiej, Strzelców Bytomskich i Bławatkowej i Łanowej;
- ❑ budowy budynków użyteczności publicznej, budynki szkół i instytucji badawczych przy ul. Bluszczowej (rozbudowa przedszkola);
- ❑ budowy budynków użyteczności publicznej, obiekty wpisane do rejestru zabytków przy ul. Małgorzatki – kościół;
- ❑ budowy budynków użyteczności publicznej, pozostałe budynki niemieszkalne przy ul. Modrzewskiego – zespół kontenerowy boiska i Składowej;
- ❑ budowy garaży i zespołów garaży;
- ❑ budowy sieci oświetleniowej przy ul. 9-go Maja;
- ❑ budowy sieci kanalizacji sanitarnej przy ul. Kędzierzyńskiej, Ułańskiej i Witczaka;
- ❑ budowy sieci ciepłowniczej przy ul. Strzelców Bytomskich, Elektrownia, Konstytucji, Św. Elżbiety i Czackiego;

- ❑ budowy budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Nowej;
- ❑ budowy budynków handlowo-usługowych przy ul. Warszawskiej, Strzelców Bytomskich, Szyby Rycerskie, Konstytucji i Stolarzowickiej;
- ❑ budowy 9 garaży;
- ❑ budowy budynku przemysłowego przy ul. Ptakowickiej i Krzyżowej;
- ❑ budowy sieci kanalizacji sanitarnej ul. Strzelców Bytomskich;
- ❑ budowy budynku z przeznaczeniem na funkcję kulturalną przy ul. Kilara;
- ❑ budowy budynku zakładu opieki medycznej ul. Matki Ewy;
- ❑ budowy budynku kultu religijnego ul. Witczaka.

4.4.4 Obsługa inwestorów i oferty inwestycyjne

Zwracając szczególną uwagę na potrzeby i zainteresowania inwestorów, Gmina Bytom podejmuje szereg działań celem przyciągnięcia ich do Bytomia. Realizowanie zadań jest konsekwencją polityki miasta, zorientowanej na pozyskanie partnerów gospodarczych, jak również wspieranie istniejących podmiotów gospodarczych.

Narzędziami do realizacji tej polityki są m.in.:

- ❑ **Centrum Obsługi Inwestora** – to miejsce, w którym pracownicy przygotowują kompleksową informację o planach zagospodarowania przestrzennego, bazie terenów inwestycyjnych, znajdujących się w zasobach gminy, o ich obecnym stanie i sposobie wykorzystania. Ponadto potencjalni inwestorzy zgłaszający się do bytomskiego Urzędu Miejskiego mają możliwość konsultacji z pracownikami innych wydziałów, tak aby klient nie musiał odwiedzać każdego z osobna w zakresie interesującej go oferty. W 2016 r. COI udzieliło informacji **52** nowym inwestorom poszukującym terenów pod swoje inwestycje lub przedsiębiorcom planującym poszerzenie działalności na terenie Bytomia. Największe zainteresowanie, niezmiennie wzbudzały tereny włączone do Bytomskiej Strefy Aktywności Gospodarczej oraz tereny Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej zlokalizowane w Bytomiu.
- ❑ **Portal dla Inwestora wraz z Przewodnikiem dla Inwestora**, to aplikacja znajdująca się na www.bytom.pl, która zawiera informacje o Bytomiu, w tym o otoczeniu biznesowym, atutach inwestycyjnych oraz procedurach związanych z procesem inwestycyjnym (włącznie z dokumentami/formularzami do pobrania). Istotnym elementem tej aplikacji są wyszukiwarki. Za ich pomocą inwestor może uzyskać zestawienie ofert inwestycyjnych, nieruchomości do zbycia, czy wyszukać obszary miasta objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Portal umożliwia również wyszukiwanie nieruchomości wg własnych kryteriów przydatności inwestycyjnej (np. odległość od węzła autostrady, wydanych w pobliżu pozwoleń na budowę, obowiązujących lub będących w przygotowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego). Dzięki połączeniu aplikacji z planem miasta wyniki wyszukiwania można przeglądać na mapie.
- ❑ **Katalog ofert inwestycyjnych** – w skład którego wchodzi nieruchomości gminne przeznaczone m.in. pod działalność produkcyjną i usługową, budownictwo mieszkaniowe, budowę hoteli. Do katalogu ofert inwestycyjnych w 2016 r. dodano 2 nieruchomości gruntowe i 1 zabudowaną. W skład katalogu ofert wchodziło zatem **18 nieruchomości**, w tym **15 nieruchomości gruntowych** i **3 zabudowane**. Jedna z nieruchomości zabudowanych przy ul. Piłsudskiego 19 została sprzedana. Według stanu na dzień 31.12.2016 r. spośród nich znalazły się:

Nieruchomości gruntowe:

- ❑ **ul. Hakuby** – teren po byłej KWK Powstańców Śląskich znajdujący się w granicach Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej - nieruchomość gruntowa, niezabudowana, zlokalizowana na terenie poprzemysłowym, w kształcie wielokąta. Na tym terenie istnieje możliwość lokalizacji obiektów produkcyjnych i logistycznych. Powierzchnia nieruchomości to 15,10 ha.
- ❑ **ul. Elektrownia** – Racjonalizatorów – nieruchomość o nieregularnym kształcie, gruntowa, niezabudowana, położona w bezpośrednim sąsiedztwie DK 88 oraz Obwodnicy Bytomia, w odległości ok. 4 km od węzła Bytom autostrady A1. Teren przeznaczony jest pod działalność usługowo-produkcyjną, składy i magazyny. Powierzchnia nieruchomości to 23,7 ha.
- ❑ **ul. Zabrzańska 112** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana. Teren w kształcie wielokąta, częściowo ogrodzony. Dojazd do nieruchomości dobry, drogą utwardzoną o nawierzchni asfaltowej. Teren przeznaczony jest pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz usług komercyjnych. Powierzchnia nieruchomości to 21,8 ha.
- ❑ **ul. Ostatnia** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana położona w Bytomiu-Łagiewnikach przy ul. Ostatniej, przy granicy miasta ze Świętochłowicami. Kształt działki dość regularny. Teren

płaski, porośnięty drzewami, krzewami i trawami. Otoczenie nieruchomości stanowi zabudowa usługowo - produkcyjna, tereny poprzemysłowe, zabudowa mieszkaniowa jedno- i wielorodzinna, kompleksy garażowe.

- **ul. Zabrzeńska** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana, zlokalizowana w dzielnicy Szombierki. Teren o nieregularnym i wydłużonym kształcie, zróżnicowany wysokościowo, porośnięty trawami, krzewami i licznymi drzewami. Centralną część działki stanowi skarpa o dużym nachyleniu. Teren przeznaczony jest pod zabudowę usługową, a w zachodniej części pod zieleni urządzonej. Powierzchnia nieruchomości wynosi 0,4 ha.
- **ul. Świętochłowicka** – nieruchomość gruntowa, położona w dzielnicy Łagiewniki, bezpośrednio przy ul. Świętochłowickiej. Kształt działki nieregularny i płaski. Na tym obszarze istnieje możliwość lokalizacji zabudowy usługowej oraz związanej z drobną wytwórczością. Powierzchnia nieruchomości: 0,2 ha.
- **Al. Nowaka-Jeziorańskiego – ul. Węglowa – ul. Strzelców Bytomskich** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana. Skomunikowanie terenu z drogą publiczną należy przewidzieć od ulicy Węglowej. Teren przeznaczony jest pod: zabudowę usługowo-techniczną, zabudowę usługowo-komunikacyjną oraz dopuszcza się zabudowę usług komercyjnych. Powierzchnia nieruchomości: 1,2 ha.
- **ul. Mickiewicza – ul. Północna** – nieruchomość gruntowa, o nieregularnym kształcie. Teren przeznaczony jest pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Powierzchnia nieruchomości: 0,69 ha.
- **Al. Nowaka-Jeziorańskiego – Zachodnia – Węglowa** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana. Przeznaczenie terenu: Dla przedmiotowego terenu brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przedmiotowy teren oznaczony jest jako tereny zieleni pozostałej. Powierzchnia nieruchomości: 2,80 ha.
- **Al. Nowaka-Jeziorańskiego – Węglowa (I)** - nieruchomość gruntowa, niezabudowana. Dla przedmiotowego terenu brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przedmiotowy teren oznaczony jest jako tereny zieleni pozostałej. Powierzchnia nieruchomości: 4,28 ha.
- **Al. Nowaka-Jeziorańskiego – Węglowa (II)** - nieruchomość gruntowa, niezabudowana. Dla przedmiotowego terenu brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przedmiotowy teren oznaczony jest jako tereny zieleni pozostałej. Powierzchnia nieruchomości: 3,29 ha.
- **ul. Strzelców Bytomskich** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana, o dość regularnym wydłużonym kształcie. Teren przeznaczony jest pod zabudowę usługowo-techniczną i usługowo-komunikacyjną. Powierzchnia nieruchomości to 0,8 ha.
- **ul. Krzyżowa** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana, o regularnym kształcie. Teren jest płaski, porośnięty trawą, drzewami i krzewami. Przedmiotowy teren przeznaczony jest częściowo pod drogę oraz w przeważającej części pod zabudowę usług komercyjnych. Powierzchnia nieruchomości: 0,3 ha.
- **ul. Wojciecha Kilara – ul. Chorzowska** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana, o kształcie zbliżonym do kwadratu. Teren przeznaczony jest pod zabudowę usług kultury. Powierzchnia nieruchomości: 1,77 ha.
- **ul. Piekarska** – nieruchomość gruntowa, znacznie zadrzewiona i porośnięta zielenią nie urządzonej, obrys granic działki tworzy dość regularny kształt. Teren, na którym usytuowana jest działka jest zróżnicowany wysokościowo wzdłuż zachodniej granicy. Bezpośrednie sąsiedztwo stanowią tereny cmentarza, zabudowa usługowo – produkcyjna, w dalszej odległości zabudowa mieszkaniowa.

Nieruchomości zabudowane:

- **ul. Piłsudskiego 63** – nieruchomość zabudowana o charakterze mieszkalno-usługowym, frontowy, czterokondygnacyjny, podpiwniczony. Powierzchnia użytkowa budynku 742 m², 3 lokale użytkowe, 6 lokali mieszkalnych. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego śródmieścia – plan Rewitalizacji i Rozwoju Śródmieścia „ReRoś” przedmiotowy budynek położony jest w kwartale 43 MU – teren zabudowy mieszkaniowo – usługowej.
- **ul. Orzegowska 82** – nieruchomość zabudowana budynkiem trzykondygnacyjnym, podpiwniczonym. Teren przeznaczony na usługi z zakresu ochrony zdrowia i opieki społecznej, zabudowę usług komercyjnych, zabudowę usługowo-komunikacyjną. Powierzchnia nieruchomości wynosi 1,7 ha.

- **Bytomska Baza Nieruchomości** to wirtualny katalog terenów należących do osób fizycznych, prawnych, a także innych jednostek organizacyjnych, które posiadają nieruchomości gruntowe, hale produkcyjno-magazynowe oraz budynki biurowe zlokalizowane w granicach administracyjnych Gminy Bytom i zamierzają je sprzedawać, oddać w użytkowanie wieczyste lub wydzierżawić. Nieruchomości takie, w przypadku spełnienia kryteriów określonych w regulaminie BBN na prośbę właściciela zostają zamieszczona na stronie Urzędu Miejskiego w Bytomiu bezpłatnie. W 2016 r. Bytomska Baza Nieruchomości zawierała **21 nieruchomości**, dwie z nich przy ul. Popiełuszki 1 i ul. Dworska/Cegielniana zostały wynajęte. Według stanu na dzień 31.12.2016 r. pośród nich znalazły się:
- **ul. Chorzowska 2/Katowicka 72** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana. Teren równy, o nieregularnym kształcie położony w odległości 0,5 km od Rynku, 3 km od węzła autostrady A1, 1 km od dworca PKP. Teren przeznaczony jest pod funkcję mieszkaniowo-usługową. Powierzchnia nieruchomości to 0,3 ha. Właściciel – osoba prywatna.
 - **ul. Moniuszki 22** – czteropiętrowa kamienica znajdująca się w ścisłym centrum Bytomia, po generalnym remoncie w 2014 r. Budynek przeznaczony jest pod wynajem powierzchni biurowych. Powierzchnia nieruchomości to 0,13 ha. Właściciel – Inwestor HM Sp. z o.o.
 - **ul. Strzelców Bytomskich** – nieruchomość w kształcie wielokąta nieforemnego, teren płaski do zabudowy usług produkcyjnych. Obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – 1UP, 2UP. Obecne użytkowanie – baza sprzętowo-magazynowo-warsztatowa. Powierzchnia nieruchomości to 23 ha. Właściciel – Kopex S.A. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2016 r. obszar przy ul. Strzelców Bytomskich został włączony w granice terenu Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
 - **ul. Wrocławska 32/34** – nieruchomość zabudowana budynkami produkcyjno-biurowymi, zlokalizowana w centrum miasta. Otoczenie stanowi zabudowa zwarta. Plac parkingowy wewnątrz lokalizacji. Teren przeznaczony jest pod wytwórczość, usługi, składy i budownictwo oraz zabudowę mieszkaniowo-usługową. Powierzchnia nieruchomości to 0,37 ha. Właściciel – Skarb Państwa – użytkownik wieczysty – Bytom Square.
 - **ul. Świętej Elżbiety** – nieruchomość częściowo zabudowana. Teren równy, o regularnym kształcie. Nieruchomość przeznaczona do zabudowy usług komercyjnych. Powierzchnia nieruchomości to 1,6 ha. Właściciel – MIFAMA OPA CARBO.
 - **ul. Strzelców Bytomskich** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana. Teren równy, przygotowany do realizacji inwestycji o regularnym kształcie. Otoczenie nieruchomości to Centrum Handlowe M1, autostrada A1, w pobliżu przystanki komunikacji publicznej (tramwaj, autobus, pociąg). Teren przeznaczony jest pod zabudowę usługową, w tym obiekty handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², obiekty produkcyjne, magazyny i składy, centra logistyczne. Powierzchnia nieruchomości to 25 ha. Właściciel – Mostostal Zabrze.
 - **ul. Dąbrowa Miejska i ul. Przy Kopalni Bytom** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana, teren jest zadrzewiony i zakrzewiony. W tym obszarze istnieje możliwość lokalizacji zabudowy mieszkaniowej. Powierzchnia nieruchomości to 1,25 ha. Właściciel – Kompania Węglowa S.A.
 - **ul. Małgorzatki 8** – nieruchomość zabudowana halą produkcyjno-magazynową. Teren w kształcie zbliżonym do wielokąta, lekko pochylony. Budynek hali dwukondygnacyjny w kształcie litery T o powierzchni 600 m². W najbliższym otoczeniu nieruchomości znajdują się: Kościół św. Małgorzaty, zabudowa mieszkaniowa. Teren przeznaczony jest pod zabudowę usługową. Powierzchnia nieruchomości to 0,09 ha. Właściciel – osoba prywatna.
 - **ul. Konstytucji 3** – nieruchomość gruntowa, niezabudowana. Teren w kształcie nieregularnego prostokąta, płaski. Przedmiotowy teren przeznaczony jest pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Powierzchnia nieruchomości to 0,3 ha. Właściciel – osoba prywatna.
 - **ul. Zabrzańska (I)** – nieruchomość gruntowa niezabudowana. Teren o nieregularnym kształcie, płaski. Teren przeznaczony jest pod zabudowę mieszkaniowo-usługową. Powierzchnia nieruchomości to 3,2 ha. Właściciel – Armada Development.
 - **ul. Zabrzańska (II)** – nieruchomość gruntowa niezabudowana. Teren o nieregularnym kształcie, płaski. Teren przeznaczony jest pod zabudowę mieszkaniowo-usługową. Powierzchnia nieruchomości to 0,8 ha. Właściciel – Armada Development.
 - **ul. Zabrzańska (III)** – nieruchomość gruntowa niezabudowana. Teren o nieregularnym kształcie, płaski. teren przeznaczony jest pod zabudowę mieszkaniowo - usługową, tereny komunikacji, teren zieleni urządzonej i wód powierzchniowych i śródlądowych, teren zieleni urządzonej i usług sportu i rekreacji. Powierzchnia nieruchomości to 4 ha. Właściciel – Armada Development.

- **ul. Szyby Rycerskie** – nieruchomość zabudowana, o nieregularnym kształcie. Na terenie nieruchomości znajduje się kompleks obiektów przemysłowych. Dojazd do nieruchomości od ul. Łagiewnickiej, Szyby Rycerskie. Nieruchomość przeznaczona jest pod zabudowę usługowo-produkcyjną. Teren przeznaczony jest pod zabudowę produkcyjną. Powierzchnia nieruchomości to 3,7 ha. Właściciel – Conbelts Bytom. S.A. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2016 r. obszar przy ul. Szyby Rycerskie został włączony w granice terenu Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
- **ul. Szyby Rycerskie 4 (I)** – nieruchomość stanowią dwa połączone pola obsługiwane łącznie przez trzy suwnice o udźwigu od 8T do 12,5T. Teren przeznaczony jest pod zabudowę produkcyjną. Powierzchnia nieruchomości to 0,9 ha. Właściciel – Conbelts Bytom S.A. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2016 r. obszar przy ul. Szyby Rycerskie 4 (I) został włączony w granice terenu Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
- **ul. Szyby Rycerskie 4 (II)** – nieruchomość zabudowana budynkiem o charakterze magazynowo-produkcyjnym, położona jest w Bytomiu w dzielnicy Łagiewniki. Powierzchnia nieruchomości to 1,4 ha. Właściciel – Conbelts Bytom. S.A. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2016 r. obszar przy ul. Szyby Rycerskie 4 (II) został włączony w granice terenu Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
- **ul. Dworska** (nr 3583/3) – nieruchomość gruntowa, niezabudowana w kształcie zbliżonym do trapezu. Teren równy ze spadem w kierunku ulicy Dworskiej. W najbliższym otoczeniu nieruchomości znajdują się: autostrada A1, Al. Jana Nowaka – Jeziorańskiego, bytomski odcinek obwodnicy, ogródki działkowe oraz tereny niezagospodarowane. Teren przeznaczony jest pod zabudowę usługową, teren zieleni urządzonej oraz drogi klasy zbiorczej. Powierzchnia nieruchomości to 1,1 ha. Właściciel – osoba prywatna.
- **ul. Dworska** (nr 2377/3) – nieruchomość gruntowa, niezabudowana w kształcie wielokąta. Teren równy ze spadem w kierunku ulicy Dworskiej. W najbliższym otoczeniu nieruchomości znajdują się: autostrada A1, Al. Jana Nowaka - Jeziorańskiego – bytomski odcinek obwodnicy, ogródki działkowe oraz tereny niezagospodarowane. Teren przeznaczony jest pod zabudowę usługową. Powierzchnia nieruchomości to 1,1 ha. Właściciel – osoba prywatna.
- **ul. Dworska 5** – nieruchomość niezabudowana, o nieregularnym kształcie. Dojazd do nieruchomości od ul. Dworskiej. Część działki 4501/85 oraz część działki 3623/82 przeznaczone są pod zabudowę usługowo-mieszkaniową, wschodnie części powyższych działek przeznaczone są pod drogi klasy zbiorczej. Zachodnia część działek 3623/82 raz 4516/86 przeznaczona jest pod zabudowę usługowo-mieszkaniową oraz tereny wód powierzchniowych. Powierzchnia nieruchomości to 1,3 ha. Właściciel – osoba prywatna.
- **ul. Zabrzeńska 3** – nieruchomość zabudowana. Teren o nieregularnym kształcie, płaski. Dojazd do nieruchomości od ul. Zabrzeńskiej i ul. Małgorzatki w Bytomiu. Działki zabudowane są: budynkiem biurowo-socjalnym o pow. użytkowej 239,5 m², wiatą magazynową o konstrukcji stalowej o pow. użytkowej 390,6 m², czterema budynkami portierni o pow. użytkowej ok. 2,4 m² każdy, budynkiem technicznym o pow. użytkowej 15,66 m², stacją transformatorową, słupami żelbetowymi oświetlenia zewnętrznego. Powierzchnia nieruchomości to 6,7 ha. Właściciel – Armada Development.

11 lipca 2016 r. Gmina Bytom wraz z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości zorganizowała spotkanie informacyjno-szkoleniowego dla przedsiębiorstw w ramach Poddziałania 3.3.3 - **Promocja Marek Produktowych - Go to Brand.pl**. To program, który ma pomóc przedsiębiorcom promować innowacyjne produkty zagranicą i umocnić tam wizerunek polskich marek i produktów. Spotkanie poprowadził Piotr Kołodziejczyk przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Przedsiębiorcy mieli okazję dowiedzieć się więcej o zasadach udzielania wsparcia, prawidłowym wypełnianiu wniosku o dofinansowanie, kosztach kwalifikowalnych oraz dokumentacji wymaganej do podpisania umowy o dofinansowanie.

Ponadto Gmina Bytom w 2016 r. podejmowała działania promocyjne ofert inwestycyjnych miasta, poprzez:

- ❑ dystrybucję ofert w wersji wydrukowanej oraz w wersji elektronicznej zainteresowanym inwestorom;
- ❑ zamieszczenie ofert inwestycyjnych na stronach internetowych zajmujących się promocją terenów inwestycyjnych tj.:
 - Portal miejski www.bytom.pl,
 - Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego www.invest-in-silesia.pl,
 - Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych www.paiz.gov.pl,

- Górnośląski Związek Metropolitalny www.gzm.org.pl;
- Regionalne Centrum Obsługi Inwestora www.rcoi.pl;
- rozprowadzanie ofert inwestycyjnych wśród określonej wcześniej grupy odbiorców docelowych np. sieci hotelowych, deweloperów itp.;
- udział w Europejskim Kongresie Gospodarczym w Katowicach (18-20.05.2016 r.);
- udział w ogólnopolskim konkursie „Grunt na Medal” 2016 organizowanym przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych oraz i kwalifikacja do II etapu konkursu;
- udział w VI Europejskim Kongresie MŚP (10-12.10.2016 r.);
- udział miasta Bytom w projekcie „Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Ukrainy oraz konkurencyjności regionów” realizowanego przez Ministerstwo Rozwoju w ramach Programu Polskiej Pomocy Rozwojowej 2016;
- promocja terenów inwestycyjnych w trakcie spotkań z przedstawicielami biznesu i władz miejskich we: Lwowie, Tarnopolu, Winnicy i Kijowie, IX 2016 r.;
- promocja terenów inwestycyjnych podczas udziału w II Międzynarodowym Forum Inwestycyjnym w Czerkasach na Ukrainie, IX 2016 r.;
- przekazanie oferty Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz pozostałych terenów inwestycyjnych polskim władzom konsularnym w Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej we Lwowie oraz do Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie, IX 2016 r.;
- Utworzenie profilu Invest In Bytom w serwisie społecznościowym Facebook.

4.5 Otoczenie biznesu

4.5.1 Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

W 2012 r. uchwałą numer XXVI/396/12 Rada Miejska w Bytomiu wyraziła wolę włączenia w granice Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (KSSE) prawie 18 hektarowego terenu po byłej KWK Powstańców Śląskich położonego przy ul. Hakuby. 31 maja 2014 r. teren o powierzchni 17,4 ha, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów został włączony do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Podstrefy Gliwickiej. **5 listopada 2015 r. miasto Bytom oddało do użytku potencjalnych inwestorów w pełni uzbrojony teren** po KWK Powstańców Śląskich w Katowickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Inwestycja kosztowała ponad 21 milionów zł. 5,5 mln zapewniło miasto, a reszta – 15,7 mln pochodzi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WSL na lata 2007-2013.

Z włączeniem terenów do KSSE miasto wiąże spore nadzieje. To przede wszystkim szansa na nowe miejsca pracy i większe wpływy do budżetu z podatków. Przedsiębiorcom działającym w strefie przysługują preferencyjne warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Strefą zarządza spółka Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z siedzibą w Katowicach. W **lipcu 2015 r.** Zarząd KSSE podpisał pierwszy list intencyjny na inwestycję z branży szklarskiej – obecnie trwają uzgodnienia i prace projektowe. W **listopadzie 2016 r.** KSSE S.A. zatwierdziła kolejny list intencyjny, tym razem z inwestorem z zagranicy.

30 grudnia 2016 r. Konsorcjum Spółek Bytomskiej Agencji Rozwoju Inwestycji i Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej zakupiło działkę na terenie KSSE na realizację inwestycji, której przedmiotem jest budowa hali produkcyjno – magazynowej wraz z zapleczem socjalno – biurowym. Konsorcjum przystępuje do realizacji drugiego etapu inwestycji czyli organizacji przetargu na prace projektowe. Zakończenie inwestycji planuje się w IV kwartale 2018 roku.

W Bytomiu są również inne nieruchomości włączone w granice KSSE S.A.

Pierwsza z nich to nieruchomość spółki 3S Factory z siedzibą w Katowicach, która już od 2011 r. jest wpisana w granice specjalnej strefy ekonomicznej. Na jej włączenie w obszar KSSE, zgodnie z ustawą o specjalnych strefach ekonomicznych, musieli wyrazić zgodę bytomscy radni.

Fot. nr 10: Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

W ślad za 3S Factory, poszły również spółki: **Conbelts Bytom S.A.** oraz **Kopex S.A.** W maju oraz w czerwcu 2015 r. Rada Miejska w Bytomiu podjęła uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na włączenie do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej terenów należących do ww. spółek. W lipcu 2015 r. KSSE S.A. złożyła wnioski do Ministerstwa Gospodarki o włączenie powyższych nieruchomości w granice Specjalnej Strefy Ekonomicznej, następnie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia **16 grudnia 2016 r.** tereny obu spółek zostały wpisane w granice terenu Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

4.6.2 Bytomska Strefa Aktywności Gospodarczej

Dnia 27 maja 2013 r. uchwałą Rady Miejskiej w Bytomiu nr XV/201/13 oraz uchwałą Rady Miejskiej w Bytomiu nr XXIII/309/13 z dnia 25 listopada 2013 r. została powołana Bytomska Strefa Aktywności Gospodarczej (BSAG). Bytomska Strefa Aktywności Gospodarczej ma na celu ożywienie gospodarcze niezagospodarowanych obecnie terenów oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta poprzez:

Fot. nr 11: BSAG ul. Hajdy

- zwiększenie możliwości zagospodarowania terenów objętych BSAG dzięki stworzeniu sprzyjających warunków do lokowania nowych inwestycji, za sprawą licznych ulg podatkowych,
- powstanie nowych miejsc pracy oraz nowych form działalności gospodarczej w BSAG,
- wyprowadzenie poza Śródmieście funkcji produkcyjnej i usługowej, będących dużym generatorem ruchu i co z tym związane poprawę jakości życia mieszkańców.

Bytomska Strefa Aktywności Gospodarczej obejmuje 4 obszary o łącznej powierzchni 92.978 m²:

- **Obszar I** położony przy ulicy Hajdy, na obrzeżu strefy śródmiejskiej, około 3 km od centrum Bytomia, w bliskiej odległości od bytomskiego odcinka Obwodnicy oraz przy autostradzie A1. Teren skomunikowany do ulicy Hajdy. W najbliższym otoczeniu nieruchomości znajdują się ogródki działkowe, zakłady usługowe, nieużytki i tereny zadrzewione. Teren przeznaczony jest pod działalność w zakresie produkcji, usług, składowania i magazynowania, z wyłączeniem obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Powierzchnia nieruchomości - 32.208 m². Właściciel – Gmina Bytom.
- **Obszar II** położony na obrzeżu strefy śródmiejskiej, około 3 km od centrum Bytomia, pomiędzy ulicą Hajdy oraz bytomskim odcinkiem Obwodnicy oraz autostrady A1. Teren płaski o nieregularnym kształcie. Teren skomunikowany do ulicy Hajdy. W najbliższym otoczeniu nieruchomości znajdują się ogródki działkowe, zakłady usługowe, nieużytki i tereny zadrzewione. Teren przeznaczony jest pod działalność w zakresie produkcji, usług, składowania i magazynowania, z wyłączeniem obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Powierzchnia nieruchomości - 28.115 m². Właściciel – Gmina Bytom.
- **Obszar III** położony przy ulicy Łagiewnickiej i Kilara oraz Dojazd. Skomunikowanie terenu od ul. Dojazd lub ul. Kilara. Nieruchomość znajduje się poza terenem górniczym. Teren przeznaczony jest pod:
 - zabudowę usługową, w tym obiekty handlu wielkopowierzchniowego, obiekty sportowe, obiekty produkcyjne nowoczesnych technologii, obiekty usług kultury oraz usług publicznych (działki nr 7871/605, 8287/605, 8288/605 oraz część wschodnia działki 8019/633);
 - usługi publiczne, tj. administracja, biura, banki, szkolnictwo, dopuszczone są inne usługi zintegrowane z funkcją podstawową terenu (część północno – zachodnia działki 8019/633).
 Powierzchnia nieruchomości - 23.340 m². Właściciel - Skarb Państwa, użytkowanie wieczyste – Gmina Bytom.
- **Obszar IV** położony przy ul. Dworskiej, skomunikowanie przedmiotowego terenu od ul. Dworskiej. Teren przeznaczony jest pod budowę obiektów usługowych, produkcyjnych oraz składów i magazynów. Powierzchnia: 9.315 m². Właściciel – Gmina Bytom.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. 4 obszary w Bytomskiej Strefie Aktywności Gospodarczej zostały zagospodarowane przez 6 dzierżawców, tj.:

- Obszar I przy ul. Hajdy – 3 dzierżawców,
- Obszar II przy ul. Hajdy – 1 dzierżawca,
- Obszar III przy ul. Łagiewnickiej i Kilara – 1 dzierżawca,
- Obszar IV przy ul. Dworskiej – 1 dzierżawca.

4.6.3 Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji

Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o. o. powołana została na podstawie uchwały nr XII/156/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 marca 2013 r. oraz na podstawie Aktu Notarialnego nr 6229/2013 z dnia 20.05.2013 r. Aktualnie zarejestrowana jest w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach, Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000473025. Spółka działa pod numerem NIP 626 301 29 43 oraz symbolem REGON 243284124.

Głównym celem Spółki jest kreowanie wizerunku Bytomia, jako miejsca, w którym warto inwestować m.in. poprzez współpracę z Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną (wspólna inwestycja w tereny przemysłowe) oraz bliźniaczymi agencjami działającymi w miastach ościennych, jak Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” w Rudzie Śląskiej oraz Centrum Przedsiębiorczości w Chorzowie (współpraca w obszarze pozyskiwania funduszy unijnych oraz wspierania MSP).

Projekty zrealizowane przez Spółkę BARI w 2016 r.:

- Na zlecenie Bytomskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o. o., BARI realizowała inwestycję w obszarze makroniwelacji terenu przy ul. Magdaleny. Zakres prac obejmował uzyskanie zakładanych parametrów podłoża oraz realizację działań związanych z rozbiórką i usunięciem pozostałych obiektów budowlanych bądź zbędnej infrastruktury technicznej przy ul. Strzelców Bytomskich i Magdaleny.
- Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o. o. jako lider konsorcjum z Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną rozpoczęła w grudniu 2016 r. realizację inwestycji, której przedmiotem jest budowa hali produkcyjno – magazynowej wraz z zapleczem socjalno – biurowym na przemysłowych terenach przy ulicy Dąbrowa Miejska, Strzelców Bytomskich. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna prowadzi rozmowy z odbiorcą inwestycji, co do szczegółowych parametrów hali. Kolejne etapy inwestycji to:
 - zakup działki - sfinalizowany 30 grudnia 2016 roku podpisaniem aktu notarialnego;
 - opracowaniu dokumentacji projektowej wraz z pozwoleniem na budowę;
 - realizacja inwestycji w formule deweloperskiej.

Zakończenie inwestycji planuje się w IV kwartale 2018 roku.

- Spółka skoncentrowała się na pozyskaniu inwestorów zainteresowanych nieruchomościami zlokalizowanymi na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. m.in. podczas takich wydarzeń jak:
 - Międzynarodowy Kongres Gospodarczy, Dąbrowa Górnicza, 1 kwietnia 2016 r.;
 - Spotkanie z Zarządem Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych, Warszawa 16 maja 2016 r.;
 - Konferencja promująca rządową Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Rzeszów, 14 września 2016 r.;
 - Kongres Miast Polskich poświęcony zagadnieniom rewitalizacji, Wałbrzych 19-21 września 2016 r.;
 - Krajowa Izba Gospodarcza 7 września 2016 – Posiedzenie Komitetu Gospodarki Miejskiej przy KIG, Warszawa;
 - Konferencja Festiwal Architektury, Warszawa 15 września 2016 r.;
 - Polsko-Niemiecka konferencja „Revital Total”, Warszawa 14 października 2016 r.;
 - Spotkanie delegacji przedsiębiorców z Ukrainy z przedstawicielami Bytomskiej Agencji Rozwoju Inwestycji, Bytom 10 września 2016 r.

4.6.4 Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach – Delegatura w Bytomiu

Delegatura Regionalnej Izby Gospodarczej w Bytomiu utworzona została w 1991 r. Obecnie zrzesza 56 podmiotów gospodarczych. Profil działalności przynależnych do niej firm jest mocno zróżnicowany, od branży budownictwa po finanse i handel. Dzięki kooperatywie firmy chcą podnieść swoją jakość świadczonych usług wprowadziły i utrzymują System Zarządzania Jakością i uzyskały w większości certyfikaty ISO.9001. Wiele z nich jest laureatami takich nagród jak: „Złote Laury Umiejętności i Kompetencji”, „Płatynowe Laury”, a niektóre prestiżowej „Śląskiej Nagrody Jakości”.

Poza działalnością usługową Firmy udzielają się czynnie w różnych akcjach dobroczynnych. Wspomagają finansowo Domy Dziecka, szkoły, przedszkola, Parafie Kościelne oraz Kluby Sportowe, między innymi Polonię Bytom.

Dzięki przynależności do Izby, jej Członkowie biorą udział w licznych szkoleniach, seminariach i konferencjach krajowych i zagranicznych, następstwem tego jest wyższa świadomość przedsiębiorców, która obecnie skierowana jest na skuteczne działania mające na celu pozyskanie środków Unijnych. Firmy zrzeszone w bytomskiej delegaturze z dużym powodzeniem uczestniczyły w programach pomocowych, otrzymywały dofinansowanie z funduszy przedakcesyjnych, strukturalnych, a teraz przygotowują się do wykorzystania swoich szans w programach przygotowanych na kolejne lata.

8 kwietnia 2016 r. w Operze Śląskiej odbyła się uroczysta gala z okazji **25 lecia Bytomskiej Delegatury Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach**. Imprezę swoją osobą uświetnił Minister Infrastruktury i Budownictwa - Andrzej Adamczyk, Wojewoda Śląski - Jarosław Wierczok, Posłowie na Sejm RP Pan Borys Budka, Barbara Dziuk, Jerzy Polaczek, Wojciech Szarama, Grzegorz Tobiszowski.

Wręczone zostały nadane przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę odznaczenia państwowe:

1. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski dla Pana Leszka Dziuba;
2. Złoty Krzyż Zasługi dla dr nauk medycznych Anny Gadowskiej - Cichej i dr nauk medycznych Jerzego Michalika;
3. Srebrny Krzyż Zasługi dla Pani Moniki Rosińskiej i Pana Mariana Cieśli;
4. Brązowy Krzyż Zasługi dla profesor dr hab. n. m. Grzegorza Cieślara i Pana Andrzeja Rymarczyka.

Wręczone zostały również Odznaki Honorowe - Zasłużony dla Województwa Śląskiego:

1. Złotą odznakę otrzymali: Joanna Koch – Kubas, prof. dr hab. inż. Sylwester Markusik, Tadeusz Serafin, Henryk Dolewka;
2. Srebrną odznakę otrzymali: Mariola Szewczyk, Jerzy Szczepanik, Sławomir Wróblewski.

Za działalność na rzecz rozwoju Samorządu Gospodarczego Panu Arturowi Komorowi – została wręczona HONOROWA ZŁOTA ODZNAKA KRAJOWEJ IZBY GOSPODARCZEJ.

W podziękowaniu za wsparcie rozwoju Izby, zaangażowanie we współpracę oraz promocję idei Samorządu Gospodarczego wręczono kolejne Honorowe Odznaki:

Honorowa odznaka XXV lecia dla:

Sławy Umińskiej - Duraj Prezydent Piekar Śląskich

Haliny Biedy - Wiceprezydent Miasta Bytomia w latach 2006 r. – 2012 r.

Andrzeja Panka - Wiceprezydenta Miasta Bytomia

Honorowa złota odznaka RIG dla:

Damiana Bartyli - Prezydenta Miasta Bytomia

Marka Kińczyka - Prezydenta Miasta Bytomia w latach 1994 r. – 1998 r.

Krzysztofa Wójcika - Prezydenta Miasta Bytomia w latach 1998 r. – 2006 r.

Wyróżniono również Statuetką Regionalnej Izby Gospodarczej Delegatury w Bytomiu, osoby zaangażowane w działania Delegatury: Panią Małgorzatę Mańkę - Szulik Prezydent Miasta Zabrze, Panią Sławę Umińską - Duraj Prezydent Miasta Piekar Śląskich, Pana Janusza Steinhoffa Wiceprezesa Rady Ministrów Rządu Jerzego Buzka, Przewodniczącego Rady Krajowej Regionalnej Izby Gospodarczej, Przewodniczącego Rady Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach, gen. bryg. Krzysztofa Żabickiego Szefa Zarządu Wojsk Radiotechnicznych, Pana Tadeusza Donocika Prezes Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach, Pana Wojciecha Szaramy Posła na Sejm IV, V, VI, VII, VIII Kadencji, Pana Tomasza Nowaka Redaktora Naczelnego Tygodnika „Życie Bytomskie”.

4.6.5 Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu

Genezę działalności Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości można kojarzyć z branżą piekarską i cukierniczą. To piekarze założyli Cech Piekarzy i Cukierników. W Bytomiu w 1945 r. działało 9 branżowych cechów a w połowie 1946 r. już 502 zakłady. Dzisiejszy kształt władze rzemieślnicze uzyskały w 1953 r., kiedy to powstał Cech Rzemiosł Różnych w Bytomiu. Pierwszym Starszym Cechu został Kazimierz Cygan, ale rozkwit bytomskiego rzemiosła rozpoczął się wraz z nową kadencją zarządu cechu w 1968 r., kiedy Starszym Cechu został Jan Paluch i był nim przez kolejne 33 lata aż do roku 2001. Do 1972 r. Cech mieścił się przy ul. Browarnianej 6, natomiast od 1971 r. przy ul. Pułaskiego 3. W listopadzie 1985 r. Cech został uhonorowany srebrnym medalem im. J. Kilińskiego za zasługi dla rzemiosła. W czerwcu 2003 r. Cech otrzymał najwyższe odznaczenie w rzemiośle polskim tj. złoty medal im. J. Kilińskiego nadany przez Związek Rzemiosła Polskiego w Warszawie, natomiast w grudniu 2003 r. Cech otrzymał Medal Miasta Bytomia nadany przez Prezydenta Miasta.

Zadaniem Cechu jest nie tylko popieranie rozwoju produkcji i usług rzemieślniczych, ale także rozwój szkolnictwa, kursów zawodowych, organizowanie prac i świadczeń na cele społeczne, a także pielęgnowanie tradycji rzemiosła. Ponadto Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości organizuje pokazy, prezentacje i spotkania z przedstawicielami: Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Skarbowego, Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz przedstawicielami władz miejskich. Prowadzi kursy, organizuje szkolenia, konsultacje prawne, badania profilaktyczne, sprawuje nadzór nad przygotowaniem zawodowym.

Działalność Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu w 2016 r.:

20.01.2016 r. odbyła się Uroczysta Sesja Rady Miasta Radzionków z okazji 18-lecia restytucji praw miejskich. Podczas sesji **Cech otrzymał Nagrodę Honorową Crux Adalberti II stopnia**. W imieniu Cechu nagrodę odebrali Tadeusz Bączkowicz, Jacek Arndt, Michał Wylenzek. Burmistrz Miasta Radzionków dr Gabriel Tobor uhonorował Cech przypinając medal do cechowego sztandaru. Członkowie Cechu: Apolinary Komór i Józef Wylenzek również otrzymali podczas sesji Nagrodę Honorową Crux Adalberti III stopnia. Nagrodę Honorową „Crux Adalberti” przyznaje Rada Miasta Radzionków w drodze uchwały podjętej po zasięgnięciu Kapituły Nagrody. Uroczysta Sesja odbyła się w Centrum Kultury "Karolinka" w Radzionkowie.

30.01.2016 r. odbyły się w budynku Cechu egzaminy kontrolne II i III roku nauki, dla pracowników młodocianych w zawodzie „Fryzjer” organizowane przez Cech.

06.02.2016 r. odbył się XIII „Bal Karnawałowy Rzemiosła”.

21.02.2016r. odbył się "Wojewódzki Konkurs Uczniów Fryzjerstwa" w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Katowicach, Aleja Korfantego 35 (Spodek) organizowany przez Izbę Rzemieślniczą Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach.

19.03.2016 r. odbyła się organizowana przez Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu coroczna Gala Rzemiosła św. Józefa i św. Klemensa.

06.04.2016 r. odbyły się Targi Pracy Państwowego Urzędu Pracy w Bytomiu, w Centrum Handlowym AGORA. Cech na przygotowanym stanowisku przedstawił ofertę szkoleniową Ośrodka Szkoleniowego.

06.04.2016 r. odbyła się XVII Gala Umiejętności Zawodowych Zespołu Szkół Usługowo - Rzemieślniczych w Bytomiu.

08.04.2016 r. odbyło się przedsięwzięcie pn. „MEETING CAFE II” zorganizowane przez PUP Bytom w ramach Europejskich Dni Pracodawcy. Z ramienia Cechu w spotkaniu udział wzięła Dyrektor Cechu Agnieszka Morys.

08.04.2016 r. odbyła się Gala Bytomskiej Delegatury Regionalnej Izby Gospodarczej w Operze Śląskiej. W 2016 r. Delegatura obchodziła jubileusz 25-lecia powstania. W uroczystości Cech reprezentował Starszy Cechu Antoni Wojciechowski, który w imieniu Zarządu wręczył z tej okazji statuetkę na ręce V-ce Prezesa RIG Panu Leszkowi Dziub.

12.04.2016 r. odbyły się Targi Pracy PUP Świętochłowice - Cech na przygotowanym stanowisku przedstawił ofertę szkoleniową Ośrodka Szkoleniowego.

16.04.2016 r. Nagroda Gospodarcza Prezydenta Bytomia za rok 2015. Cech zgłosił Członków Cechu - dwie firmy do Nagrody w Kategorii „Mikrofirma Roku” Pana Piotra Grochowinę a do „Firma Roku” Andrzeja Kalbarczyk. Nagrodę w kategorii „Mikrofirma Roku” otrzymała rekomendowana przez Cech firma Meble Grochowina Studio Piotra Grochowina.

23.04.2016 r. odbyła się XXIII Wielka Gala Izby Rzemieślniczej w Katowicach w Domu Muzyki i Tańca w Zabrze.

12.05.2016 r. w siedzibie Cechu przy ul. Pułaskiego 3 odbyło się Walne Zgromadzenie Członków Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu.

21.05.2016 r. odbyła się "Majówka Rzemieślnicza" integrująca Członków Cechu w Bytomiu, ich rodziny, pracowników oraz znajomych.

28.05.2016 r. odbył się III Bieg Rzemieślnika zorganizowany przez Cech Producentów Żywności w Katowicach oraz Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Rudzie Śląskiej. Trasa biegu liczyła 5 km. Były to 3 okrążenia Parku w Świerklańcu. Bieg dla dzieci do lat 6 na dystansie 200 m.

07.06.2016 r. z okazji Dnia Dziecka przedstawiciele Cechu: Antoni Wojciechowski – Starszy Cechu, Tadeusz Bączkiewicz – II Cechu, Irena Kalamorz – Członek Zarządu oraz Agnieszka Morys – Dyrektor Cechu odwiedzili dzieci i młodzież niepełnosprawną z Bytomia i Radzionkowa, korzystającą z opieki w Zespole Dziennych Ośrodków Rewalidacyjno – Edukacyjno – Wychowawczych i Rehabilitacyjnych dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Radzionkowie (ZDOREWIR).

10.06.2016 r. w Koszęcinie odbyło się coroczne Walne Zgromadzenie Izby Rzemieślniczej w Katowicach.

26.06.2016 r. odbyła się XXXV Ogólnopolska Pielgrzymka Rzemiosła na Jasną Górę, przypadająca w rocznicę 1050-lecia Chrztu Polski oraz 65-tą rocznicę powstania Izby Rzemieślniczej i Przedsiębiorczości w Zielonej Górze. Organizatorem tegorocznej Pielgrzymki w Częstochowie był Związek Rzemiosła Polskiego oraz Izba Rzemieślnicza i Przedsiębiorczości w Zielonej Górze.

27.08.2016 r. odbył się Turniej Tenisa Stołowego o „Puchar Starszego Cechu”, organizowany przez Cech po raz czwarty.

28.08.2016 r. na Księżej Górze w Radzionkowie odbył się V Festyn Rzemieślniczy, który rozpoczął się w ramach tygodnia - Senioralia 2016. Tak jak w latach ubiegłych Cech wraz z Urzędem Miejskim w Radzionkowie był organizatorem festynu.

07.10.2016 r. w siedzibie Cechu odbyła się uroczystość "Rozpoczęcia Roku Szkolnego 2016/2017".

23.10.2016 r. odbyła się wycieczka integracyjna Członków Cechu do Pragi, którą zorganizował Cech. W wycieczce udział wzięli przedstawiciele Branży Piekarzy i Cukierników, Gastronomii, Sekcji Różnej, ich rodziny, pracownicy, znajomi oraz pracownicy Cechu.

25.10.2016 r. Cech kolejny raz odwiedził wychowanków Zespołu Dziennych Ośrodków Rewalidacyjno – Edukacyjno – Wychowawczych i Rehabilitacyjnych dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Radzionkowie (ZDOREWIR).

03.11.2016 r. w Biurze Promocji Bytomia odbyła się uroczystość rozdania nagród w miejskich rozgrywkach gry symulacyjnej „Chłopskiej Szkoły Biznesu”. Organizatorami gry był: CKU w Bytomiu i WUP w Katowicach. Patronat nad grą objęli: Prezydent Bytomia Damian Bartyła, Bytomska Rada Biznesu - Przewodniczący Krzysztof Gajos oraz Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu.

11.11.2016 r. Przedstawiciele Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu wzięli udział w miejskich obchodach Święta Niepodległości.

02.12.2016 r. Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu wraz z Zarządem Cechu i Sekcją Piekarzy i Cukierników ufundowali dla Szpitala Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu na oddział kardiologii standardowe, mechaniczne łóżko szpitalne Calma polskiej firmy KONKRET z Chełmna. Z ramienia Cechu w przekazaniu pamiątkowej tabliczki udział wzięli: Starszy Cechu Antoni Wojciechowski, Skarbnik Zarządu Jacek Arndt, Dyrektor Cechu Agnieszka Morys a z ramienia Szpitala Dyrektor dr n.med. Jerzy Pieniążek oraz Ordynator Oddziału Kardiologii lek. med. Zbigniew Królikowski.

06.12.2016r. z okazji Mikołaja przedstawiciele Cechu wręczyli paczki ze słodyczami dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej z Bytomia i Radzionkowa, korzystających z opieki w Zespole Dziennych Ośrodków Rewalidacyjno – Edukacyjno – Wychowawczych i Rehabilitacyjnych dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Radzionkowie.

13.12.2016 r. Cech kolejny raz odwiedził wychowanków Zespołu Dziennych Ośrodków Rewalidacyjno – Edukacyjno – Wychowawczych i Rehabilitacyjnych dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Radzionkowie.

22.12.2016 r. Rzemieślnicy Cechu Bytomskiego wykonali nieodpłatnie renowację 2 foteli na oddz. otorynolaryngologii w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu. Renowację wykonały firmy: Komór Apolinary Ślusarstwo Produkcyjno - Usługowe z Radzionkowa i Jacek Arndt Zakład Tapicerski z Bytomia.

Fot. nr 12: Pielgrzymka do Częstochowy

4.6.6 Bytomska Rada Biznesu

Bytomska Rada Biznesu została powołana przez Prezydenta Bytomia zarządzeniem nr 111 z dnia 6 marca 2013 roku z późn. zm. Rada jest organem doradczym Prezydenta i reprezentuje środowisko lokalnych przedsiębiorców w celu efektywnego współdziałania z władzami miasta w zakresie kształtowania kierunku rozwoju i polityki gospodarczej.

Na czele Bytomskiej Rady Biznesu stoi Przewodniczący Pan Krzysztof Gajos, a w jej skład wchodzi 10 Członków.

Posiedzenia Rady w ubiegłym roku odbyły się czterokrotnie w na wniosek Prezydenta Miasta Bytomia lub przewodniczącego BRB:

- ❑ podczas posiedzenia 21 marca - przeanalizowano, omówiono i zarekomendowano propozycje zgłoszonych formularzy osób, firm i podmiotów do nominacji w ramach Nagrody Gospodarczej Prezydenta Bytomia za rok 2015;
- ❑ podczas posiedzenia 11 kwietnia – omówiono sytuację gospodarczą miasta;
- ❑ podczas posiedzenia 17 października - odbyły się konsultacje Gminnego Programu Rewitalizacji oraz kluczowych przedsięwzięć związanych z tym projektem;
- ❑ 12 grudnia odbyło się posiedzenie podsumowujące rok z udziałem rad prezydenckich.

Ponadto z inicjatywy Bytomskiej Rady Biznesu odbyły się:

- ❑ w dniu 3 września 2016 po raz czwarty - Piknik Biznesu i Sportu. Piknik był okazją do integracji środowiska osób związanych z bytomskim biznesem i sportem, nawiązania nowych kontaktów oraz wymianą doświadczeń. W trakcie imprezy swoje umiejętności zaprezentowali juniorzy z Klubu Sportowego „Górnik” Bytom.
- ❑ w dniu 29 września w Urzędzie Miejskim w Bytomiu odbyło się po raz pierwszy zorganizowany przez Bytomską Radę Biznesu Seminarium Gospodarcze Małych i Średnich Przedsiębiorstw, którego tematem były zmiany w przepisach dotyczących m.in. prawa pracy, zamówień publicznych i ochrony danych osobowych. Podczas tego spotkania przedsiębiorcy mieli możliwość omówienia przepisów prawa, przedstawienia problemów, a także uzyskania wiedzy i wsparcia merytorycznego uczestniczących ekspertów. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele: Okręgowego Inspektoratu Pracy w Katowicach, Urzędu Skarbowego w Bytomiu i Urzędu Miejskiego w Bytomiu.

5. ŚRODOWISKO

5.1 Uwarunkowania środowiskowe

5.1.1 Morfologia terenu i warunki geologiczne

Teren Bytomia, zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego, należy do prowincji – Wyżyna śląsko-krakowska w skład której wchodzi Wyżyna Śląska. Do Wyżyny Śląskiej natomiast należą mezoregiony, tj. Wyżyna Katowicka oraz Garb Tarnogórski. W skutek wielu czynników w formie przemysłu i zabudowy rzeźba zatraciła swój pierwotny charakter. Naturalne formy terenu uległy znacznemu przekształceniu, a obok nich powstały nowe wyrobiska, zwałowiska, niecki osiadań oraz sztuczne nasypy i wały. W podłożu dominują utwory triasowe (najstarszy okres ery mezozoicznej) w postaci dolnotriasowych piaskowców, mułowców, dolomitów, margli (skał osadowych) i wapieni, a także środkowotriasowych wapieni oraz dolomitów epigenetycznych (wytworzonych na wskutek dolomitizacji wapieni przez krążących w nich wodach, zawierających magnez). W nakładzie występują utwory młodsze, nierozpuszczalne w wodzie pozostałości tzw. eluwia glin zwałowych, a doliny rzeczne wypełniają mułki, piaski i żwir rzeczne.

5.1.2 Warunki glebowe

Bytom charakteryzuje się bardzo dużym zróżnicowaniem ukształtowania się gleby. Można wyróżnić tu następujące typy:

- ❑ rędziny – gleby na ogół żyzne, jednak z powodu trudności w ich uprawianiu zakwalifikowane są do klas bonitacyjnej IIIb, IV,
- ❑ zdegradowane rędziny klasy V,
- ❑ brunatne – mało żyzne, wytworzone pod wpływem lasów liściastych lub mieszanych z różnych skał macierzystych zasobnych w wapń i gleby bielcowe charakteryzujące się bardzo kwaśnym odczynem oraz małą zawartością próchnicy, o klasie IVb i V,
- ❑ zabagnione i bagienne z wysokim poziomem wody gruntowej V i VI klasy botanicznej,
- ❑ antropogeniczne – związane są z terenami przemysłowymi, zabudową mieszkaniową oraz sąsiedztwem dróg.

5.1.3 Warunki hydrologiczne

Bytom leży w strefie wododziałowej Wisły i Odry. Do dorzecza Odry należy rzeka Bytomka, a do dorzecza Wisły – rzeka Szalejka i Potok Segiet. Największym ciekim wodnym w mieście jest Bytomka, prawostronny dopływ rzeki Kłodnicy, która na całej długości przepływa przez obszary o wysokim stopniu zurbanizowania i uprzemysłowienia. Zasilana jest głównie przez wody kopalniane, zrzuty ścieków przemysłowych, komunalnych i wody deszczowe, które są nadal głównymi źródłami zanieczyszczeń.

W 2016 r. oczyszczalnie ścieków w Bytomiu wyprodukowały 8 300 ton osadów, które zostały zagospodarowane rolniczo przy uprawie roślin nie przeznaczonych do bezpośredniego spożycia lub na paszę oraz do uprawy roślin na kompost. Tymczasem w ramach działań mających na celu poprawę stanu cieków wodnych na terenie miasta prowadzono, podobnie w latach poprzednich, prace polegające na awaryjnym czyszczeniu i udrażnianiu rowów i przepustów, które to przyczyniły się do poprawy spływu wód opadowych na terenie poszczególnych zlewni, a co za tym idzie poprawiły funkcjonalność samego systemu kanalizacji deszczowej.

5.1.4 Warunki klimatyczne

Bytom zaliczany jest do śląsko-krakowskiej dzielnicy klimatycznej, której cechą jest przewaga oceanicznych mas powietrza nad kontynentalnymi, a bliskość Bramy Morawskiej przyczynia się do niewielkiego wpływu mas powietrza zwrotnikowego. Leży w obrębie typu klimatów podgórskich nizin i kotlin krainy górnośląskiej. Średnia roczna ilość opadów wynosi 732 mm, co powoduje, że wilgotność powietrza na terenie miasta wynosi ok. 75%. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi +7,7°C. Najwyższe temperatury powietrza przypadają na lipiec, gdzie średnia temperatura wynosi +17,7°C, a najniższe występują w styczniu o wysokości średniej -2,5°C. W ciągu roku odnotowuje się 34 dni mroźne oraz 27 dni z temperaturą przewyższającą +25°C. Kierunek i prędkość wiatrów tu panujących przyczyniają się do niekorzystnych wpływów emisji pyłowo-gazowych z terenów sąsiadujących.

5.1.5 Szata roślinna i fauna

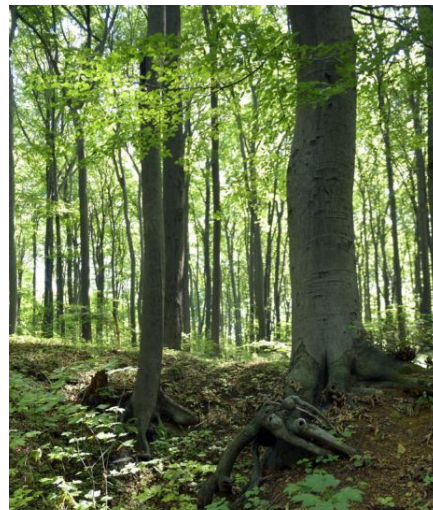
Wśród terenów zielonych na obszarze Bytomia przeważają kompleksy leśne, stanowiące ok. 20% powierzchni miasta. Drzewostan stanowi głównie sosna i świerk z domieszką buka i innych drzew liściastych. Na terenie Bytomia zachowało się kilka cennych przyrodniczo obszarów wyróżniających się dużą bioróżnorodnością, które bardziej szczegółowo opisane są w podrozdziale 5.1.6 „Obszaru cenne przyrodniczo”.

Różnorodność świata zwierzęcego na terenie Bytomia podobnie jak w przypadku flory skupia się na obszarach chronionych. Na terenie rezerwatu Segiet oraz w Podziemiach Tarnogórsko-Bytomskich wytworzyły się dogodne warunki dla zimowiska nietoperzy. Poza tym w skład gatunkowy fauny wchodzi: chronione chrząszcze, trzmiele, kilka gatunków motyli, płacy, gady i ptaki, a także ssaki w tym m.in.: lis, dzik i sarna. Bardzo dużą bioróżnorodnością charakteryzuje się także obszar Żabich Dołów. Stwierdzono tutaj występowanie łącznie ok. 130 gatunków ptaków, kilkuset gatunków owadów, 9 gatunków płazów, a także kilkanaście gatunków ssaków, takich jak: jeże, krety, ryjówki aksamitne, nietoperze, zające, piżmaki, karczowniki, myszy, szczury wędrowne, nornice, lisy pospolite, kuny domowe, tchórze zwyczajne i łasice.

5.1.6 Obszary cenne przyrodniczo

Do najcenniejszych obszarów przyrodniczych na terenie naszego miasta, ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych należą:

- ❑ Rezerwat Przyrody Segiet – został utworzony w celu ochrony lasu bukowego i obejmuje obszar o pow. 24,54 ha leżący na pograniczu Bytomia i Tarnowskich Gór. Zbudowany jest z trzech typów buczyn – ciepłolubnej buczyny storczykowej, kwaśnej buczyny niżowej oraz buczyny karpackiej. Poza 15 gatunkami drzew, na terenie rezerwatu występuje ponad 100 gatunków krzewów, roślin zielonych mszaków;
- ❑ Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Żabie Doły” – w którego skład wchodzi obszar o pow. 44,57 ha położony w granicach administracyjnych Bytomia oraz obszar o pow. 173,09 ha położony w granicach administracyjnych Chorzowa. Zespół tworzy kompleks nieużytków, stawów oraz gruntów rolnych stanowiących miejsca gniazdowania nielicznych w skali województwa śląskiego ptaków. Na terenie zespołu zarejestrowano kilkadziesiąt gatunków roślin naczyniowych, w tym chronionych oraz występowanie ssaków reprezentowanych przez gatunki owadożerne, drapieżne i gryzonie;
- ❑ Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Suchogórski Labirynt Skalny – leżący na pograniczu Bytomia i Tarnowskich Gór, w rejonie ulic: Wodczaka, Prywatnej i Obrońców Westerplatte. Celem ochrony niniejszego zespołu jest zachowanie fragmentu krajobrazu, który powstał na skutek działalności człowieka jak i naturalnej sukcesji przyrodniczej. O objęciu ochroną zdecydowały przede wszystkim jego walory krajobrazowe oraz duże zróżnicowanie flory, wśród której są także rośliny objęte prawną ochroną gatunkową. Nie bez znaczenia jest tu także unikatowa rzeźba terenu, powstała przed laty na skutek działalności wydobywczej kopalni dolomitu i żelaza brunatnego. Pozostałościami po górnictwie kruszcowym są tam głębokie dolinki, strome grzbiety z wychodniami dolomitu oraz liczne wąwozy, pagórki, kopce i wzniesienia ze stromymi stokami. Ten urozmaicony system licznych niecek, zagłębień i parowów w połączeniu ze stromymi zboczami wielu pagórków i wyniesień terenu tworzy odmienną rzeźbę o wysokich walorach krajobrazowych. Do unikatowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych tego terenu należą przede wszystkim: ukształtowanie terenu o zróżnicowanej rzeźbie genezy antropogenicznej, zbiorowisko muraw i lasów grądowych, a także duże zróżnicowanie gatunkowe flory, stanowiące ostoję bioróżnorodności. Na terenie Suchogórskiego Labiryntu Skalnego występuje duże zróżnicowanie flory, wśród której obecne są drzewa i krzewy objęte prawną ochroną gatunkową;
- ❑ Stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej Kamieniołom Blachówka – gdzie na obszarze chronionego wyrobiska dolomitu obowiązują szczególne przepisy z zakresu ochrony przyrody. Na uwagę zasługują wyloty sztol, w których gnieździ się 8 gatunków nietoperzy. Ogromnym zagrożeniem dla podziemi i przebywających w niej nietoperzy jest rozwijająca się w ostatnich latach niekontrolowana penetracja podziemi, mimo zabezpieczenia wylotów sztolni metalowymi kratami.

Fot. nr 13: Rezerwat przyrody Segiet

Na terenie Bytomia znajdują się również parki spacerowo-wypoczynkowe, w tym m.in.:

- ❑ Park Miejski im. Franciszka Kachla w Śródmieściu – założony ok. 1840 r. na terenach dawnych wyrobisk górniczych, zajmujący pow. 43 ha;
- ❑ Park Fazaniec w Szombierkach – założony w drugiej połowie XIX wieku jako park prywatny na terenach o bardzo specyficznej rzeźbie, wykorzystujący istniejący las grądowy z niewielką domieszką dębów, zajmujący pow. 18,1 ha;
- ❑ Park Ludowy w Miechowicach – zajmujący pow. 13,95 ha, założony na początku XIX wieku jako park pałacowy. W latach 1840-1850 ogród pałacowy połączono z przylegającym do niego lasem;
- ❑ Park Mickiewicza – założony na początku XX wieku, wykorzystując naturalny las, a także ukształtowanie terenu;
- ❑ Park Grota w Suchej Górze – założony siłami mieszkańców na wyrobiskach rud na powierzchni ok. 2 ha. Zajmuje pierwsze miejsce w rankingu parków nieobjętych ochroną konserwatorską;
- ❑ Park Amendy w Łagiewnikach, na którego terenie znajduje się duży staw oraz ruiny starego kąpieliska.

Parki zajmują obszar o łącznej powierzchni 97 ha (ok. 1.4% pow. Miasta), z czego parki: Ludowy, Miejski i Fazaniec objęte są ochroną Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Ze względu na szczególne ukształtowanie ekosystemów, parki te wyróżniają się dużymi wartościami przyrodniczymi oraz bogactwem gatunków.

5.1.7 Obszar Natura 2000

Natura 2000 to spójna sieć obszarów tworzona na terytorium Unii Europejskiej, celem zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy poprzez ochronę zagrożonych wyginięciem roślin i zwierząt oraz miejsc ich występowania. Na terenie gminy Bytom występuje Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie”, które stanowi jedno z największych systemów podziemnych na świecie obejmujący 5 sztolni odwadniających oraz liczne szyby i odsłonięcia w kamieniołomach. Powierzchnia tego terenu wynosi 3 490,8 ha i graniczy z obszarem rezerwatu przyrody Segiet i stanowiskiem dokumentacyjnym Kamieniołomem Blachówka. Położony jest w obrębie następujących gmin: Bytom, Tarnowskie Góry, Radzionków i Zbrostawice. Podziemia tworzą wyrobiska po eksploatacji kruszców metali ciężkich, które powstały w czasie od XII do XX wieku, obejmują ponad 300 km chodników oraz liczne komory i wybierki. Obszar „Podziemia Tarnogórsko – Bytomskie” stanowią jedno z największych w Europie oraz drugie, co do wielkości w Polsce, zimowisko nietoperzy, które liczy kilkanaście tysięcy osobników. Obiekt zasiedlany jest przez nietoperze również w okresie letnim. Poza ssakami podziemia zasiedlają między innymi: pajęczaki, skoczogonki, dżdżownice, muchówki i chrząszcze. Przedstawicielami flory są mszaki i paprocie, które występują w strefach trzytorowych podziemi. Wewnątrz podziemi występują formy naciekowe: stalaktyty, stalagmity, stalagnaty, perły jaskiniowe i inne.

5.2 Działania na rzecz ochrony środowiska

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

W województwie śląskim, organem właściwym do prowadzenia monitoringu jakości powietrza jest Wojewódzki Inspektor Środowiska w Katowicach, który w przedmiotowym zakresie realizuje następujące zadania:

- ❑ badanie i ocenę jakości powietrza w strefach, w tym w strefie Aglomeracja Górnośląska, w której zlokalizowana jest gmina Bytom,
- ❑ pięcioletnią ocenę jakości powietrza na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania rocznych ocen jakości powietrza,
- ❑ monitoring tła miejskiego pod kątem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5} dla potrzeb monitorowania procesu osiągania krajowego celu redukcji narażenia,
- ❑ monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocenę depozycji zanieczyszczeń do podłoża, pozyskiwanie informacji o źródłach i ładunkach substancji odprowadzanych do powietrza dla potrzeb realizacji ocen i prognoz w ramach monitoringu jakości powietrza,
- ❑ pomiary składu pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz rtęci w stanie gazowym.

Na terenie gminy Bytom, brak jest stanowiska pomiarowego. Stacją pomiarową reprezentatywną dla obszaru Bytomia, jest stanowisko zlokalizowaniem w Zabrze przy ulicy Marii Curie-Skłodowskiej 34. Na stronie internetowej WIOŚ w Katowicach, zamieszczane są na bieżąco powiadomienia o jakości powietrza w województwie śląskim. Komunikaty są również na bieżąco publikowane na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Bytomiu w zakładce „Aktualności”. Z uwagi na fakt, że gmina Bytom, jako jedna z czternastu miast na prawach powiatu, zgodnie z Programem ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego, mającym na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, zlokalizowana jest na terenie Aglomeracji Górnośląskiej, komunikaty dotyczące jakości powietrza odnoszą się również do terenu Bytomia.

Zanieczyszczenie wód

W roku 2016 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, nie prowadził monitoringu wód powierzchniowych oraz podziemnych na terenie Bytomia, w związku z tym brak jest aktualnych danych dotyczących przedmiotowego zagadnienia. Jak wynika z „Oceny stanu wód powierzchniowych w 2015 r.” zawierającej ocenę stanu ekologicznego stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód badanych w roku 2015, rzeka Bytomka kwalifikuje się do: V klasy elementów biologicznych, II klasy elementów hydromorfologicznych, II klasy elementów fizykochemicznych oraz

charakteryzuje się złym stanem/potencjałem ekologicznym. Natomiast rzeka Szarlejka, kwalifikuje się do: IV klasy elementów biologicznych, II klasy elementów hydromorfologicznych, II klasy elementów fizykochemicznych oraz charakteryzuje się słabym stanem/potencjałem ekologicznym.

Zanieczyszczenie gleb

Gleby występujące na obszarze Bytomia są w większości zanieczyszczone i zdegradowane. Nadal uznaje się, że na terenie Bytomia występują gleby naturalne – zmienione w mniejszym lub większym stopniu w wyniku antropogenicznej działalności człowieka oraz gleby o pogłębionym poziomie próchnicznym czy ulepszonej strukturze. W roku 2016 nie stwierdzono, by stan gleb na terenie Bytomia, w stosunku do lat ubiegłych uległ zmianie. Obecność zanieczyszczeń w glebie wynika zarówno z lokalizacji na terenie GOP-u, jak i historycznego rozwoju Bytomia (rozwój przemysłu hutniczego, wydobywczego i przerobczego). Istotne znaczenie ma też wysoka naturalna zawartość metali w glebie. Również przebieg przez miasto głównych tras tranzytowych sprzyja intensyfikacji zanieczyszczeń gleby w rejonach bezpośrednio do nich przyległych.

Ochrona powietrza

W roku 2016, w dalszym ciągu kontynuowane były zadania naprawcze, mające na celu poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego, w tym m.in.:

- ☐ ograniczenie emisji ze źródeł spalania paliw o masie mocy (do 1MW),
- ☐ ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych,
- ☐ ograniczenie emisji ze źródeł punktowych,
- ☐ prowadzenie spójnej polityki planowania przestrzennego,
- ☐ prowadzenie działań wspomagających (informowanie o stanie jakości powietrza, edukacja ekologiczna, działania kontrolne, termomodernizacja obiektów podłączonych do sieci ciepłowniczej),
- ☐ wdrożenie i zarządzanie realizacją programu ochrony powietrza,
- ☐ prowadzenie innych działań wspomagających, przewidzianych do warunkowej realizacji.

W ramach działań naprawczych, na terenie gminy Bytom kontynuowana była realizacja programu zmierzającego do ograniczenia niskiej emisji poprzez udzielanie osobom fizycznym i wspólnotom mieszkaniowym dotacji na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych ze zmianą systemu ogrzewania na proekologiczne.

Ochrona przed hałasem

W 2016 roku realizowano istotne działania w zakresie ochrony przed hałasem. Została wykonana Aktualizacja Mapy Akustycznej Bytomia. Całkowita powierzchnia terenu objętego mapą wynosi 6 944 ha. Przeprowadzono pomiary poziomu dźwięku A od poruszających się wytypowanymi do badań drogami pojazdów samochodowych, pomiary natężenia ruchu pojazdów samochodowych, pomiary warunków meteorologicznych, dokonano charakterystyki terenu otaczającego wytypowane do badań drogi, wraz z charakterystyką lokalizacji każdego punktu pomiarowego oraz dokonano charakterystyki źródeł hałasu.

- ☐ Celem pomiarów poziomu hałasu drogowego było określenie wartości wybranych wskaźników poziomu dźwięku A w wybranych punktach pomiarowych na podstawie zarejestrowanego całodobowego przebiegu zmian ciśnienia akustycznego.
- ☐ Celem pomiarów natężenia ruchu realizowanych jednocześnie z pomiarami poziomu hałasu było określenie liczby pojazdów rzeczywistych poruszających się po głównych arteriach komunalnych miasta oraz struktury potoku pojazdów w wybranych przekrojach pomiarowych oraz na wybranych skrzyżowaniach.
- ☐ Opracowanie mapy akustycznej Bytomia miało na celu dokonanie oceny klimatu akustycznego w granicach miasta i zobrazowanie oraz opis informacji w odniesieniu do długookresowego średniego poziomu dźwięku A w porze dziennie – wieczornie – nocnej.

Na podstawie aktualizacji mapy akustycznej wykonanej w roku 2016 można stwierdzić poprawę klimatu akustycznego w relacji do stanu z roku 2012. Wszystkie grupy źródeł hałasu tj. hałas drogowy, kolejowy, tramwajowy, przemysłowy charakteryzują się lepszymi wskaźnikami akustycznymi. We wszystkich obszarach zanotowano spadek liczby mieszkańców narażonych na poszczególne źródła hałasu. Pomimo faktu, iż wartości odnoszące się do liczby mieszkańców obciążone są błędem wynikającym z faktu zameldowań, przemeldowań, można zauważyć wyraźny trend spadkowy liczby osób narażonych na hałas.

Ochrona wód/Gospodarka wodno-ściekowa

W celu poprawy stanu cieków wodnych na terenie miasta Bytomia, w roku 2016 r., realizowano zadanie pn.: „Utrzymanie w należyтым stanie technicznym oraz przeprowadzeniem należytego oczyszczenia rowów, cieków i zbiorników wodnych na terenie Gminy Bytom”. Ww. działania przyczyniły się do poprawy spływu wód opadowych na terenie poszczególnych zlewni i tym samym poprawiły funkcjonalność samego systemu kanalizacji deszczowej.

Ochrona przyrody

W 2016 roku miasto Bytom podjęło działania w zakresie ochrony przyrody i środowiska. Zmodernizowało i unowocześniło schroniska dla bezdomnych zwierząt, udało się wymienić dwie bramy wjazdowe na teren schroniska. Zakupiono mrożnię na zwłoki zwierzęce, dzięki czemu miasto umożliwiło mieszkańcom na pozostawienie zgodnie z przepisami sanitarnymi zmarłego pupila.

Gmina Bytom z uwagi na przypadki pojawiania się dzikich zwierząt, w tym w szczególności dzików na terenach zamieszkałych podjęła szereg działań mających na celu ochronę mieszkańców oraz zwierząt. W tym celu:

- ❑ podpisano umowę o odławianie dzikich zwierząt z terenów miasta,
- ❑ skierowano prośbę do zarządców o poinformowanie mieszkańców w zakresie konieczności zabezpieczenia pojemników na odpady przed zwierzętami i nie dokarmianie dzików,
- ❑ miasto wsparło koła łowieckie w zakupie karmy oraz środków odstraszających dzikie zwierzęta w celu ich zatrzymania w lasach,
- ❑ wsparcie poprzez zakup leków dla pszczoł lokalne Koła pszczelarskie zrzeszające naszych mieszkańców.

Rozpoczęto współpracę z przedstawicielami Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach w związku z ich wnioskiem o wpisanie na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO m.in. terenów znajdujących się w Bytomiu – Rezerwatu Przyrody Segiet z otuliną, Stanowiska Dokumentacyjnego „Blachówka” wraz z terenami przyległymi w Suchej Górze.

Wydano książkę przyrodniczą o tytule „Bytom z Natury Zielony – Las Miechowski”, ukazującej walory przyrodnicze lasów bytomskich położonych w Miechowicach.

Edukacja ekologiczna

W 2016 roku, w ramach edukacji ekologicznej Wydział Ekologii Urzędu Miejskiego prowadził następujące działania:

- ❑ propagowanie akcji: „Sprzątanie Świata Polska 2016”, która w ubiegłym roku odbyła się pod hasłem „Podaj dalej – drugie życie odpadów” – organizacja całej akcji, podczas której zostały rozdane placówkom oświatowym ulotki informacyjne, plakaty, worki i rękawice,
- ❑ rozpowszechnienie wśród mieszkańców ulotek dot. zasad segregacji odpadów i częstotliwości odbioru odpadów oraz worków biodegradowalnych (z opisem co należy do nich wrzucać),
- ❑ konkursy ekologiczne, których celem było poszerzenie wiedzy ekologicznej dot. obowiązującego systemu zagospodarowania odpadów oraz podniesienie świadomości ekologicznej dotyczącej ponownego wykorzystania odpadów: „Pokaż jak segregujesz odpady!”, „Nosza Tasza”, „Choinkowa eko-ozdoba”, „drugie życie butelki PET”,
- ❑ stoisko ekologiczne na II Bytomskiej Senioriadzie,
- ❑ stoisko ekologiczne na pokazie dot. technik spalania węgla w piecach.
- ❑ W zakresie dotyczącym edukacji ekologicznej, w listopadzie 2016 r.,
- ❑ Wydział Ekologii zorganizował pokaz efektywnego spalania węgla, na którym zachęcano mieszkańców do palenia w piecach oraz kominkach tzw. sposobem „od góry”,
- ❑ zlikwidowano 183 sztuki starych, nie ekologicznych pieców węglowych i podłączono budynki do nitki ciepłowniczej.

Ponadto sfinansowano nasadzenia oraz pomoc w zaprojektowaniu terenów zielonych w różnych placówkach dydaktycznych m.in.:

- ❑ Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących,
- ❑ Szkoła Podstawowa nr 16 w Bytomiu,
- ❑ Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Bytomiu.

W zakresie dotyczącym edukacji ekologicznej, w listopadzie 2016 r., Wydział Ekologii zorganizował pokaz efektywnego spalania węgla, na którym zachęcano mieszkańców do palenia w piecach oraz kominkach tzw. sposobem „od góry”.

Gospodarka odpadami, w tym niebezpiecznymi

W ramach działań podjętych w zakresie gospodarki odpadami realizowano następujące zadania:

- ❑ Gmina prowadziła odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w ramach nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;
- ❑ Prowadzono działania informacyjne mające na celu stałe informowanie mieszkańców z zasadami systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- ❑ Na terenie składowiska odpadów komunalnych przy Al. Jana Pawła II nr 10 działał Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, do którego mieszkańcy mogli bezpłatnie oddawać powstałe w gospodarstwach domowych odpady takie jak: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i zużyte akumulatory, zużyte opony, przeterminowane leki i chemikalia, łącznie zbierane frakcje odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła i opakowań wielomateriałowych, odpady komunalne ulegające biodegradacji, odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i zbiórkowe, odpady zielone;
- ❑ W wydzielonych punktach miasta prowadzono zbiórkę odpadów niebezpiecznych w postaci przeterminowanych leków i zużytych baterii. Zwiększono liczbę aptek w mieście z 22 aptek do 25;
- ❑ W 35 punktach adresowych na terenie miasta przeprowadzono raz na kwartał mobilną zbiórkę odpadów komunalnych zebranych selektywnie przez mieszkańców miasta takich jak: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i zużyte akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony;
- ❑ W ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi prowadzono odbieranie – na żądanie właścicieli – z nieruchomości zamieszkałych odpadów zielonych, wielkogabarytowych oraz budowlanych i rozbiórkowych;
- ❑ W 220 punktach selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych mieszkańcy mieli możliwość oddawania odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych i szkła. Miejsce usytuowania punktów zostały dostosowane do potrzeb mieszkańców;
- ❑ W Urzędzie działał Punkt konsultacyjny, gdzie mieszkańcy mogą m.in. uzyskać informacje dot. gospodarki odpadami w mieście, zamówić kontener na odpady i uzyskać pomoc w wypełnieniu deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- ❑ Ponadto w 2016 roku podjęto interwencje w sprawie porzuconych w środowisku odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych, które dotyczyły terenów przy ul. Pasteura, Niemcewicza, Czackiego. Odpady z terenu przy ul. Pasteura w ilości 0,26 Mg oraz odpady z terenu przy ul. Czackiego w ilości 21,96 Mg zostały usunięte przez gminę Bytom i przekazane do utylizacji. Odpady z terenu przy ul. Niemcewicza w ilości 14,49 Mg zostały usunięte i poddane utylizacji przez właściciela terenu tj. Kompanię Węglową S.A.

5.3 Eksploatacja górnicza

5.3.1 Zakłady górnicze prowadzące działalność na terenie Bytomia

W 2016 r. na terenie miasta funkcjonowały następujące zakłady górnicze:

- ❑ Węglokoks - Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek” oraz Węglokoks - Kraj Sp. z o.o. KWK „Piekary”,
- ❑ ZG „Eko - Plus” Sp. z o.o. w Bytomiu,
- ❑ Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Zakład „Kopalnie Węgla Kamiennego w całkowitej likwidacji” prowadzący likwidację byłych kopalń: „Bobrek – Miechowice”, „Centrum - Szombierki”, „Powstańców Śląskich”, KWK „Rozbark” (ZG „Bytom II”) i KWK „Centrum”.

5.3.2 Wpływ i skutki eksploatacji górnicznej – ujęcie dzielnicowe

Śródmieście

W filarze ochronnym Śródmieścia Bytomia w 2016 r. nie była prowadzona eksploatacja górnicza. KWK Centrum w dniu 28.04.2015 r. zakończyła eksploatację. Likwidacja zakładu górniczego prowadzona jest na podstawie Planu Ruchu Likwidowanego Podziemnego Zakładu Górniczego na lata 2016 – 2020.

W roku 2016 zakłady górnicze kontynuowały pomiary geodezyjne (obniżenia i odkształcenia poziome) linii obserwacyjnych oraz pomiary wysokościowe wybranych obiektów budowlanych w okresach wiosna (maj) i jesień (październik).

W okresie październik 2015 r. – październik 2016 r. obniżenia maksymalne o wartości od 0,3 do 3,3 cm wystąpiły w rejonie ulicy Strzelców Bytomskich i ulicy Odrzańskiej. W filarze ochronnym Śródmieścia Bytomia maksymalne obniżenia wyniosły od 0,0 do 0,3 cm. Wartości obniżeń w rejonie szybu Bolko wyniosły 0,5 cm.

Zestawienie obniżeń za okres od 10.2015 r. do 10.2016 r.:

Obiekty:

- ☐ Kościół św. Barbary - 0,0 cm
- ☐ Szyb Bolko - 0,5 cm

Ulice:

- ☐ Fałata - 0,2 cm
- ☐ Orłąt Lwowskich - 0,0 cm
- ☐ Powstańców Śląskich - 0,0 cm
- ☐ Witczaka - 0,3 cm
- ☐ Mickiewicza - 0,2 cm
- ☐ Oświęcimska - 0,0 cm
- ☐ Piekarska - 0,0 cm
- ☐ Woźniaka - 0,0 cm
- ☐ Strzelców Bytomskich - 3,3 do - 0,3 cm
- ☐ Dworska - 0,0 cm

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono istotnego wpływu dokonanej eksploatacji górniczej na obiekty – nie stwierdzono występowania deformacji nieciągłych w wyniku wcześniej prowadzonych robót górniczych.

Dzielnica Rozbark

W obszarze górniczym „Rozbark V” eksploatacja węgla kamiennego w złożu „Bytom II-1” została zakończona 6 listopada 2013 roku. Była ona wówczas prowadzona przez Kompanię Węglową S.A. Oddział KWK „Piekary” w pokładzie 510/III ścianą 52 z zawalem stropu. Przewidziany do likwidacji zakład górniczy o nazwie SRK S.A. w Bytomiu Oddział w Bytomiu KWK „Rozbark V” z siedzibą w Bytomiu nie prowadził w 2016 r. eksploatacji górniczej.

Ostatnie pomiary deformacji terenu wykonano w 2014 r. Pomiary te wykazały, że wpływy od dokonanej w złożu „Bytom II-1” eksploatacji górniczej uległy wygaszeniu. Nie stwierdzono również występowania deformacji nieciągłych w wyniku prowadzonych robót górniczych.

Dzielnica Karb

W części północnej filara ochronnego dzielnicy Karb oraz poza filarem ochronnym dzielnicy Karb w 2016 r. prowadzono eksploatację ścianami 2 i 3 w pokładzie 504 w.g. (system eksploatacji - zawal).

Monitoring wpływów eksploatacji górniczej w dzielnicach Karb prowadzony był zgodnie z zatwierdzonym przez Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego „Harmonogramem obserwacji geodezyjnych dla określenia deformacji powierzchni terenu górniczego na lata 2015-2016”. Pomiary geodezyjne obejmujące obserwacje odkształceń i obniżeń terenu jak również pomiary wychyleń wytypowanych obiektów prowadzone były w okresach półrocznych (cykl wiosenny i cykl jesienny).

Obiekty o szczególnym znaczeniu lub obiekty użyteczności publicznej, w okresie ujawniania się wpływów eksploatacji, były monitorowane ze zwiększoną częstotliwością.

Do obiektów tych należą min.:

- ☐ szlak PKP Bytom - Tarnowskie Góry (pomiary prowadzone były cztery razy w roku),
- ☐ rejon północny filara ochronnego dzielnicy Karb,
- ☐ wiadukt w ciągu ul. Wrocławskiej z uwagi na eksploatację śc. 2 w pokł. 504 w.g. poddawany był obserwacjom w cyklach miesięcznych,
- ☐ III Etap Obwodnicy Północnej miasta Bytomia z uwagi na eksploatację głównie ścianą 3 w pokł. 504 w.g. poddawany jest obserwacjom w cyklach miesięcznych,
- ☐ inne wytypowane obiekty.

Pomierzone wielkości deformacji terenu generalnie nie przekroczyły wartości prognozowanych w planie ruchu kopalni na lata 2015-2016, oprócz osiadań terenu w rejonie filara ochronnego dzielnicy Karb, które jednak nie miały znaczącego wpływu na uszkodzenia obiektów budowlanych w przedmiotowym rejonie. Nie stwierdzono występowania deformacji nieciągłych w wyniku prowadzonych robót górniczych.

Obiekty znajdujące się w zasięgu wpływów eksploatacji górniczej objęte są bieżącym nadzorem budowlanym, który prowadzony jest przez pracowników ITB w Katowicach przy współpracy pracowników GIG w Katowicach. Z ww. nadzorów wykonywane były w okresach kwartalnych sprawozdania techniczne, na podstawie których prowadzone są na bieżąco doraźne prace naprawcze i zabezpieczające.

Dzielnica Miechowice

Eksploatacja ścianą 5 w pokładzie 503 prowadzona była na północny wschód od filara ochronnego dzielnicy Miechowice oraz w jego części wschodniej, natomiast ściana 6 rozpoczęła swój bieg na granicy przedmiotowego filara ochronnego (system eksploatacji – zawal).

Monitoring wpływów eksploatacji górniczej w dzielnicach Miechowice prowadzony był zgodnie z zatwierdzonym przez Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego „Harmonogramem obserwacji geodezyjnych dla określenia deformacji powierzchni terenu górniczego na lata 2015-2016”. Pomiarów geodezyjnych prowadzone były w okresach półrocznych (cykl wiosenny i cykl jesienny). Obiekty o szczególnym znaczeniu lub obiekty użyteczności publicznej, w okresie ujawniania się wpływów eksploatacji, były monitorowane ze zwiększoną częstotliwością.

Do obiektów tych należą min.:

- ❑ obiekt Kościoła pw. Świętego Krzyża w Bytomiu-Miechowicach – pomiary prowadzone były zgodnie z harmonogramem wprowadzającym zwiększoną częstotliwość na budynek kościoła (zaplanowano obserwacje z największą częstotliwością raz na dwa tygodnie, w odległości frontu ścianowego od 100 m przed do 150 m za obiektem kościoła),
- ❑ III Etap Obwodnicy Północnej miasta Bytomia,
- ❑ inne wytypowane obiekty.

Pomierzone wielkości deformacji terenu generalnie nie przekroczyły wartości prognozowanych w planie ruchu kopalni na lata 2015-2016. Nie stwierdzono występowania deformacji nieciągłych w wyniku prowadzonych robót górniczych.

Obiekty znajdujące się w zasięgu wpływów eksploatacji górniczej objęte są bieżącym nadzorem budowlanym, który prowadzony jest przez pracowników ITB w Katowicach przy współpracy pracowników GIG w Katowicach. Z w/w. nadzorów wykonywane są w okresach kwartalnych sprawozdania techniczne, na podstawie których prowadzone są na bieżąco doraźne prace naprawcze i zabezpieczające.

Okolice Dąbrowy Miejskiej, Stroszka (eksploatacja prowadzona przez Zakład Górniczy „EKO-PLUS”)

Zakład Górniczy „EKO-PLUS” w 2016 r. prowadził roboty górnicze polegające na drażeniu chodników badawczych, udostępniających i eksploatacyjnych w pokładach 509 i 510. Roboty eksploatacyjne prowadzone były chodnikami z zastosowaniem podszadki hydraulicznej lub zestalanej.

W związku z projektowaną eksploatacją wg Planu Ruchu na lata 2016 – 2018, założone zostały nowe linie pomiarowe dostosowane do projektowanej eksploatacji.

W okresie sierpień/wrzesień 2016 r., wykonano pomiary „zerowe” na nowo założonych liniach obserwacyjnych:

- ❑ nr 1 przebiegająca z północy na południe wzdłuż ulicy Celnej,
- ❑ nr 2 przebiegającej wzdłuż autostrady A-1, po południowej stronie,
- ❑ nr 3 przebiegającej wzdłuż autostrady A-1, po północnej stronie,
- ❑ nr 4 pomiary nachylenia główki szyny na szlaku PKP Tarnowskie Góry - Bytom w km 21/4 ÷ 23/7.

Ostatni pomiar wykonano 10 kwietnia 2016 r. Maksymalne bezwzględne osiadania terenu w odniesieniu do pomiarów z 2012 r. – wyniosły 239mm, maksymalne bezwzględne odkształcenia terenu nie przekraczają +/-85 mm. Maksymalne pomierzone odkształcenia I kategorii terenu górniczego są zgodne z projektem zagospodarowania złoża i nie przekraczają prognozy. Pomiary na nowych liniach wykonywane są w cyklach kwartalnych.

Okolice obrzeża Bytomia cz. wschodnia (eksploatacja prowadzona przez KWK „Piekary”) KWK „Piekary” w 2016 r. w obrębie miasta Bytomia nie prowadziła eksploatacji górniczej.

5.3.3 Zadania związane z usuwaniem szkód górniczych

Na terenie Gminy Bytom w 2016 r. kwoty zrealizowanych przez zakłady górnicze napraw szkód górniczych kształtują się następująco:

- Węglokoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek” zrealizowała usuwanie szkód górniczych:
 - dla spraw Kompanii Węglowej S.A. za kwotę 8 908 731,15 zł,
 - dla spraw Węglokoks Kraj Sp. z o.o. za kwotę 3 253 831,26 zł.
- Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Oddział w Bytomiu KWK „Centrum” zrealizowała usuwanie szkód górniczych za kwotę 520 746,62 zł.
- Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Kopalnie Węgla Kamiennego w całkowitej likwidacji zrealizowała usuwanie szkód górniczych w dwóch dotychczasowych obszarach działania, tj. odwadniania niecek bezodpływowych oraz zwrotu kosztów za utrzymanie przepompowni ścieków do Bytomskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. za kwotę 1 144 618,00 zł.

Łączne nakłady na naprawę szkód górniczych na terenie Bytomia poniesione przez Kompanię Węglową S.A., Węglokoks Kraj Sp. z o.o. i Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. w okresie sprawozdawczym wynosiły: 13 827 927,03 zł.

Wśród ważniejszych obiektów remontowanych przez KW S.A. Oddział KWK „Bobrek-Centrum”, Węglokoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek” należy wymienić:

- Bieżące odwadnianie niecek bezodpływowych i utrzymanie przepompowni ścieków,
- Szkoła Podstawowa nr 33 przy ul. Matki Ewy 9,
- Naprawa obiektów Parafii Św. Krzyża przy ul. Frenzla 42,
- Naprawa dylatacji wiaduktu w ul. Wrocławskiej,
- Remont kompleksu boisk sportowych, naprawy budynku i utwardzonych nawierzchni na terenie Szkoły Podstawowej nr 21 przy ul. Raclawickiej 17,
- Remont nawierzchni dróg i chodników, zawarcie ugody na naprawę ulic Konstytucji i Miechowskiej, a także prace naprawcze uszkodzonej kanalizacji w rejonie ww. ulic,
- Kontynuacja odwadniania zalewiska WS-47 Bączek,
- Rektyfikacja 3 budynków mieszkalnych.

Niezależnie od powyższego kopalnia zawarła ugody z gestorami sieci uzbrojenia podziemnego i umowy z wykonawcami, w ramach których wykonywane są prace naprawcze związane z usuwaniem ewentualnych awarii, jak i naprawy realizowane w normalnym trybie.

W 2016 roku zgodnie z zaleceniami Komisji ds. Ochrony Powierzchni przy WUG kontynuowano nadzory i obserwacje budowlane obiektów o niskiej odporności na wpływ eksploatacji górniczej. Na zlecenie Kopalni nadzór i obserwacje budynków wykonuje zespół Instytutu Techniki Budowlanej.

Monitoringiem tym objęto:

- w I półroczu 2016 r. - 263 obiekty budowlane,
- w II półroczu 2016 r. - 216 obiektów.

Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Kopalnie Węgla Kamiennego w całkowitej likwidacji w roku 2016 realizowała dwa zadania terytorialnie związane z Gminą Bytom. tj.: odwadnianie niecek bezodpływowych na terenie Gminy Bytom - utrzymanie w 2016 r. przepompowni: Dworska Ogródki, Staw 32, Północna, Zielona, ROD "Kościuszk", ROD "Łan", Zachodnia, Karb II oraz utrzymanie i eksploatacja przepompowni ścieków przy ulicach Piłsudskiego, Przelotowej, Łanowej i Technicznej w Bytomiu.

Węglokoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek” w 2016 r. w obrębie miasta Bytomia odpowiedzialny był za odwadnianie Stawu 24.

Węglokoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Piekary” w 2016 r. w obrębie miasta Bytomia nie prowadziła eksploatacji górniczej oraz nie odnotowała zgłoszeń dotyczących szkód górniczych terytorialnie związanych z Gminą Bytom.

Zakład Górniczy „EKO-PLUS” w zakresie swojej działalności w 2016 r. nie prowadził usuwania szkód górniczych w obiektach budowlanych i infrastrukturze na terenie Bytomia. W okresie sprawozdawczym zgłoszony został jeden wniosek o naprawę szkody, która nie została uznana przez ZG „Eko-Plus” ze względu na położenie obiektu poza zasięgiem wpływów pochodzących z bieżącej jak i projektowanej eksploatacji. Obiekt położony jest poza wychodniami pokładów 509 i 510.

Zarządzeniem Prezydenta Bytomia powołany został Zespół do spraw monitorowania usuwania szkód górniczych w obiektach budowlanych i infrastrukturze na terenie Bytomia, w skład którego wchodzi przedstawiciele jednostek miejskich oraz zakładów górniczych. Zadaniem zespołu jest monitorowanie i bieżąca analiza realizacji usuwania szkód wywołanych prowadzoną eksploatacją górnictwem oraz określanie harmonogramu potrzeb i priorytetów dotyczących naprawy szkód wynikających z eksploatacji. W okresie sprawozdawczym odbyło się 8 posiedzeń zespołu.

Plan ruchu kopalni „Bobrek-Centrum”, związany z planowanym wydobywaniem oraz z zagrożeniami z tego płynącymi dla miasta Bytomia.

W związku z podziałem ww. Oddziału KWK „Bobrek - Centrum” na dwa oddzielne podmioty, Oddział KWK „Centrum” i Oddział KWK „Bobrek”, Okręgowy Urząd Górniczy w Gliwicach zatwierdził plan ruchu dla KW S.A. Oddziału KWK „Centrum” na czas od 1 maja 2015 r. do 31 grudnia 2016 r. oraz plan ruchu dla KW S.A. Oddziału KWK „Bobrek”, a następnie dla Węgłokoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek”, na czas od 1 maja 2015 r. do 31 grudnia 2016 r. uwzględniające warunki określone w koncesji nr 6/2008 z dnia 10 kwietnia 2008 roku.

W posiadanych planach ruchu zakłady górnicze zobowiązały się do zapobiegania i ograniczania szkód poprzez prowadzenie profilaktyki zarówno górniczej jak i budowlanej. Nadzorem konstrukcyjno – budowlanym objęto obiekty o kategorii niższej bądź równej projektowanym wpływom eksploatacji górniczej. W celu umożliwienia bezpiecznego przejęcia przez obiekty wpływów projektowanej eksploatacji górniczej realizowano prace naprawcze i zabezpieczające oraz rozbiórkowe. W przypadku ujawnienia się poważnych uszkodzeń w tym w obiektach liniowych tj. sieciach wodociągowo – kanalizacyjnych, gazowych, obiektach inżynierii – drogowych kopalnia usuwała je w trybie awaryjnym.

KWK „Centrum” w ramach SRK S.A. w Bytomiu nie prowadziła eksploatacji w okresie sprawozdawczym. W związku z powyższym w 2016 roku został zatwierdzony przez Okręgowy Urząd Górniczy w Gliwicach, plan ruchu likwidowanego podziemnego zakładu górniczego na lata 2016 – 2020 dla Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu Oddział w Bytomiu Kopalnia Węgla Kamiennego „Centrum” z siedzibą w Bytomiu.

Likwidacja KWK „Centrum” nie wpłynie negatywnie na obiekty i urządzenia znajdujące się na powierzchni terenu górniczego. W przypadku wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko związanego z emisją hałasu lub zanieczyszczeniem do powietrza Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu Oddział KWK „Centrum” z siedzibą w Bytomiu zobowiązana jest do podjęcia niezbędnych czynności ograniczających to oddziaływanie.

W okresie obowiązywania planu ruchu likwidowanego podziemnego zakładu górniczego na lata 2016 – 2020 dla SRK S.A. w Bytomiu Oddział KWK „Centrum” będą prowadzone prace rekultywacyjne na terenie niekiedy poeksploatacyjnej oraz na terenach zakładu górniczego po przeprowadzonej likwidacji infrastruktury przemysłowej.

W roku 2016 kontynuowane były prace (narady w okresach półrocznych koordynowane przez Okręgowy Urząd Górniczy w Gliwicach), Zespołu Porozumiewawczego dla okresowej oceny wpływów eksploatacji górniczej na powierzchnię terenu w granicach Gminy Bytom, z udziałem Prezydenta Bytomia oraz przedstawicieli Wyższego Urzędu Górniczego Departamentu Ochrony Środowiska i Gospodarki Złożem w Katowicach, Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. oraz dyrektorów zakładów górniczych prowadzących eksploatację w granicach Gminy Bytom.

Powierzchnia terenów zdegradowanych ogółem (w km²) oraz w ujęciu dzielnicowym:

Orientacyjne wielkości powierzchni terenów zdegradowanych w Bytomiu wg dzielnic, przedstawione w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Bytomia na lata 2012 - 2015” z perspektywą na lata 2016 – 2019, wynoszą:

- ❑ Miechowice - 0,55 km²,
 - ❑ Łagiewniki - 0,03 km²,
 - ❑ Karb - 0,10 km²,
 - ❑ Bobrek - 0,27 km²,
 - ❑ Śródmieście - 0,40 km²,
 - ❑ Szombierki - 1,18 km²,
- co stanowi łącznie 2,53 km² (dane z 2012 roku).

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1: Struktura i powierzchnia gruntów według sposobu użytkowania	6
Wykres nr 2: Struktura gruntów według form własności	6
Wykres nr 3: Kształtowanie się dochodów i przychodów miasta w latach 2012–2016	25
Wykres nr 4: Struktura dochodów i przychodów budżetu miasta wg rodzaju	26
Wykres nr 5: Struktura dochodów budżetu miasta według źródeł pochodzenia	26
Wykres nr 6: Kształtowanie się wydatków i rozchodów miasta w latach 2012–2016	27
Wykres nr 7: Struktura wydatków budżetu miasta według rodzajów wydatków	28
Wykres nr 8: Wykonanie wydatków budżetowych zadań własnych gminy i powiatu na 1 mieszkańca Bytomia (w złotych) według działów klasyfikacji budżetowej	28
Wykres nr 9: Wydatki i zakupy inwestycyjne w latach 2011–2016	28
Wykres nr 10: Struktura wydatków majątkowych finansowanych ze środków budżetu miasta według podstawowych działów klasyfikacji budżetowej	29
Wykres nr 11: Struktura wydatków na działalność remontową według podstawowych działów klasyfikacji budżetowej	29
Wykres nr 12: Piramida pci i wieku mieszkańców Bytomia na dzień 31.12.2016 r.	46
Wykres nr 13: Struktura wiekowa budynków komunalnych w Bytomiu /%/	49
Wykres nr 14: Struktura budynków mieszkalnych według stanu technicznego	49
Wykres nr 15: Stopień wyposażenie technicznego lokali mieszkalnych we Wspólnotach Mieszkaniowych (w %)	50
Wykres nr 16: Liczba uczniów kształcących się w bytomskich szkołach publicznych na przestrzeni lat 2012 - 2016	54
Wykres nr 17: Liczba nauczycieli zatrudnionych w bytomskich szkołach i placówkach oświatowych na przestrzeni lat 2012 - 2016	58
Wykres nr 18: Liczba uczestników zajęć stałych prowadzonych przez bytomskie placówki wychowania pozaszkolnego w latach 2012 - 2016	64
Wykres nr 19: Ilość niepublicznych placówek oświatowych funkcjonujących na terenie Bytomia na przestrzeni lat 2012 - 2016	73
Wykres nr 20: Wydatki w ramach pomocy społecznej w Bytomiu w podziale na zadania własne gminy, zadania zlecone gminie, zadania powiatu, zadania zlecone powiatu na przykładzie lat 2012, 2014, 2016 (w tys. zł)	79
Wykres nr 21: Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2012-2016	86
Wykres nr 22: Ilość przestępstw stwierdzonych na przestrzeni lat 2012-2016	102
Wykres nr 23: Ilość przestępstw kryminalnych na przestrzeni lat 2012-2016	102
Wykres nr 24: Zmiany wskaźnika wykrywalności przestępstw na przestrzeni lat 2012-2016	103
Wykres nr 25: Ilość odnotowanych wypadków drogowych na przestrzeni lat 2012-2016	103
Wykres nr 26: Ilość interwencji Straży Pożarnej na przestrzeni lat 2012-2016	104
Wykres nr 27: Ilość kontroli Straży Miejskiej na przestrzeni lat 2012–2016	105
Wykres nr 28: Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Bytomiu w Latach 2010-2016	122
Wykres nr 29: Spółki z wyłącznym kapitałem krajowym oraz z udziałem kapitału zagranicznego wg prowadzonej działalności, zdefiniowanej zgodnie z PKD 2007	123
Wykres nr 30: Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu oraz stopa bezrobocia wg stanu na dzień 31.12	124
Wykres nr 31: Średnioroczny współczynnik rynku pracy	125
Wykres nr 32: Bezrobotni według wieku	126
Wykres nr 33: Bezrobotni według poziomu wykształcenia	126
Wykres nr 34: Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy	127
Wykres nr 35: Zużycie wody w mieście	131
Wykres nr 36: Długość sieci kanalizacyjnej	132
Wykres nr 37: Struktura odpadów przyjętych na składowisko przy Al. Jana Pawła II	133
Wykres nr 38: Struktura odbiorców PEC Sp. z o.o. według zamówionej mocy cieplnej	134
Wykres nr 39: Struktura dróg w Bytomiu	137
Wykres nr 40: Struktura pojazdów zarejestrowanych w Bytomiu	139
Wykres nr 41: Struktura zbytych nieruchomości będących własnością Gminy i Skarbu Państwa	143

SPIS TABELI

Tabela nr 1. Ludność obszaru rewitalizacji (2015 r.)	10
Tabela nr 2. Powierzchnia obszaru rewitalizacji	10
Tabela nr 3. Stan wdrażania ZIT Subregionu Centralnego	14
Tabela nr 4. Lista projektów inwestycyjnych zaproponowana do wsparcia ze środków EFRR w ramach OSI (stan na grudzień 2016 r.)	18
Tabela nr 5. Liczba projektów nieinwestycyjnych zaproponowana do wsparcia ze środków EFS w ramach OSI w poszczególnych poddziałaniach RPO WSL na lata 2014-2020	19
Tabela nr 6. Zestawienie dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań	25
Tabela nr 7. Zestawienie wydatków i rozchodów budżetu miasta według rodzaju zadań	27
Tabela nr 8. Liczba projektów dofinansowanych ze środków unijnych w 2016 r.	30
Tabela nr 9. Zestawienie projektów dofinansowanych ze środków unijnych w 2016 r.	30
Tabela nr 10. Zestawienie projektów dofinansowanych z innych niż unijne źródła zewnętrznych w 2016 r.	32
Tabela nr 11. Zestawienie projektów zgłoszonych do dofinansowania będących w trakcie oceny na koniec 2016 r.	36
Tabela nr 12. Struktura mieszkańców Bytomia wg grup ekonomicznych	46
Tabela nr 13. Zasoby mieszkaniowe w Bytomiu	48
Tabela nr 14. Komunalne zasoby mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2012-2016	48
Tabela nr 15. Wspólnoty Mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2012 – 2016	50
Tabela nr 16. Struktura budynków Wspólnot Mieszkaniowych w 2016 r. wg stanu technicznego	50
Tabela nr 17. Typy i liczba bytomskich szkół publicznych w latach 2012-2016	53
Tabela nr 18. Liczba szkół, oddziałów, uczniów i absolwentów	54
Tabela nr 19. Baza lokalowa bytomskich szkół publicznych	55
Tabela nr 20. Wyposażenie szkół i placówek w sprzęt komputerowy	55
Tabela nr 21. Specjalistyczne wyposażenie szkół i placówek oświatowych	55
Tabela nr 22. Obiekty sportowe w bytomskich szkołach publicznych	56
Tabela nr 23. Uczniowie objęci opieką w świetlicach bytomskich szkół publicznych w latach 2012–2016	56
Tabela nr 24. Zestawienie i podział zajęć pozalekcyjnych w bytomskich szkołach publicznych	59
Tabela nr 25. Działalność bytomskich placówek wychowania pozaszkolnego w roku 2016	64
Tabela nr 26. Typy szkół, liczba oddziałów, słuchaczy oraz absolwentów CKU w roku szkolnym 2015/2016	70
Tabela nr 27. Wybrane dane dot. funkcjonowania placówek lecznictwa zamkniętego, publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz Pogotowia Ratunkowego w Bytomiu w latach 2012-2016	74
Tabela nr 28. Dane dot. zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne oraz liczby osób hospitalizowanych w latach 2012-2016	75
Tabela nr 29. Kontrole przeprowadzone na terenie Bytomia przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w latach 2012–2016	78
Tabela nr 30. Ilość osób, które skorzystały z pomocy oraz liczba wypłaconych świadczeń w ramach pomocy społecznej w latach 2012-2016	79
Tabela nr 31. Świadczenia rodzinne wypłacone w Bytomiu w latach 2012-2016	85
Tabela nr 32. Liczba złożonych wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych w latach 2012-2016	86
Tabela nr 33. Wysokość wypłacone dodatków mieszkaniowych w latach 2012-2016	87
Tabela nr 34. Porównanie liczby spektakli i widzów w Operze Śląskiej w latach 2012-2016	88
Tabela nr 35. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	97
Tabela nr 36. Zestawienie obiektów sportowych na terenie Bytomia	98
Tabela nr 37. Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Bytomia w 2016 r.	102
Tabela nr 38. Liczba zdarzeń w Bytomiu oraz ich przyczyny	104
Tabela nr 39. Ilość Fundacji i Stowarzyszeń w Bytomiu	108
Tabela nr 40. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w Bytomiu w latach 2010-2016	121
Tabela nr 41. Liczba przedsiębiorców z uwzględnieniem wielkości zatrudnienia w 2016 r.	124
Tabela nr 42. Poziom i struktura bezrobocia rejestrowanego w Bytomiu	125
Tabela nr 43. Bezrobotni nowo rejestrowani i wyłączani z ewidencji PUP	125
Tabela nr 44. Zawody najczęściej występujące w ofertach pracy	128
Tabela nr 45. Wybrane dane dotyczące gospodarki wodociągowej w Bytomiu	130
Tabela nr 46. Wybrane dane dotyczące gospodarki ściekowej w Bytomiu	131

Tabela nr 47. Podstawowe dane dot. infrastruktury ciepłej PEC Sp. z o.o.	134
Tabela nr 48. Podstawowe dane dot. sieci gazowej w Bytomiu.....	136
Tabela nr 49. Dane na temat linii tramwajowych, autobusowych oraz przystanków na terenie Bytomia	140
Tabela nr 50. Sprzedaż nieruchomości będących własnością Gminy i Skarbu Państwa	143
Tabela nr 51. Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu Gminy Bytom	144
Tabela nr 52. Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu Gminy Bytom w latach 2012–2016	144

SPIS MAP

Mapa nr 1: Położenie Bytomia.....	5
Mapa nr 2: Powierzchnia i granice miasta Bytomia	5
Mapa nr 3: Obszary funkcjonalne województwa i ich ośrodki centralne, w tym obszar funkcjonalny Subregionu Centralnego	13
Mapa nr 4: Gęstość zaludnienia Bytomia w ujęciu dzielnicowym.....	47
Mapa nr 5: Układ drogowy Bytomia	137

SPIS ILUSTRACJI

Rysunek nr 1: Zakładane efekty realizacji strategii.....	8
Rysunek nr 2: Strategia rozwoju miasta a rozwój przedsiębiorczości	9
Rysunek nr 3: Specyficzne efekty realizacji strategii w kontekście przedsiębiorczości.....	9
Rysunek nr 4: Okładka GPR. Bytom 2020+	11
Rysunek nr 5: Portal bytomodnowa.pl	20
Rysunek nr 6: Moduł oprogramowania	22
Rysunek nr 7: Formularz karty projektu	22
Rysunek nr 8: Urząd Miejski w Bytomiu.....	40

SPIS FOTOGRAFII

Fot. nr 1: Wystawa fotograficzna Karla Kordona	42
Fot. nr 2: Okragły stół NGO Festiwal	43
Fot. nr 3: Statuetka Bytomskiej Nagrody Europejskiej.....	45
Fot. nr 4: Koncert Kolędników z Żytomierza.....	61
Fot. nr 5: VII Metropolitalna Noc Teatrów	89
Fot. nr 6: Kwiaty na kamieniach.....	90
Fot. nr 7: Bezpieczne wakacje.....	92
Fot. nr 8: Industriada 2016	95
Fot. nr 9: VIII Bytomski Półmaraton	99
Fot. nr 10: Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna	150
Fot. nr 11: BSAG ul. Hajdy	151
Fot. nr 12: Pielgrzymka do Częstochowy	155
Fot. nr 13: Rezerwat przyrody Segiet	158